

DVIETES PALIENES DABAS PARKA TŪRISMA ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2011 – 2020

LATVIJAS DABAS FONDS

RĪGA, 2011

"Ilgtspējīga dabas resursu izmantošana un apsaimniekošana *Natura 2000* teritorijās – populāros un potenciālos tūrisma galamērķos" Projekta īstenošanai saņemts atbalsts no Islandes, Lihtenšteinas un Norvēģijas ar EEZ finanšu instrumentu palīdzību un Norvēģijas finanšu instrumentu palīdzību

Plāna saturs

LIETOTIE TERMINI UN IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI	3
IEVADS	5
I DVIETES PALIENES DABAS PARKA RAKSTUROJUMS	6
1.2. DVIETES PALIENES DABAS PARKA VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS	6
1.2. DVIETES PALIENES DABAS PARKA AIZSARDZĪBAS NOZĪME	7
II DVIETES PALIENES DABAS PARKA TŪRISMA PIEDĀVĀJUMS	9
2.1. TŪRISMA NOZARES ATTĪSTĪBAS VĒSTURE	9
2.2. TŪRISMA PIEDĀVĀJUMA RAKSTUROJUMS	10
2.3. TŪRISMA RESURSU VĒRTĒJUMS	13
2.4. TŪRISMA IETEKMES UZ DABAS RESURSIEM VĒRTĒJUMS	14
2.5. TŪRISMA KONCENTRĀCIJAS ZONAS	15
III. DABAS PARKA "DVIETES PALIENE" TŪRISMA PIEPRASĪJUMS	16
3.1. ESOŠĀS TŪRISMA PLŪSMAS	16
3.2. POTENCIĀLĀS TŪRISMA PLŪSMAS	17
IV TŪRISMA ATTĪSTĪBU REGLAMENTĒJOŠIE NORMATĪVIE AKTI UN TĀ ATTĪSTĪBĀ IESAISTĪTĀS PUSES	18
4.1. TERITORIJAS IZMANTOŠANU UN TŪRISMA ATTĪSTĪBU REGLAMENTĒJOŠIE NORMATĪVIE AKTI UN PLĀNOŠANAS DOKUMENTI	18
4.2. TERITORIJAS PĀRVALDĒ UN TŪRISMA ATTĪSTĪBĀ IESAISTĪTĀS PUSES	22
V TŪRISMA GALAMĒRĶA RAKSTUROJUMS	27
5.1. GALAMĒRĶA RAKSTUROJUMS	27
5.2. GALAMĒRĶA STIPRĀS UN VĀJĀS PUSES, ATTĪSTĪBAS IESPĒJAS UN DRAUDI	29
5.3. GALAMĒRĶA ĀRĒJO IETEKĻU NOVĒRTĒJUMS	31
5.3. GALAMĒRĶA SALĪDZINOŠĀ ANALĪZE	34
VI TŪRISMA ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA	36
6.1. TŪRISMA ATTĪSTĪBAS VĪZIJA	36
6.2. TŪRISMA ATTĪSTĪBAS NOSACĪJUMI	37
6.3. TŪRISMA ATTĪSTĪBAS MĒRĶI	38
6.4. TŪRISMA ATTĪSTĪBAS RĪCĪBAS PLĀNS	40
6.5. PRODUKTU VEIDOŠANAS VADLĪNIJAS	54
6.6. TŪRISMA PIEDĀVĀJUMU PĀRDOŠANAS VEICINĀŠANAS VADLĪNIJAS	55
6.7. TŪRISMA MONITORINGA VADLĪNIJAS	57
VII TŪRISMA ATTĪSTĪBAS PLĀNA IEVIEŠANA UN ATJAUNOŠANA	59
7.1. PLĀNA IEVIEŠANAS UN AKTUALIZĀCIJAS PRIEKŠLIKUMI	59
7.2. PLĀNA IEVIEŠANAS ATBALSTS	59
7.3. PLĀNA IEVIEŠANAS KONTROLE UN MONITORINGS	59
IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI	60
PIELIKUMI	62
1. PIELIKUMS. APRAKSTI UN TABULAS	62
1.1. pielikums. Dvietes palienes dabas parka tūrisma piedāvājums	63
1.2. pielikums. Dabas parka "Dvietes paliene" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi	64
1.3. pielikums. Plāna ieviešanai pieejamais finansējums	67
1.4. pielikums. Dabas un kultūras objektu labiekārtojuma un uzturēšanas prasības	75
2. PIELIKUMS. KARTES	78
2.1. pielikums. Dabas parka "Dvietes paliene" zonējums	80
2.2. pielikums. Tūrisma piesaistes dabas parkā "Dvietes paliene" un tā tuvākajā apkārtnē	81
2.3. pielikums. Plānotā tūrisma infrastruktūra dabas parkā "Dvietes paliene" un tā tuvākajā apkārtnē	81
2.3. pielikums. Plānotā tūrisma infrastruktūra dabas parkā "Dvietes paliene" un tā tuvākajā apkārtnē	82

Attēli un tabulas

- Attēls Nr. 1. Dvietes palienes dabas parka novietojums
- Attēls Nr. 2. Tūristu piesaistes Dvietes palienes dabas parkā
- Attēls Nr. 3. Nozīmīgāko Dvietes palienes tūrisma objektu piemērotības vērtējums
- Attēls Nr. 4. Apmeklētāju skaits dabas parka „Dvietes paliene” tūrisma objektos un Pilskalnes Siguldiņā
- Attēls Nr. 5. Vidējā diennakts satiksmes intensitāte valsts autoceļos Latvijā 2009. gadā
- Attēls Nr. 6. Tūristu plūsmu apjoms, izvietojums un savstarpējā saistība Dvietes palienē un plašākā apkārtnē

- Tabula Nr. 1. Dvietes palienes dabas parka teritorijā iekļautā Ilūkstes un Jēkabpils novada daļa
- Tabula Nr. 2. Iedzīvotāju skaits Dvietes palienes dabas parka pagastos
- Tabula Nr. 3. Esošie un potenciālie Dvietes palienes dabas parka tūrisma resursi/objekti
- Tabula Nr. 4. Tūristu mītnu piedāvājums Dvietes palienē un tuvākajā apkārtnē
- Tabula Nr. 5. Nozīmīgāko Dvietes palienes tūrisma objektu piemērotības vērtējums
- Tabula Nr. 6. Dvietes palienes dabas parka tūrisma areāli un to raksturojums
- Tabula Nr. 7. Dvietes palienes atbilstība tūrisma galamērķa kritērijiem
- Tabula Nr. 8. Latvijas nacionālo parku salīdzinājums
- Tabula Nr. 9. RNP tūrisma attīstības rīcības plāns
- Tabula Nr. 10. Plāna ieviešanas kontrole

Lietotie termini un izmantotie saīsinājumi

A, R, Z, D	Austrumi, rietumi, ziemeļi, dienvidi	LOB	Latvijas Ornitoloģijas biedrība
CSN	Ceļu satiksmes noteikumi	LPR	Latgales plānošanas reģions
CSP	Centrālā statistikas pārvalde	LR	Latvijas Republika
DAP	Dabas aizsardzības pārvalde	LVAF	Latvijas Vides aizsardzības fonds
DSPA	Dvīetes senlejas pagastu apvienība	MK	Ministru kabinets
DU	Daugavpils Universitāte	NVO	Nevalstiskā organizācija
EEZ/NO FI	Eiropas ekonomiskās zonas un Norvēģijas finanšu instrumenti	NP	Nacionālais parks
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai	NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
EM	Ekonomikas ministrija	PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
ERAF	Eiropas reģionālās attīstības fonds	RAPLM	Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija
ES	Eiropas Savienība	TIC	Tūrisma informācijas centrs
EZF	Eiropas Zivsaimniecības fonds	TIP	Tūrisma informācijas punkts
ĪADT	Īpaši aizsargājamā dabas teritorija	TAVA	Tūrisma attīstības valsts aģentūra
KKF	Kultūrkapitāla fonds	VARAM	Vides un Reģionālās Attīstības Ministrija
KM	Kultūras ministrija	VITILA	Latvijas Vides gidu tīkls
LAD	Lauku atbalsta dienests	VKPAI	Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija
LAP	Lauku attīstības plāns	VNA	Valsts nodarbinātības aģentūra
LDF	Latvijas Dabas fonds	VNKP	Valsts nozīmes kultūras piemineklis
LĢIA	Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra	VZD	Valsts zemes dienests
LLTA	Latvijas Lauku tūrisma asociācija	ZPR	Zemgales plānošanas reģions
Aktīvais tūrisms	Tūrisma veids, kurā tūrists visas nepieciešamās darbības veic pats. Aktīvā tūrisma veidi – kājinieku tūrisms, ūdenstūrisms, velotūrisms, pārgājieni ar slēpēm, pārgājieni ar zirgiem u.c. formas vai to kombinācijas.		
Apmeklētājs	Apmeklētājs ir ceļotājs, kurš ceļo uz galveno galamērķi ārpus savas ierastās vides, mazāk nekā uz vienu gadu, ar jebkādu galveno mērķi (darījumi, atpūta vai kāds cits personīgs mērķis), izņemot darba attiecības ar vietējām organizācijām apmeklētajā vietā.		
Biotops	Dabiska vai cilvēka ietekmē veidojusies teritorija ar tikai tai raksturīgiem nedzīvās dabas apstākļiem un dzīvās dabas – mikroorganismu, sēņu, augu un dzīvnieku kopumu un to savstarpējo mijiedarbību.		
Dabas piemineklis	Savrupi dabas veidojumi – aizsargājami koki, dendroloģiskie stādījumi, alejas, ģeoloģiski un ģeomorfoloģiski dabas objekti un citi dabas retumi, kam ir zinātniska, kultūrvēsturiska, estētiska vai ekoloģiska vērtība.		
Dabas taka	Kājāmgājējiem domāta marķēta un/vai ar citiem infrastruktūras elementiem aprīkota taka dabā, kuras mērķis ir iepazīstināt ar teritorijas dabas (nereti arī – kultūras) objektiem un veicināt vides un apkārtnes teritorijas izziņu.		
Dabas tūrisms	Tūrisma veids, kura mērķis ir izziņāt dabu, apskatīt raksturīgas ainavas, biotopus, novērot augus un dzīvniekus dabiskajos apstākļos, kā arī izprast dabas aizsardzības nozīmi.		
Tūrisma galamērķis	Viens apvidus, pilsēta vai lielpilsēta, vai skaidri definējama un aptverama ainaviski vai kultūrvēsturiski vienota teritorija, ar daudzveidīgu un savstarpēji saistītu tūrisma piedāvājumu, ērtu pieejamību un atpazīstamu tūrisma tēlu. Tūrisma ģeogrāfijā galamērķis ir sinonīms jēdzienam „tūrisma vieta”, statistikā bieži ar to apzīmē tālāko (galveno) vietu ceļojumā, bet marketingā tā ir vienība vietas pārdošanas organizēšanai, kas ideālā gadījumā sakrīt ar ceļotāju uztveres reģionu.		
Ilgspējīgs tūrisms	Tūrisma veids, kas neapdraud un saglabā dabas un kultūrvēsturiskās vērtības, dod finansiālu labumu attiecīgās teritorijas ekonomikai un ieguvējs ir vietējais uzņēmējs, vietējais cilvēks un arī pats tūrists ilgtermiņā.		
Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas	Ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā un tiek izveidotas, saudzētas un apsaimniekotas ar nolūku aizsargāt un saglabāt dabas daudzveidību, nodrošināt zinātniskos pētījumus un vides pārraudzību, kā arī saglabāt sabiedrības atpūtai (t.sk. tūrisma), izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.		
Kultūras piemineklis	Kultūrvēsturiskā mantojuma daļa — kultūrvēsturiskas ainavas un atsevišķas teritorijas (senkapi, kapsētas, parki, vēsturisko notikumu norises un ievērojamu personu darbības vietas), kā arī atsevišķi kapi, ēku grupas un atsevišķas ēkas, mākslas darbi, iekārtas un priekšmeti, kam ir vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība un kuru saglabāšana nākamajām paaudzēm atbilst Latvijas valsts un tautas, kā arī starptautiskajām interesēm.		
Kultūras tūrisms	Tūrisma veids, kurā tūristu galvenais ceļojumu nolūks ir apmeklēt un iepazīt savas tautas vai citu tautu un valstu kultūru un kultūras mantojumu.		
Monitorings	Ar monitoringu no vides un dabas aizsardzības aspekta šajā plānā tiek saprasti sistemātiski un regulāri tūrisma nozarē iesaistīto resursu stāvokļa novērojumi (gan kvalitatīvi, gan kvantitatīvi), kas nepieciešami ar tūrisma, dabas resursu aizsardzību un teritorijas apsaimniekošanu saistītu pasākumu efektīvākai plānošanai un īstenošanai ilgtermiņā. Ar monitoringu no ekonomiski - sociālā aspekta šajā plānā tiek saprasti sistemātiski un regulāri tūristu skaita un tā dinamikas novērojumi (gan kvalitatīvi, gan kvantitatīvi), kas nepieciešami, lai novērtētu tūrisma nozares sociāli – ekonomisko ietekmi uz teritoriju kopumā, kā arī uz atsevišķiem tajā esošajiem pakalpojumu sniedzējiem. Mērķis – pamatotāk un efektīvāk plānot mazo un vidējo uzņēmējdarbību konkrētajā teritorijā.		
Natura 2000 teritorija	Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīkls, kuru galvenais izveides mērķis ir Eiropā retu un apdraudētu augu un dzīvnieku sugu un to dzīves vietu (biotopu) aizsardzība.		
Rekreācija	Indivīda fizisko, garīgo un emocionālo spēju atjaunošana brīvā laikā, sabiedriski atzītās un organizētas darbības. Rekreācijas galvenās funkcijas ir dziednieciskā, izglītojošā un sporta funkcija.		

Tūrisma aģentūra	Tūrisma uzņēmējs, kas pilda starpnieka funkcijas starp klientiem un tūrisma operatoriem vai citiem pakalpojumu sniedzējiem.
Tūrisma infrastruktūra	Tūrisma nozares un ar to saistīto nozaru (transporta, tirdzniecības, sakaru, kultūras, veselības aizsardzības u.tml.) pakalpojumu kopums, kas nodrošina tūrisma nozares darbību. Tūrisma attīstībai ir nepieciešama labi attīstīta vispārējā infrastruktūra. Tūrismam un atsevišķiem tūrisma veidiem nepieciešama īpaša (speciāla) tūrisma infrastruktūra, piemēram, tūrisma informācijas zīmes un norādes, putnu vērošanas torņi, glābšanas dienesti, slēpotāju pacelāji utt.
Tūrisma ietekme Tūrisma objekts	Tūrisma attīstības ietekmē radušās izmaiņas tūrisma vietas dabas, kultūras, sociālajā un ekonomiskajā vidē. Viens no tūristu piesaistes veidiem – dabas objekts, vieta, ēka, būve u.tml., kurš piesaista tūristus ar savu unikalitāti vai arī tipiskumu, estētisko vai vēsturisko vērtību, piemēram, Mākoņkalns, Zosnas muiža u.tml.
Tūrisma operators	Tūrisma uzņēmējs, kas izstrādā un pārdod kompleksus tūrisma pakalpojumus. Persona vai uzņēmums, kas ceļotājiem nodrošina pakalpojumu piedāvājumu tūrisma vietās, piemēram, pārvadājuma pakalpojumus, vietējās ekskursijas, automobiļu iznomāšanu, konferenču un izstāžu organizēšanu utt.
Tūrisma produkts	Uz pieredzes gūšanu balstīts pakalpojums (retāk prece), kam piemīt reāla patēriņa vērtība, ko var izmērīt laika vienībās, un ko uzņēmumi un organizācijas ražo, izveido vai pielāgo tūristu vajadzību un interešu apmierināšanai.
Tūrisma resurss	Dabas un cilvēka veidotu faktoru un norišu kopums, kas piesaista tūristu intereses, piemēram, - dabas, kultūras, vēstures, rekreātievi resursi u.c. objekti (t.sk. aizsargājami dabas objekti, ĪADT un objekti ar kultūras pieminekļa statusu), rada vēlmi un motivāciju doties un ceļot pa minēto teritoriju.
Tūristu gids	Profesionāli vispusīgi sagatavots cilvēks, kurš vada ekskursiju vietējiem vai ārvalstu tūristiem, sniedzot precīzi interpretētu informāciju par tūrisma objektiem vai apkārtējām norisēm.
Tūristu piesaiste	Tūrisma elements, kas "pievelk" tūristus un rada vēlmi apmeklēt tieši konkrēto tūrisma vietu. Tūristu piesaiste var būt vieta, atsevišķs objekts, pasākums, notikums, mīts. Tūristu piesaistes klasificē pēc to rakstura: dabas, kultūras, komerciālās, vēstures un citas piesaistes, kā arī pēc to nozīmīguma: vietējās, nacionālās un starptautiskās nozīmes piesaistes. Atšķirībā no tūrisma objekta tā ietver arī notikumus un parādības, kas fiziski nav piesaistīti visu laiku konkrētajai vietai. Vienkāršojot, tūristu piesaistes nereti dēvē par apskates objektiem, lai arī tas nav precīzs jēdziens (piemēram, pasākumi nav objekti, bet bez vizuālās apskates daudzos tūrisma objektos iespējami arī citi uz sajūtām, dzirdi utt. balstīti informācijas uztveres veidi).
Tūrists	Fiziska persona, kura tūrisma motīvu vadīta ceļo ārpus savas pastāvīgās dzīvesvietas ne ilgāk par vienu gadu, bet ne mazāk par vienu diennakti.

Ievads

Dvietes palienes dabas parks atrodas Sēlijas dienvidos. Tas ietver lielāko, palos pārplūstošo vienlaidu teritoriju Latvijā. Daugavas palu ūdens celšanās izraisa tās pieteku tecēšanu pretējā virzienā un pārplūšina plašu apkārtni. Ūdens līmeņa svārstības un cilvēku tradicionālā saimniekošana palielina plāvās nodrošina mājvietu retām augu un putnu sugām. Pavasara migrējošo zosu klaigas te līdzvērtīgas Dziesmu svētku Lielkoncerta atmosfērai, bet laivotājiem te iespējams rast lielāko brīvību un piedzīvojumu, airējot caur pārplūdušu krūmu, ceļu un plāvu kilometriem.

Dabas parku galvenais uzdevums ir dabas daudzveidības un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana, sabiedrības izglītošana, dabas un kultūras mantojumu respektējošas atpūtas organizēšana¹. Tas nozīmē, ka dabas parki ir nozīmīgas teritorijas ne tikai bioloģiskās daudzveidības un kultūras mantojuma saglabāšanai, bet arī tūrisma attīstībai. Dabas parka statuss nosaka potenciāli lielāku apmeklētāju interesi un ietver attīstības iespējas. Reizē tā ir lielāka atbildība organizēt tūrisma nozares pamatu uz ilgtspējīgiem principiem.

Ar ilgtspējīgu tūrisma saprotama jebkura tūrisma attīstības vai darbības forma, kas ievēro vides aizsardzības prasības, nodrošina ilglaicīgu dabas un kultūras resursu saglabāšanu, ir sociāli un ekonomiski pieņemama un attaisnojama. Lai attīstītu šādu tūrisma, ir jāaptver trīs galvenie ilgtspējīgas attīstības elementi - vide, ekonomika un cilvēki. Tūrisma attīstībai jābūt tādai, kas saglabā vides un ainavas kvalitāti, dabas un kultūras vērtības, uztur tūrisma nozares efektivitāti, dod finansiālu labumu vietējai ekonomikai un uzlabo vietējo iedzīvotāju dzīves apstākļus. Tūrisma attīstības plāns var kalpot kā viens no instrumentiem ilgtspējīgas teritorijas attīstības nodrošināšanai.

Dvietes palienes dabas parka tūrisma attīstības plāns ir izstrādāts Latvijas Lauku tūrisma asociācijas (LLTA) "Lauku ceļotājs" un Latvijas Dabas fonda (LDF) realizētā Eiropas Ekonomiskās zonas un Norvēģijas finanšu instrumenta finansēta projekta "Ilgtspējīga dabas resursu izmantošana un apsaimniekošana *Natura 2000* teritorijās – populāros un potenciālos tūrisma galamērķos"² ietvaros. Plāna izstrādē piedalījās LDF, LLTA "Lauku ceļotājs" un Bebrenes pagasta pārvaldes speciālisti – Daiga Brakmane, Andris Klepers, Aiga Petkēvica, Juris Smajnskis, Benita Štrausa un Baiba Strazdiņa.

Tāču plāns nav tikai dažu cilvēku redzējums. Tā izstrādes procesā vairāk nekā gada garumā iesaistījās pašvaldību un tūrisma informācijas centru darbinieki, tūrisma uzņēmēji, vietējie iedzīvotāji un citi interesenti, kas aktīvi līdzdarbojās, norādīja uz tūrisma attīstības problēmām, meklēja tām risinājumus, domāja par neizmantotām iespējām un nākotnes perspektīvām. Pats plānošanas process jau devis daudz enerģijas, kas vērsta ilgtspējīgas attīstības virzienā. Teritorijas apsekošanas, ceļotāju, uzņēmēju un pašvaldību darbinieku interviju un plāna izstrādes ietvaros organizēto sanāksmju un semināru laikā tika noteiktas tūrisma attīstības stiprās un vājās puses, attīstības problēmas un nākotnes perspektīvas. Vairāku plānošanas sanāksmju laikā tika izstrādāta tūrisma attīstības vīzija, mērķi, uzdevumi un noteikti to potenciālie izpildītāji. Kopumā plāna izstrādes pasākumos iesaistījās 46 uzņēmēji, vietējie iedzīvotāji, pašvaldību un tūrisma informācijas centru darbinieki, kā arī citi interesenti. Papildus uzņēmēji un pašvaldību darbinieki savu skatījumu par teritorijas attīstības iespējām un problēmām izklāstīja interviju laikā.

Paldies M. Ancānei, B. Auziņai, S. Azarstarpei, I. Bružikai, B. Čamanei, G. Dimitrējevai, A. Elertam, D. Elertei, V. Gronskai, D. Grubertam, J. Grubertei, Dz. Jakovickai, I. Jātniecei, L. Kaminskai, R. Kokinam, V. Krapānei, V. Krastiņai, I. Kudiņai, A. Kunickai, J. Lasovskim, A. Lasovskai, E. Meņķim, I. Plonei, I. Preitāgai, S. Rāznam, S. Razminovičai, T. Razminovičam, A. Rimeicānei, V. Rimšai, L. Rubīnei, A. Savickim, J. Skrējānam, R. Skrējānei, E. Skrindai, D. Stalidzānei, Ē. Šaršūnei, I. Šķesteram, L. Tamanei, Z. Timšānei, A. Vaļukai, B. Varlavānei, J. Vaščenko, B. Vuškānei, R. Žagatai, L. Žagatai un citiem, kas līdzdarbojās plāna izstrādē, norādīja uz attīstības problēmām, meklēja tām risinājumus, domāja par neizmantotajām iespējām un nākotnes perspektīvām. Īpašs paldies Benita Štrausai, kura sniedza lielu atbalstu plāna izstrādē un plāna izstrādes ietvaros notiekošo pasākumu organizēšanā.

Tūrisma attīstības plānā ir ietverts Dvietes palienes un tuvākās apkārtnes tūrisma nozares raksturojums, tūrisma attīstības stratēģija un rīcības plāns, mārketinga un monitoringa vadlīnijas. Plānā ietvertie priekšlikumi izmantojami atjaunojot pašvaldību plānošanas dokumentus, plānojot investīciju piesaisti, meklējot jaunas idejas uzņēmējdarbības turpmākai attīstībai, izstrādājot sadarbības projektus, veidojot uzņēmēju tirgvedības stratēģijas u. tml.

¹ 02.03.1993. likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" ar grozījumiem līdz 16.12.2010.

² EEZ/NO FI projekts Nr. LV0052 "Ilgtspējīga dabas resursu izmantošana un apsaimniekošana *Natura 2000* teritorijās – populāros un potenciālos tūrisma galamērķos". LLTA "Lauku ceļotājs, 2008./2011.gads

I Dvietes palienes dabas parka raksturojums

1.2. Dvietes palienes dabas parka vispārīgs raksturojums

Dabas parks "Dvietes paliene" atrodas Sēlijas dienvidos - Daugavas kreisajā krastā starp Ilūksti, Subati, Aknīsti un Līvāniem (attēls Nr.1.). Tuvākās pilsētas – Ilūkste, Subate, Daugavpils un Aknīste atrodas 3, 18, 20 un 23 km attālumā no parka robežām. Parka kopējā platība ir 4989 ha. Tā robežas noteiktas noteikumos "Par dabas parkiem"¹.

Parka teritorijā ietverta izteiktākā Dvietes senlejas daļa no Kaldabruņas līdz ietekai Daugavā un Ilūkstes lejteces paliene.

Administratīvi parka teritorija atrodas Ilūkstes novada Dvietes, Bebreņu, Piļskalnes pagastā un Jēkabpils novada Rubenes pagastā (attēls Nr. 1., tabula Nr. 1.).

Attēls Nr. 1. Dvietes palienes dabas parka novietojums

Tabula Nr. 1. Dvietes palienes dabas parka teritorijā iekļautā Ilūkstes un Jēkabpils novada daļa

Novads/pagasts	Novada/pagasta platība (ha)	Dabas parka aizņemtā novada/pagasta platība (ha)	Novada/pagasta teritorijā ietvertā dabas parka daļa (%)	Dabas parkā ietvertā novada/pagasta daļa (%)
Ilūkstes novads	64 840	4 407	6,8	88,3
Bebrenes pagasts	10 277	757	7,4	15,2
Dvietes pagasts	11 840	2 009	17,0	40,3
Piļskalnes pagasts	12 469	1 642	13,2	32,9
Jēkabpils novads	90 409	583	0,6	11,7
Rubenes pagasts	18 170	583	3,4	11,7

Parka teritorija ir maz apdzīvota. Tā malās atrodas ~80 viensētas un Dvietes ciema daļa. Dvietes ciemā dzīvo ~370 iedzīvotāji. Netālajā Bebreņē ~430, Rubenē ~290, Piļskalnē ~170, Kaldabruņā un Doļnajā ~120 iedzīvotāji². Tuvākajās pilsētās: Ilūkstē dzīvo ~ 2 510 iedzīvotāji, Subatē ~9 630, Daugavpilī ~102 490 un Aknīstē ~35 140³.

Līdzīgi kā citviet Latvijā, Dvietes palienes apkārtnē iedzīvotāju skaits ik gadu samazinās. To apliecina gan pieaugošais neapdzīvoto viensētu skaits, gan iedzīvotāju skaita izmaiņas pagastos. Ja 2000. gadā parka pagastos dzīvoja 4 992 iedzīvotāji, tad 2011. gadā vairs tikai 4 014 (tabula Nr. 2.).

Tabula Nr. 2. Iedzīvotāju skaits Dvietes palienes dabas parka pagastos³.

Pagasts	Iedzīvotāju skaits, 01.01.2000.	Iedzīvotāju skaits, 01.01.2010.	Pagasts	Iedzīvotāju skaits, 01.01.2000.	Iedzīvotāju skaits, 01.01.2010.
Ilūkstes novads	10 757	8 955	Piļskalnes pagasts	1 311	1 163
Bebrenes pagasts	1 386	1 038	Jēkabpils novads	6 988	5 698
Dvietes pagasts	802	657	Rubenes pagasts	1 493	1 156

Saskaņā ar Valsts zemes dienesta 2010. gada datiem parka teritorija ir sadalīta 925 kadastra vienībās. Lielākā zemju daļa pieder privātajiem zemju īpašniekiem un pašvaldībām. Vidējais kadastra vienības lielums ir 8,8 ha.

Pēc Lursoft datubāzes⁴ datiem 2010. gada sākumā Dvietes palienes pagastos bija reģistrēti 298 uzņēmumi. Lielākā to daļa bija zemnieku saimniecības, kuras nodarbojas ar lauksaimniecību un mežsaimniecību. Pēc pagastu un novadu darbinieku sniegtajām ziņām, lielākā pagastu iedzīvotāju daļa ir nodarbināta piemājas vai zemnieku saimniecībās, pašvaldību iestādēs (kultūras, izglītības, pašvaldību iestādes), nelielos uzņēmumos, kuri sniedz tirdzniecības, transporta, lauksaimniecības un dažāda veida remonta pakalpojumus vai tuvāko pilsētu (gk. Ilūkstes, Daugavpils un Jēkabpils) iestādēs un uzņēmumos.

¹ 09.03.1999. MK not. Nr. 83. "Noteikumi par dabas parkiem" (spēkā no 13.03.1999.) ar grozījumiem līdz 25.06.2009.

² Ilūkstes novada teritorijas plānojums, 2007.gads; Dvietes un Rubenes pagastu teritorijas plānojumi, 2004./2005.gads.

³ Pilsotības un migrācijas lietu pārvaldes dati, 01.01.2011.

⁴ www.lursoft.lv

1.2. Dvietes palienes dabas parka aizsardzības nozīme

Dabas parks "Dvietes paliene" ir izveidots 2004. gadā, lai saglabātu vienu no labāk funkcionējošām paliņu ekosistēmām Latvijā, globālas nozīmes migrējošo ūdensputnu pulcēšanās vietu, plašas paliņu pļavas un daudzu Latvijā un Eiropā retu un apdraudētu sugu dzīvotnes.

Dvietes senlejā atrodas viena no plašākām un labāk saglabātām dabisko upju paliņēm ne tikai Latvijā, bet arī Eiropā. Pateicoties regulāriem paliem un tradicionālai, nenoplicinošai saimniekošanai, Dvietes un Ilūkstes paliņē ir saglabājušies plaši, maz pārveidoti un regulāri applūstoši zālāji, kas daudzviet Latvijā un īpaši Eiropā ir neatgriezeniski pārveidoti. Aizņemot teju 1200 ha lielu platību, tie veido vienu no plašākajiem paliņu pļavu kompleksiem Latvijā. Te sastopami gan tipiski paliņu zālāji, gan sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, vilkakūlas zālāji, mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs un eitrofas augsto lakstaugu audzes, kas atbilst gan Latvijā, gan Eiropas Savienībā aizsargājamiem zālāju biotopiem.

Dvietes un Ilūkstes palienes zālājiem ir raksturīga liela sugu daudzveidība. 2003. gada vasarā šeit uzskaitītas vairāk nekā 200 augu sugas. Lielā skaitā te sastopamas gladiolas, dzegužpirkstītes, vijolītes un knīdijas. Sava veida Dvietes pļavu simbols ir Sibīrijas skalbes. Nekur citur Latvijā tās nav sastopamas tik lielā skaitā kā Dvietes paliņē. Plašie zālāji un mitrāji veido piemērotas dzīves vietas daudzām gliemežu, vaboļu, spāru, tauriņu, varžu, krupju un ķirzaku sugām. Dvietes upē un tajā ietekošajos grāvjos dzīvo bebrī. Manīta arī ūdru klātbūtne. Palienes pļavās ganās stīrnas, aļņi un staltbrieži. Nereti tajās medī plēsēji. Mitrā paliene ir nozīmīga sikspārņu barošanās vieta.

Pavasars applūstošā Dvietes paliņē ir nozīmīga Daugavas zivju nārsta vieta un zemūdens ganības. Vienlaikus tā ir arī to slazds vasaras sākumā. Pēc palu ūdeņu aizplūšanas zivis un citi ūdens dzīvnieki patvērumu rod Dvietes un Skuķu ezeros, kuri izveidojušies senlejas pazeminājumos. Pagājušā gadsimta 30. gados, Dvietes palienes meliorācijas laikā, ezeru ūdens līmenis tika pazemināts par 1,5 m. Tas veicināja strauju ezeru aizaugšanu. Tā rezultātā vasarās Skuķu un īpaši Dvietes ezers vairāk līdzinās purviem ar atsevišķām ūdens lāmām, nevis ezeriem. Tomēr līdakām, asariem, raudām, karpām, līņiem, vēdzelēm un citiem ūdens dzīvniekiem vasaras nākas pavadīt šaurībā, gaidot, kad tajos ieplūdīs dzīvošie Daugavas palu ūdeņi.

Plašās paliņu pļavas un applūdušie tīrumi ik pavasari sniedz piemērotas atpūtas un barošanās vietas tūkstošiem migrējošo ūdensputnu. 2005. gada pavasarī tajās vienlaikus tika novēroti vairāk nekā 25 tūkstoši putni. Tas ļāva Dvietes paliņi iekļaut globālas nozīmes putniem nozīmīgo vietu sarakstā¹. Palienes pļavās ligzdo ievērojams skaits priekšku, ķīvīšu, mērkaziņu, kuitalu, melno puskuitalu, gugatņu un pļavas tilbīšu. Tā ir viena no labākajām griežu, ormanīšu un ķikutu ligzdošanas vietām Latvijā. Skuķu un Dvietes ezerā ligzdo zīriņi. Ezeru niedrājos – somzīlītes, lielie dumpji un niedru lījas. Piemērotas dzīves un medību vietas te rod melnie stārķi, mazie ērgļi, melnās klijas, melnās un pelēkās dziļnas, vidējie un baltmuguras dzeņi.

Kopumā dabas parka teritorijā apzinātas astoņas Latvijā vai Eiropas Savienībā aizsargājamas augu, astoņas bezmugurkaulnieku, septiņas abinieku un 40 putnu sugas, kā arī septiņi Eiropas Savienībā un Latvijā aizsargājami ezeru, mežu un zālāju biotopi². Apliecinot lielo dabas aizsardzības nozīmi, 2005. gadā dabas parkam tika piešķirts Eiropas Savienības īpaši aizsargājamās dabas teritorijas *Natura 2000* vietas statuss³.

Tomēr Dvietes palienes vērtība nav tikai tās dabas daudzveidība. Tā izceļas ar bagātu kultūrvidi, sēļu kultūras mantojumu, apbūves un arhitektūras tradīcijām, kā arī mākslas, arhitektūras un arheoloģijas pieminekļiem, no kuriem daudzi iekļauti valsts un vietējas nozīmes aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstos.

Dvietes senleja ir viena no vissenāk apdzīvotām vietām Latvijā. Jau Ledus laikmeta beigū posmā pirms 10 tūkstošiem gadu šeit ienāca pirmās zvejnieku-mednieku ciltis. Dvietes senlejā un tās apkārtnē ir atklātas 15 apmetnes vietas, desmit pilskalni, deviņi senkapi, atsevišķi arheoloģiskie savrupatradumi, kulta vietas un viduslaiku kapsētas⁴. Kaut vairākas apmetņu un kulta vietas ir artas, pārraktas vai citādi pārveidotas, dažas no tām zem velēnas slēpj neskartu kultūrlāni. Arheoloģisko izrakumu laikā tajās atrasts liels daudzums dzīvnieku kaulu, keramikas trauku lausku, krama atšķīļu, bultu uzgaļu, darbarīku, rotaslietu un citu priekšmetu, kas liecina par šīs vietas apdzīvojuma vēsturi un stāsta par sēļu sadzīvi, tradīcijām un pasaules redzējumu. Daudzi no Dvietes apkārtnes arheoloģiskajiem atradumiem atrodas Valsts vēstures muzejā, taču daļa no tiem ir izstādīti apkārtnes viensētās ierīkotās ekspozīcijās.

Bagāta ir Sēlijas muižniecības vēsture. Viens no izcilākajiem un labāk saglabātajiem muižu kompleksiem atrodas Bebreņē. Kaut franču neorenesanses stilā celtā muižas pils 20. gs. vidū tika pārveidota (Bebrenes skolas vajadzībām mansarda stāva vietā izbūvēts trešais stāvs), muižas kompleksā ir saglabājušies visi muižas ansambļa elementi – muižas pārvaldnieka māja, virtuves ēka, daļa no pazemes ējas, kas pils pagrabu savieno ar virtuves ēku un baznīcu, dārznieka māja ar augļu pagrabiem, namiņš virs ledus pagraba, kalpotāju māja, muižas stalli, dzirnavas un dzirnavnieka māja (izcils koka arhitektūras būvniecības paraugs), muižas parks, sarkanu ķieģeļu žogs, kas pāriet mūrētu stabiņu žogā ar koka starpsienām, un grezni ieejas vārti. Bebreņes muižu ieskaujošais parks ir izcils dārzu un parku mākslas piemineklis un viens no izteiksmīgākajiem angļu stila ainavu parkiem Latvijā. Līdz mūsdienām saglabāts tā vēsturiskais plānojums, ceļu sistēma un ainaviskie dīķi, kā arī daļa no 19. gs. beigās ierīkotajiem stādījumiem, ko veido 30 vietējas izcelsmes un 51 svešzemju suga. Vairāki no parka kokiem ir sasnieguši dižkoku apmērus. Vecie, dobumainie koki sniedz piemērotas dzīves vietas daudzām putnu, vaboļu un gliemežu sugām. Par Dvietes muižas godību šodien liecina vairs tikai muižas pārvaldnieka un kalpu mājas,

¹ Račinskis E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga, LOB.

² Dabas parka "Dvietes paliene" dabas aizsardzības plāns 2006. – 2015. gadam. Rīga, LOB, 2005.

³ 02.03.1993. Likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" (spēkā no 07.04.1993.) ar grozījumiem līdz 18.06.2009.

⁴ Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas mājas lapa www.mantojums.lv

saimniecības ēkas, muižas parks ar laukakmeņu tiltu un graudu jeb magazīnas klēts Bebreneš–Dvietes ceļa malā. Arī šīs ēkas pašvaldība ir iekļāvusi vietējas nozīmes aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstos.

Nozīmīgu vietu Sēlijas kultūrainavā ieņem sakrālā arhitektūra – baznīcas, lūgšanu nami, kapličas un krucifiksi. Tie norāda uz reliģijas nozīmi Sēlijas iedzīvotāju dzīvē un kalpo par pievilcīgiem ainavas elementiem, kas ieņem dominējošu lomu ciemu ainavās. 18. gs. beigās klasicisma stilā celtā Bebreneš katoļu baznīca ir nozīmīga ne tikai kā savrups sakrālās arhitektūras piemineklis. Tā ir arī būtiska Bebreneš muižas kompleksa sastāvdaļa, kas izvietota uz vienas ass ar muižas pili un tās vārtiem. Dievnama iekšienē saglabājušies baroka formas altāri, ērģeles, grāfa un vienkāršo ļaužu soli, uz dievnama ārsienām – sienu gleznojumi. Arhitektoniski izcila ir arī 19. gs. vidū neobaroka stilā celtā Dvietes katoļu baznīca. Tas ir viens no retajiem Daugavas kreisā krasta dievnamiem, kas lepojas ar diviem simetriskiem torņiem. Dievnama iekštelpas slēpj vienu no greznākajiem sakrālajiem baroka interjeriem Dienvidlatvijā. Izcils gotikas arhitektūras stila paraugs ir Plāteru–Zībergu dzimtas kapliča jaunajos Bebreneš kapos. Ievērojama ir arī koka kapela Zariņu kapos. Savukārt laukakmeņiem mūrētā Čamaņu kapu kapela ir ievērojams 19. gs. sākuma vietējo meistarību un amatu prasmi piemērs.

Pateicoties paugurainam reljefam un mozaīkai, ko veido mežu, pļavu un apstrādātu lauku, viensētu un ciemu mija, Dienvidsēlijas ainavām piemīt augsta estētiskā vērtība. Daudzviet no augstākajiem pauguriem un līkumotajiem ceļiem paveras gleznaini skati ar tālu skata perspektīvu. Kokgriezumiem bagātīgi rotātās ēkas, staltie dievnami un lepnās muižas veido šarmanto vietas kultūrainavu. Vietām ainavā iezīmējas melnās jeb dūmu pirtis, kuras ārpus Latgales un Sēlijas dienvidiem tikpat kā vairs nav sastopamas. Daudzās apkārtnes sētās tiek saudzētas sēļu sētām raksturīgās arhitektoniskās detaļas un goda vietā likti no 20. gs. sākuma saglabātie sadzīves priekšmeti un darba rīki.

II Dvietes palienes dabas parka tūrisma piedāvājums

2.1. Tūrisma nozares attīstības vēsture

Pirmās ar tūrismu saistītās norises Sēlijas dienvidos datējamas ar 20. gs. 30. gadiem. Pirmās Latvijas brīvvalsts laikā dzimtenes iepazīšanas un Latvijas apceļošanas veicināšana bija viens no valsts tūrisma politikas mērķiem. Politikas īstenošanai tika apmācīti tūristu pavadoni un aģenti, kā arī uzsākta kampaņa „Apceļo dzimto zemi!”. Tās ietvaros par tūristu galamērķiem tika veidotas ainaviskākās Latvijas vietas, tai skaitā Sēlijas dienvidi ar Ilūksti un Subati to centrā. Tā laika nozīmīgākajā ceļojumu maršrutu grāmatā „Ceļvedis pa dzimto zemi” iekļauti 17 dažāda garuma kājāmgājēju maršruti Ilūkstes, Subates un Dienvidsēlijas iepazīšanai¹.

Ilūkstē ceļotājus mudināja aplūkot valsts ģimnāziju, pamatskolu, ūdensdzirnavas, tiltu pār Ilūkstes upi, Luterāņu baznīcu, jezuītu un pareizticīgo sieviešu klosteri un Pirmā pasaules kara laikā sagrauto katoļu baznīcu, kura bijusi lielāka un greznāka par Aglonas bazilīku. No Ilūkstes ceļiniekus aicināja doties uz Pristaini, Šēderi, Lašiem, Svences ezeru vai Subati, pa ceļam apskatot kādu no apkārtnes muižām, skolām, dzirnavām un darbnīcām. Viens no iespaidīgākajiem maršrutiem veda uz Tadenavu. Maršrutā bija iekļauta Pilskalnes, Sidrabuņas, Batarejas kalna, Dinģēnkalna, Dvietes un Vāverišķu pilskalnu, Kaldabruņas, Rubeņu un Bebreņu apskate. Bebreņē ceļotāji tika mudināti apskatīt Bebreņu pili, grāfa Plātera-Zibera kapliņu, muižas parku, lauksaimniecības skolas un doktorāta jaunceltnes, katoļu baznīcu, motordzirnavas, zāģētavu, vējdzirnavas, atbrīvošanas cīņās kritušo varoņu un vācu karavīru kapus, Akmeņupes gravu un etnogrāfisku klēti Lugiškos. Subatē mazpilsētas viesiem ieteikts apmeklēt tās dievnamus, dzirnavas, muitas punktu un Subates ezeru un cauri Augšzemes ciemiem un mazpilsētām doties tālāk uz Bebreņi, Grīvu, Aknīsti vai Dignāju.

Ilūkstē darbojās traktieris, tūristu mītne un divas tējnicas. Tūrisma informācija bija pieejama pilsētas valdē un pie tūrisma aģenta Asmaņa kunga. Subatē ceļinieki nakti varēja pārlaist traktierī un lietuvju pamatskolā. Tūristu apmešanās vietas bija ierīkotas arī Pilskalnes pagasta namā, Bebreņu pagasta „Dimantos”, Rubenes pagasta „Rūķīšos” un Dronku ezera krastā. Lielākā daļa no tām darbojās visu gadu, tomēr vairākas apmešanās vietas viesus uzņēma tikai vasarās (no 15. maija vai 1. jūnija līdz 1. septembrim). Maksa par gultasvietu variēja no piecdesmit līdz septiņdesmit santīmiem par nakti. Par gulēšanu sienā saimnieki prasījuši no 10 līdz 30 santīmiem. Par nepilnu latu bija iespējams ieturēt maltīti, par 10 līdz 20 santīmiem – nopirkt litru piena². Atšķirīgi no šodienas situācijas, maksa par ēdināšanu bija lielāka nekā maksa par gultasvietu.

Straujo tūrisma attīstību pārtrauca Otrās pasaules karš. Nozares attīstība atsākās tikai 20. gs. 60. gados, kad visas Padomju Savienības teritorijā plānveidīgi tika izstrādāti ceļojumu un ekskursiju maršruti, ierīkotas pastaigu vietas, celtas tūristu bāzes un kempingi. Ilūkstes apkārtnē 20. gs. otrajā pusē tiek izveidota Pilskalnes Siguldiņas taka, Dvietes ciemā – ierīkots novadpētniecības muzejs, Rubeņos – izveidots Rubeņu parks.

Pēc valstiskās neatkarības atjaunošanas tūrisma nozarē no jauna iestājās apsūkums. Nozares izaugsme atsākās tikai 90. gadu otrajā pusē, kad attīstījās privatizācija un uzlabojās uzņēmējdarbības vide. Arī Dvietes apkārtnē šai laikā tiek dibināti tūrisma uzņēmumi, atvērti viesu nami, ierīkotas tūrisma informācijas sniegšanas vietas un iekārtota Akmeņupes dabas taka.

Tomēr Dvietes senleju minētās tūrisma aktivitātes neskāra. Pirmās ar Dvietes senleju saistītās tūrisma attīstības iniciatīvas saistāmas ar 2001. gadu, kad Latvijas Ekotūrisma savienība izstrādāja Latvijas Ekotūrisma attīstības stratēģiju. Dvietes paliene tajā minēta kā viens no potenciālajiem ekotūrisma attīstības centriem Augšzemes un Daugavas loku perspektīvajā ekotūrisma areālā. Jau 2002. gadā pēc Bebreņu, Pilskalnes un Dvietes pagastu pasūtījuma Latvijas Ekotūrisma savienības un Daugavpils Universitātes speciālisti izstrādāja Dvietes senlejas ekotūrisma attīstības koncepciju. Uzsākot tās ieviešanu, 2003. gadā tika dibināta Dvietes senlejas pagastu apvienība, kurā apvienojās Bebreņu, Dvietes, Pilskalnes, Rubenes, Zāses un Asares pagasti. Biedrības biedri aktīvi iesaistījās dabas parka dibināšanas procesā, pļavu biotopu atjaunošanā, iedzīvotāju izglītošanā un dabas tūrisma veicināšanā. Kaut biedru skaits gadu gaitā ir mainījies, Dvietes senlejas pagastu apvienība arī šobrīd ir nozīmīgākais Dvietes palienes apsaimniekošanas un tūrisma attīstības virzītājspēks.

Par reālo Dvietes palienes tūrisma attīstības sākumu var uzskatīt 2006. gadu, kad Dvietes palienes pļavās tika ierīkoti pirmie dzīvei savvaļā pielāgoti zirgu un govju aploki. Līdz ar *Konik Polski* zirgu un *Highlander* govju ierašanos Dvietes palienē ieradās pirmie ceļotāji un radās pieprasījums pēc organizētām ekskursijām dabas parka teritorijā. 2006. gadā parku apmeklēja ~1200 cilvēki. 2007. gadā – jau 2000. Tas nostiprināja pārliecību, ka Dvietes palienei nepieciešams savs apmeklētāju centrs, un jau 2008. gadā šim mērķim atjaunotajās simtgadīgajās Putnu salas „Gulbju” mājās durvis vēra Dvietes senlejas informācijas centrs, kurš šī laikā ir kļuvis par centrālo notikumu vietu Dvietes palienē.

¹ Vanags K. 1939. Ceļvedis pa Dzimto zemi. Tūristu ceļojumu maršruti Latvijā. Rīga, Sabiedrisko lietu ministrijas Tūrisma nodaļa.

² Sabiedrisko lietu ministrijas Tūrisma nodaļa. 1937. Tūristu apmetņu saraksts. Rīga, Latviju Kultūras spiestuve.

2.2. Tūrisma piedāvājuma raksturojums

Tūrisma izmantojami dabas un kultūras resursi

Lai izvērtētu Dvietes palienes dabas parka tūrisma resursus, 2009. gadā tika apsekota visa parka teritorija un tai pieguļošā teritorija dažu kilometru rādiusā, kā rezultātā tika noskaidrots tālāk analizēto resursu aktuālais stāvoklis, veikta fotofiksācija un dabas resursu gadījumā – iespēju robežās vērtētas arī apmeklētāju radītās ietekmes. Tika izmantoti arī autoru iepriekšējo gadu teritorijas apsekojumos iegūtie dati un pieredze.

Iegūtie rezultāti ir atspoguļoti 3. tabulā, kur uzskaitīti un piemērotība (tūrisma kontekstā) vērtēti > 30 dažādiem Dvietes palienes dabas parka un apkārtnes resursiem (vai resursu grupām). Starp tiem daži jau ir uzskatāmi par nozīmīgiem reģionāla vai vietēja mēroga tūrisma objektiem, bet daļai (un teritorijai kopumā) vēl piemīt ievērojams un līdz šim neizmantots tūrisma un rekreatīvais potenciāls.

Tabula Nr. 3. Esošie un potenciālie Dvietes palienes dabas parka tūrisma resursi/objekti

Dabas resursi	
Upes	Upes un to hidroloģiskā režīma īpatnības ir Dvietes senlejas kā nozīmīgas bioloģiskās daudzveidības uzturētājas pamats.
Dvieta	Dvietes palienes dabas parka „centrālā ass”. Pavasaros aplūstošās Dvietes palienes līdz šim ir bijis neizmantots aktīvā, dabas un izziņas tūrisma resurss. Kā labs piemērs šāda resursa izmantošanai ir jāmin Somā nacionālais parks Igaunijā, Pērnavas apriņķī. Ūdenstūrisma izmantojama tikai augstā ūdens līmenī. Tie ne vienmēr ir pavasara pali, jo ūdens līmeņa celšanās iespējama arī citos gadalaikos.
Ilūkste	Dvietes labā krasta pieteka. Kopā ar Dvietes ūdeņiem pavasaros appludina lielas lauksaimniecībā izmantojamo un citu zemju platības. Neizmantots sezonāls tūrisma resurss.
Daugava	Upe, kuras palu ūdeņi akumulējās Dvietes palienēs. Daugavas augštece un vidustece ar reti izņemumiem (g.k. Daugavas loku dabas parkā) ir neizmantots tūrisma resurss ar augstu potenciālu.
Meži	Dvietes palienes dabas parkā un tā apkārtnē dominē atklāta tipa ainavas, īpaši Daugavas ielejas krastos un Dvietes un Ilūkstes palienēs. Teritorijā sastopami nelieli meža fragmenti, - vienā no tādiem ir izveidota Akmeņupītes dabas taka. Nākotnē mežu teritorijām nebūs liela loma tūrisma attīstībā, taču atsevišķus meža fragmentus var izmantot lokālu izziņas tūrisma produktu veidošanā.
Mitrāji, pļavas	Teritorijas nozīmīgākās dabas vērtības ir Dvietes palieņu pļavas (Eiropas mērogā nozīmīgs dabas resurss!) un divi aizaugoši ezeri - Skuķu ezers un Dvietes ezers. Pēdējie divi ir grūti pieejamas teritorijas, kuras tūrisma būtu izmantojamas tikai palu laikā, veidojot sezonālus ūdenstūrisma produktus, kurā būtu iekļauta arī Dvietes vidus un lejtece.
Ainava	Teritorijai tās mozaīkveida ainavas dēļ piemīt liels ainaviskais potenciāls. Jau šobrīd Dvietes palienes dabas parka un tā apkārtnē esošajiem ceļiem paveras lieliski skatu punkti. Palu laikā tādas vietas var būt esošie tilti pāri Dvieteī. Potenciālas skatu perspektīvas varētu veidot arī no pilskalniem un atsevišķiem augstākiem pauguriem. Līdz šim absolūti neizmantots resurss.
Sugu, biotopu daudzveidība	Daudzveidīgie dabas apstākļi (upes, palieņu pļavas, aizaugoši ezeri, defragmentēta ainava, hidroloģiskā režīma īpatnības u.c.) ir galvenais iemesls Dvietes palienes dabas parkā esošo biotopu un sugu daudzveidībai. Līdz šim kā pozitīvas iniciatīvas ir jāmin 2009. g. atklātais putnu vērošanas tornis, dzīvei savvaļā pielāgots mājlopu aploki un bebra tematikas izmantošana tūrisma produkta veidošanas procesā. Tomēr, vēl joprojām trūkst tūrisma produktu un piedāvājuma no vietējo uzņēmēju puses, kurā būtu iesaistīti palienes nozīmīgi dabas resursi un to radītās īpatnības, ar ko šī teritorija ir arī unikāla.
Dzīvei savvaļā pielāgotie mājlopu aploki	Putnu salas aploks (100 ha) un Zariņu salas aploks (80 ha) ir vieni no atraktīvākajiem teritorijas piesaistēm, kas ir vienlaikus arī nozīmīgi izziņas objekti. Tiesa, Latvijā šobrīd ir vairāki desmiti teritoriju, kur pļavu ainavas „apsaimnieko” dzīvei savvaļā pielāgoti mājlopi, tādēļ nākotnē būtu jāpārdomā jauni un atraktīvi tūrisma produkti vai to elementi, kas saistīti ar minēto tematiku.
Dabas objekti, dabas pieminekļi	Dvietes palienes dabas parka apkārtnē ir konstatēti daži dižkoki.
Skalbiņu dižozols	Sēlijas novada resnākais dižkoks. Šobrīd tūrisma neizmantots resurss.
Dabas takas	Dvietes palienes dabas parka apkārtnē izveidota viena dabas taka. Dabas takas un aktīvā tūrisma maršruti (t.sk. kājnieku un nūjošanas maršruti) ar izziņas elementiem ir uzskatāms par piemērotu dabas parka vērtību izmantošanas tūrisma veidiem.
Akmeņupes taka	Labiekārtota taka, kas ved gar Akmeņupītes (liels kritums, akmeņainas krāces) krastiem. Tās krastos izveidotas atpūtas un ugunsкура vietas, informatīvi stendi.

Kultūras un vēstures resursi (materiālais mantojums)	
Pilskalni	Dabas parka atrašanās Augšzemes augstienes un Aknīstes nolaidenuma saskares vietā nosaka arī tās teritorijā un tuvākajā apkārtnē salīdzinoši lielo pilskalnu blīvumu relatīvi nelielā teritorijā (kopā pieci pilskalni). Kāds no pilskalniem un kāda no senajām apmetņu vietām (sk. tālāk) būtu potenciāls jaunu izziņas un kultūras tūrisma produktu veidošanā.
Kaldabruņas pilskalns	Ar mežu apaudzis pilskalns – šobrīd tūrismā neizmantots resurss.
Dvietes (Kalnišķu) pilskalns	Ar mežu apaudzis pilskalns – iespaidīga reljefa forma. Tūrismā neizmantots izziņas resurss.
Zamečka	Ar mežu apaudzis pilskalns. Viens no lielākajiem Augšzemes pilskalniem, kura augšdaļā uzcelta estrāde.
Palazdiņu kalns	Ar mežu apaudzis pilskalns. Tūrismā neizmantots resurss.
Baznīcas	Dvietes palienes dabas parkā un tā tuvākajā apkārtnē atrodas divas vienas konfesijas baznīcas.
Bebrenes katoļu baznīca	Izcili skaista un ainaviska celtnē (1797. –1883. g.) ar klasicisma (ārējais veidols) un baroka (interjers) stila elementiem. G.k. apskatāma no ārpusē. Nozīmīgs un potenciāls kultūras tūrisma resurss.
Dvietes katoļu baznīca	Līdzīgi kā iepriekšējā – skaists dievnams, celts 1864. g. baroka stilā ar vienu no greznākajiem sakrālā baroka interjeriem bijušajā Daugavpils rajonā. Nozīmīgs un potenciāls kultūras tūrisma resurss.
Muižas	Dvietes palienes dabas parkā un tā tuvākajā apkārtnē atrodas divas muižas, no kurām kā izcilākais ir jāmin Bebrenes muižas komplekss.
Bebrenes muižas komplekss	Muižas kompleksā ietilpst 1896. g. celtā grāfu Plāteru-Zībergu pils (mūsdienās - Bebrenes vidusskola), pils vārti, virtuves ēka, muižas pārvaldnieka māja, namiņš virs pagraba, dzirnavas (1836. g.) un zirgu stalli. Nelielā apjomā ir saglabājusies arī pazemes eja no pils pagraba uz virtuves ēku. Viens no būtiskākajiem plašākas apkārtnes izziņas un kultūras tūrisma resursiem, kas jau veiksmīgi tiek izmantots kā reģionāla līmeņa tūrisma apskates objekts, kur tiek organizēti arī dažādi tematiski pasākumi.
Dvietes muiža	Dvietes muižas dzīvojamā ēka līdz mūsdienām nav saglabājusies. Šodien Dvietes muižas parkā ir apskatāmas muižas pārvaldnieka māja un trīs mūra saimniecības ēkas.
Parki	Ieskauj divus iepriekš minēto muižu kompleksus.
Bebrenes muižas parks	Viens no izteismīgākajiem angļu ainavu stila parkiem Latvijā. Jau esošs nozīmīgs tūrisma resurss.
Dvietes muižas parks	19. gs. veidots ainavu parks ar laukakmeņu mūrējuma tiltu. Parkā atrodas Dvietes muižas ēkas. Kopā ar Dvietes muižas ēkām - potenciāls vietēja mēroga izziņas un kultūras tūrisma resurss.
Citas vēsturiskas celtnes un objekti	
Koka kapela Zarinku kapos	Lokāls vietējas nozīmes vēstures objekts.
Dvietes magazīnas klēts	1874. gadā celtā graudu klēts, kas pārsegta ar divslīpņu jumtu jau šobrīd tiek izmantota kā vietēja mēroga tūristu piesaistes objekts.
Pieminekļi, piemiņas vietas un zīmes, kapi u.c.	Pārsvārā lokālu notikumu liecinieki, kas var tikt izmantoti kopējā Dvietes kultūras tūrisma piedāvājumā kā kultūras izziņas produkti.
Brīvības cīņu pieminēklis Bebrenē	1. Pasaules kara notikumiem veltīta piemiņas vieta.
Grāfu Zībergu kapliča Jaunajos kapos	Atrodas Bebrenes jaunajos kapos (celta 1875 g.) ar sešām marmora plātnēm, uz kurām iekalti Zībergu dzimtas vārdi.
Bebrenes vācu kapi	1. Pasaules karā kritušo vācu karavīru kapi.
Krusts 1. Pasaules kara notikumiem	Piemīņas vieta kritušajiem vācu karavīriem. Atrodas Dvietes parkā.
Citi resursi	
Dvietes informācijas punkts	Viens no svarīgākajiem teritorijas izziņas objektiem. Labiekārtots, semināru zāle, izziņas literatūra. Vietējo amatnieku suvenīri. Nākotnē tā būs centrālā dažādu organizēto un vides izziņas pasākumu norises vieta.
Krucifiksi	Zemgales novadam mazāk raksturīgi sakrālo tradīciju elementi, nozīmīga ainavas sastāvdaļa. G.k. ceļu malās vai ceļu krustojumos.
Skulptūru grupa „Arājs”	Dvietes parkā esošs elements, veidots pagājušā gadsimta astoņdesmito gadu beigās.
Akmens laikmeta apmetņu vietas	Lokalizētas g.k. Dvietes senlejā. Līdz šim nevietējā, ne arī Latvijas mērogā neizmantots izziņas un kultūras tūrisma resurss. Minētās vietas dabā atrodamas tikai zinātāja pavadībā. Piemērs – Dvietes apmetne (somugru apmetne, 8 gadu tūkstis pirms Kristus.

Tūrisma produkti un pakalpojumi

Naktsmītnes

Dvietes palienē un tās tuvākajā apkārtnē darbojas 16 tūristu mītnes, kas atbilst viesnīcas, viesu mājas, dienesta viesnīcas, atpūtas bāzes un lauku tūrisma mājas iedalījumam.

Naktsmītņu kvalitāte un cenu līmenis ir ļoti dažāds. Zemākā cena par divvietīgu istabu ir 7 lati no cilvēka, dārgākā – 160 lati par mājiņu ar vienu guļamistabu. Gultasvietas cenas jauniešu viesmītnēs un dienesta viesnīcās variē no 3 līdz 5 latiem. Par telts izvietojamību tam paredzētā vietā jāmaksā no viena līdz trīs latiem. Salīdzinot ar vidējām tirgus cenām – piedāvājums kopumā ir zem vidējo cenu līmeņa. Cenu ziņā nav lielas atšķirības arī starp tūristu mītņu kategorijām (nepamatoti). Izņēmums ir viesnīcas cena, kas ir krasi atšķirīga un augstāka par vidējo cenu, ko piedāvā citas šīs kategorijas viesnīcas Latvijā.

Kopumā parka apkārtnē viesiem pieejamas 243 gultasvietas (sk. 4. tabulu), kas sadalās pa 63 istabām. Tātad vidēji – 3,9 gultas istabā. Viesnīcā ierīkotas 24 gultas vietas, kas ļauj izgulēt vidēja lieluma grupas. Vidēji viesnīcu noslogojums ir 15%, lai arī vairākās lauku mājās tas nepārsniedz 5%, kas nozīmē – viesu uzņemšana viņiem ir tikai neliela blakus nodarbe – papildu ienākums. Vienlaicīgi divām noslogotākajām tūristu mītnēm vidējais noslogojums ir 40% robežās. Vispārinošos datus par vidējo noslogojumu, iegūstam, ka teritoriju gada laikā apmeklējuši 13 659 tūristi, kuri izvēlējušies galamērķa tūristu mītņu pakalpojumus. Tas par aptuveni trešdaļu pārsniedz Ilūkstes novada iedzīvotāju skaitu, kas gan tiek sasniegts gada laikā.

Tabula Nr. 4 Tūristu mītņu piedāvājums Dvietes palienē un tuvākajā apkārtnē (Situācija 2010.gada septembrī)

Naktsmītnes kategorija	Skaits	Gultas vietu skaits ^{1*}	Istabu skaits	Vidēji gultu skaits istabās	Vidējā cena/ pers. par nakti (LVL) ²	Noslogojums %
Lauku māja	5	50	13	3,8	6,22	Svārstās starp 2% un 46%.
Viesu māja	7	75	22	3,4	6,21	
Viesnīca	1	24	12	2	30	
Atpūtas bāze	1	10	2	5	4,5	
Dienesta viesnīca	2	84	14	6	5,3	
Summa vai vidējais rādītājs	16	243	63	3,9	7,5	15,4

Kā rāda tūrisma pētījumi³, lielākajai apmeklētāju daļai ir svarīgi, ka tūrisma mītnes tiek klasificētas atbilstoši tūristu mītņu kvalitātes kategorijām, kas atvieglo apmeklētāju izvēli un palīdz novērtēt sagaidāmo pakalpojumu kvalitāti. Savukārt vides kvalitātes sertifikāti ir labs pamats vides aizsardzības prasību ieviešanai lauku tūrisma sektorā. Tas paaugstina vides apziņu un sekmē racionālu resursu izmantošanu ilgtermiņā.

Kopumā raksturīgs liels gultu skaits istabās. Viesu telpas ir maz tematizētas un interjers ar reti elementu izņēmumiem kopā nav vērsti uz Dvietes palienes dabas vērtībām vai sēju kultūru. Pēc cenas un piedāvātajām ērtībām nav skaidra precīza mērķauditorija.

Ēdināšana

Subatē, Ilūkstē un Bebrenē darbojas kafējnīcas. Pamatā tās vērstas uz vietējo klientu apkalpošanu. Piedāvājums nav izstrādāts speciāli tūristu apkalpošanai. Iekārtojums vienkāršs, trūkst tematiskas sasaistes ar novada vērtībām interjerā, nav sēju kulinārijas mantojums. Ilūkstes kafējnīca darbojas ar daudz lielāku klientu skaita apkalpošanu, nekā Bebrenē esošā. Darbinieku gatavība ārvalstu klientu apkalpošanai nav pārbaudīta, taču specializēta piedāvājuma svešvalodās nav.

Semināru un konferenču rīkošana

Aprīkotas semināru telpas ar ~ 30 vietām pieejamas Dvietes senlejas informācijas centrā un atpūtas bāzē "Dūbezers", "Pilskalnes Siguldiņā".

Pirtis ar viesību telpām

Viens no pieprasītākajiem tūrisma pakalpojumu veidiem, ko piedāvā lielākā daļa parka tūrisma uzņēmēju, ir pirtis ar viesību un pasākumu telpām. Sēju Sētā "Gulbji", kā arī lauku sētās "Drīgenes", "Rozes" un "Rubeņi" tūristiem tiek piedāvāts izmantot arī citviet Latvijā sastopamas melnās pirtis. Tradicionālos pirts rituālus var iepazīt Rubenes pagasta Sēju sētā "Gulbji".

Tūristu gidu pakalpojumi

Gidu pakalpojumus Dvietes palienē piedāvā Dvietes palienes tūrisma informācijas centra un Bebreņu tūrisma informācijas punkta darbinieki.

¹ Bez papildvietām

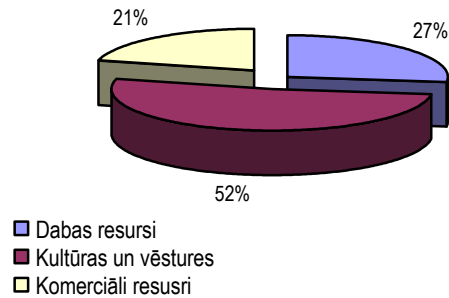
² bez brokastīm, taču ietverot PVN

³ TourBenchGuest Survey on Camping Sites, 2006.

2.3. Tūrisma resursu vērtējums

Tūristu piesaistes ir pamatelements, kas motivē tūristus doties uz konkrētu galamērķi.

Starp Dvietes palienes tūristu piesaistēm dominē kultūras un vēstures piesaistes (attēls Nr. 2.). Trešā daļa no parka tūristu piesaistēm ir saistītas ar dabas resursiem. Faktiski tūrismam piemēroto dabas resursu skaits ir lielāks, tā kā tādas kultūras piesaistes kā pilskalni varētu tikt pieskaitīti arī dabas resursiem.

Attēls Nr. 2. Tūristu piesaistes Dvietes palienes dabas parkā

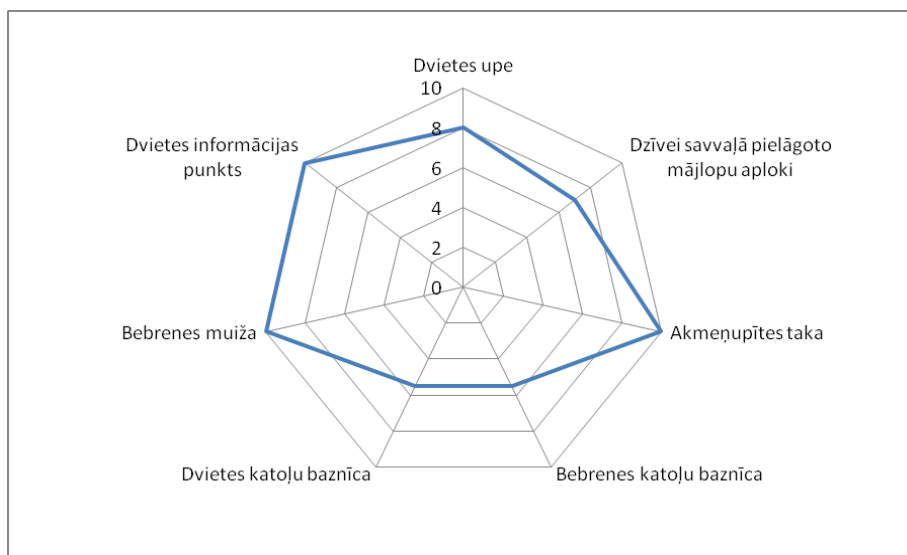
Kopumā tūrisma piemērotība vērtēta > 30 dažādiem Dvietes palienes dabas parka un apkārtnes resursiem (vai resursu grupām). Starp tiem daži jau ir uzskatāmi par nozīmīgiem reģionāla vai vietēja mēroga tūrisma objektiem, bet daļai (un teritorijai kopumā) vēl piemīt ievērojams un līdz šim neizmantots tūrisma un rekreatīvais potenciāls.

Pamata prasības tūrisma resursu iesaistei tūrisma produktā saistās ar to pieejamību, drošību un kvalitatīvu informāciju, ko var saņemt uz vietas. Nozīmīgāko tūrisma objektu piemērotība tūrisma aktivitāšu organizēšanā vērtēta izmantojot 12 kritērijus (tabula Nr. 5).

Tabula Nr. 5. Nozīmīgāko Dvietes palienes tūrisma objektu piemērotības vērtējums¹

Tūrisma piesaiste	Plaša publicitāte	Viegli atrodamans	Viegli pieejams	Pieejams spec. vajadzībām	Drošs	Labiekārtots	Apsaimniekots	Ir norādes	Kvalitatīva informācija uz vietas	Izziņas objekts	Iesaistīts tūrisma produktā	Ainavisks	SUMMA
Dvietes upe	0,5	0,5	0,5	0	1	0,5	1	0,5	1	1	0	1	7,5
Dzīvei savvaļā pielāgotu mājlopu aploki	0,5	1	1	0,5	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Akmeņupītes taka	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	10
Bebrenes katoļu baznīca	0,5	1	0,5	0	1	0	1	1	0,5	0	0	1	6,5
Dvietes katoļu baznīca	0,5	1	0,5	0	1	0	1	1	0,5	0	0	1	6,5
Bebrenes muiža	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Informācijas centrs Bebreņē	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12

¹ 1 – atbilst; 0,75 – drīzāk atbilst, jeb atbilst tikai atsevišķi piedāvājuma elementi; 0,5 – atbilst daļēji; 0 – neatbilst kritērijiem.

Attēls Nr. 3. Nozīmīgāko Dviete palienes tūrisma objektu piemērotības vērtējums

No 3. attēla varam spriest, ka daļa no 7 objektiem šobrīd ir „pietiekami” piemēroti tūristu plūsmas uzņemšanai, bet daļai (piemēram, baznīcām kā nozīmīgiem kultūras tūrisma un vēstures objektiem) vēl nav „pietiekams” labiekārtojums.

Dviete palienes dabas parks, kaut arī Latvijas mērogā ir samērā unikāla teritorija, - tās specifika un ģeogrāfiskā novietojuma dēļ nākotnē nebūs izmantota kā masveida tūrisma objekts (teritorija), tādēļ svarīgi, lai esošie resursi tiktu izmantoti pilnvērtīgi un pārdomāti, maksimāli saglabājot to sākotnējo kvalitāti. Dviete palienes dabas parks būs galamērķis vai viena no apstāšanās vietām garākā Sēlijas novada maršrutā g. k. tādiem tūristiem, kuru intereses ir saistītas ar dabas un kultūrvēstures izziņu, kā arī „netradicionālām” aktivitātēm, piemēram, brauciens ar laivām pa Dviete palu laikā.

2.4. Tūrisma ietekmes uz dabas resursiem vērtējums

Kaut arī dabas resursi sastāda 1/3 no kopējā resursu klāsta, tieši tie ir galvenā un nozīmīgākā Dviete palienes dabas parka tūristu piesaiste. Tādēļ būtiski, lai veidojot gan kopējo tūrisma piedāvājumu, gan radot atsevišķus tūrisma produktus, tie būtu videi draudzīgi, pārdomāti un balstīti uz ilgtspējības principiem ne tikai „uz papīra”, bet arī dabā. Tajā pat laikā minētajiem tūrisma produktiem ir jānes labums vietējai ekonomikai.

„Vidējam” tūristam, kam nav nosliece uz dabas izpēti vai ekstrēma rakstura aktivitātēm „detālākā” mērogā (bezceļu pārgājieni, orientēšanās sacensības u. c.) Dviete senleja ir relatīvi grūti pieejama un no lielākiem „centriem” relatīvi attāla teritorija, tādēļ nākotnē ar tūrisma saistītās aktivitātes un produkti g. k. koncentrēties vietās, kur jau šobrīd ir (vai nākotnē vēl taps) piemērota infrastruktūra, piemēram, – Bebreņē, Dvietē, putnu vērošanas torņos vai to vērošanas vietās, pie dzīvei savvaļā pielāgoto dzīvnieku aplomiem, Dviete informācijas centra apkārtnē. No tā izriet, ka teritorijas dabas apstākļi jau paši nosaka šīs teritorijas izmantošanas formas un sava veida aizsardzību. Izņēmums – sezonāli tūrisma produkti (piemēram, Dviete apmeklējumi palu laikā, kas sakrīt ar putnu migrāciju), kas neorganizētā veidā, vai kļūdami par masveida produktu (kas maz ticams) varētu radīt traucējuma efektu vienai no būtiskākajām teritorijas dabas vērtībām – migrējošiem putniem, kas Dviete senleju izmanto kā atpūtas vietu migrāciju laikā. Nozīmīgākā tūristu plūsma virzīsies pa P 72 ceļu, mazākā mērā – pa Bebreņu – Zvīdrānu – Dviete ceļu. Savukārt, dabas izziņas tūristi parasti jau pēc būtības ir videi „draudzīgāki”.

No augstāk teiktā izriet, ka būtiskākā tūristu radītā ietekme nākotnē varētu būt traucējums dzīvniekiem. Tādēļ svarīgi, lai dabas tūrisma produkta veidošanā piedalītos arī vietējie uzņēmēji (tūristu mītnes, laivu noma, gidi u. c.), kas vistiešākajā veidā ir ieinteresēti dabas resursu ilgtermiņa saglabāšanā.

2.5. Tūrisma koncentrācijas zonas

Dvietes palienes dabas parka teritorija ir salīdzinoši neliela un viendabīga. Tomēr lielāka tūrisma un rekreācijas resursu, infrastruktūras un sniegto pakalpojumu, kā arī teritorijas apmeklētāju plūsma koncentrācijas Dvietes un Bebrenes apkārtnē (tabula Nr. 6.).

Tabula Nr. 6. Dvietes palienes dabas parka tūrisma areāli un to raksturojums

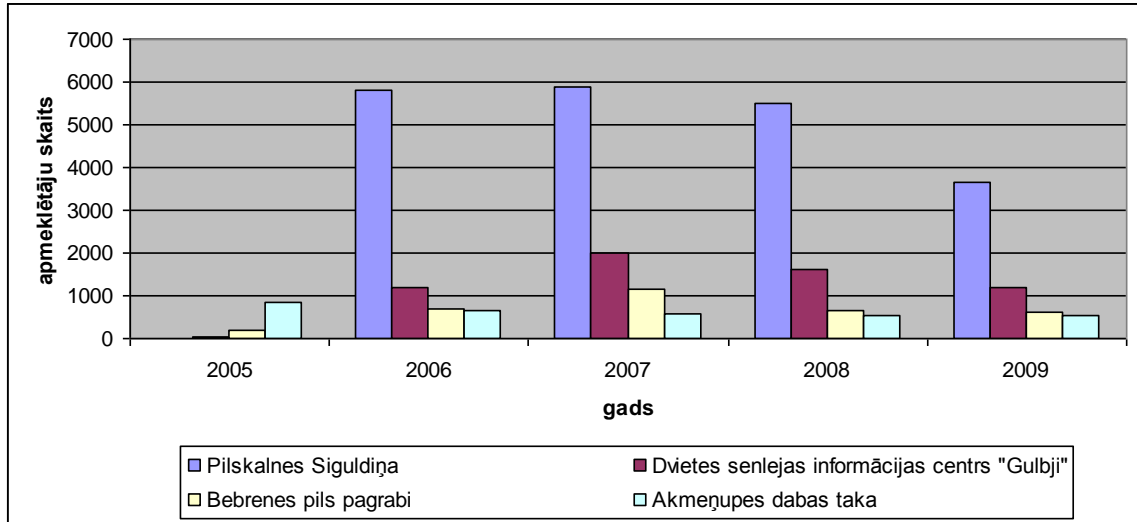
Areāls	Areāla raksturojums	Iespējamais attīstības virziens
Bebrenes apkārtnē	Areāls ar lielāko esošo un potenciālo tūrisma resursu daudzveidību. No tiem – Bebrenes muižas komplekss ar parku, Akmeņupītes taka un daļēji arī – Bebrenes katoļu baznīca ir uzskatāmi par reģionālas nozīmes tūrisma objektiem. Areālā atrodas arī citi – vietējas nozīmes vēstures pieminekļi – piemiņas vietas, pieminekļi u.c. Areālā koncentrēti tūrisma nozarei svarīgi atbalstošās infrastruktūras elementi – tūrisma informācijas punkts, sabiedriskā transporta pieturas, tūristu mītne, veikali, pasta nodaļa u.c. Cauri Bebrenei iet tuvākajā apkārtnē nozīmīgākais autoceļš – P 72. Bebrene ir lielākā Dvietes palienes dabas parka un tuvākās apkārtnes apdzīvotā vieta. Šobrīd no abiem areāliem – noslogotākais, taču kopējā tūrisma noslodze šobrīd ir vērtējama kā nenozīmīga, jo tūristu plūsma koncentrējas pārsvarā Bebrenes centrā un Bebrenes muižas kompleksa teritorijā. Bebrene pieejama ar sabiedrisko un privāto transportu. Teritoriālā ziņā – neliels areāls. Nākotnē – nozīmīgākais tūrisma pakalpojumu sniegšanas „centrs”.	Kājnieku, velo, ūdenstūrisms (sezonāls), dabas, izziņas un kultūras tūrisms.
Dvietes apkārtnē	Teritoriālā ziņā – vēl mazāks areāls kā iepriekšējais, kas lokalizējas ap nelielu apdzīvotu vietu – Dvieti. Resursu ziņā – krietni nabadzīgāks areāls. Nozīmīgākās tūristu piesaistes minētajā areālā ir Dvietes muižas parks, bijušās muižas ēkas, Dvietes katoļu baznīca (pēdējie trīs – g.k. vietējas nozīmes tūrisma objekti) un Dvietes lejtece kā nākotnē potenciāls reģionāla mēroga aktīvā, dabas un izziņas tūrisma resurss. Areālā atrodas Dvietes autobusu pietura un veikals. Nākotnē šis areāls ir jāvērtē kā sava veida „piedeva” Bebrenes areālam, kurā koncentrēsies būtiskākās ar tūrismu saistītās aktivitātes. Teritorija ir brīvi pieejama g.k. ar privāto transportu. Nelielās tūristu plūsmas dēļ arī nākotnē visdrīzāk nav vērtējams kā noslogots areāls ar no tām izrietošām dabas aizsardzības sekām.	Ūdenstūrisms (tikai sezonāls, kas pakļauts īstermiņa palu laikam), kājnieku, velotūrisms, izziņas un kultūras tūrisms, makšķerēšana.

III. Dabas parka "Dvietes paliene" tūrisma pieprasījums

3.1. Esošās tūrisma plūsmas

Informācija par Dvietes palienes dabas parka apmeklētājiem ir ļoti aptuvena. Precīza apmeklētāju uzskaitē tiek veikta Dvietes senlejas informācijas centrā "Gulbji", Pilskalnes Suguldiņā un Bebrenes pilī.

Populārākais no apskates objektiem ir Pilskalnes Siguldiņa (sk. Attēlu Nr. 4.), kas ik gadu piesaista noturīgu apmeklētāju skaitu. Dvietes senlejas informācijas centru „Gulbjos” ik gadu apmeklē 1000 līdz 2000 apmeklētāju. Pārējos parka dabas un kultūras objektus ik gadu apmeklē no 500 līdz 1000 ceļotājiem.

Attēls Nr. 4. Apmeklētāju skaits dabas parka „Dvietes paliene” tūrisma objektos un Pilskalnes Siguldiņā

To var raksturot kā galamērķim un nišas tūrisma produktiem pilnībā pietiekošu, jo kapacitāte nav liela un mērķis nav neierobežoti kāpināt apgrozījumu. Maksimālā kapacitāte, ko gada laikā var uzņemt Dvietes palienes un apkārtnes tūristu mītnes teorētiski pieņemot, ka noslogojums ir 100%, ir ~88 tk. Saīdzinājumam, blakus esošās Daugavpils iedzīvotāju skaits¹ ir 104 171.

Vislielākais ir tūristu īpatsvars no Daugavpils, Rīgas, Ilūkstes un blakusesošiem novadiem. Neliels ir ārzemju (Lietuva, Krievija, Igaunija, Nīderlande) tūristu skaits. Vietējo tūristu skaitu kardināli ietekmē degvielas un transporta izmaksu kāpums valstī. Ārzemju tūristu skaits varētu pieaugt izmantojot Bebrenes tūrisma objektu reklamēšanas iespējas tuvumā esošo Lietuvas Republikas, Baltkrievijas Republikas masu medijos, sadarbojoties ar Lietuvas tūrisma pakalpojumu uzņēmumiem. Baltkrievijas un Krievijas ceļotāji varētu būt ieinteresēti par mūsu tūrisma piedāvājumiem, bet tam pagaidām traucē sarežģītā vīzu kārtošana procedūra. Tuvākajos gados prognozējams Nīderlandes ekotūristu un ornitologu intereses pieaugums par Dvietes palienu, jo notiek intensīva sadarbība ar Nīderlandes ARK fondu un Nīderlandes Karalisko putnu aizsardzības biedrību, kas finansiāli atbalsta daudzus dabas projektus Bebrenē. Ārzemju tūristu piesaisti kavē sliktais autoceļu stāvoklis, tūrisma infrastruktūras nesakārtotība (problēmas nodrošināt ēdināšanu un kvalitatīvas tūrisma mītnes).

Uzņēmēju intervijās noskaidrojās, ka lielākā apmeklētāju daļa ir ceļotāji no Latvijas - Rīgas, Daugavpils, Ilūkstes un blakusesošiem novadiem. Ārvalstu tūristu skaits ir neliels. Lielākoties tie ir ceļotāji no Krievijas, Lietuvas un Igaunijas, kas ceļo individuāli vai nelielās grupās. Ik gadu teritoriju apmeklē arī daži viesi no Nīderlandes, Vācijas u.c. valstīm.

Nozīmīgākie ceļojumu iemesli ir 2-3 dienu ekskursijas pa Sēliju un Latgali, vasaras nometņu vietas, atpūta pie ezeriem, makšķerēšana, sporta aktivitātes, podnieku darbnīcu, muzeju un tradicionālo kultūras pasākumu apmeklējumi. Ārvalstu tūristus vairāk interesē neskarta dabas, ievērojamo vietu apskate, velotūrisms un tradicionālo kultūras pasākumu apmeklējumi.

Kopējā mobilitāte un transporta plūsmas

Bez apmeklētāju statistikas, dabas parka apkārtnes apmeklētību un pieejamību raksturo transporta plūsmu intensitāte uz galvenajiem un reģiona ceļiem.

Pēc valsts Latvijas Autoceļu direkcijas datiem² kopējās automašīnu plūsmas parka apkārtnē nepārsniedz 1000 automašīnas dienā (attēls Nr. 5.). Tuvākais augstas intensitātes ceļš ir A6 – Rīga-Daugavpils un tranzīta transportam arī A13 un A14 ceļu posmi.

¹ <http://www.daugavpils.lv/page/6>

² Valsts a/s „Latvijas Valsts ceļi”, Satiksmes intensitāte 1996. - 2009. g. <http://www.lvceļi.lv/LV/?i=231>

Attēls Nr. 5. Vidējā diennakts satiksmes intensitāte valsts autoceļos Latvijā 2009. gadā (Latvijas Autoceļu direkcijas dati)

Kaut šie skaitļi neraksturo sezonālītātes rādītājus un atpūtnieku vai tūristu proporciju kopējā transporta plūsmā, tomēr tas dod aptuvenu priekšstatu par automašīnu daudzumu un cilvēku mobilitāti parka apkārtnē.

3.2. Potenciālās tūrisma plūsmas

Patiesais ūdenstūristu skaits nav apzināts, taču zināms, ka, piemēram, ūdenstūristiem populārā Abavā organizēto laivotāju skaits gada laikā pārsniedz 2000¹. Gaujas ūdenstūristu aptauja² liecina, ka populārākais laiks braukšanai ar laivām ir no jūnija līdz septembrim. Tajā pat laikā tieši palu daudzūdens periods ir iecienīts piedzīvojumu meklētājiem un rūdītiem laivotājiem (populārākā upe – palos par sarežģītāko uzskatītā Amata – palu laikā brīvdienās pulcina pat līdz 1000 lielu laivotāju plūsmu). Te noteikti ir potenciāls. Bez tam potenciāls meklējams arī plašāk – Baltijas reģionā. Latvijā ir vairāk nekā 20 ūdenstūrisma uzņēmumi, kas specializējušies laivu nomas pakalpojumu piedāvāšanā. Lielai daļai tūristu mītnu laivu noma pie ūdenstilpēm ir kā papildu piedāvājums.

Latvijā ar putnu vērošanu ir saistīti aptuveni 2-3 tk. cilvēki, taču interese par to ir nesalīdzināmi lielāka. Tie nav tikai aktīvākie putnu sugu retumu meklētāji, kuru skaits Latvijā nepārsniedz 100. Putnu vērošanas interesentu skaits vaļasprieka līmenī turpina pieaugt. Par savvaļas dzīvnieku vērošanu kopumā varētu būt daudz lielāka interese pilsētas iedzīvotājiem, kas veido ~70% no Latvijas iedzīvotāju daudzuma. Šajā jomā ienākošā tūrisma potenciāls ir daudz lielāks, jo ārvalstīs (īpaši Eiropā) putnu vērošana ir ļoti populāra. Lielbritānijā ir aptuveni 2 miljoni putnu vērotāju, Zviedrijā – 200 000, Nīderlandē ap 200 000. Somija sevi pieskaita pie nācijām, kurā ir proporcionāli visaugstākais putnu vērotāju skaits. Šie dati kopā ar tendencēm liecina, ka arī Latvijā šis vaļasprieks piedzīvos vēl lielāku popularitāti. Putnu vērošanu Latvijā piedāvā vairāki vietējie uzņēmumi (*Motacilla*, *Nocticus*, *Eastbird*) un aktīvi putnu vērotāji – balstoties uz personiskajiem kontaktiem, nevalstiskas organizācijas (Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Latvijas Putnu fonds u.c.), kā arī ikgadējas ekskursijas rīko nacionālie parki, Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts utml. Dvieteī jau ir tradīcijas un atpazīstamība putnu vērotāju aprindās (raksts žurnālā „Putni dabā”³ un salīdzinoši regulāri retumu ziņojumi)

Spāru vērošana pieaug popularitātes ziņā Eiropā. Modes noteicējvalsts ir Lielbritānija, kur jau 1983 gadā nodibināta Britu spāru biedrība (*British Dragonfly Society*)⁴. Šobrīd NHBS⁵ - dabas tēmas specializētajā globālā tīmekļa grāmatu veikalā iegādājamas 145 dažādas grāmatas par spāru noteikšanu, spāru vērošanas vietu ceļvežiem utml. Tas jau pierāda šādas nelielas nišas popularitāti un potenciālu specializētai uzņēmējdarbībai. Spāru vērošanas tūrisms Latvijā līdz šim piedāvā tikai viens uzņēmums (*Nocticus*) un kopējās dabas vērošanas ekskursijās kopš 2010.gada iekļauj arī Lauku Ceļotājs. Vairāki vides gidī savās ekskursijās iekļāvuši arī spāru vērošanu kā ekskursijas sastāvdaļu. Muzejnakts ietvaros spāru vērošanai tuvplānā bija veidots īpašs pasākums Doles salā – Daugavas muzejā, ir ekspozīcija Latvijas dabas muzejā u. c.

¹ Dabas parka “Abavas senleja” tūrisma attīstības plāns. LDF, 2010.

² Smajnskis, J. (2005). Pētījums: Tūrisma ietekmes uz vidi un to analīze Gaujas nacionālā parka tūristu apmetnēs.

³ Avotiņš, A. & Klepers, A. (2007). Dvieteis paliene. Putni dabā (1). 18-21.

⁴ <http://www.dragonflysoc.org.uk/aboutus.html>

⁵ <http://search.nhbs.com/catalogue/quicksearch>

IV Tūrisma attīstību reglamentējošie normatīvie akti un tā attīstībā iesaistītās puses

4.1. Teritorijas izmantošanu un tūrisma attīstību reglamentējošie normatīvie akti un plānošanas dokumenti

Teritorijas attīstību un izmantošanu reglamentējošie normatīvie akti un plānošanas dokumenti

Attīstības plānošanas sistēmas likums

Latvijas attīstības plānošanas pamats ir noteikts "Attīstības plānošanas sistēmas likumā"¹. Tajā noteikti attīstības plānošanas pamatprincipi, definēti attīstības plānošanas dokumentu veidi, to līmeņi, hierarhija, darbības termiņi, izstrādes un apstiprināšanas process.

Latvijas ilgspējīgas attīstības stratēģija un nacionālais attīstības plāns

Hierarhiski augstākais Latvijas attīstības plānošanas dokuments ir Latvijas ilgspējīgas attīstības stratēģija². Tajā izvirzīti valsts ilgtermiņa attīstības mērķi, prioritārie rīcības virzieni un uzdevumi.

Latvijas ilgspējīgas attīstības stratēģijas ieviešanai izstrādāts Latvijas Nacionālais attīstības plāns³. Tajā noteikti uzdevumi, kas realizējami, valsts ilgtermiņa attīstības mērķu sasniegšanai. Kaut lielākā daļa no plānā izvirzītajiem uzdevumiem ir saistīti ar valsts ekonomiskās stabilitātes, drošības un pamatpakalpojumu nodrošināšanu, valsts pārvaldes efektivitātes, visu līmeņu izglītības kvalitātes un sabiedrības līdzdalības paaugstināšanu, uzņēmējdarbības, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju, lietišķo zinātņu un inovāciju attīstību, tajā uzsvērta arī dabas daudzveidības, kultūras mantojuma un kultūrvēsturisko novadu identitātes saglabāšanas un uz Latvijas vēstures, kultūras un dabas izziņāšanu orientētu tūrisma produktu un ekotūrisma attīstības nepieciešamība.

Latgales un Zemgales reģiona plānošanas dokumenti

Tā kā Dvietes palienes dabas parks atrodas uz Latgales un Zemgales plānošanas reģionu robežas, tā attīstību ietekmē abu plānošanas reģionu plānošanas dokumenti (Jēkabpils novada teritorijā ietvertā parka daļa atrodas Zemgales plānošanas reģionā, bet Ilūkstes novadā – Latgales plānošanas reģionā).

Latgales reģionā ilgspējīgas un līdzsvarotas attīstības nodrošināšanai ir izstrādāts Latgales attīstības plāns⁴, Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums⁵ un Latgales reģiona attīstības programma⁶. Visos minētajos plānošanas dokumentos tūrisms ir minēts kā viens no Latgales reģiona attīstības stratēģiskajiem virzieniem un Daugavas ieleja – kā viens no valsts nozīmes tūrisma attīstības reģioniem ar tīru vidi, nepārveidotu upi, augstu dabas daudzveidību, izcilām ainavām un kultūrvēsturisko vidi, kurā tūrisma attīstība, dabas un ainavas aizsardzība ir prioritāte.

Saskaņā ar Latgales reģiona plānošanas dokumentiem Daugavas ielejas tūrisma attīstības reģionā nepieciešams attīstīt dabas, ūdens un kultūras tūrisma (saglabāt reģiona kultūras mantojumu, amatniecības, kulinārās un reliģiskās tradīcijas, dabas vidi un ainavas un izmantot tās ilgspējīga tūrisma piedāvājumā, kas sasaistīts vienotā piedāvājuma tīklā), uzlabot tūrisma pakalpojumu pieejamību (ceļu kvalitāti, ceļu infrastruktūru un tūrisma informāciju), sakārtot tūrisma infrastruktūru (ierīkot un labiekārtot publiski pieejamas atpūtas vietas, peldvietas un skatu vietas), attīstīt kopēju reģiona tūrisma mārketingu, uzlabot tūrisma pakalpojumu sniedzēju sadarbību, kā arī uzlabot sadarbību ar Rīgas un Zemgales reģionu kopīgu Daugavas apceļošanas piedāvājumu veidošanā un Daugavas ielejas tūrisma piedāvājuma reklamēšanā. Papildus reģionā jāatbalsta maza mēroga lauksaimniecības, zvejniecības, zivsaimniecības, amatniecības un pakalpojumu sektora attīstību.

Zemgales reģionā ilgspējīgas un līdzsvarotas attīstības nodrošināšanai izstrādāta Zemgales reģiona attīstības programma⁷ un Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums⁸.

Arī Zemgales reģionā tūrisms ir noteikts kā viens no reģiona stratēģiskajiem attīstības virzieniem un prioritātēm. Ņemot vērā viegli pieejamo, bet vēl nepilnīgi izmantoto nacionāla līmeņa tūrisma resursu izvietojumu, prioritārās tūrisma attīstības zonas noteiktas Bauskas, Lielupes, Daugavas, Skaistkalnes, Vecumnieku un Via Baltica apkārtnē. Tomēr paralēli, līdz ar lauksaimniecības, mežsaimniecības un mežrūpniecības attīstību, tūrisma attīstību paredzēts veicināt arī reģiona lauku teritorijās.

¹ 08.05.2008. "Attīstības plānošanas sistēmas likums" (spēkā no 01.01.2009.) ar 11.03.2010. grozījumiem

² Latvijas ilgspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam. RAPLM, 2010.

³ Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.gadam. RAPLM, 2006.

⁴ Latgales attīstības plāns, 2000.

⁵ Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006-2026.gadam, 2006.

⁶ Latgales reģiona attīstības programma 2007.-2013.gadam, 2007.

⁷ Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2008.-2014.gadam, 2008.

⁸ Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006.-2026. gadam, 2007.

Saskaņā ar reģiona plānošanas dokumentiem, Zemgales plānošanas reģionā jāveicina augstas kvalitātes tūrisma infrastruktūras attīstība. Izmantojot esošos dabas resursus, lielāku nozīmi jāpiešķir aktīvā tūrisma produktu attīstībai. Esošās amatniecības saimniecības ir atzītas par nozīmīgu izziņas un autentiska tūrisma attīstības resursu. Ņemot vērā pieprasījumu pēc tūrisma maršrutiem, plānošanas dokumenti nosaka jaunu tūrisma maršrutu izstrādes nepieciešamību un esošo maršrutu pilnveidošanu, papildinot tos ar jauniem tūrisma objektiem.

Pašvaldību attīstības plāni un teritoriju plānojumi

Tiešāk par nacionāla un reģionāla līmeņa plānošanas dokumentiem, tūrisma attīstību ietekmē pašvaldību attīstības programmas un teritorijas plānojumi, kuros noteikti teritorijas attīstības uzdevumi un definēti pieļaujamie teritoriju izmantošanas veidi. Saskaņā ar Ilūkstes un Jēkabpils novadu domes lēmumiem¹, novadu attīstība un izmantošana tiek organizēta saskaņā ar pagastu attīstības plāniem, teritoriju plānojumiem un to grozījumiem, kuri apstiprināti laikā no 2006. līdz 2009.gadam.

Gan Ilūkstes novada, gan Dvietes un Rubenes pagastu plānošanas dokumentos izcelta dabas un kultūras vērtību nozīme un uzsvērts augstais tūrisma un rekreācijas potenciāls. Kā nozīmīgākie tūrisma resursi minēti skaista, maz pārveidota daba un Sēlijas novada kultūras mantojums, kas sniedz plašas rekreācijas, izziņas, aktīvā, lauku un kultūras tūrisma iespējas.

Pagastu attīstība vīzijās minēts, ka attīstības programmu darbības laikā pagastu teritorijas kļūs par iecienītām tūrisma un atpūtas vietām ar sakoptu un labiekārtotu vidi, akcentētu Sēlijas kultūras mantojumu, saglabātiem un tūrisma piedāvājumā iesaistītiem kultūras pieminekļiem.

Kā nozīmīgākie uzdevumi tūrisma attīstības nodrošināšanai izvirzīti:

- veidot labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai;
- uzlabot uzņēmējdarbībai un iedzīvotāju dzīves līmeņa paaugstināšanai nozīmīgu infrastruktūru;
- pilnveidot esošo tūrisma un atpūtas objektu labiekārtojumu, labiekārtot jaunus apskates objektus un atpūtas vietas;
- izstrādāt tūrisma maršrutus dabas un kultūrvēsturisko vietu apceļošanai;
- uzlabot tūrisma informācijas pieejamību un esošo tūrisma objektu reklāmu;
- saudzīgi izmantot un saglabāt nākamajām paaudzēm esošo kultūras un dabas mantojumu;
- uzlabot sadarbību ar blakus pagastiem tūrisma piedāvājuma veidošanā un reklamēšanā.

Tūrisma attīstību reglamentējošie normatīvie akti un plānošanas dokumenti

Latvijas tūrisma nozares tiesisko pamatu nosaka "Tūrisma likums"², starpvalstu līgumi, nolīgumi un dažādi LR normatīvie akti, kas attiecas uz plānošanu, resursu izmantošanu, dabas, vides un kultūras mantojuma aizsardzību, uzņēmējdarbību, nodokļiem, vīzām un robežšķērsošanu.

Tūrisma likums

"Tūrisma likums" nosaka Latvijas tūrisma politikas uzdevumus, mērķus, kārtību, kādā valsts pārvaldes iestādes, pašvaldības un uzņēmumi darbojas tūrisma jomā, definē tūrisma pakalpojumu sniedzēju veidus un pienākumus.

Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes

Latvijas tūrisma attīstības politikas pamatprincipi, mērķi un stratēģiskie rīcības virzieni tūrisma nozares ilgtspējīgai konkurētspējīgai attīstībai, tūrisma eksportspējas palielināšanai un Latvijas kā vadošā Baltijas jūras reģiona ceļojuma galamērķa pozicionēšanai noteikti Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnēs³.

Pamatnostādņu projektā kā galvenie tūrisma attīstības rīcības virzieni minēti:

- tūrisma nozares kvalitātes paaugstināšana, pilnveidojot Latvijas tūrisma politiku un tās regulējumu, uzlabojot Latvijas tūrisma statistiku un tūrisma izglītības kvalitāti, veicinot tūrisma kvalitātes sistēmas ieviešanu, tūrisma nozarē strādājošo tālākizglītību, tūrisma nozares zinātniski pētnieciskās jomas attīstību un dažādu kvalitātes sertifikātu izmantošanu;
- konkurētspējīgu kultūras, darījumu, veselības, aktīvā un lauku tūrisma produktu attīstība, uzlabojot tūrisma infrastruktūru un tūrisma objektu pieejamību (uzlabojot ceļu un sabiedriskā transporta kvalitāti, attīstot reģionālās lidostas, ierīkojot velo ceļņus, pilnveidojot vides informāciju (stendi un norādes), uzlabojot interneta kvalitāti un pieejamību un attīstot visiem pieejamu tūrisma infrastruktūru);

¹ 30.09.2009. Ilūkstes novada domes saistošie noteikumi Nr.19. "Par Ilūkstes novada teritoriālo vienību teritorijas plānojumu apstiprināšanu"; 172.09.09. Jēkabpils novada domes saistošie noteikumi Nr. 8. "Par Jēkabpils novada teritorijas plānojumiem".

² 07.10.1999. Tūrisma likums (spēkā no 01.01.1999.) ar grozījumiem līdz 10.12.2009.

³ Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnēs 2009. - 2015.gadam.

- Latvijas tūrisma produktu atpazīstamības uzlabošana, pilnveidojot valsts tūrisma portāla popularitāti, prioritārajos tūrisma tirgos palielinot Latvijas kā droša un kvalitatīva tūrisma galamērķa atpazīstamību, izmantojot jaunāko tehnoloģiju sniegtās iespējas tūrisma produktu un Latvijas kā tūrisma galamērķa atpazīstamības veicināšanā;
- publiskā – privātā sektora, starptautiskās un starp institucionālās sadarbības veicināšana.

Detalizēti uzdevumi pamatnostādņēs noteikto mērķu sasniegšanai, to izpildes termiņi, atbildīgās institūcijas un uzdevumu īstenošanai nepieciešamais finansējums noteikts Latvijas tūrisma attīstības rīcības plānos, kuri izstrādāti katriem diviem gadiem.

Latvijas tūrisma mārketinga stratēģija 2010. – 2015.gadam

Latvijas tūrisma attīstības tirgvedības un nacionālas nozīmes tūrisma produktu veidošanas pamatprincipi noteikti Latvijas tūrisma mārketinga stratēģijā¹. Tajā noteikti nacionālo tūrisma produktu veidošanas pamatprincipi un tūrisma nozares attīstības mērķi, identificēti galvenie mērķtirgi un noteiktas prioritārās mārketinga aktivitātes konkrētajos mērķtirgos,

Stratēģijas darbības laikā plānots palielināt vietējā tūrisma un tūrisma eksporta pieaugumu, pagarināt ārzemju tūristu uzturēšanās ilgumu, izveidot vienotu Latvijas tūrisma tēlu, uzlabot tūrisma iesaistīto pušu un pārrobežu sadarbību, paaugstināt tūrisma pakalpojumu kvalitāti, mazināt sezonāliti, attīstīt konkurētspējīgu Latvijas tūrisma piedāvājumu, izmantojot resursus ar vislielāko eksporta potenciālu.

Starp stratēģiski nozīmīgākajiem tūrisma resursiem minēta Latvijas koka arhitektūra, nemateriālais kultūras mantojums (t.sk. amatniecība, tautas medicīna, kulinārais mantojums, svētku svinēšanas tradīcijas un pirts rituāli), sakrālais mantojums, atsevišķu Latvijas reģionu, t.sk. Latgales, kultūrtelpa, Latvijas lauku ainava, meži, purvi, pļavas, ezeri un tajās sastopamā bioloģiskā daudzveidība, ko nepieciešams izmantot kvalitatīvu, ilgtspējīgu, individualizētu un tūrisma attīstības tendencēm atbilstošu tūrisma piedāvājumu veidošanā ar augstu pievienoto vērtību, iespēju tūristiem līdzdarboties, gūt jaunu pieredzi un pozitīvas emocijas.

Dvietes paliene vai Sēlija plašāk nav pieminēta, taču stratēģijā kopumā viens no atbalstāmajiem virzieniem ir ilgtspējīgs tūrisms. Dabas resursi – tajā skatā pļavas un iekšējie ūdeņi, kas ir pamata resurss Dvietes palienē, minēti kā stratēģiskie, lai arī norādes par konkurētspējīgu produktu trūkumu.

Plānošanas reģionu tūrisma attīstības stratēģijas

Plānošanas reģionu tūrisma attīstības veicināšanai izstrādāta Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma², Zilo ezeru zemes lauku tūrisma attīstības stratēģija³ un Latgales reģiona tūrisma mārketinga stratēģija⁴.

Lai veicinātu lauku tūrisma attīstību, reģionā paredzēts izveidot lauku tūrisma attīstību koordinējošu struktūru, attīstīt plaša spektra lauku tūrisma piedāvājumu, stimulēt vietējo iedzīvotāju iniciatīvu lauku tūrisma piedāvājuma un sadarbības tīklu veidošanā, nodrošināt lauku tūrisma resursu ilgtspējīgu izmantošanu, uzlabot tūrisma informāciju, tūrisma mārketingu un reģiona lauku tūrisma imidžu. Reģiona tūrisma mārketinga stratēģijā kā galvenie tūrisma attīstības virzieni minēti kultūras, aktīvā, lauku, veselības un darījumu tūrisma attīstība. Kā prioritārie tūrisma produktu veidošanas uzdevumi – dabas taku, pārgājienu, velo, ūdens un auto tūrisma maršrutu ierīkošana, ziemas, aktīvā, dziednieciskā un kultūras tūrisma piedāvājumu veidošana.

Ekotūrisma attīstības stratēģija

Lai veicinātu ekotūrisma attīstību, Latvijas Ekotūrisma savienība 2001. gadā izstrādāja Ekotūrisma attīstības stratēģiju⁵, kurā noteikti perspektīvie ekotūrisma attīstības reģioni un ekotūrisma attīstību veicināšanas rīcības.

Dvietes paliene iekļauta Augšzemes un Daugavas loku perspektīvā ekotūrisma areālā. Medumu "Ilgas" un Pilskalnes "Siguldiņa" minēta kā perspektīvākie un jau daļēji funkcionējoši reģiona ekotūrisma attīstības centri. Jaunus ekotūrisma attīstības centrus paredzēts ierīkot Dvietes palienē un Daugavas lokos.

Dvietes senlejas tūrisma attīstības koncepcija

Lai veicinātu ekotūrisma attīstību, pēc Bebrenes, Dvietes un Pilskalnes pagastu pasūtījuma Latvijas Ekotūrisma savienības un Daugavpils Universitātes pētnieki 2002. gadā izstrādāja Dvietes senlejas tūrisma attīstības koncepciju⁶.

Lai nodrošinātu Dvietes senlejas ilgtspējīgu apsaimniekošanu un attīstību, koncepcijā noteikta nepieciešamība izveidot Ekotūrisma attīstības centrs, kurš pildītu sekojošas funkcijas:

- Ekotūrisma iespēju piedāvājuma organizācija un koordinācija;
- Dvietes senlejas dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma eksponēšana un pētniecības koordinācija;
- Dvietes senlejas vides monitorings;

¹ Latvijas tūrisma mārketinga stratēģija 2010. – 2015.gadam. TAVA, 2010.

² Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma

³ Eiroreģiona "Ezeru zeme" lauku tūrisma attīstības stratēģija. "Landkreis Bautzen", 2004.

⁴ Eiroreģiona "Ezeru zeme" tūrisma mārketinga stratēģija 2006. – 2010. gadam. Eiropas reģionālā tūrisma institūts, 2005.

⁵ Ekotūrisma attīstības stratēģija 2001. – 2008. gadam. Latvijas Ekotūrisma savienība, 2001.

⁶ Dvietes senlejas ekotūrisma attīstības koncepcija. Latvijas Ekotūrisma savienība, 2002.

- Vietējo iedzīvotāju informēšana, izglītošana un konsultēšana ekotūrisma, kultūrvēsturiskā mantojuma un vides aizsardzības jomā.

Lai piesaistītu Latvijas un ārzemju ekotūristu interesi, nepieciešams:

- turpināt Dvietes senlejas ekotūrisma iespēju apzināšanu;
- piedāvāt Dvietes senlejas ekotūrisma iespējas Latvijas un ārzemju masu saziņas līdzekļos, tūrisma informācijas centros, tūrisma gadatirgos u.t.t. dažādās valodās (latviešu, lietuviešu, krievu, poļu, angļu, vācu, zviedru u.c.);
- panākt, lai Dvietes senleja ceļotājiem būtu viegli atrodama un pieejama no Rīgas, Daugavpils u.c. tūrisma centriem;
- panākt ekotūrisma standartu ieviešanu tūristu apkalpošanas jomā Bebrenes, Pilskalnes un Dvietes pašvaldībās;
- veidot sadarbību ekotūrisma un informācijas apmaiņas jomā ar ekotūrisma centriem, kuri darbojas Latvijā un ārpus tās.

Lai novērstu tūrisma u.c. saimniecības nozaru iespējamo negatīvo ietekmi uz Dvietes senlejas ekosistēmu un kultūrvēsturisko mantojumu, ir nepieciešams:

- veikt Dvietes senlejas biotopu inventarizāciju;
- turpināt iesāktos Dvietes senlejas ekoloģiskos un arheoloģiskos pētījumus;
- izstrādāt vienotu Dvietes senlejas vides aizsardzības un teritorijas attīstības plānu.
- Rajona teritorijas plānojumā tūrisma un rekreācijas infrastruktūra tiek attēlota divās grupās:
- galvenie tūrisma apskates objekti (dabas objekti, kultūrvēsturiskie objekti, takas;
- tūrisma un rekreācijas infrastruktūra (tūrisma pakalpojumu sniedzēji, peldvietas, viesu mājas u.c.

Vairākas koncepcijā minētās aktivitātes ir jau ieviestas. Kopš 2003. gada, realizējot dažādus ar dabas aizsardzību, tūrisma attīstību un vides izglītību saistītus projektus, Dvietes palienē veiksmīgi darbojas Dvietes senlejas pagastu apvienība.

Aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu reglamentējošie normatīvie akti un plānošanas dokumenti

Likums par Īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un to izmantošanas noteikumi

Latvijas aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības pamatprincipi noteikti likumā par "Īpaši aizsargājamām dabas teritorijām"¹. Tajā definēta Latvijas un ES nozīmes (*Natura 2000* vietu) ĪADT izveidošanas un likvidēšanas kārtība, ĪADT kategorijas, to pārvaldes, kontroles, apsaimniekošanas un izmantošanas pamatprincipi.

Parka robežas noteiktas MK noteikumos Nr. 93 "Noteikumi par dabas parkiem". Dabas parka aizsardzības un izmantošanas kārtību nosaka Dabas parka "Dvietes paliene" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"² (1.4. pielikums). Lai nodrošinātu dabas vērtību aizsardzību, saskaņā ar noteikumiem parka teritorijā nodalītas divas funkcionālās zonas – dabas lieguma un dabas parka zona (2.1. pielikums).

Dabas lieguma zona izveidota, lai saglabātu un atjaunotu mitrāju, palienu pļavu un palienu mežu biotopus un aizsargātu īpaši aizsargājamo dzīvnieku sugu - griezes, ķikuta, baltā stārķa, ormaniša, melnā zīriņa un mazā ērgļa dzīvotnes un migrējošo ūdensputnu barošanās vietas, kā arī citu dabas lieguma zonā sastopamo īpaši aizsargājamo augu sugu un dzīvnieku sugu populācijas. Tā kā dabas aizsardzībai nozīmīgākās daļas ir iekļautas dabas lieguma zonā, tās izmantošanā noteikti visstingrākie ierobežojumi. Dabas lieguma zonā aizliegts mainīt zemes lietošanas kategoriju, ja vien kategorijas maiņa nav saistīta ar biotopu atjaunošanu, publiski pieejamas izziņas un dabas tūrisma infrastruktūras objektu būvniecību vai ierīkošanu, ceļu vai inženierbūvju restaurāciju, renovāciju vai rekonstrukciju, kas saskaņota ar dabas aizsardzības pārvaldi un celt teltis un ierīkot atpūtas vietas ārpus dabā īpaši norādītām vietām.

Dabas parka zona ir izveidota, lai saglabātu raksturīgo ainavu un kultūrvēsturisko vidi, kā arī veicinātu sugu un biotopu aizsardzību ārpus dabas lieguma zonas. Dabas parka zonā bez saskaņošanas ar dabas aizsardzības pārvaldi aizliegts mainīt zemes lietošanas kategoriju, veikt ceļu un inženierbūvju rekonstrukciju, renovāciju vai restaurāciju, celt un ierīkot jaunas hidrotehniskas būves un meliorācijas sistēmas, dedzināt sauso zāli vai niedres, ierīkot iežogotas platības savvaļas dzīvnieku turēšanai nebrīvē.

Papildus visā dabas parka teritorijā aizliegts:

- ierīkot atkritumu poligonus, piegružot vidi, glabāt atkritumus tiem neparedzētās vietās vai novadīt neattīrītus notekūdeņus.
- nobraukt no ceļiem un pārvietoties ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem pa meža un lauksaimniecības zemēm, ja vien pārvietošanās nav saistīta ar šo zemju apsaimniekošanu vai uzraudzību;

¹ 02.03.1993. "Likums par Īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" ar grozījumiem līdz 18.06.2009.

² 24.07.2007. MK. Not. Nr. 274. "Dabas parka "Dvietes paliene" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

- kurināt ugunsiskus ārpus speciāli ierīkotām vietām, izņemot pagalmus;
- ierīkotu izziņas, atpūtas un tūrisma infrastruktūras objektus;
- izplatītu informāciju par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem (t.sk., uz informācijas stendiem, bukletos vai uzņēmumu mājas lapās), ārpus apdzīvotām vietām izvietotu reklāmu.

Dvietes palienes dabas parka dabas aizsardzības plāns

Dvietes palienes ilgtspējīgas attīstības un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas nolūkos ir izstrādāts Dvietes palienes dabas aizsardzības plāns¹. Plānā aprakstītas parka dabas un kultūras vērtības, identificēti tās ietekmējošie faktori, noteikti teritorijas apsaimniekošanas mērķi un pasākumi šo mērķu sasniegšanai, izstrādāts individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts.

Tajā uzsvēta ne tikai dabas un kultūras vērtību saglabāšanas, bet arī vides izglītības un ekotūrisma attīstības nepieciešamība. Starp citiem teritorijas apsaimniekošanas pasākumiem noteikt arī Dvietes senlejas pašvaldību apvienības kapacitātes stiprināšanas, tūrisma attīstības plāna izstrādes, tūrisma infrastruktūras ierīkošanas un parka tūrisma piedāvājuma popularizēšanas nepieciešamība.

Kultūras pieminekļu aizsardzību un izmantošanu reglamentējošie normatīvie akti un plānošanas dokumenti

Likums par kultūras pieminekļu aizsardzību

Latvijas kultūras pieminekļu aizsardzības pamatu nosaka likums "Par kultūras pieminekļu aizsardzību"². Likums nosaka kultūras pieminekļu veidus, to uzskaites, aizsardzības, pārvaldes, izmantošanas, izpētes un saglabāšanas pamatprincipus, pieminekļu īpašnieku vai valdītāju pienākumus.

Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas, remontu, restaurācijas un konservācijas kārtība

Kultūras pieminekļu uzskaites, izpētes, aizsardzības, izmantošanas, remonta, restaurācijas un konservācijas kārtību nosaka "Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju, valsts pirmpirkuma tiesībām un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu"³.

4.2. Teritorijas pārvaldē un tūrisma attīstībā iesaistītās puses

Atbildīgās ministrijas

Par Latvijas tūrisma politikas izstrādi ir atbildīga LR Ekonomikas ministrija (EM). Tās galvenie uzdevumi ir likumprojektu un normatīvo aktu izstrādāšana, valsts atbalsta plānošana, starptautisko sadarbības līgumu sagatavošana un īstenošana, starptautisko projektu izstrādes koordinēšana. Ministrijas ietvaros par tūrisma jomu atbild Uzņēmējdarbības konkurētspējas departamenta Tūrisma nodaļa.

Par vides aizsardzības, reģionālās attīstības un telpiskās plānošanas politikas izstrādi ir atbildīga LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM). Tās galvenie uzdevumi ir ar tās pārraudzībā esošajām nozarēm saistītu likumprojektu un normatīvo aktu izstrādāšana, Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Nacionālā attīstības plāna īstenošanas koordinācija, pašvaldību attīstības veicināšana un to darbības pārraudzīšana, atsevišķu ES ERAF, ESF, KF, KPFI un pārrobežu sadarbības programmu finansējuma apguves plānošana un to izmantošanas pārraudzība u. tml.

Politikas ieviešanas institūcijas

Tūrisma attīstības valsts aģentūra

Latvijas valsts tūrisma politikas ieviešanas nodrošināšanai ir izveidota Tūrisma attīstības valsts aģentūra (TAVA), kas atrodas EM padotībā un darbojas saskaņā ar TAVA nolikumu⁴. Aģentūras galvenie uzdevumi ir Latvijas tūrisma tēla atpazīstamības veicināšana un Latvijas kā tūrisma galamērķa popularizēšana, tūrisma attīstību veicinošu pasākumu realizēšana, tūrisma attīstības finansējuma piesaistīšana, sadarbības veicināšana, tūrisma tirgus izpēte, tūrisma attīstību ietekmējošo normatīvo aktu pilnveidošanas priekšlikumu izstrādāšana un tūrisma nozares kvalitātes pārvaldības ieviešana.

Minēto uzdevumu veikšanai TAVA ik gadu izdod dažādus tūrisma informatīvos materiālus, t.sk., Latgales un Zemgales tūrisma kartes (latviešu, angļu, krievu, vācu, lietuviešu un igauņu valodās), uztur Latvijas tūrisma portālu www.latvia.travel, sadarbībā ar reģionālajām tūrisma asociācijām organizē reģionu tūrisma konferences un informācijas dienas, nodrošināta Latvijas dalību starptautiskajās tūrisma izstādēs u. tml.

¹ Dabas parka "Dvietes paliene" dabas aizsardzības plāns 2006.-2015.gadam. LOB, 2005.

² 12.02.1992. likums "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" (spēkā no 11.03.1992.) ar grozījumiem līdz 12.11.2009.

³ 26.08.2003. MK not. Nr. 474 "Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju, valsts pirmpirkuma tiesībām un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu" ar 06.04.2010. grozījumiem.

⁴ 16.11.2004. MK not. Nr. 936. "Tūrisma attīstības valsts aģentūras nolikums"

Dabas aizsardzības pārvalde

Kopš 2009. gada 1. jūnija visu Latvijas ĪADT pārvaldi īsteno Dabas aizsardzības pārvalde, kura darbojas saskaņā ar MK apstiprinātu DAP nolikumu¹.

Saskaņā ar nolikumu DAP funkcijas ir ĪADT pārvaldīšana, valsts dabas aizsardzības politikas īstenošana sugu un biotopu aizsardzības jomā, kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem ĪADT administrēšana un tirdzniecības ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām kontrole. Minēto funkciju īstenošanai DAP:

- kontrolē dabas aizsardzību regulējošo normatīvo aktu ievērošanu, izsniedz un anulē atļaujas, atzinumus un saskaņojumus darbībām ĪADT;
- koordinē un veic ĪADT zinātniskos pētījumus un monitoringu, apkopo un glabā zinātnisko pētījumu rezultātus un monitoringa datus, uzkrāj un apkopo informāciju par ĪADT veiktajiem un nepieciešamajiem dabas aizsardzības pasākumiem, organizē un uzrauga sugu, biotopu un teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrādi un ieviešanu, plāno un organizē nepieciešamos dabas aizsardzības, sugu, to dzīvotņu un biotopu uzturēšanas, atjaunošanas un aizsardzības pasākumus;
- informē par ĪADT, to robežām un aizsardzības režīmu, izglīto sabiedrību dabas aizsardzības jautājumos un veicina sabiedrības (t.sk. zemes īpašnieku) iesaistīšanos ĪADT apsaimniekošanā;
- apsaimnieko Vides ministrijas valdījumā esošos valsts nekustamos īpašumus un veic citus ĪADT, vides un meža apsaimniekošanas normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus.

Organizējot teritorijas apsaimniekošanu, ES KF projekta "Antropogēno slodzi samazinošās un informatīvās infrastruktūras izveide Natura 2000 teritorijās" ietvaros DAP ir sākusi darbu pie otra skatu torņa būvniecības, informācijas stendu uzstādīšanas un Dvietes senlejas informācijas centra Vides klases labiekārtojuma pilnveidošanas. Veicot sabiedrības izglītošanu DAP speciālisti ik gadu piedalās kādā no Dvietes senlejas informācijas centra organizētajiem dabas izziņas pasākumiem.

Latgales un Zemgales plānošanas reģionu administrācijas

Valsts Reģionālās attīstības politikas ieviešanas nodrošināšanai Ir izveidoti pieci plānošanas reģioni, kuri atrodas VARAM pārraudzībā. Plānošanas reģionu administrācijas nodrošina reģionu plānošanas dokumentu izstrādi, sekmē to ieviešanu, vērtē pašvaldību plānošanas dokumentu savstarpējo saskaņotību un to atbilstību plānošanas reģiona interesēm, veicina pašvaldību un valsts pārvaldes iestāžu sadarbību, realizē reģiona interešu aizstāvību valsts līmenī, informē par pieejamajiem finanšu instrumentiem, veicina to apgūšanu, nodrošina reģiona attīstībai nozīmīgu projektu īstenošanu un plāno un koordinē reģiona sabiedrisko transportu. Plānošanas reģionu darbu reglamentē Reģionālās attīstības likums², Teritorijas plānošanas likums³, Attīstības plānošanas sistēmas likums⁴, plānošanas reģionu nolikumi un citi normatīvie akti.

Plānošanas reģionu administrācijas veicina arī reģionu tūrisma attīstību, reģiona plānošanas dokumentos norādot tūrisma attīstībai nozīmīgākās teritorijas, perspektīvākos tūrisma attīstības virzienus un rīcības tūrisma attīstības nodrošināšanai, kā arī uzturot reģiona tūrisma informācijas mājas lapas, nodrošinot reģiona pārstāvniecību tūrisma izstādēs un piedaloties dažādu ar tūrisma attīstību saistītu projektu realizēšanā.

Starp tūrisma attīstībai nozīmīgākajiem Latgales plānošanas reģiona administrācijas projektiem var minēt:

- Baltijas jūras reģiona pārrobežu sadarbības programmas projekta "Jauna tūrisma galamērķa radīšana, apvienojot Latgales un Rytu Aukstaitija pierobežas reģionu piedāvājumu" (2005./2007. g., realizēts sadarbībā ar Eiro reģionu "Ezeru zeme", LRAA, LRTA un TAVA) realizēšana. Tā ietvaros izveidota vienota Latgales, Lietuvas un Baltkrievijas pierobežas reģionu tūrisma informācijas sistēma, sasaistot www.latgale.lv, www.ezerukrastas.lt un www.balticclakes.com mājas lapas vienotā tīklā, izstrādāti tūrisma maršruti, izdota tūrisma karte un bukleti, realizēta reklāmas kampaņa, organizētas apmācības un pieredzes apmaiņas braucieni;
- Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas projekta "Uz ūdens balstīta kopēja tūrisma piedāvājuma radīšana Latgalē un Utenas apgabalā" (2009./2011. g., realizēts sadarbībā ar LPR un 11 Latvijas un Lietuvas pašvaldībām) realizēšana. Tā ietvaros labiekārtotas vairāku Latgales un Lietuvas pilsētu peldvietas, labiekārtotas laivu piestātnes un atpūtas vietas upju krastos (t.sk. Pristainē), izstrādāti tūrisma maršruti, izdotas tūrisma kartes un realizēta reklāmas kampaņa projekta ietvaros organizēto pasākumu, izstrādāto maršrutu un labiekārtoto atpūtas vietu reklamēšanai. Kaut Dvietes palienē infrastruktūras objekti projekta ietvaros netika ierīkoti, Dvietes paliene iekļauta vairākos projekta ietvaros izstrādātajos tūrisma maršrutos, kuri popularizēti projekta mārketinga aktivitāšu ietvaros.

¹ 02.06.2009. MK not. Nr. 507 "Dabas aizsardzības pārvaldes nolikums".

² 21.03.2002. "Reģionālās attīstības likums" (spēkā no 23.04.2002.) ar grozījumiem līdz 16.12.2010.

³ 22.05.2002. "Teritorijas plānošanas likums" (spējā no 26.06.2002.) ar grozījumiem līdz 16.12.2010.

⁴ 08.05.2008. "Attīstības plānošanas sistēmas likums" (spēkā no 01.01.2009.) ar grozījumiem līdz 16.06.2011.

Starp tūrisma attīstībai nozīmīgākajiem Zemgales plānošanas reģiona administrācijas projektiem var minēt:

- Centrālbalijas jūras reģiona sadarbības programmas projekts “Senās kulta vietas – nozīmīgs vides un kopēju identitāti veicinošs elements Baltijas jūras reģionā” (2010./2013. g.), kura ietvaros izveidots digitāls koka amatniecības muzejs, veikta vairāku amatniecības centru renovācija un izstrādāti renovēto amatniecības centru attīstības plāni un reģiona amatniecības un mākslas industrijas attīstības plāns, izstrādāti amatniecības tūrisma maršruti un Zemgales amatniecības ceļveži, kuros reklamēta arī Rubenes pagasta sēju sētas “Gulbj”, Aknīstes “Sēju nama” un Zasas amatnieku piedāvājumu apskate.
- Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības projekts “Amatniecības pārrobežu sadarbības tīkls kā Latvijas – Lietuvas pierobežas pievilcības veicinātājs” (2009./2011. g.).

Pašvaldības un to iestādes

Saskaņā ar likumu par pašvaldībām¹, pašvaldības ir atbildīgas par teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību (ielu, ceļu un laukumu būvniecību, rekonstruēšanu un uzturēšanu, parku, skvēru un zaļo zonu ierīkošanu un uzturēšanu, atkritumu savākšanas un izvešanas kontroli), sadzīves atkritumu un notekūdeņu apsaimniekošanas organizēšanu, sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanu. To pienākums ir sekmēt tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu, tautas jaunrades attīstību un kultūras pieminekļu saglabāšanu, gādāt par iedzīvotāju izglītību, veicināt uzņēmējdarbību u.tml.

Tām ir arī liela nozīme novada tūrisma attīstības veicināšanā. Izstrādājot attīstības plānus un teritorijas plānojumus, tās definē pašvaldības teritorijas tūrisma attīstības perspektīvas, nodrošina tūrisma attīstībai nepieciešamos resursus un nosaka tūrisma attīstību veicinošus pasākumus. Atbilstoši tūrisma likumam² tās piedalās TIC un TIP izveidē un finansēšanā, veicina izglītojošo darbu tūrisma jomā un popularizē aktīvu un veselīgu dzīvesveidu.

Ilūkstes un Jēkabpils novada pašvaldību un pašvaldību iestāžu darbinieki aktīvi iesaistās Dvietes palienes un tā apkārtnes labiekārtošanā, tūrisma attīstībai nozīmīgu projektu realizēšanā, teritorijas apsaimniekošanā un iedzīvotāju izglītošanā. Šajā darbā aktīvi iesaistās Dvietes palienes un Ilūkstes novada TIC, Bebrenes, Dvietes, Pilskalnes un Rubenes pagastu pārvalžu, interešu centru un mācību iestāžu darbinieki. Zināmu lomu tūrisma attīstības veicināšanā un tūrisma piedāvājuma daudzveidošanā veic Ilūkstes novada kultūras centra un pagastu kultūras namu darbinieki, kas ir galvenie kultūras dzīves organizatori.

Bebrenes pagastā ar pašvaldības atbalstu ir ierīkots Bebrenes TIP un izveidots Dvietes senlejas informācijas centrs, nodrošināta Bebrenes muižas ēku apsaimniekošana un atsevišķu tās elementu atjaunošana. Pilskalnes pagastā ar pašvaldības atbalstu tiek apsaimniekota Pilskalnes Siguldiņas dabas taka, atpūtas bāze “Dūbezers” un lauku tūrisma mītne “Drīgenes”. Iesaistoties LPR projekta “Uz ūdens balstīta kopēja tūrisma piedāvājuma radīšana Latgalē un Utenas apgabala – Water Joy” īstenošanā Pristinē ir izbūvēta laivu piestātne un atpūtas vieta. Reklamējot Pilskalnes Siguldiņas piedāvājumu izdoti informācijas materiāli. Dvietes pagastā pašvaldība ir atvēlējusi telpas Dvietes pagasta muzeja ierīkošanai. Rubenes pagastā ar pašvaldības atbalstu tiek apsaimniekota viesu māja “Priedes” un labiekārtots Pilskalnes parks.

Tūrisma informācijas centri

Parka teritorijā un tā tiešā tuvumā darbojas vairākas tūrisma informācijas sniegšanas vietas. Bebreņē kopš 2005.gada darbojas Bebrenes Tūrisma informācijas punkts. Dabas parka teritorijā, Putnu salā kopš 2008.gada darbojas Dvietes senlejas informācijas centrs. Ilūkstes novada tūrisma informācijas centrs atrodas Pilskalnē, Pilskalnes Siguldiņas tuvumā. Informācija par Rubenes pagasta tūrisma piedāvājumu sniedz Jēkabpils novada TIC, kurš atrodas Jēkabpilī.

Informācijas centros var iegūt informāciju par novadu apskates objektiem, piedāvātajām aktivitātēm un tūrisma pakalpojumiem. Bebrenes TIP, Ilūkstes un Jēkabpils TIC ceļotājiem pieejams bezmaksas internets. Dvietes TIC un Bebrenes TIP iegādājami vietējo amatnieku darinājumi un suvenīri. Dvietes TIC ierīkota Bērnu Vides skola. Tā telpās regulāri tiek rīkoti semināri par dabas izziņu, veselīgu dzīvesveidu un zaļo dzīvesziņu

Nevalstiskās organizācijas

Nepārvērtējama loma Dvietes senlejas apsaimniekošanā, tūrisma attīstībā un vietējo iedzīvotāju izglītošanā ir nevalstiskajām organizācijām (NVO), kuru darbību reglamentē likums par Sabiedriskajām organizācijām un to apvienībām³. Tieši vai pastarpināti tūrisma attīstībā ir iesaistījušās vairākas nacionāla, reģionāla un vietēja mēroga NVO. Piesaistot dažādu valsts un ES finanšu avotu līdzekļus, tās realizē dažādas iniciatīvas, kas saistītas ar dabas apsaimniekošanu, tūrisma infrastruktūras labiekārtošanu, maršrutu plānošanu un ierīkošanu, mārketingu, tūrisma izglītību u.c.

Lokālās NVO

Saskaņā ar Biedrību un nodibinājuma reģistra datiem⁴, Bebrenes, Dvietes, Pilskalnes un Rubenes pagastā ir reģistrētas 19 NVO, t.sk. 4 draudzes, 4 mednieku un makšķernieku biedrības, 10 interešu kopas un aktīvu pagasta cilvēku

¹ 19.05.1994. Likums par Pašvaldībām (spēkā no 09.06.1994.) ar grozījumiem līdz 01.12.2009..

² 07.10.1999. Tūrisma likums (spēkā no 01.01.1999.) ar grozījumiem līdz 10.12.2009.

³ 15.12.1992. Likums par sabiedriskajām organizācijām un to apvienībām (spēkā no 2.12.1992.) ar grozījumiem līdz 31.03.2004.

⁴ Biedrību un nodibinājuma reģistra dati *Lursoft* datubāzē www.lursoft.lv. Resurss aprakstīts 01.06.2010.

apvienības (tautas daiļamatu studijas, sporta klubi, jauniešu, senioru, izglītības un kultūras mantojuma apzināšanas un saglabāšanas biedrības) un pagastu apvienība "Dvietes senleja". Pateicoties pašvaldību atbalstam un finansējuma piesaistes iespējām, lokālās NVO aktīvi iesaistās pagastu sabiedriskās dzīves norisēs, sporta, izglītības un kultūras aktivitāšu organizēšanā, apkārtnes sakopšanā, labiekārtošanā un dabas aizsardzībai nozīmīgu teritoriju apsaimniekošanā.

Nozīmīga loma Dvietes palienes dabas parka izveidē un apsaimniekošanā ir Beberenes, Dvietes, Rubenes, Pilskalnes un Zasas **pagastu apvienībai "Dvietes senleja"**. Sēlijas, Ilūkstes novada un Beberenes pagasta kultūrvides un tautas tradīciju izziņāšanā un stiprināšanā un kultūras dzīves veicināšanā nozīmīga loma ir **biedrībai "Bebermine"**. Tradicionālās kultūras saglabāšanā, tautas tradīciju apzināšanā un to lomas atdzīvināšanā un radošuma attīstībā nozīmīga loma ir **biedrībai "Ūdenszīmes"** un **tautas daiļamatu studijai „Mare”**. Rubenes pagastā aktīvi darbojas **biedrība "Saime"**.

Jēkabpils, Daugavpils un Ilūkstes partnerības

Jēkabpils novada partnerība "Sēlija" un Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība "Sēlija" ir nevalstiskas organizācijas, kuras dibinātas, lai sekmētu lauku teritoriju sociālo un ekonomisko attīstību, aktivizētu vietējos iedzīvotājus līdzdarboties tiem nozīmīgu problēmu risināšanā un sakoptas, labvēlīgas un radošas vides veidošanā.

Lai piesaistītu *ELFLA* finansējumu vietējo iedzīvotāju dzīves līmeņa uzlabošanai *LEADER* programmas ietvaros, novadu partnerības ir izstrādājušas partnerību attīstības stratēģijas 2008. – 2013. gadam. Tajās noteiktas attīstības prioritātes un darbības lauku ekonomikas stiprināšanai, vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitātes, aktivitātes un līdzdalības paaugstināšanai, sakoptas, mūsdienīgas un radošas vides veidošanai, kurām konkursu kārtībā pieejams *LAP LEADER* programmas finansējums. Kaut tūrisms attīstības stratēģijās nav īpaši uzsvērts un tā attīstībai atbalsts paredzēts vienīgi ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas maza mēroga infrastruktūras būvniecībai vai rekonstrukcijai Rēzeknes rajona partnerības teritorijā, uzlabojot iedzīvotāju brīvā laika pavadīšanas iespējas, sakopjot un labiekārtojot brīvā laika pavadīšanas vietas un kultūrvēsturiski nozīmīgus objektus, ierīkojot muzejus un pilnveidojot to ekspozīcijas, ieguvēji būs arī RNP viesi.

Tūrisma asociācijas

Senlejas un tās apkārtnes tūrisma uzņēmēji atbilstoši to administratīvajai piederībai darbojas Latgales un Zemgales tūrisma asociācijā.

Latgales reģiona tūrisma asociācija "Ezerzeme" (LRTA) ir Latgales novada tūrisma uzņēmēju biedrība, kas apvieno vairāk nekā 60 tūrisma uzņēmējus, privātpersonas, valsts un izglītības iestādes. Tā dibināta 1994. gadā, lai uzlabotu sadarbību un informācijas apmaiņu starp Latgales tūrisma uzņēmējiem, pašvaldībām, reģiona un valsts institūcijām, nodrošinātu reģiona uzņēmēju interešu pārstāvniecību nacionālā līmeņa organizācijās un darba grupās, realizētu vienotas tūrisma mārketinga aktivitātes, attīstītu un veidotu tūrisma produktus un tūrisma infrastruktūru, veicinātu investīciju piesaisti un sekmētu ar tūrisma saistītas uzņēmējdarbības aktivizēšanos¹. Sadarbībā ar LPR un TAVA, LRTA nodrošina Latgales reģiona pārstāvniecību starptautiskās tūrisma izstādēs un realizē dažādus reģiona tūrisma attīstībai nozīmīgus projektus ("Iepazīsti Ezeru zemi", "Aizraujošs velosipēdistu maršrutu tīkls", "Jaunu tūrisma galamērķu radīšana" u.c.). Sadarbībā ar TAVA un Vidzemes reģiona tūrisma asociāciju – organizē Latgales un Vidzemes tūrisma konferenci. Latgales tūrisma uzņēmēju konkurētspējas paaugstināšanai, LRTA organizē lekcijas, kursus un apmācības, kā arī popularizē biedru tūrisma piedāvājumu biedrības mājas lapā www.latgaletourism.lv.

Tūrisma uzņēmēji

Tūrisma uzņēmēji ir tie, ka veido tūrisma produktus, ko piedāvāt ceļotājiem. Uzņēmēju loma ir ļoti būtiska, jo no to darbības kvalitātes un savstarpējās sadarbības, kā arī sadarbības ar pārējām tūrisma attīstībā iesaistītajām pusēm, ir atkarīgs, vai tūrisma attīstībai parka teritorijā un tā tuvākajā apkārtnē būs nākotne.

Pastarpināti parka tūrisma piedāvājuma popularizēšanā iesaistījušies arī citi Latvijas uzņēmēji. "Karšu izdevniecība Jāņa sēta" Dvietes palieni un populārākos apkārtnes apskates objektus atainojusi dažādos uzņēmuma izdotajos ceļvežos un kartēs - Latvijas ceļvedī², Dienvidlatgales kartē (mērogā 1:200 000) un Daugavpils rajona kartē (mērogā 1:100 000). Atsevišķi apkārtnes tūrisma piedāvājumi iekļauti a/s „Diena”, a/s „Lauku Avīze” un LLTA "Lauku ceļotājs" izdotajos tūrisma ceļvežos. Netieši Dvietes palienes tūrisma piedāvājuma reklamēšanā iesaistās arī tūrisma aģentūras, kuras palienes apskati iekļāvušas savos tūrisma maršrutos.

Amatnieki, folkloras kopu dalībnieki, zvejnieki, lauksaimnieki un vietējie iedzīvotāji

Nozīmīgi tūrisma produktu veidotāji ir amatnieki, lauksaimnieki un pašdarbības kolektīvu dalībnieki un teritorijas iedzīvotāji. Jau šobrīd vairāki apkārtnes zemnieki ir uzsākuši apskates saimniecību ierīkošanu (piem., Rubenes pagasta "Mežāres", Beberenes pagasta "Krauktišos" u. c.). Vairāki apkārtnes amatnieki savās darbnīcās ir ierīkojuši nelielas izstāžu zāles un ļauj ielūkoties darbu tapšanas procesā (piem., kokačelnieka Arvīda Sietkovska "Karošu muzejs", rokdarbu darbnīca Subates muzejā vai rokdarbu kopas "Mare" darbnīca Beberenes profesionālajā skolā). Amatnieku veidotie rokdarbi pieejami gan to darbnīcās, gan tūrisma informācijas centros. Piedaloties apkārtnē rīkotajos pasākumos, tūrisma piedāvājuma veidošanā netieši iesaistās arī folkloras kopas, etnogrāfiskie ansambļi u. c. pašdarbības kolektīvi.

¹ Latgales tūrisma asociācijas mājas lapa www.latgaletourism.lv.

² Turlajs J. 2004., Latvijas ceļvedis. SIA Karšu izdevniecība Jāņa sēta

Tūristi

Nozīmīga loma Dvietes palienes tūrisma attīstībā ir tūristiem, kuri izvēloties apceļot Dvietes palienes apkārtni, sekmē turpmāku teritorijas tūrisma attīstību. Ierakstot atsauksmes un ceļojuma iespaidus uzņēmēju viesu grāmatās, mājas lapās un tūrisma informācijas vietnēs, tie norāda pakalpojumu sniedzēju stiprās un vājās puses un palīdz uzņēmējiem pilnveidot savu piedāvājumu. Tūristu atstātā nauda ir ekonomisks stimuls tālākai tūrisma produktu un infrastruktūras attīstībai. Tūristu skaita dinamika ir sava veida reģiona tūrisma attīstības indikators.

Resursu izmantošanu, dabas vides un kultūras mantojuma saglabāšanu un uzņēmējdarbību uzraugošās institūcijas

Vides aizsardzības un dabas resursu izmantošanu reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu kontrolē vairākas Vides aizsardzības un Reģionālās attīstības un Zemkopības ministru pārraudzībā esošas iestādes.

Vides aizsardzību un dabas resursu izmantošanu reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu kontrolē Valsts Vides dienests (VVD)¹. Dienesta pārziņā ir vides aizsardzības un dabas resursu izmantošanas, t.sk., zvejas un makšķerēšanas noteikumu un aizsargjoslu likuma ievērošanas kontrole, dažādu dabas resursu izmantošanas atļauju un tehnisko noteikumu izdošana un saskaņošana.

Meža apsaimniekošanu un izmantošanu reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu uzrauga Valsts meža dienests (VMD)². Dienests savas kompetences ietvaros izsniedz ar mežu apsaimniekošanu, izmantošanu, transformāciju, medībām un to organizēšanu saistītas atļaujas, apliecības un apliecinājumus, pieņem lēmumus, sniedz atzinumus, sastāda aktus un protokolus par normatīvo aktu pārkāpumiem, kas saistīti ar meža apsaimniekošanu un izmantošanu, kā arī administrē valsts un ES finansētās mežsaimniecības atbalsta programmas.

Lauksaimniecības un lauku atbalsta politikas īstenošanu, kā arī normatīvo aktu uzraudzīšanu lauksaimniecības jomā realizē Lauku atbalsta dienests (LAD)³. Dienests administrē valsts un ES atbalstu lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības attīstībai, izsniedz atļaujas un apliecinājumus, nodrošina meliorācijas sistēmu ekspluatācijas uzraudzību u.c.

Latvijas Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības politikas īstenošanu, kultūras mantojuma apzināšanu, izpēti un aizsardzību realizē Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija (VKPAI)⁴. VKPAI uztur valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu reģistru, izsniedz atļaujas un saskaņojumus būvniecības, konservācijas, restaurācijas, remonta, rekonstrukcijas un citu saimniecisko darbību veikšanai kultūras pieminekļos vai to aizsardzības zonās, pieņem lēmumus par saimnieciskās darbības apturēšanu kultūras pieminekļi vai tā aizsardzības zonā, ja tiek pārkāpti kultūras pieminekļu aizsardzības noteikumi, organizē pasākumus, kas saistīti ar arhitektūras kvalitātes uzlabošanu kultūras pieminekļu teritorijās un to aizsardzības zonās un veic citus normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus.

Vēl tiešāk lauku tūrisma attīstību ietekmē virkne Finanšu, Zemkopības un Veselības ministru pārraudzībā esošas iestādes, kuras kontrolē uzņēmējdarbību un to reglamentējošo aktu ievērošanu – Valsts ieņēmumu dienests, Pārtikas un veterinārais dienests u.c.

¹ 23.11.2004. MK not. Nr. 962. "Valsts Vides dienesta nolikums" ar grozījumiem līdz 25.06.2009.

² 16.11.2004. MK not. Nr. 945. "Valsts meža dienesta nolikums" ar grozījumiem līdz 10.06.2008.

³ 06.04.2000. "Lauku atbalsta dienesta likums" ar grozījumiem līdz 12.06.2009. un 19.10.2004. MK not. Nr. 876. "Lauku atbalsta dienesta nolikums" ar grozījumiem līdz 12.05.2010.

⁴ 09.11.2004. MK not. Nr. 916. "Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas nolikums".

V Tūrisma galamērķa raksturojums

5.1. Galamērķa raksturojums

Tūrisma vietas jēdzienu tirgvedībā vistiešāk saista ar galamērķi (*tourism destination*). Galvenās pazīmes, pēc kurām nosaka galamērķa kvalitāti ir tūristu piesaistes, piedāvātie pakalpojumi un galamērķa pieejamība. Galamērķa konkurētspēju raksturo tā atpazīstamība, spēja organizēt kopējas mārketinga aktivitātes, nodrošināt neaizmirstamu pieredzi, kvalitatīvus un konkurētspējīgus tūrisma pakalpojumus, kas palielina tūristu tēriņus un pakalpojumu sniedzēju peļņu, uzlabo vietējo iedzīvotāju dzīves apstākļus un saudzīgi izmanto dabas un kultūras resursus¹. Dvietes palienes atbilstība tūrisma galamērķa kritērijiem analizēta tabulā Nr. 7.

Tabula Nr. 7. Dvietes palienes atbilstība tūrisma galamērķa kritērijiem

Tūrisma galamērķa kritēriji	Dvietes palienes atbilstība tūrisma galamērķa kritērijiem
Tūrisma galamērķis ir lielāks par vienu apdzīvotu vietu.	Dvietes paliene aizņem nelielu teritoriju Sēlijas dienvidos. Tajā ietverta Dvietes senleja ar Dvietes palieni tās gultnē un vairākām viensētām virspalu terasēs un senlejas nogāzēs. Dvietes palienes galamērķī iekļaujas arī Bēbrenes un Dvietes ciemi, kas atrodas tā pierobežā un parka tuvumā esošās viensētas.
Tūrisma galamērķis ir ainaviski vai kultūrvēsturiski vienota teritorija.	Dvietes paliene ir ainaviski vienota teritorija. Kultūrvēsturiski tā ir daļa no Sēlijas novada un pilnībā iekļaujas Sēlijas kultūrvēsturiskā novada tūrisma galamērķī.
Tūrisma galamērķim piemīt vietas tēls vai potenciāls tā attīstībai.	Kaut Dvietes paliene nav plaši zināma teritorija, tai ir augsts potenciāls ieņemt stabili vietu Latvijas tūrisma kartē kā vietai, kur piedzīvot ikgadējus palus, vērot tūkstošiem migrējošo putnu, iepazīt paliņu pļavu daudzveidību, Latvijas senvēsturi un Sēļu kultūras mantojumu.
Tūrisma galamērķis ietver daudzveidīgas tūrisma piesaistes.	Dvietes palienes tūrisma piesaistu skaits nav liels. Ceļotāji Dvietes palienē un tās tuvākajā apkārtnē visbiežāk pavada nepilnu dienu. Tomēr lielākais attīstības potenciāls saistāms ar esošo piesaistu pilnveidošanu, nevis piesaistu skaitu kāpināšanu.
Tūrisma galamērķis ietver savstarpēji saistītu tūrisma piedāvājumu.	Kaut uzņēmēji ir atvērti sadarbībai, tie par maz sadarbojas kopēju piedāvājumu veidošanā. Kopējās piedāvājuma paketēs esošās tūrisma piesaistes ir sasaistītas maz.
Tūrisma galamērķis un tā tūrisma piesaistes ir ērti pieejamas.	Novietojums Daugavas kreisajā krastā, nost no intensīvām satiksmes plūsmām Dvietes palienei kā dabas tūrisma galamērķim ir laba pozīcija. Tomēr samērā lielais attālums no galvenajiem transporta mezgliem un tūrisma tirgiem, kā arī sliktais ceļu stāvoklis būtiski samazina potenciālo apmeklētāju skaitu.
Tūrisma galamērķim piemīt potenciāls jaunu piesaistu veidošanai.	Dvietes palienē un tās tuvākajā apkārtnē atrodas daudzveidīgi, tūrisma vērtīgi, maz izmantoti dabas un kultūras resursi, kurus iespējams iesaistīt ilgtspējīgā, kvalitatīvā tūrisma piedāvājumā ar augstu pievienoto vērtību.
Tūrisma galamērķī ir attīstīta tūrisma veicinoša infrastruktūra – ceļi, inženierkomunikācijas, dažādi uzņēmējdarbības un sociālie pakalpojumi, kas nepieciešami gan vietējo iedzīvotāju, gan tūrisma uzņēmēju un tūristu vajadzību apmierināšanai.	Tūrisma atbalstošā infrastruktūra Dvietes palienē un tās tuvākajā apkārtnē ir nepilnīga. Atsevišķi pakalpojuma veidi ir maz pieejami (ēdināšanas piedāvājums, interneta, bezskaidras naudas norēķinu izmantošanas iespēja u. c.).
Tūrisma galamērķi raksturo viesu uzņemoša vietējā sabiedrība.	Sēji, līdzīgi kā Latgaļi ir viesmīlīgi un viesiem atvērti.
Tūrisma galamērķī darbojas „galamērķa vadīšanas organizācija”, kurā pārstāvētas visas tūrisma attīstībā ieinteresētās puses un, kura spējīga realizēt tūrisma plānošanas, organizēšanas un mārketinga iniciatīvas.	Kopš 2003. gada Dvietes palienē sekmīgi darbojas NVO “Dvietes senlejas pagastu apvienība”, kas realizē dažādus bioloģiskās daudzveidības, kultūrvēsturiskā mantojuma un tradicionālās lauku ainavas saglabāšanas, ekotūrisma attīstības veicināšanas, sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumus. Organizācija un tās biedri ir palienes attīstības virzītājspēks.
Aktīvs privātais sektors.	Dvietes palienes dabas parks ir maz apdzīvota teritorija. Pateicoties regulāriem paliem, aktīvāka saimnieciskā dzīve noris ārpus dabas parka teritorijas. Tomēr arī tuvākajā apkārtnē tūrisma uzņēmēju skaits nav liels.

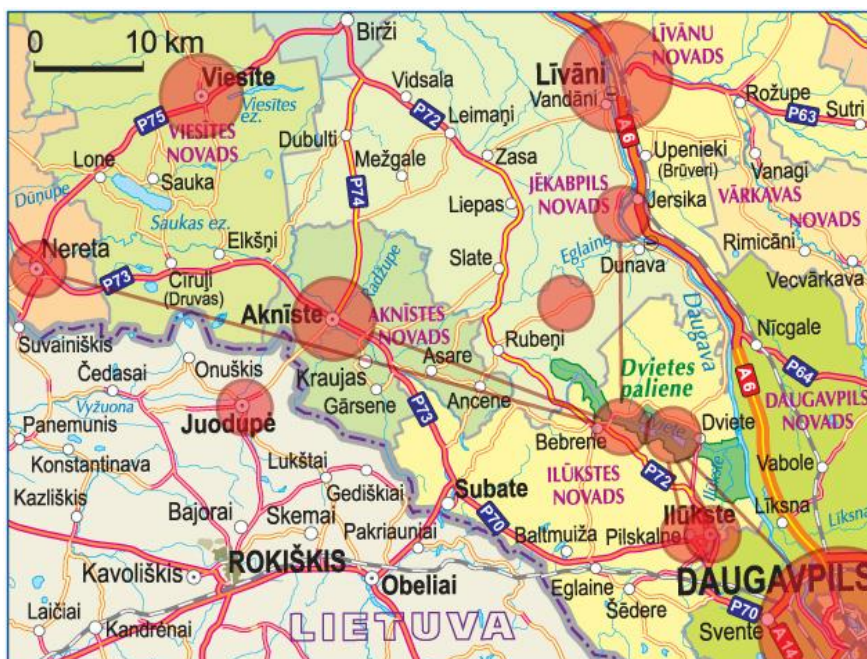
¹ Hall C. M. 2000. Tourism Planning. Policies, Processes and Relationships, Pearson Education Limited, Singapore.; UNWTO, 2007. A Practical guide to tourism destination management. Madrid.; UNEP: <http://www.unep.fr/scp/tourism/events/lye/outcomes.htm>.

Salīdzinoši nelielā dažāda līmeņa tūrisma mītnu kapacitāte un elementāru ērtību trūkums (degvielas uzpildes stacijas, bankomāti, kafejnīcas u. c.) dabas parkā ir viens no izšķirošajiem kritērijiem, kāpēc galamērķis uztverams plašākas apkārtnes kontekstā.

Dvietes paliene var tikt uztverta kā galamērķis šauru nišas produktu piedāvājuma ziņā, piemēram, putnu vērošanas vai palu tūrisma aktivitāšu jomā. Būtisks kritērijs – lai teritorijā būtu aktivitātes, kas noris ilgāk nekā vienu diennakti. No dabas aizsardzības viedokļa tas, ka galamērķis ir plašāks un daļa no aktivitātēm (t.sk. nakšņošanas vietām) ir ārpus *Natura 2000* vietas pat ir vēlams, jo samazina slodzi un dabas vērtībām. Tūrisma apgrozījuma izaugsme kā tāda pat nav teritorijas mērķis – tā nākotne ir saistīta ar specializētu nišas produktu piedāvājumu ieinteresētai mērķauditorijai ar augstu pievienoto vērtību.

Kā rāda plāna izstrādes laikā veiktās uzņēmēju intervijas, arī uzņēmēju uztverē Dvietes paliene nav izveidojusies par atsevišķu apvidu ar noteiktu telpisku identitāti. Vietas Identitāte vairāk saistīta ar apvidu starp Daugavas kreiso krastu (kā robežšķirtne starp latgalisko) un Lietuvu. Pastāv spēcīga koncentrēšanās uz savu pagastu teritorijām. Jauna piederības identitāte veidojas Ilūkstes novadam.

To nosaka arī fakts, ka Dvietes paliene kā atsevišķs apvidus ar telpiski noteiktu identitāti ir izveidojies nesen. Ornitologi Dvietes palienu kā ievērības cienīgu dabas teritoriju ir pamanījuši samērā nesen - 1997. gadā gatavojot informāciju otrajai Eiropas putniem nozīmīgo vietu grāmatai, kas tika izdota 2000. gadā (Heath, Evans 2000). Vietas statuss un nosaukums tika formalizēts tikai 2004. gadā¹.

Attēls Nr. 6. Tūristu plūsmu apjoms, izvietojums un savstarpējā saistība Dvietes palienē un plašākā apkārtnē²

Tūristu plūsmu savstarpējā saistība dažādos tūrisma maršrutos (sk. 6.attēlu) pierāda tūrisma maršrutu funkcionalitāti plašākā tūrisma galamērķa zonā. Tematiski iespējams papildināt dabas tūrisma piedāvājumu ar tuvumā esošo dabas liegumu „Pilskalnes Siguldiņa”, Saukas dabas parku, Augšzemes un Augšdaugavas aizsargājamo ainavu apvidiem, kur jau ir izveidota tūrisma infrastruktūra un iedibinājušās tūrisma tradīcijas. Šādas izpausmes īstenošanai piemēru sk. Plāna kopsavilkumā – spēru vērošanas tūrisma produkts.

¹ http://www.lob.lv/lv/Putni_daba/18_3/dviete.php

² Pēc 2009.gada datiem. Avots: Daugavpils TIC, Pilskalnes TIP, Zarasai TIC, Jēkabpils TIC un autoru savāktie dati aplūkotajā teritorijā.

5.2. Galamērķa stiprās un vājās puses, attīstības iespējas un draudi

Stiprās puses

- Latvijas un reģionālā mērogā unikāli resursi (Dvietes palienes hidroloģiskās īpatnības, Regulāri pali, migrējošo putnu daudzveidība).
- Reģionāla mēroga tūrisma piesaistes objekti (piemēram, Bebreņu muiža, putnu vērošanas infrastruktūra, dzīvei savvaļā pielāgotu zirgu un govju ganāmpulki) ar atbilstošu infrastruktūru.
- Ar tradicionālām metodēm apsaimniekota un ekoloģiski tīra vide, liela bioloģiskā daudzveidība, skaista un daudzveidīga ainava, kas ir potenciāls jauniem tūrisma produktiem.
- Nozīmīgi reģionāla mēroga kultūrvēstures resursi. Privātās kultūrvēsturisko priekšmetu un antīkās tehnikas kolekcijas. Saglabātas vietējās amatniecības tradīcijas.
- Apzināta dabas un kultūrvēstures objektu nozīme. Daļa no tiem veiksmīgi izmantoti tūrisma piedāvājuma veidošanā - bebris un ar to saistītā tematika (bebru dziedzeru uzlējums).
- Zinoši, aktīvi un aizrautīgi vietējie entuziasti.
- Bebreņē darbojas tūrisma informācijas punkts, Dvietes palienē - informācijas centrs ar semināru un ekspozīciju zāli. Jau šobrīd informācijas centrs kalpo par „centrālo notikumu vietu”.
- Dvietes senlejas informācijas centrā darbojas bērnu Vides klase.
- Veiksmīga sadarbība ar Latvijas un Eiropas vides aizsardzības organizācijām.
- Izstrādāts Bebreņu ciemata un apkārtnes teritoriju attīstības plāns, kurā atvēlēta nozīmīga vieta kultūrvēstures un dabas objektiem

Vājās puses

- Ceļu sliktais stāvoklis un grantēto ceļu īpatsvars ir iemesls, kādēļ teritoriju apmeklē relatīvi mazs skaits interesentu, t.sk. organizētas tūristu grupas ar autobusiem.
- Sabiedriskā transporta kustība ir tāda, kas reāli nerod iespēju līdz minētai teritorijai ātri un ērti nokļūt/aizkļūt ar minēto transporta veidu.
- Kaut tūrisma uzņēmēju atvērtība sadarbībai ir augsta, kopīgu piedāvājumu un sadarbības iniciatīvu ir maz, īpaši plašākā - novada mērogā).
- Trūkst līdzekļu kultūrvēsturisko objektu atjaunošanai un uzturēšanai.
- Nepietiekošs norāžu un informācijas stendu skaits.
- Nepietiekošs kvalitatīvu naktsmītņu piedāvājums. Maz attīstīts tūristu ēdināšanas serviss. Maz uzņēmēju, kuri iesaistās tūrisma pakalpojumu sniegšanā.
- Trūkst piemērotu telpu privātkolekciju ekspozīcijām. Trūkst piemērotu amatnieku izstrādājumu un zemnieku saražotās produkcijas tirdzniecības vietu.
- Bebreņu Tūrisma informācijas punkts atrodas pagasta pārvaldes ēkā – nost no galvenajiem tūristu plūsmas virzieniem.
- Gan dabas aizsardzības pārvaldei, gan pagastu apvienībai Dvietes senleja trūkst kapacitātes atbilstoši dabas parka apsaimniekošanai.

Lokālās iespējas

- Līdz šim neizmantotu resursu potenciāls (ainava, daba, kultūrvēsturiskais mantojums, Dvietes pali).
- Sadarbība starp Dvietes palienes dabas parka un Sēlijas novada uzņēmējiem jaunu tūrisma produktu radīšanā.
- Piesaistīt finansējumu ar dažādu projektu starpniecību.
- Piesaistīt sadarbības partnerus Latvijā un Eiropā.
- Sekmēt kultūrvēsturisko objektu iekļaušanu valsts nozīmes kultūras pieminekļu sarakstā, kas veicinātu to saglabāšanu un uzlabotu finansējuma piesaistes iespējas to apsaimniekošanai.
- Iekārtot telpas Bebreņu amatniecības centram un privātkolekciju ekspozīcijām.
- Pārvietot Bebreņu Tūrisma informācijas punktu tuvāk galvenajiem tūristu plūsmas virzieniem Bebreņu centrā.
- Veicināt kvalitatīvu tūrisma naktsmītņu un ēdināšanas piedāvājuma attīstību.
- Labiekārtot Dvietes senlejas informācijas centra "Gulbji" ēkas un apkārtni, turpināt atjaunot centra saimniecības ēkas.
- Dvietes senlejas informācijas centrā algot darbinieku, kurš organizē dabas parka apsaimniekošanu un popularizāciju.
- reklamēt tūrisma objektus un produktus Latvijas, Lietuvas, Baltkrievijas un starptautiskā mērogā, dabas un ekotūrisma informācijas telpā.

Lokālie draudi

- Tūrisma plūsma nākotnē ir pārāk maza, lai teritorijā attīstītos ekonomiski pamatoti tūrisma produkti, no kuriem ieguvējs ir vietējais uzņēmējs;
- No teritorijas aizplūst vietējie cilvēkresursi kā rezultātā nav uzņēmēju, kas radītu un piedāvātu savu produktu;
- Dienvidlatvijas pierobežas infrastruktūras stāvoklis paliek tādā pašā līmenī vai tā kvalitātē vēl samazinās kā rezultātā tūristu plūsmas maina virzienu, apejot šo teritoriju;
- Tūrisma produktu skaits paliek pašreizējā līmenī.

5.3. Galamērķa ārējo ietekmju novērtējums

Dvietes palienes tūrisma galamērķa ietekmju novērtējums balstīts uz STEEP modeli. Globālās tendences raksturotas pēc L.Dvaijera¹ u.c., LR Ekonomikas ministrijas², Apvienoto nāciju Pasaules Tūrisma organizācijas³ u.c. pētījumiem. Galvenās globālās ietekmes un tendences saistītas ar vietējā mēroga izpausmēm Dvietes palienē.

Ekonomiskie faktori

Ekonomiskās krīzes sekmēta ekonomiskās politikas pilnveide un pārorganizēšana veido pamatu tūrisma izaugsmei nākotnē. Ekonomiskā krīze īstermiņā ir ierobežojusi pieeju kredītešanas finanšu resursiem, taču devusi iespējas jaunu nišu attīstībai un specializētu stratēģiju pastiprināšanai. Tūristu plūsmu samazinājums devis ierosmi uzņēmumu līdzšinējo tirgvedības stratēģiju pārskatīšanai. Ekonomiskās krīzes ietekmē mazinājusies birokrātija mazo uzņēmumu darbības līmenī, atvieglotas Pārtikas un Veteriņānā D prasības ēdināšanas pakalpojumu sniegšanai lauku tūrisma mītnēs un higiēnas prasības lauku tūrisma mītnu pirtīs. Tomēr nacionālās politikas iezīmes joprojām nedod skaidru nojausmu par nodokļu likmēm ilgtermiņā.

Plašais un visdažādākais informācijas tehnoloģiju pielietojums turpinās paaugstināt ekonomikas attīstības efektivitāti. To pieejamība un tehnoloģisko risinājumu pārņemšana-ieviešana dos lielāko labumu no globalizācijas procesiem.

Perifērijas reģionu konkurētspējas paaugstināšanās. To ietekmē kopējā ES reģionālās attīstības politika – pārrobežu sadarbības projekti, sadarbības tīklu un klāsteru iniciatīvas.

Polītiskie faktori

Pieaug ES loma starptautiskajā politikā. Ķīna un Indija pierāda sevi kā nozīmīgus globālos spēlētājus. Nākotnē tas mainīs ne tikai ģeopolitisko situāciju, bet arī kopējo tūrisma plūsmu⁴. Ilūkstes novads šeit maz ko var ietekmēt, taču globālie procesi ietekmēs arī izmaiņas tūrisma eksporta mērķtirgos. Jau tagad Latvijā kopumā jūtama Šengenas līguma ietekme uz daudz brīvākām ceļošanas iespējām. Būtiski izmantot kaimiņvalsts Baltkrievijas attīstības potenciālu, ja politiskā līmenī tiks veicināta brīva apbūsēja tūristu plūsmas norise.

Terorisms kā drauds starptautiskajā telpā turpinās pastāvēt arī nākamos 15 gadus un globālā tīmekļa izmantošana to padarīs vēl vairāk decentralizētu. Drošības apsvērumi pastiprinās robežu kontroli, radot zināmas barjeras brīvām tūrisma izpausmēm. Miers, drošība, aizsardzība un politiskā stabilitāte ir pamata priekšnoteikumi ilgtspējīga tūrisma attīstībai⁵.

Reģionālās iedzīvotāju kopas uz globalizācijas procesiem reaģē ar savas identitātes pētījumiem un akcentēšanu. Spriedze starp 'mūsdienīgumu' un 'identitāti' tikai turpinās pieaugt un liks vietējām sabiedrībām akcentēt šos jautājumus, tai skaitā tūrisma kā iespējamā izpausmes formā, veidojot kultūras tūrisma produktus uz unikālu resursu bāzes. Tā ir tendence, kas lielā mērā attiecās tieši uz sēļu identitāti un kultūras tūrisma kā instrumentu tās izpausmēm. Citu valstu iedzīvotājiem un ceļotājiem ir maz zināšanu par mūsu kultūras mantojumu. Taču Latvijas novadu kultūras mantojuma starptautiska popularizēšana ir ne tikai vietējo galamērķu vai uzņēmēju ziņā, bet arī nacionālā līmeņa jautājums.

Nesenā administratīvi teritoriālā reforma (2009) ieviesa jaunas korekcijas galamērķu organizēšanā. Izveidojoties jaunajam Ilūkstes novadam, palielinājusies ekonomiskā un sociālā kapacitāte. Pamatotas cerības, ka tas būs pozitīvs impulss ilgtspējīga tūrisma attīstībai novadā. Taču būtiski – mazāk koncentrēties uz administratīvajām robežām, vairāk organizēt tūrisma galamērķa ietvaros – loģiskajā funkcionālajā reģionā. Daudzas dabas parka politisko un stratēģisko lēmumu pieņemšanas funkcijas nav izšķiramas lokālā līmenī. Tās deleģētas Dabas aizsardzības pārvaldei – centrālajai administrācijai ar atrašanās vietu Siguldā.

Vides faktori

Lai arī klimata pārmaiņas ir globāls fenomens, tā ietekme visvairāk izjūtama tieši lokāli. Pētījumi par klimata pārmaiņu izpausmēm un to prognozēm nav viennozīmīgi, taču skaidrs, ka tas lielā mērā ietekmēs ūdens daudzumu un palu režīmu Daugavā un Dvietes senlejā. Specifiski Dviete, saistībā ar klimata pārmaiņām ir noteikta virziena pētījumi, kas liecina par putnu migrācijas ceļu maiņu un ligzdojošo putnu areāla izmaiņām klimata pasiltināšanās gadījumā⁶. Šis ir ļoti svarīgs aspekts, jo saistīts ar nišas tūrisma stratēģiskajiem resursiem.

Pieaugošais pasaules iedzīvotāju skaits un ekonomiskā izaugsme ierobežo dabas resursu pieejamību. To izraisa pārtikas ražošana, ūdens un enerģijas izmantošana u.c. Globāli, samazinoties fosilās enerģijas krājumiem, prognozējams degvielas cenu kāpums. Rezultātā, jaunā 'oglekļa taupības' politika veicinās investīcijas atjaunojamā enerģijā un efektīvā enerģijas izmantošanā. Dvietes palienei apdraudējums var būt no jauniem plāniem būvēt HES uz Daugavas. Risks pastāv no iecerēta veikt plašus dabas resursus ietekmējošus darbus kuģošanas nodrošināšanai Daugavas - Dņepras kanālā

¹ Dwyer, L., Edwards, D., Mistilis, N., Roman, C. & Scott, N. (2008). Destination and enterprise management for a tourism future. *Tourism Management* 30, 63–74.

² <http://www.em.gov.lv/em/2nd/?cat=30142>

³ <http://www.unwto.org/mkt/recovery.html>

⁴ National Intelligence Council. (2004). Mapping the global future. Washington, US:National Intelligence Council.

⁵ Cavlek, N. (2002). Tour operators and destination safety. *Annals of Tourism Research*, 29, 478–496.

⁶ Huntley, B., Green, R.E., Collingham, Y.C. & Willis, G.S. (2007). A Climatic Atlas of European Breeding Birds. Barcelona: Lynx Edicions.

(plānojot uzbūvēt Krustpils, Jēkabpils un Daugavpils aizsprostus, applūdinot ap 800 hektārus). Šādas darbības, raugoties no ilgtspējīga tūrisma attīstības perspektīvas, nav atbalstāmas. Lauksaimniecības intensificēšanās ziņā drīzāk patlaban vērojams pretējs process - tradicionālās saimniecības pārtraukšana un daudzu zemju aizauģšana krūmiem, kas tiek daļēji risināts ar lielu platību dzīvei savvaļā piemērotu lopu ganību ierīkošanu.

Piemērotu un ekoloģiski stabilu dzīves telpu – biotopu zaudēšana ir galvenais iemesls sugu un bioloģiskās daudzveidības kritumam pasaulē. Dabas daudzveidības samazināšanās visvairāk ietekmē tos galamērķus, kur eko-tūrisma produkti uzskatāmi par stratēģiskiem. Tātad, arī Dvietes palieni. Tāpēc dabas aizsardzība un dabai draudzīga saimniecība arī tūrisma nozares interesēs. Tīra vide un "mazskarta" daba ir būtiska valsts tēla komponente. Kaut paši ne vienmēr to apzināties, tā ir arī mūsu garīgās un fiziskās enerģijas avots. Līdz ar to, Latvijas dabas mantojuma starptautiska popularizēšana ir ne tikai vietējo galamērķu vai uzņēmēju ziņā, bet arī nacionālā līmeņa jautājums.

Tehnoloģiskie faktori

Tehnoloģiskā attīstība sniedz daudz iespēju. Tūrisma nozare ir ļoti saistīta ar informācijas un transporta tehnoloģijām. Panākumi zinātnē šajā jomā ļaus vēl veiksmīgāk veidot tūrisma piedāvājumu, veicinot tā konkurētspējīgās priekšrocības.

Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas. Jaunās tehnoloģijas ar modernām datu bāzu pārvaldes sistēmām nodrošina tūrisma biznesa atbilstību individualizācijas procesiem – indivīda personīgajām vēlmēm, tādejādi veicinot pārdošanu kopumā. Tās samazina organizēšanas izmaksas un dod papildu iespēju pievienotai vērtībai pārdodamajam produktam. Vienlaicīgi tas dod potenciālajiem tūristiem ļoti lielu varu izvēles brīvībā kā pavadīt savu laiku un tērēt savu naudu. Jaunās tehnoloģijas globāli konkurē ar tūrisma, piegādājot jaunas izklaides formas tieši klientu mājās. Dvietes tūrisma uzņēmēji līdz šim ir maz apguvuši šo tehnoloģiju priekšrocības konkurētspējīga produkta veidošanā.

Transportlīdzekļi. Ātrāks un ērtāks transports nodrošina plašu pasaules tūrisma galamērķu pieejamību. Jaunās tehnoloģijas palielina ātrumu un samazina reālās izmaksas. Taču pretstats tendencei samazināt izmešu gāzu daudzumu būs liels izaicinājums nākotnē, turpinot pieaugt sabiedrības vides un sociālajai apziņai. Tāpat korekcijas ieviešanās degvielas cenu celšanās un iespējamo alternatīvu ieviešana. Dvietes paliene dabas tūrisma gadījumā – šis ļauj kopumā paļauties uz starptautisku tūristu plūsmu piesaisti specifiskajiem nišas tūrisma produktiem. Tūristu plūsmas nākotnē varētu palielināties ne tikai no Rīga¹ idejas attīstīšanas, taču arī no centieniem attīstīt nopietnu reģionālo lidostu Daugavpilī bijušās Lociku militārās lidostas vietā².

Demogrāfiskie faktori

Apdzīvotība un novecošanās. Pieaug pasaules iedzīvotāju skaits, taču raksturīga arī gados veco cilvēku proporcionāla palielināšanās. Bērni pieaug ātrāk, bet pieaugušie vēlas būt tīni. Tā sauktie 'Baby boomers' pieprasa pakalpojumus un produktus, kas atbilst viņu vecuma vajadzībām³. Seniori ceļos vairāk, taču tas arī nozīmē, ka varētu būt interese palielināt pensionēšanās vecumu. Dvietes paliene un ekotūrisms kopumā ir pielāgots lēnai ceļošanas idejai un ērts senioriem kā demogrāfiskam segmentam.

Urbanizācija. Pasaulē vērojama urbanizācijas tendence. Megapilsētu (virs 10 milj. iedzīvotāju) skaits dubultosies, sasniedzot 30⁴. Rezultātā ceļotāji labprāt dos priekšroku brīvdienu pavadīšanai ārpus pūļa, taču ir ļoti plašas – globālas izvēles iespējas. Pieaug ceļotāju motivācijas „aizbēgt” vai „ļauties ārpus pilsētu vaļaspriekiem”, kas runā par labu Dvietes individualizēta ekotūrisma virzienam.

Mainīgas sociālās struktūras. Mājsaimniecību veidi attīstītajās ekonomikās valstīs dažādojas, attālinoties no tradicionālā ģimenes 'kodola'. Izmaiņas turpināsies, saglabājoties tradicionālajām ģimenes brīvdienām, taču pieaug ceļojumu skaits senioru segmentā un individuālajiem ceļotājiem. Veiksmīgas tirgvedības stratēģijas nozīmēs pētīt ne tikai šādu segmentu izturēšanos, bet arī viņu domāšanu. Tas ir tālākas nākotnes jautājums Dvietes gadījumā, jo šobrīd lielākā daļa autotūristu – tradicionālo galamērķa apmeklētāju ir ģimenes un draugi.

Veselība. Sabiedrībā pieaug rūpes par veselību un labjūtu. Liela vērtība tiek piešķirta stresa pārvaldīšanas un novēršanas, kā arī pašdziedēšanās darbībām. Augsti medicīnisko pakalpojumu standarti attīstītajās valstīs veicina ilgdzīvotāju sabiedrību. Tas veicinās pieprasījumu pēc dziedniecisko pakalpojumu un tūrisma sasaistes. Cilvēki vairāk pieprasīs elastīgumu darbā, nevēloties ziedot personīgos vai ģimenes mērķus karjeras labā. Atšķirība starp darbu un atpūtu arvien vairāk izplūdīs. Mainīgie darba apstākļi pieļaus vēl lielāku ceļošanu. Tās ir labas iespējas attīstīt labjūtas tūrisma produktus, lai arī līdz šim Dvietes palienē tam nav iestrādes.

Dzimums. Sabiedrība kopumā kļūst vairāk feminizēta, arvien vairāk izzūd tradicionālajai robežai starp pieņemtajām vīriešu un sieviešu lomām. Sievietēm ir pieaugoša loma pamatā visos patēriņa lēmumos⁵.

Izglītība. Globalizēta ekonomika un tehnoloģiskās pārmaiņas pieprasa augstāk kvalificētu darbaspēku. Pieaugošs izglītības līmenis ir viens no tiešā veidā ietekmējošiem priekšnoteikumiem galamērķa un konkrētu uzņēmumu veiksmi. Tas

¹ Latvijas tūrisma mārketinga stratēģija 2010. – 2015. gadam

² Latgales attīstības plāns – pilotprojekts, LE 9702.01.05/0001

³ Cetron, M. (2001). The world of today and tomorrow: the global view. In A. Lockwood, & S. Medlik (Eds.), *Tourism and hospitality in the 21st century*. Oxford: Butterworth-Heinemann.

⁴ United Nations. (2005). *World urbanization prospects: the 2005 revision* United Nations, DESA, population division.

⁵ Iida, Y. (2005). Beyond the 'feminization of masculinity': transforming patriarchy with the 'feminine' in contemporary Japanese youth culture. *Inter-Asia Cultural Studies*, 6(1), 56–74.

saistīts gan ar zināšanu pārnesi un inovāciju ieviešanu, gan ar mūžizglītības procesu mainīgajos globālajos apstākļos. Dvietes potenciāls ir saistāms ar lielāku Daugavpils universitātes iesaistīšanu nākotnē ilgtspējīgas teritorijas izaugsmes veicināšanai.

Sociālie faktori

Paralēli izmaiņām demogrāfiskajos rādītājos, notiek pārmaiņas arī cilvēku vērtībās un vajadzībās, tiekšanās un gaidās. Sociālās tendences ietekmē patērētāju vērtības visdažādākajos veidos, kas lielā mērā atkarīgas arī no valsts attīstības līmeņa.

Naudas daudz-laika maz. Attīstības zemēs palielināsies pieprasījums pēc īsajiem ceļojumiem, ko veicinās tieši šādas grupas cilvēku „Naudas daudz-laika maz” skaita pieaugums. Lielāka elastība darba stundu plānojumā var sniegt labumus darbiniekiem, kad doties brīvdienā ceļojumos. Tas ir būtiski tūrisma iespējām. Lielāks spiediens uz laiku un pieaugošs stress izraisa „bēgšanas” motivāciju brīvajā laikā. Laika badā esoši uzņēmēji pieaugoši palielinās brīvo laiku atpūtai darījuma braucienos. Šī tendence vairāk attieksies uz lielpilsētām un maz var tikt izmantota Dvietes gadījumā lidostu attāluma un salīdzinoši resursietilpīgās sasniedzamības dēļ. Taču tas var zināmā mērā attiekties uz Daugavpils iedzīvotājiem un tuvāko Lietuvas pilsētu iemītniekiem.

Individuālisms. Cilvēki arvien vairāk izvēlas individualizētākus ceļojumus, kas atbilst viņu prasībām. Pieaugošs ceļotāju skaits meklē neparastu un autentisku pieredzi daudz vairāk, nekā daļītu plaša patēriņa atpūtas piedāvājumu. Cilvēki arvien vairāk vēlas atklāt, pieredzēt, līdzdarboties, iemācīties un būt intīmāk iesaistīti galamērķa ikdienas dzīvē, kuru tie apmeklē. Patērētāji pieprasa lielāku izvēli, mijiedarbību un vairāk personalizētus produktus. Tā kā ceļotāji kļūst arvien vairāk pieredzējuši, viņi vairs nav ilgāk samierināmi ar nepersonalizēto un neiesaistošo ‘masu tūrisma’ sistēmu. Dvietes sēju kultūras autentiskums un individuāla pieeja tūristu apkalpošanā ir pamats.

Pieredzes dažādību meklējumi. Cilvēki vēlas plašas darbību iespējas galamērķī. Pieredzes ekonomikas rezultātā tūrisma piedāvājums veidojas kā unikālu pieredžu apvienojums un pats tūrists kā ‘pieredzi meklējošs’ tūrists. Pieredzes ekonomika pamatā ir balstīta uz individualizētiem pakalpojumiem un pielāgojamām brīvdienā ceļošanas programmām, ļaujot dalībniekiem aktīvāk iesaistīties pieredzes gūšanā¹. Dvieteī kā neliela izmēra galamērķim, kurā pamatā piedāvājums orientēts uz neliela skaita iesaistīšanu šie mērķi ir vieglāk sasniedzami, nekā galamērķiem, kuros masu tūrisma tradīcijas jāmaina šo tendenču virzienā.

Pašpilnveidošanās. Individīdi arvien vairāk domā par pašpilnveidošanos kā daļu no tūrisma pieredzes aptverot veselību, labjūtu, izglītību, prasmju attīstību un kultūras izpratni. Tūrisma un ceļošanas pieredze šādiem nolūkiem arvien vairāk iekļausies pieaugošā ‘vidusslāņa’ vērtībās un dzīves stilā. Pasaules tendence ieskicējas, ka cilvēki dodas brīvdienās, lai kaut ko iemācītos. Par spīti tendencei – īsajām ceļojumu brīvdienām – ir pretēja tendence pēc pagarinātām brīvdienām ar augstu pievienoto vērtību: izglītošanos, labjūtu vai citām pašaktualizācijas formām, kas iekļautas piedāvājuma programmās. Pieaugošam cilvēku daudzumam brīvdienas no patēriņa formas kļūst par sava veida investīciju pašiem sevī. Rezultātā, barjera starp atpūtu un izglītību kļūst arvien neizteiksmīgāka, līdz idejiski pazudīs. Te ir daudz iespēju Dvietes palienē izmantot vides izglītības programmas, putnu, augu, spāru vērošanas apmācību programmas kā investīciju savu zināšanu un dabā iešanas prasmju celšanai.

Izdevīgu pirkumu meklējumi. Cilvēkiem raksturīgi, ka tie kļūst arvien kritiskāki, mazāk lojāli, meklējot izdevīgumu – labāko piedāvājumu, ne vienmēr par zemāko cenu. Cilvēki ir gatavi labi maksāt par kvalitatīvu pieredzi un no tā iegūs ekskluzīvo piedāvājumu pieredzes tirgotāji, iespējams arī iesaistot eksotiskas vietas. daudzi globālā tīmekļa lietotāji ir pieredzējuši ceļotāji, kuri pārzina ceļojumu programmas un iespējas galamērķī. Viņi pieprasa individuālu ceļojumu vai savienojumu no dažādiem viņus interesējošiem piedāvājumiem. uzsvars turpmāk arvien vairāk pāries ‘izdevīga pirkuma pusē’, mazāk pēc iespējas lētākajam ceļojumam.

Eksperimentēšana. Attīstības zemēs īpaši cilvēki ir tendēti uz lieliem eksperimentiem, vēloties pamēģināt jaunus produktus un piedzīvojumus, izgaršot jaunus ēdienus. Taču pārāk nepacietīgi, lai dotu otro iespēju pakalpojumam kam nav izdevies nodrošināt apmierinājumu jau sākotnēji.

Pieaugoša sociālā un vides apziņa. Individīdi, vismaz noteikti attīstības valstīs dzīvojošie, meklējot ‘autentiskas’ tūrisma pieredzes raksturojami ar pieaugošu sociālo un vides apziņu. Viņi labprāt vēlas tikt iesaistīti kā dalībnieki, nevis kā skatītāji un kā tūristi nodoties dažādu iespējamo pieredžu meklējumiem. Taču te ir arī pieaugošs konflikts starp patēriņa ētisko pusi un pirktu pakalpojumu sociālo ietekmi uz vietējo sabiedrību. Turīgāki patērētāji arvien vairāk pievēršas ētiskam patēriņam². Tas attiecas uz tādu pirkšanas izvēļu izdarīšanu, kas meklējams pāri zemākas cenas pamudinājumiem, kvalitātes un izdevības un pilnībā saistīts ar vidi un sociālajiem jautājumiem. Šī tendence pilnībā iekļaujama tirgvedības mērķauditoriju prioritāšu noteikšanā.

Drošības apziņa. Tūristi arvien vairāk vēlas pārliecību, ka pirms pirkšanas solītie pakalpojumi būs droši. Tā kā šeit lielākoties ir saistība ar iedomāto risku, nekā reālo, tūrisma pakalpojumu sniedzējiem jādomā, kā šo iedomāto risku mazināt un kā veidot drošus pakalpojumus.

Ikviena no minētajām globālajām tendencēm ietekmē tūrisma un neviens no šiem faktoriem nav dominējošs. Tendences ietekmē viena otru un turpinās izpausties turpmāko desmit gadu laikā. Ja Dvietes palienes un apkārtnes tūrisma organizatori, arī uzņēmēji rīkosies proaktīvi un saskaņā ar šīm tendencēm, viņiem nebūs jāmeģina uzminēt norises tirgū, bet konkurētspēju varēs veidot augstāku, precīzi iesaistot šos virzienus savās individuālajās stratēģijās.

¹ Nordin, S. (2005). Tourism of tomorrow – travel trends & forces of change. ETOUR, European Tourism Research Institute.

² Yeoman, I. (2005). Tomorrow's world – consumer and tourist. VisitScotland, 1(2), 1–31.

5.3. Galamērķa salīdzinošā analīze

Dabas parka „Dvietes paliene” konkurējošos reģionus var noteikt: a) ģeogrāfiski; b) attiecībā pret ceļotāju galveno cilmvietu; c) atkarībā no piedāvājumu specializācijas galvenajās produktu grupās.

Attiecībā uz Daugavpils mērķauditoriju konkurence ir ar aizsargājamo ainavu apvidu „Daugavas loki” un Rāznas nacionālo parku (pēdējais vairāk perspektīvā, līdz šim Daugavpils apmeklētāji to maz apmeklējuši). Līdzīgi arī ar Lietuvas pierobežas pilsētām, lai arī tur nozīmīgas ir autoceļu plūsmas (galvenais tranzītleļš – pieeja reģionam no dienvidiem ir tieši caur Subatī).

Attiecībā uz Rīgas mērķauditoriju konkurence ir daudz plašāka, jo līdzīgā attālumā un pat daudz tuvāk ir plašs dabas tūrisma piedāvājums gan putnu vērošanai, gan ūdenstūrisma iespējām. Daži piemēri putnu vērošanai: Kolka, jūras piekraste, Engures ezera dabas parks, Lubāna mitrājs u. c. Ūdenstūrisma ziņā – Gaujas baseina upes, Salaca, Abava u. c. Kopumā Latvijā ir daudz vietējo tūrisma galamērķu, kuru piedāvājums gan dabas, gan kultūras tūrisma ziņā ir saistošs rīdiniekiem un konkurence ir raksturojama kā ļoti liela. Tas vēl vairāk pamato specializācijas nepieciešamību un savu stipro pušu stiprināšanu!

Konkurētspējas novērtēšanai plānā ir izvēlēti divas lieluma un piedāvājuma ziņā līdzīgas teritorijas, kas katra ir izcila savā jomā: Abava – laivu braucienu piedāvājumos un Lubāns – putnu vērošanas ziņā (tabula Nr. 7.). Esošās stiprās puses ir izceltas un tālāk stiprināmas precīzākā produktu veidošanā, taču vājam pusēm jāmeklē resursi to novēšanai.

Tabula Nr. 8. Latvijas nacionālo parku salīdzinājums

Dvietes paliene	Abavas senleja	Lubāna ezers
Stiprās puses		
<u>Palu fenomēns</u> – regulāra un apjomīga – potenciāls resurss. <u>Sēļu tradīcijas</u> un kultūras mantojums. <u>Putnu vērošanas</u> potenciāls. Būtiska putnu sugu koncentrācija migrācijas laikā un īpaši ārvalstniekiem interesējošās līgdojošās sugas. <u>Arheoloģija</u>. Dvietes senlejas akmens laikmeta apmetnes ir senākās cilvēka apmetnes Sēlijas novadā un vienas no senākajām apmetnēm Latvijā. – iespējami pat senākās apmetnes Latvijas teritorijā (zinot ledāja atkāpšanās dinamiku)– jāprecizē, kas var kļūt par ļoti nozīmīgu faktu. Blakus atpazīstamā „Pilskalnes Siguldiņa”, potenciāls sadarbībai ar Augšzemes aizsargājamo ainavu apvidu, Saukas dabas parku. Nozīmīgi kultūras resursi – muižas, baznīcas, katoļu ticība. Daugavpils tuvums – lielais centrs ar lielpilsētas infrastruktūru un pakalpojumiem. Latvijas D pierobeža – viegla sasniedzamība no Lietuvas, Polijas puses. Cilvēki – salīdzinoši apdzīvots novads Sēļu raksturs, gatavība sadarbībai. Pastorālā lauku ainava, dzīvei savvaļā pielāgoto lopu ganības – lielākās Latvijā. Daugavpils Universitātes tuvums. Liela realizēto un iesākto projektu kapacitāte – pamatā dabas aizsardzības, kas vairo savvaļas dabas kapitālu.	Tūrisma tradīcijas (Pirmās tūristu mītnes Busēs, Kurzemes Šveice u.c.). Spēcīgi tūrisma objekti, atpazīstami Latvijas mērogā un galvenajos ārvalstu mērķtirgos (Pēdvāles brīvdabas mākslas muzejs, arī Zviedru cepure (vismaz LT), Abavas rumba (vismaz LV)). Izcila ainaviska teritorija ar bagātās Kurzemes hercogistes mantojuma pieskaņu. Sabiles un Kandavas mazpilsētu šarms. Kultūras daudzveidība arī mūsdienās – čigānu tautas atraktivitāte un potenciāls. Salīdzinoši cilvēka darbības mazskarta teritorija Ventas upes un Usmas ezera virzienā; Mazāk populārs, daļai sabiedrības, iespējams, tieši tāpēc interesantāks tūrisma galamērķis. Citāda upe. Iecienīta ūdenstūristu aprindās. Laivu maršruti un senas laivošanas tradīcijas. Aktīva uzņēmējdarbības vide, daudz realizētu produktu, piedāvājumu. Salīdzinoši viegla sasniedzamība un pieejamība. Kompaktāks reģions, pasargāts no ļoti intensīvas satiksmes tieša tuvuma. „Kuldīgas laidara efekts” – Abava kā koncentriska, šaura atrakciju zona, kurai jāizkļūst cauri, lai nonāktu „Zelta Kuldīgas ganības”. Skanīgs vārds, ārzemniekiem vieglāk izrunājams fonētiski pareizi, nekā Dviete.	Arheoloģija – Īdeņas pilskalns ar vienu no senākajām cilvēku apdzīvotajām apmetnēm Latvijā; Makšķerēšana un zivsaimniecība; Pļū medības; Putnu vērošanas infrastruktūra – torņi; Putnu sugu skaits, retumu potenciāls un kopējais putnu daudzums; Liela spāru sugu daudzveidība; Īdeņa – vienīgais zvejnieku ciems iekšzemē.; Izveidots apmeklētāju centrs (tieša gan ne tūristu plūsmām pamatotākajā vietā).

Dvietes paliene	Abavas senleja	Lubāna ezers
Vājas puses		
Trūkst specifisku dabas tūrisma produktu, vietējo tūristu mīļņu saimnieki ne vienmēr prot tos piedāvāt. Nav pietiekoša zaļo tirgvedības stratēģiju integrācija esošajos tūrisma piedāvājumos. Vājas uzņēmēju individuālās tūrisma tirgvedības stratēģijas. Laika un finansu resursu trūkums ideju īstenošanai un ieviešanai no līderu puses. Nepieciešama plašāka aktīvu cilvēku iesaistīšanās un atbildības/pienākumu deleģēšana. Salīdzinoši maz uzņēmēju un aktīvu cilvēku, īpaši dabas parka teritorijā. Dvietes paliene vēsturiski ietilpusi vairākos pagastos – fragmentēta sociālā struktūra. Svešvalodu zināšanas kopumā apkalpojošā sfērā strādājošiem. Salīdzinoši neliela zīdītājdzīvnieku un spāru koncentrācija (salīdzinājumā ar Lubāna ezeru). Attālums no Rīgas. Ceļu neapmierinošā kvalitāte.	Kurzemnieku raksturs, kas nav izslavēts ar viesmīlību. Teritorijas fragmentācija, trūkst vienotas tūrisma organizēšanas sistēmas. Ceļu infrastruktūras nepilnības līdzvērtīgai Abavas abu krastu attīstībai. Pietrūkusi pārliecināšanas un īstenošanas spējas daudzām vērtīgām idejām. Pēc Abavas ielejas attīstības centra nodibināšanas vairākas ar tūrisma attīstību saistītas lietas jau sen varēja būt īstēnotas. Entuziasma zudums kopīgai sadarbībai vienota galamērķa izveide no vairāku uzņēmēju puses. Par maz pozicionēts tūrisma piedāvājums, uzsverot vieta stiprās puses u.c.	Maz apdzīvots novads kopumā. Mazāk pievilcīga līdzenuma ainava ar daudzviet krūmainām un taisnu grāvju teritorijām. Nav pietiekoša zaļo tirgvedības stratēģiju integrācija esošajos tūrisma piedāvājumos. Attālums no Rīgas. Vairāki ceļi, īpaši ezera ZR galā sliktas kvalitātes.

VI Tūrisma attīstības stratēģija

6.1. Tūrisma attīstības vīzija

DVIETES SENLEJA IR IZCILS DABAS TŪRISMA GALAMĒRĶIS un nozīmīga Sēlijas galamērķa daļa. Tam raksturīga augsta dabas daudzveidība, ainaviska izcilība, neuzkrītoša, bet kvalitatīva un apsaimniekota tūrisma un sociālā infrastruktūra, pievilcīgas, ilgtspējīgas, inovatīvas un dabai draudzīgas Dvietes palienu un Sēliju reprezentējošas tūristu piesaistes. Tūrisma attīstība te noris saskaņā ar iedzīvotāju, dabas aizsardzības un kultūras mantojuma saglabāšanas interesēm. Dvietes senlejā un tās apkārtnē darbojas veiksmīgi tūrisma uzņēmēji un dzīvo ar dzīvi apmierināti, par teritoriju lepi vietējie iedzīvotāji, kas iesaistās tūrisma piedāvājuma veidošanā un gūst no tā ekonomisku labumu. Gan teritorijas iedzīvotāji, gan viesi apzinās vietas izcilību un novērtē tās sniegtās priekšrocības.

PALI IR DVIETES SENLEJAS SIMBOLS. Dvietes paliene ir zināma kā vieta, kur valda pieci gadalaiki – vasara, rudens, ziema, pavasaris un palu jeb atbūda laiks. Sākoties paliem, ar plašu publicitāti nacionālajos un reģionālajos medijos tiek izsludināta „piektā” gadalaika iestāšanās. Vietējie uzņēmēji nodrošina visus nepieciešamos pakalpojumus, lai laivotāji justos ērti un gaidīti. Ir pieejama laivu noma, laivu un pašu laivotāju transports, drošas auto stāvvietas, laivu gidi, kas pārzina vietējo apkārtni un izvadā laivotājus pār applūdušajiem ceļiem, pļavām un tūrumiem, kā arī silta tēja, barojošs ēdiens un karsta pirts laivu brauciena noslēgumā. Ekstrēmistiem tiek rīkotas laivu orientēšanās sacensības, bet tiem, kas izvēlas drošākas aktivitātes, tai skaitā ģimenēm ar bērniem, tiek piedāvāta palu „vērošana” un īsi izbraucieni stabilā laivā prasmīga pavadoņa vadībā. Pieejami arī ekskluzīvi piedāvājumi – plotu laišana palu kulminācijā vai palu vērošana no gaisa balona. Aktuāla informācija par palu līmeni un konkrētā brīža labākajām palu „vērošanas” vietām operatīvi tiek norādīta Dvietes senlejas un ar to saistītajās interneta vietnēs.

DVIETES SENLEJA IR IZCILĀ VIETA PUTNU VĒROŠANAI. Informācijas stendi pie putnu vērošanas torniņiem stāsta par biežāk novērojamām putnu sugām. Informācijas centrā var iznomāt tālskatus, teleskopus un sugu noteicējus, noligt gidu, mācīties putnu balsis, izzināt to migrācijas ceļus un paradumus. Informācija par putnu ierašanos un interesantākajiem novērojumiem operatīvi tiek publiskota palienes un populārākajās dabas vērotāju tīmekļu vietnēs. Pāri lidojošo zosu klaigas, griezes un ķikuta rieta dziesmas ir šīs puses dabas skaņas simboli. Vasarās, kad Dvietes paliene kļūst par „griežu karaļvalsti”, informācijas centrā un pie putnu torniņiem tiek rīkoti putnu balsu klausīšanās vakari. Ikgadējās putnu dienas, putnu vērotāju sacensības un putnu vērošanas tūres ir saistošas arī tiem apmeklētājiem, kuriem nav dziļas intereses par ornitoloģiju.

ĪPAŠI IR SENLEJAS DZĪVNIĒKU VĒROŠANAS PIEDĀVĀJUMI. Palienu pļavu plašumos dzīvniekus var pamanīt jau no liela attāluma, tādējādi tiem netraucējot. Dabas apstākļu dažādība nodrošina lielu abinieku, spāru un citu kukaiņu daudzveidību. Saimnieki un vietējie gidi dabas izziņas jautājumos ir zinoši, prot aizrautīgi, pārliecinoši un ar humoru stāstīt. Dažas reizes gadā ieinteresētiem ceļotājiem un vietējiem gidiem tiek dota ekskluzīva iespēja zvēru vērošanas ekspedīcijā doties speciālistu vadībā. Dabas vērošanas piedāvājumos ir iekļauti kvalitatīvi papildu pakalpojumi. Pirms došanās dabā tiek rīkota instruktāža, biežāk novērojamo sugu un to dabā atstāto pēdu fotogrāfiju apskate, balsu ierakstu klausīšanās. Piedāvājuma noslēgumā – silta tēja vai kafija ar kādu cienastu no vietējiem produktiem vai maltīte kādā lauku sētā, viesu namā vai kafejnīcā. Tiem, kas zvēru vērošanai gatavi veltīt ilgāku laiku, līdzīgi tiek sagādāts piknika grozs un piedāvātas naktsmītnes. Informācijas centrā var noīrēt aprīkojumu – tālskatus, sugu noteicējus, piemērotas virsdrēbes un apavus. Īpaši izcelts ir „Bebrenes bebrs”. To vērošanas tūre īpaši iecienīta ārzemju viesu vidū. Savukārt vietējie ceļotāji ir iecienījuši izglītojošās un interaktīvās bebru ekspozīcijas apskati, ārstnieciskā bebru dziedzeru uzlējuma degustāciju, ekskluzīvus bebru kažokādu suvenīrus, bebru gaļas un astes uzkodas.

KNĪDIJAS, GLADIOLAS UN SKALBES, kas reti kur ir sastopamas tik lielā skaitā, ir atpazīstams Dvietes pļavu simbols, kas atspoguļots visdažādākajos suvenīros. Plašo, labi apsaimniekoto un ziediem bagāto pļavu un tajās augošo augu daudzveidību var iepazīt, dodoties kādā no uzņēmēju, zemnieku vai tūrisma informācijas centru organizētajām augu, to saimniecisko un dziedniecisko īpašību iepazīšanas tūrēm. Stabils senlejas tūrisma piedāvājums ir dzīvei savvaļā pielāgoto zirgu un govju ganāmpulku un Kaldabruņas Pļavu muzeja apskate. Pļavu muzeja rīkotās Siena dienas un siena skulptūru veidošanas plenēru aktivitātes tiek papildinātas ar izglītojošiem pārgājieniem, zāļu tēju lasīšanu un degustāciju.

DVIETES SENLEJA IR VIENA NO SĒLIJAS NOVADA VIETĀM, kur vislabāk izjust tā identitāti. Sēļu dialekts un apvidvārdi tiek izmantoti tūrisma produktu un maršrutu nosaukumos, ēdienkartēs, suvenīros un gidu pakalpojumos. Sēļu kultūras mantojuma iepazīšanas piedāvājuma uzlabošanai kādā no senlejas ēkām ar augstu kultūrvēsturisko vērtību ir ierīkots sēļu muzejs jeb amatniecības, novadpētniecības un sēļu kultūras mantojuma saglabāšanas centrs. Tajā var izzināt sēļu tradīcijas, mācīties amatus, nogaršot tradicionālos ēdienus un iegādāties tematiskus suvenīrus. Sēļu sētas speciālisti nodod savas zināšanas uzņēmējiem, lai popularizētu sēļu kultūru un izceltu atšķirīgo. Gan ceļotājus, gan apkārtnes iedzīvotājus saista muzeja darbinieku rīkoti sēļu tradīcijas izceļošie pasākumi. Pilnvērtīgai sēļu kultūras mantojuma iepazīšanai viesošanās muzejā tiek papildināta ar apkārtnes etnogrāfisko sētu un citu sēļu muzeju apskati.

ĪPAŠI IZCELTS IR SĒLIJAS KULINĀRAIS MANTOJUMS. Sēļu kulinārā mantojuma recepšu grāmata ir viens no iecienītākajiem šejienes suvenīriem. Batviņu, sirņiku, švarkas vai citu izdevumā iekļauto sēļu kulinārā mantojuma ēdienu degustācija pieejama katrā ēdināšanas pakalpojumu sniegšanas vietā. „Lauku labumu” iegādi, maltīti autentiskā vidē un atsevišķu autentisko ēdienu degustāciju piedāvā arī apkārtnes lauku sētu saimnieki.

TRADICIONĀLĀ APBŪVE UN DEKORATĪVĀ KOKA ARHITEKTŪRA tiek augstu vērtēta gan viesu, gan senlejas iedzīvotāju vidū. Apkārtne ainavā iezīmējas daudzas labi saglabātas etnogrāfiskās sētas. Atjaunotajās un no jauna būvētajās ēkās ir saglabāta vēsturiskajām ēkām raksturīgā vienkāršība, atvērtība, krāsu gamma, jumta segumi, dekoratīvie elementi un veidols. Īpaši maršruti ved pa izcilākajām tradicionālās apbūves vietām, stāstot par mājvietu, ēku, to nosaukumu un iedzīvotāju vēsturi.

DVIETES SENLEJA IR VIETA, KUR IZZINĀT LATVIJAS SENVĒSTURI. Šķietami autentiskā vietā ir izveidots „dzīvs senvēstures muzejs”, kurš sniedz priekšstatu par dzīvi akmens un dzelzs laikmeta apmetnēs. Ceļotāji tajās var mācīties, kā iegūt uguni, pagatavot maltīti, lietot senos darba rīkus, rotāties ar senām rotām, gulēt zvērādās un vakarēt, klausoties apkārtnes dabas skaņās.

APKĀRTNES MUIŽAS ir pievilcīgas tūrisma piesaistes ar plašu piedāvājumu. Saglabājot muižu vēsturisko auru, to ēkās ir ierīkoti muzeji, kafējnīcas, veikaliņi, viesu nami, amatnieku darbnīcas, izstāžu zāles, interešu centri un informācijas sniegšanas vietas. Novērtējot kvalitatīvi veiktos restaurācijas darbus, tās kalpo par kultūras mantojuma saglabāšanas paraugu. Senie muižas parki ir piemēroti mierīgām pastaigām, rāmām izjādēm un izbraucieniem zirgu vilktās kariatēs.

DVIETES SENLEJA IR AINAVISKI IZCILA VIETA DABAS BAUDĪŠANAI. Gleznainākajās skatu vietās ir ierīkoti skatu laukumi, atpūtas vietas, norādes un informācijas stendi, kas stāsta par ainavas veidošanos, vēsturi un tagadni. No vienas apskates vietas pie nākamās ceļotājus aicina labiekārtots, apsaimniekots, sasaistīts un saskaņoti marķēts taku un maršrutu tīkls. Sniegotās ziemās dabas taku un pārgājēju maršrutos tiek ierīkotas distanču slēpošanas trases, kas iecienītas apkārtnes aktīva dzīves veida piekritēju vidū. Sava veida novitāte ir senlejā rīkoti pārgājieni ar sniega korpēm, kuras var izīrēt kādā no apkārtnes informācijas centriem vai tūrisma uzņēmumiem. Tie, kas vēlas izbaudīt senlejas „mežonīgo” dabu, var doties izzinošos pārgājienos jeb bezceļu klejojumos zinošu vietējo gidu pavadībā.

DVIETES SENLEJAS INFORMĀCIJAS CENTRS ir centrālā notikumu vieta un „vērti” nokļūšanai Dvietes palienē. Bērenes informācijas punkts ir atradis jaunas telpas kādā no muižas kompleksa ēkām. Informācijas centros var iegūt plašu informāciju par dabas un kultūras vērtībām un to iepazīšanas iespējām, izplānot maršrutu, rezervēt naktsmītni, maltīti vai Sēlijas kulinārā mantojuma ēdienu degustāciju, noligt gidu vai tulku, iegādāties suvenīrus, tūrisma ceļvežus un kartes, vienoties par laivu, velosipēdu un cita aktīvās atpūtas inventāra nomu vai vietu kādā no parka dabas vērtību un kultūras mantojumu iepazīšanas tūrēm. Tūru organizēšanā iesaistās daudzi uzņēmēji, piedāvājot maltītes vai produktus maltītes pagatavošanai, aktuālu un maršrutā noderīgu informāciju, transporta, gidu pakalpojumus vai naktsmītnes tūres sākumā vai beigās. Informācijas centru darbinieki sadarbībā ar uzņēmējiem un nevalstiskajām organizācijām rūpējas par galamērķa mārketingu, klientu piesaisti, interneta vietnes uzturēšanu, jaunu tūrisma piedāvājumu sagatavošanu un sadarbību ar tūrisma aģentūrām. Īpaša vērtība tiek pievērsta tūrisma veicināšanas aktivitātēm e-vidē. Daļa ienākumu, kas gūti no tūrisma, tiek izmantoti teritorijas apsaimniekošanā un labiekārtošanā, apmeklētāju ietekmju izpētē un novērtēšanā. Vienlaikus Dvietes senlejas informācijas centrs ir nozīmīga vietējo iedzīvotāju tikšanās un izglītojošu pasākumu rīkošanas vieta.

DVIETES SENLEJAS PAGASTU APVIENĪBA ir teritorijas attīstības virzītājspēks. Vienlaikus arī uzņēmēju, pašvaldības darbinieku un vietējo iedzīvotāju saliedētājs. Tās darbībā aktīvi iesaistās apkārtnes iedzīvotāji, uzņēmēji, tūrisma informācijas centru un pašvaldību darbinieki, kā arī Daugavpils Universitātes un speciālisti. Biedrības biedri mērķtiecīgi strādā pie ilgtspējīga tūrisma attīstības, teritorijas apsaimniekošanas, tās dabas un kultūras mantojuma saglabāšanas.

DVIETES PALIENE SEVI POZICIONĒ KĀ ILGTSPĒJĪGU, uz nākotnes attīstību vērstu teritoriju. Te izmanto vēja, saules un zemes enerģiju. Apmeklētāji izvēlas videi draudzīgus transporta līdzekļus. Publiskā infrastruktūra tiek maksimāli veidota tā, lai tā būtu piemērota ģimenēm ar maziem bērniem un cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Senlejas zemnieki un uzņēmēji izvēlas gan tradicionālus, gan inovatīvus ilgtspējīgas saimniekošanas veidus un popularizē to izmantošanas priekšrocības.

6.2. Tūrisma attīstības nosacījumi

Plānojot Dvietes palienes un tās apkārtnes tūrisma attīstību un realizējot tūrisma attīstības pasākumus un projektus jāpatur prātā galvenie ilgtspējīgas attīstības principi, kuriem jābūt līdzsvarā:

- vides aizsardzība, dabas daudzveidības saglabāšana un to vērtību paaugstināšana;
- kultūras mantojuma saglabāšana un popularizēšana;
- vietējo iedzīvotāju sociālās un ekonomiskās labklājības celšana;
- dabas aizsardzības un vietējās uzņēmējdarbības interešu sabalansēšana;
- pārdomāta ilgtermiņa tūrisma attīstības plānošana.

6.3. Tūrisma attīstības mērķi

Lai tuvotos Dvietes palienes dabas parka tūrisma attīstības vīzijā minētajam nākotnes redzējumam, tūrisma attīstības plānā izvirzīti vairāki ilgtermiņa mērķi, ko sasniegt nākamo desmit gadu laikā.

10 gadu laikā Dvietes palienes dabas parkam ir jāklūst par dabas tūrisma galamērķi, kas cieši saistīts ar Sēlijas kultūrvēsturisko novadu, sasniedzot vairākus kvantitatīvos rādītājus:

- tūrisma sezona sākas līdz ar paliem, šādi sezonu pagarinot par mēnesi;
- sasniegts 25% noslogojums gadā esošajām Dvietes palienes un apkārtnes tūristu mītnēm;
- specializēti un tematiski individuālo interešu tūristu, ģimeņu un specializēto mazo un vidējo tūristu grupu apmeklējumi ir dominējošie reģionā;
- dabas daudzveidības rādītāji ir pieauguši vai saglabājušies esošajā līmenī;
- vietējo iedzīvotāju skaits saglabājies esošajā līmenī vai nedaudz pieaudzis, vairāk iesaistīto vietējo tūrisma produktu organizēšanā.

Lai sasniegtu tūrisma attīstības ilgtermiņa mērķus, tūrisma attīstības plānā ir noteikti vairāki īstermiņa mērķi un uzdevumi to sasniegšanai. Nozīmīgākie no tiem ir saistīti ar dabas daudzveidības un kultūras mantojuma saglabāšanu, tūrisma piedāvājumu pilnveidošanu, sadarbības veicināšanu, senlejas un tās tūrisma piedāvājuma atpazīstamības un konkurētspējas uzlabošanu, tūrismā izmantoto resursu un tūrisma ietekmju uzraudzību.

- 1. Nodrošināta Dvietes palienes dabas, kultūras un ainavisko vērtību saglabāšana un sekmēts to vērtību pieaugums ilgtermiņā.**
 - 1.1. Nodrošināt Dvietes palienes dabas vērtību saglabāšanu un atbilstošu apsaimniekošanu
 - 1.2. Sekmēta Dvietes palienes un Sēlijas kultūras mantojuma un identitātes saglabāšana.
 - 1.3. Pilnveidota iedzīvotāju, tūrisma uzņēmēju un ceļotāju vides izglītība, sekmējot saudzīgu dabas resursu izmantošanu.
- 2. Dvietes palienē un tās apkārtnē pieejams daudzveidīgs un kvalitatīvs Dvietes palieni un Sēliju reprezentējošs tūrisma piedāvājums.**
 - 2.1. Dvietes palienē pieejams kvalitatīvs tūrisma piedāvājums "Pali Dvietes palienē".
 - 2.2. Dvietes palienē un tās tuvākajā apkārtnē pieejamas plašas dabas vērošanas iespējas.
 - 2.3. Dvietes palienē un tās apkārtnē pieejamas plašas iespējas Sēlijas kultūras mantojuma iepazīšanai.
 - 2.4. Dvietes palienē un tās apkārtnē pieejamas plašas dabai draudzīgu saimniekošanas veidu un dzīvei savvaļā pielāgoto zirgu un govju ganāmpulku apskates iespējas.
 - 2.5. Dvietes palienē un tās apkārtnē pieejamas plašas izzinošu pastaigu, pārgājienu, velo tūrisma un citas aktīvās atpūtas iespējas.
- 3. Dvietes palienē un tās tūristu piesaistes vietās pieejama daudzpusīga, aktuāla un kvalitatīva tūrisma informācija.**
 - 3.1. Tūristu piesaistes vietās nodrošināta aktuālas tūrisma informācijas pieejamība, uzstādot trūkstošos informācijas standus un norādes zīmes.
 - 3.2. Pilnveidots tūrisma informācijas sniegšanas vietu darbs.
 - 3.3. Uzlabota gidu, tūristu pavadoņu un instruktoru sniegto pakalpojumu pieejamība.
 - 3.4. Uzlabota Dvietes palienes kā dabas tūrisma galamērķa atpazīstamība.
 - 3.5. Uzlabota sadarbība Dvietes palienes tūrisma piedāvājuma atpazīstamības veicināšanai.
 - 3.6. Attīstīts mērķtirgus Lietuvas, Baltkrievijas un Nīderlandes virzienā.
- 4. Dvietes palienes un tās apkārtnes tūrisma pakalpojumu sniedzēji ir konkurētspējīgi ar citu Latvijas reģionu piedāvājumu.**
 - 4.1. Uzlabota tūrisma atbalstošā infrastruktūra.
 - 4.2. Atvieglot videi draudzīgu ceļošanas veidu izmantošanu.
 - 4.3. Uzlabota sadarbība Dvietes palienes tūrisma piedāvājumu veidošanā.
 - 4.4. Veicināta tūrisma sektorā strādājošo izaugsme.
 - 4.5. Ieviesta tūrisma pakalpojumu kvalitātes vērtēšanas sistēma.

5. **Veikta regulāra tūrisma resursu, tūrisma infrastruktūras un tūrisma ietekmju uzraudzība, savlaicīgu negatīvo tūrisma ietekmju novēršanas iespēju nodrošināšanai.**
 - 5.1. Izveidota apmeklētāju plūsmas uzskaites un to ietekmju novērtēšanas sistēma.
 - 5.2. Nodrošināta regulāra teritorijas apsaimniekošana, tūrisma infrastruktūras atjaunošana un tūrisma radīto negatīvo ietekmju un seku novēršana.

6.4. Tūrisma attīstības rīcības plāns

Plānā izvirzīto tūrisma attīstības mērķu realizēšanai ir izstrādāts rīcības plāns 2011. – 2020. gadam (tabula Nr. 9). Rīcību prioritātes vērtētas sekojoši: I – augstākā, III – zemākā prioritāte.

Tabula Nr. 9. RNP tūrisma attīstības rīcības plāns.

Mērķis	Uzdevums	Rīcība	Prioritāte, termiņš	Iespējamie īstenotāji	Iespējamie finansējuma avoti
1. mērķis: Nodrošināta Dvietes palienes dabas, kultūras un ainavisko vērtību saglabāšana un sekmēts to vērtību pieaugums ilgtermiņā.					
1.1. Nodrošināt Dvietes palienes dabas vērtību saglabāšanu un atbilstošu apsaimniekošanu.	1.1.1. Nodrošināt Dvietes palienes dabas parka dabas aizsardzības plāna ieviešanu.	Realizēt Dvietes palienes dabas parka dabas aizsardzības plānā norādītos apsaimniekošanas pasākumus .	I, 2012 - 2015	DAP, pašvaldības, uzņēmēji, NVO, zemju īpašnieki un apsaimniekotāji.	Skat. Dvietes palienes dabas aizsardzības plānu.
	1.1.2. Nodrošināt Dvietes palienes dabas aizsardzības plāna atjaunošanu.	Izvērtēt Dvietes palienes dabas parka dabas aizsardzības plāna ieviešanas sekmes. Veikt dabas aizsardzības plāna atjaunošanu .	I, 2015	Koordinē DAP.	Valsts līdzekļi.
1.2. Sekmēta Dvietes palienes un Sēlijas kultūras mantojuma un identitātes saglabāšana.	1.2.1. Sekmēt nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un nodrošināt tā popularizēšanu.	Izmantot Sēļu dialektu un apvidvārdus tūrisma piedāvājumu nosaukumos, aprakstos, suvenīros, visa veida informācijas nesējos, gidu un tūristu pavadoņu sniegtajos pakalpojumos.	I, regulāri	TIC, NVO, uzņēmēji, gidi u. c. tūrisma piedāvājuma veidotāji.	Tūrisma piedāvājumu un info. materiālu sagatavošanas izmaksu ietvaros.
		Apkopot ar Dvietes senlejas dabas, kultūras un vēstures objektiem saistītas teikas, leģendas un nostāstus un dažādu pētījumu rezultātus. Nodrošināt apkopotās informācijas pieejamību un veicināt to izmantošanu tūrisma maršrutos, produktos, to aprakstos un suvenīros.	I, regulāri	Pašvaldību kultūras iestādes, lokālās NVO, izglītības iestādes u. c.	F5, F20, F21 ¹ u. c. līdzekļi.
		Veicināt sēļu kulināra mantojuma saglabāšanu. Veikt recepšu apzināšanu, apkopošanu un popularizēšanu. Sagatavot un izdot Sēļu kulinārajam mantojumam veltītu grāmatu.	I, regulāri (grāmatas izdošana – 2015)	Pašvaldību kultūras iestādes, NVO, izglītības iestādes u. c.	F5, F20, F21 u. c. līdzekļi.
		Atbalstīt pašdarbības kolektīvu, amatnieku, lokālo NVO darbību, to organizētos pasākumus un apmācības.	I, regulāri	Pašvaldības.	Pašvaldību līdzekļi.
		Nodrošināt kultūras namu, muzeju un interešu centru darbību.	I, regulāri	Pašvaldības.	Pašvaldību līdzekļi.
		Veidot jaunus muzejus, ekspozīcijas un apskates saimniecības , sēļu kultūras mantojuma, vēstures un tradicionālā dzīves un saimniecības veida liecību saglabāšanai.	II, 2019	Pašvaldības, NVO, lauksaimnieki, uzņēmēji u. c.	Pašvaldību, uzņēmēju, F5, F20, F21 u. c. līdzekļi.
	1.2.2. Pilnveidot Dvietes senlejas apkārtnē organizēto pasākumu un svētku norisi. Uzlabot to atpazīstamību.	Turpināt īkgadējo pasākumu un svētku organizēšanu Sēlijas kultūras vērtību akcentēšanai un popularizēšanai (mākslas un amatniecības plenērs "Zalktis", novadu svētki, tradicionālo gadskārtu svētki u. tml.).	I, katru gadu	Pašvaldību kultūras iest. un NVO sadarbībā ar pašdarbības kolektīviem un uzņ.	Pašvaldību, uzņēmēju, F20, F21 u. c. līdzekļi.
Sniegt finansiālu un organizatorisku atbalstu svētku organizēšanā, popularizēšanā un pasākumu organizēšanai nepieciešamās infrastruktūras pilnveidošanā.	I, katru gadu	Pašvaldības, uzņēmēji, TIC u. c. Koordinē pašvaldību kultūras iestādes.	Pašvaldību, uzņēmēju, TIC līdzekļi.		
Savlaicīgi izstrādāt īkgadējo pasākumu kalendāru . Nodrošināt regulāru tā aktualizēšanu un pieejamību (pasākumu saraksts novadu laikrakstos un Dvietes palienes, novadu un ciemu interneta vietnēs).	I, katra gada beigās (kalendāra aktualizēšana – regulāri)	Novadu sab. attiecību speciālisti, sadarbībā ar pasākumu rīkotājiem un mājas lapu veidotājiem.	Iestāžu darbības un mājas lapu veidošanas un izmaksu ietvaros.		

¹ šeit un turpmāk pasākuma realizēšanai pieejamie 1.3. pielikumā minētie finansējuma avoti.

	1.2.3. Nodrošināt vēsturisko ēku un arhitektūras pieminekļu saglabāšanu.	Nodrošināt muižu ēku, parku un sakrālo celtnu sakopšanu un apsaimniekošanu .	I, regulāri	Zemju īpašnieki vai aps.	Zemju īp. vai aps. līdzekļi.
		Veikt muižu ēku, sakrālo celtnu un citu kultūrvēsturiski nozīmīgo ēku remontu, renovāciju vai restaurāciju (Bebrenes muižas pils fasādes un iekštelpu remonts, atsevišķu tās iekštelpu, pagrabu un pazemes ejas daļas restaurācija, Bebrenes muižas tvaika dzimavu, dzimavnīka mājas un vēdzimavu restaurācija, Lašu muižas saimniecības ēkas restaurēšana, Kaldabruņas luterāņu baznīcas atjaunošana u. c.)	I, 2019	Ēku īpašnieki un apsaimniekotāji.	Ēku īpašnieku vai apsaimniekotāju, F5, F8, F9, F21 u. c. līdzekļi.
		Izskatīt iespēju ēkām, to grupām vai daļām ar nacionālas nozīmes arhitektonisku, estētisku, māksliniecisku un etnogrāfisku vērtību piešķirt valsts nozīmes aizsargājamā kultūras pieminekļa statusu , kas pavērtu plašākas iespējas dažādu finanšu avotu piesaistei.	III, 2019	Pašvaldības sadarbībā ar ēku īp., iedzīvotājiem un valsts kultūras pieminekļu aizs. inspekciju.	Pašvaldību līdzekļi.
		Rast iespēju šobrīd neizmantotajās ēkās ar augstu kultūrvēsturisko vērtību ierīkot informācijas centrus, muzejus, ekspozīciju zāles, interešu centrus, amatnieku un mākslinieku darbnīcas, vietējo produktu tirdzniecības vietas, kafējnīcas, viesu namus vai tml. kultūras centrus un pakalpojumu sniegšanas vietas .	I, 2019	Pašvaldības sadarbībā ar ēku īpašniekiem un uzņēmējiem.	Ēku īpašnieku vai apsaimniekotāju, pašvaldību, F3, F5, F20, F21 u. c. līdzekļi.
	Nodrošināt muižu parku , to apstādījumu, dīķu, ceļu un labiekārtojuma elementu rekonstrukcijas plānu izstrādi (ja nepieciešams) un ieviešanu.	I, 2019	Zemju īpašnieki vai apsaimniekotāji.	Zemju īpašnieku vai aps., F5, F20, F21 u. c. līdzekļi.	
	1.2.4. Veicināt tautas celtniecības tradīciju saglabāšanu un tās elementu izmantošanu esošo ēku rekonstrukcijā un jaunu ēku būvniecībā.	Sagatavot tradicionālās apbūves vadlīnijas (zemes gabalu un pagalmu veidošana, ēku izvietojums, apbūves augstums, būvpojumu formas un proporcijas, apdares materiāli, jumtu segumi, krāsu risinājumi, dekoratīvie elementi, žogu izmantošana, to stilistika un tonalitāte) un ēku renovācijā un rekonstrukcijā izmantojamie principi.	II, 2013	Pašvaldības vai NVO sadarbībā ar nozares ekspertiem, VKPAI, Latvijas Arhitektu sav. u. c.	Pašvaldību, F21 u. c. līdzekļi.
	Nodrošināt apbūves vadlīniju pieejamību (ilustrējošas publikācijas novadu laikrakstos un interneta vietnēs).	I, 2013 (turpmāk – regulāri)	Vadlīniju izstrādātāji sadarbībā ar mājas lapu veidotājiem un laikr. izdevējiem.	Laikrakstu izdošanas un mājas lapu uzturēšanas izmaksu ietvaros.	
	Apbūves vadlīniju elementus iekļaut novadu apbūves noteikumos .	II, 2014	Pašvaldības.	Pašvaldību līdzekļi.	
	Sagatavot ilustrējošus informatīvus materiālus ēku īpašniekiem ar praktiskiem padomiem par vadlīnijām atbilstošu ēku būvniecību, vēsturisko ēku remontu, restaurāciju, rekonstrukciju un siltināšanu, nemazinot to kultūras vērtību.	II, 2014	Pašvaldības, NVO u. c.	Pašvaldību, F20., F21 u. c. līdzekļi.	
	Apzināt meistarus. Veicināt namdaru, koktēlnieku un restauratoru arodu apguvi. Organizēt arodu demonstrējumus, meistarklases u. tml. pasākumus.	III, 2019	Pašvaldību kultūras iest., NVO u. c.	Pašvaldību, F5, F20., F21 u. c. līdzekļi.	
1.3. Pilnveidota iedzīvotāju, tūrisma uzņēmēju un ceļotāju vides izglītība .	1.3.1. Popularizēt videi draudzīgas saimniekošanas un ceļošanas principus .	Informāciju par videi draudzīgas un ilgtspējīgas saimniekošanas principiem , novitātēm, praktiskiem padomiem un piemēriem publicēt pašvaldību laikrakstos un Dvietes palienes interneta vietnē.	III, regulāri	Laikrakstu izdevēji un mājas lapu veidotāji sadarbībā ar DAP, pētniekiem, NVO u. c.	Laikrakstu sagatavošanas un mājas lapu veidošanas izmaksu ietvaros.
		Videi draudzīgas ceļošanas principus (skat. LLTA "Lauku ceļotājs" mājas lapu www.celotajs.lv) norādīt tūrisma informācijas sniedzēju mājas lapās.	III, 2015	Mājas lapu veidotāji.	Mājas lapu veidošanas izmaksu ietvaros.
		Apzināt un popularizēt labos ilgtspējīga dabas resursu izmantošanas piemērus.	III, reizi gadā	NVO sadarbībā ar pašvaldībām.	Pašvaldību vai NVO piesaistīti līdzekļi.
1.3.2. Organizēt izglītojošus pasākumus ilgtspējīgas saimniekošanas metožu popularizēšanai un dabas procesus izpratnei.	Organizēt seminārus par dažādiem videi draudzīgas un ilgtspējīgas saimniekošanas jautājumiem (dabiskās ganišanas un bioloģiski vērtīgo zālāju apsaimniekošanas jautājumi, bioloģiskās lauksaimniecības aktualitātes, netradicionālu lauksaimniecības kultūru audzēšana un realizēšana (garšaugi un ārstniecības augi, sēnes u. c.), alternatīvo enerģiju un enerģiju saudzējošo tehnoloģiju izmantošanas priekšrocības un piemēri u. tml.	I, vismaz reizi gadā	NVO sadarbībā ar pašvaldībām, pētniekiem, u. c.	Pašvaldību, F5 u. c. līdzekļi.	
	Organizēt seminārus par dažādiem vides izziņas un interpretācijas jautājumiem (apkārtnē biežāk pamanāmās augu un dzīvnieku sugas, to atpazīstamība, nozīme dabā, to aizsardzības statusa prasības u. tml.).	I, vismaz reizi gadā	NVO sadarbībā ar pašvaldībām, DAP, pētniekiem u. c.	Pašvaldību, F5 u. c. līdzekļi.	

2. mērķis: Dvietes palienē un tās apkārtnē pieejams daudzveidīgs un kvalitatīvs Dvietes palienu un Sēliju reprezentējošs tūrisma piedāvājums.					
2.1. Dvietes palienē pieejams kvalitatīvs tūrisma piedāvājuma "Pali Dvietes palienē".	2.1.1. Pilnveidot esošo tūrisma piedāvājumu "Ar laivu paliņu pļavās".	Apzināt potenciālos laivu braucienu pavadņus.	I, 2012	NVO.	NVO darbības ietvaros.
		Nodrošināt laivu un laivu braucienu inventāra nomas iespējas – Dvietes palienes mājas lapā ērti pieejama informācija par esošo piedāvājumu, izveidota sadarbība ar kādu no laivu nomas kompānijām (sagatavoti un mājas lapā norādīti laivu nomas piedāvājumu izmaksu paraugi).	I, 2013	TIC sadarbībā ar laivu un laivošanas inventāra nomniekiem un mājas lapu veidotājiem.	TIC darbības, piedāvājuma un mājas lapu veidošanas izmaksu ietvaros. Jauna inventāra iegāde – F5 u. c.
		Izstrādāt dažāda garuma un sarežģītības pakāpes laivu braucienu maršrutus . Sagatavot maršrutu aprakstus ietverot informāciju par laivu nomas iespējām, laivu braucienu pavadņus, transporta u. tml. pakalpojumu pieejamību.	I, 2013	Uzņēmēji, NVO vai TIC.	Uzņēmēju, TIC, NVO piesaistīti līdzekļi.
		Izstrādāt kompleksu laivošanas piedāvājumu , ietverot laivu un laivošanas inventāra nomas, laivotāju un laivu transporta, laivu brauciena pavadņa, ēdināšanas, naktsmītņu u. tml. piedāvājumus. Sagatavot piedāvājuma aprakstu.	I, 2014	NVO vai uzņēmēji sadarbībā ar TIC un citiem uzņēmējiem.	Uzņēmēju, F5 u. c. līdzekļi.
		Informāciju par Dvietes palienes tūrisma maršrutiem un piedāvājumiem iekļaut nozīmīgākajās laivošanai un laivu nomai veltītajās mājas lapās (www.laivas.lv , www.mezmalaslaivas.lv u. tml.).	I, 2014	TIC sadarbībā ar piedāvājumu un mājas lapas veidotājiem.	TIC darbības ietvaros.
	2.1.2. Sagatavot Dvietes palu vērošanas piedāvājumu.	Izstrādāt kompleksu palu vērošanas piedāvājumu , ietverot gidu, transporta, palu vērošanas inventāra nomas (piem., gumijas zābaki), ēdināšanas u. tml. pakalpojumus. Sagatavot palu vērošanas piedāvājuma aprakstu.	II, 2015	NVO vai uzņēmēji sadarbībā ar TIC un citiem uzņēmējiem.	Uzņēmēju, NVO piesaistīti līdzekļi.
		Kartēt un popularizēt labākās Dvietes palu vērošanas vietas. Dvietes palienes mājas lapā ievietot interaktīvu un aktuālu labāko palu vērošanas vietu karti (pēc Bebreņu <i>blogā</i> ievietotās Bebreņu kartes parauga).	II, 2015 (turpmāk – regulāri)	TIC sadarbībā ar NVO, iedzīvotājiem un mājas lapas veidotājiem.	TIC darbības un mājas lapas uzturēšanas izmaksu ietvaros.
	2.1.3. Organizēt ikgadējas Palu dienas .	Organizēt ikgadējas Palu dienas Dvietes palu un to iepazīšanas piedāvājumu atpazīstamības uzlabošanai (izglītojoši, palu nozīmi skaidrojoši pasākumi, jaunu laivu maršrutu izmēģināšana, plostu laišana, laivu orientēšanās sacensības u. tml.). Pas. rīkošanā iesaistīt uzņēmējus, kuri piedāvā ēdināšanas, nakšņošanas, transporta u. tml. pakalpojumus. Nodrošināt pasākuma publicitāti (preses relīzes ziņu aģentūru mājas lapās, ziņas un raksti vietējos, novada un valsts masu medijos u. c.).	I, reizi gadā	NVO sadarbībā ar TIC, pašvaldībām un uzņēmējiem.	Uzņēmēju, pašvaldību, F5 u. c. līdzekļi.
	2.1.4. Nodrošināt operatīvu un viegli pieejamu informāciju par Dvietes palienu un to iepazīšanas piedāvājumiem.	Dvietes palienes mājas lapā ievietot detālu informāciju par palu vērošanas un laivu braucienu iespējām Dvietes palienē (maršruti, laivu noma, kompleksie piedāvājumi, papildu pakalpojumi, pasākumi u. tml.).	I, regulāri	TIC sadarbībā ar piedāvājumu un mājas lapas veidotājiem.	TIC darbības un mājas lapas veidošanas izmaksu ietvaros.
		Informāciju par aktuālo palu situāciju publiskot Dvietes palienes mājas lapā un plašāk lietotajos sociālajos medijos (piem., Dvietes palienes <i>Twitter</i> kontā).	I, regulāri	TIC sadarbībā ar NVO, iedzīvotājiem un mācību iestāžu audzēkņiem.	Brīvprātīgā darba ietvaros.
2.2. Dvietes palienē un tās tuvākajā apkārtnē pieejamas plašas dabas vērošanas iespējas .	2.2.1. Pilnveidot Dvietes palienes tūrisma piedāvājumu " Putni Dvietes palienē ".	Apzināt potenciālos putnu vērošanas gidus (apzināti ieinteresēti iedzīvotāji vai DU studenti un izveidota sadarbība ar kādu no gidiem, kas specializējas putnu vērošanas tūru organizēšanā).	I, 2012	NVO.	NVO darbības ietvaros.
		Pilnveidot putnu vērošanas infrastruktūru (pie Skuķu ezera D torņa uzstādīt papildu informācijas stendu par biežāk novērojamām sugām. Skuķu ezera Z uzstādīt jaunu putnu vērošanas torni, tematiskus informācijas stendus un norādes).	I, 2012	DAP	F10.
		Kartēt un popularizēt labākās putnu vērošanas vietas . Sagatavot biežāk novēroto sugu sarakstus un aprakstus. Dvietes palienes mājas lapā ievietot labāko putnu vērošanas vietu karti (pēc Bebreņu <i>blogā</i> ievietotās Bebreņu kartes parauga).	I, 2013	TIC sadarbībā ar NVO, iedzīvotājiem, putnu vērošanas entuziastiem.	TIC darbības un mājas lapas veidošanas izmaksu ietvaros.

		Organizēt ikgadējās Putnu dienas, putnu vērošanas sacensības, putnu balsu klausīšanās vakarus u. tml. izglītojošus pasākumus. Pasākumu rīkošanā iesaistīt uzņēmējus, kuri sniedz transporta, ēdināšanas, nakšņošanas u. tml. pakalpojumus. Uzlabot pasākumu publicitāti, vienlaikus uzlabojot Dvietes palienes putnu vērošanas iespēju atpazīstamību (preses relīzes ziņu aģentūru mājas lapās, ziņas un raksti vietējos, novada un valsts masu medijos).	I, reizi gadā	NVO sadarbībā ar DAP, TIC, uzņēmējiem, putnu vērošanas gidiem un entuziastiem.	Uzņēmēju, DAP, F5 u. c. līdzekļi.
		Pilnveidot Dvietes palienes informācijas centra putnu vērošanas aprikojuma nomu – papildu tālskati, teleskopi, sugu noteicēji, balsu ieraksti, gumijas zābaki u. tml.	II, 2015	TIC sadarbībā ar pašvaldībām, NVO u. c.	F5 u. c. līdzekļi.
		Izstrādāt kompleksus putnu vērošanas piedāvājumus , ietverot gidu, putnu vērošanas inventāra nomas, transporta, ēdināšanas u. tml. pakalpojumus. Sagatavot detālus putnu vērošanas piedāvājumu aprakstus. Ņemot vērā gidu pakalpojumu pieejamību, izstrādāt pieejamo ekspedīciju kalendāru.	I, 2014 (turpmāk – regulāri)	NVO vai uzņēmēji sadarbībā ar TIC un citiem uzņēmējiem.	Uzņēmēju, NVO piesaistīti līdzekļi.
		Dvietes palienes mājas lapā ievietot detālu informāciju par putnu vērošanas iespējām Dvietes palienē (labākās vērošanas vietas, biežāk novērotās sugas un aktuālie novērojumi, gidu pakalpojumi, kompleksie piedāvājumi, pieejamo ekspedīciju kalendāri u. tml.).	I, regulāri	TIC, sadarbībā ar piedāvājumu un mājas lapas veidotājiem.	TIC darbības un mājas lapas veidošanas izmaksu ietvaros.
		Informāciju par novērotajām putnu sugām un migrējošo putnu atliodošanu publikot Dvietes palienes mājas lapā, plašāk lietotajos sociālajos medijos (piem., Dvietes palienes <i>Twitter</i> kontā) un populārākajās putnu vērotāju interneta vietnēs (www.latvijasputni.lv , www.dabasdati.lv u. c.).	I, regulāri	TIC sadarbībā ar NVO, iedzīvotājiem un mācību iestāžu audzēkņiem.	Brīvprātīgā darba ietvaros.
	2.2.2. Izstrādāt dzīvnieku vērošanas piedāvājumu “Dzīvnieki Dvietes palienē” .	Apzināt potenciālos dzīvnieku vērošanas gidus (apzināti ieinteresēti mežsargi, mednieki, iedzīvotāji vai DU studenti un izveidota sadarbība ar kādu no gidiem, kas specializējas spāru, abinieku un zvēru vērošanas tūru organizēšanā).	I, 2014	NVO.	NVO darbības ietvaros.
		Ņemot vērā pieejamo gidu un tūristu pavadonu zināšanas, izstrādāt kompleksus dzīvnieku vērošanas piedāvājumus , ietverot gidu, transporta, ēdināšanas, naktsmītņu u. tml. pakalpojumus. Sagatavot detālus dzīvnieku vērošanas piedāvājumu aprakstus, ietverot informāciju par gidu pakalpojumu pieejamību, biežāk novērojamām sugām, to sezonālo sastopamību, atpazīstamību (uzvedība, pēdas dabā u. tml.) un papildu pakalpojumiem. Ņemot vērā gidu pakalpojumu pieejamību, izstrādāt pieejamo ekspedīciju kalendāru.	I, 2015 (turpmāk – regulāri)	NVO vai uzņēmēji sadarbībā ar TIC un citiem uzņēmējiem.	Uzņēmēju, NVO piesaistīti līdzekļi.
		Dvietes palienes mājas lapā ievietot detālu informāciju par dzīvnieku vērošanas iespējām Dvietes palienē (biežāk novērotās sugas, gidu pakalpojumi, kompleksie piedāvājumi, pieejamo ekspedīciju kalendāri u. tml.).	I, regulāri	TIC, sadarbībā ar piedāvājumu un mājas lapas veidotājiem.	TIC darbības un mājas lapas veidošanas izmaksu ietvaros.
		Informāciju par novērotajām dzīvnieku sugām publikot Dvietes palienes mājas lapā, plašāk lietotajos sociālajos medijos (piem., Dvietes palienes <i>Twitter</i> kontā) un populārākajās dabas vērotāju interneta vietnēs (piem., www.dabasdati.lv).	I, regulāri	TIC sadarbībā ar NVO, iedzīvotājiem un mācību iestāžu audzēkņiem.	Brīvprātīgā darba ietvaros.
	2.2.3. Pilnveidot esošo tūrisma piedāvājumu “Bebri Dvietes palienē” .	Turpināt Dvietes senlejas informācijas centra bebru ekspozīcijas un tūrisma piedāvājuma “Bebri kulinārijā un dziedniecībā” pilnveidošanu (jauni eksponāti, jauni piedāvājumi, bebru gaļas izstrādājumu degustācijas piedāvājuma pieejamības uzlabošana u. c.).	I	TIC sadarbībā ar NVO u. c.	F5 u. c. līdzekļi.
		Pilnveidot bebru vērošanas piedāvājumu – apzināt potenciālos gidus, izstrādāt kompleksu bebru vērošanas piedāvājumu, apzinot labākās vērošanas vietas, izstrādājot maršrutus un ietverot citu uzņēmēju sniegtos pakalpojumus (transporta, ēdināšana, nakšņošana u. tml.). Sagatavot bebru vērošanas piedāvājumu aprakstu un pieejamo ekspedīciju kalendāru (ņemot vērā gidu pakalpojumu pieejamību).	I, 2015 (turpmāk – regulāri)	NVO sadarbībā ar TIC un uzņēmējiem.	Uzņēmēju, NVO piesaistīti līdzekļi.
		Izveidot un labiekārtot bebru vērošanas taku .	III, 2015	NVO sadarbībā ar zemju īpašniekiem vai aps.	NVO piesaistīti līdzekļi.

		Dvietes palienes mājas lapā ievietot detālu informāciju par bebru iepazīšanas iespējām Dvietes palienē (ekspozīcijas, degustācijas, suvenīri, kompleksie piedāvājumi, ekspedīciju kalendāri u. tml.).	I, regulāri	TIC sadarbībā ar piedāvājuma un mājas lapas veidotājiem.	TIC darbības un mājas lapas veidošanas izmaksu ietvaros.
2.2.4. Izstrādāt tūrisma piedāvājumu "Augi Dvietes palienē" .		Apzināt potenciālos augu ekskursiju gidus (apzināti ieinteresēti lauksaimnieki, iedzīvotāji vai DU studenti un izveidota sadarbība ar kādu no gidiem, kas specializējas augu iepazīšanas tūru organizēšanā).	I, 2014	NVO.	NVO darbības ietvaros.
		Pilnveidot apskates saimniecību piedāvātos pļavu augu iepazīšanas piedāvājumus – izstrādāt jaunus taku maršrūtus, pilnveidot esošo taku labiekārtojumu, nodrošināt gidu pakalpojumu pieejamību, piedāvājumā iekļaut pļavu augu, to saimniecisko, dziedniecisko un kulināro īpašību iepazīšanas piedāvājumus. Sagatavot izstrādāto piedāvājumu aprakstus.	I, 2015	Apskates saimniecības sadarbībā ar NVO, botāniķiem u. c.	Apskates saimniecību, NVO piesaistīti līdzekļi.
		Kaldabruņas skolas ēkā ierīkot Siena muzeju – telpu remonts un pielāgošana muzeja vajadzībām, esošo ekspozīciju papildināšana, informācijas punkta un radošo darbnīcu ierīkošana.	I, 2019	NVO sadarbībā ar pašvaldībām, uzņēmējiem u. c.	Pašvaldību, F3, F5, F20 u. c. līdzekļi
		Organizēt ikgadējas Siena dienas un Siena skulptūru veidošanas plenēru . Pasākumu rīkošanā iesaistīt uzņēmējus, kuri piedāvā pļavu augu iepazīšanas iespējas, transporta, ēdināšanas un nakšņošanas pakalpojumus. Uzlabot pasākumu publicitāti vienlaikus uzlabojot Dvietes pļavu un to iepazīšanas piedāvājumu atpazīstamību (preses relīzes ziņu aģentūru mājas lapās, ziņas un raksti vietējos, novada un valsts masu medijos).	I, reizi gadā	NVO sadarbībā TIC, pašvaldībām, uzņēmējiem, lauksaimniekiem u. c.	Pašvaldību, F5, F20 u. c. līdzekļi
		Dvietes palienes mājas lapā ievietot detālu informāciju par Dvietes pļavu , tajās augošo augu, to ārstniecisko, saimniecisko, kulināro u. c. īpašību iepazīšanas piedāvājumiem .	I, regulāri	TIC, sadarbībā ar piedāvājumu un mājas lapas veidotājiem.	TIC darbības un mājas lapas veidošanas izmaksu ietvaros.
2.2.5. Uzlabot Dvietes senlejas ainavu vērošanas iespējas.		Veikt vizuāli augstvērtīgāko skatu punktu kartēšanu (Lediņu kalns, Diņģelkalns, Vecaine Putnu salā u. c.) un to labiekārtošanas plānošanu.	III, 2014	NVO sadarbībā ar TIC, mācību iestādēm, iedzīvotājiem un zemju īp.	NVO piesaistīti līdzekļi.
		Nodrošināt viegli pieejamo vizuāli augstvērtīgo skatu vietu labiekārtošanu (norāde, atpūtas vieta, info. stends, kas stāsta par ainavas veidošanās vēsturi un no skatu vietas pārskatāmajām vietām, automašīnu novietošanas vieta skatu vietas tuvumā).	III, 2015	Zemju īpašnieki vai apsaimniekotāji, NVO u. c.	F5 u. c. līdzekļi.
		Izstrādāt pārgājienu, velo tūrisma un klejojumu maršrūtus ainaviskā apkārtnes vietu iepazīšanai (piem., Bebrene–Akmeņupes taka–Pilskalnes Siguldiņas takas–Ilūkste).	II, 2015	NVO sadarbībā ar izglītības iestādēm (maršrutu plānošana un testēšana).	NVO piesaistīti līdzekļi.
		Tūrisma informācijas materiālos un Dvietes palienes mājas lapā norādīt viegli pieejamos skatu punktus, gleznainākos ceļus, labiekārtotās skatu vietas un izbūvētos skatu torņus.	I, regulāri	TIC, sadarbībā ar info. materiālu izdevējiem un mājas lapas veidotājiem.	TIC darbības, mājas lapas veidošanas izmaksu ietvaros.
2.2.6. Plānot un realizēt inovatīvus dabas izziņas piedāvājumus.		Plānot un realizēt inovatīvus tūrisma piedāvājumus, izmantojot klusumu, mieru, ekoloģiski tīru vidi u. tml. vienkāršus un brīvi pieejamus elementus, kas tiek akcentētas kā Dvietes palienes vērtības. Sagatavot izstrādāto piedāvājumu aprakstus un nodrošināt to pieejamību.	III, 2019	NVO un uzņēmēji.	Uzņēmēju, NVO piesaistīti līdzekļi.
2.3. Dvietes palienē un tās apkārtnē pieejamas plašas iespējas Sēlijas kultūras mantojuma iepazīšanai .	2.3.1. Izstrādāt Dvietes palienes un tās apkārtnes senvēstures izziņas piedāvājumu.	Apzināt esošos un potenciālos gidus , kuri sniedz vai būtu gatavi sniegt ekskursiju vadītāju pakalpojumus dienvidsēlijas senvēstures izziņai.	I, 2012	TIC.	TIC darbības ietvaros.
		Izveidot interaktīvu senvēstures muzeju (akmens vai dzelzs laikmeta apmetnes rekonstrukcija šķietami autentiskā vietā, kur mācīties, kā iegūt uguni, uz ugunsкура gatavot maltīti, lietot senos darba rīkus u. tml.). Apmācīt muzeja darbiniekus. Izstrādāt tematiskas programmas.	III, 2019	Uzņēmēji vai NVO sadarbībā ar pašv. un nozares speciālistiem.	Uzņēmēju, pašvaldību, F5, F21, F12, F13 u. c. līdzekļi.

		Labiekārtot apskatei piemērotos pilskalnus – uzstādīt norādes, informācijas standus un kāpnes, pilskalnu pakājēs ierīkot atpūtas vietas un automašīnu novietošanas iespējas.	III, 2019	Zemju īpašnieki vai aps., NVO u. c.	Zemju īpašnieku, NVO piesaistīti līdzekļi.
		Izmantojot ar dienvidsēlijas senvēsturi un pilskalniem saistītās teikas, nostāstus un leģendas, kā arī dažādu pētījumu laikā apkopoto informāciju, sagatavot ilustratīvus pilskalnu un senvēstures aprakstus .	I, 2015	TIC sadarbībā ar NVO, vēsturniekiem, izglītības iestādēm u. c.	TIC vai NVO piesaistīti līdzekļi.
		Izstrādāt apkārtnes pilskalnu apskates piedāvājumu – izstrādāt pilskalnu apskates maršrutu, nodrošināt gidu pakalpojumu pieejamību, piedāvājumā ietvert citu uzņēmēju sniegtos pakalpojumus (transporta, ēdināšana u. tml.). Sagatavot pilskalnu apskates piedāvājuma aprakstu.	III, 2019	NVO sadarbībā ar gidu, TIC un uzņēmējiem.	NVO piesaistīti līdzekļi.
		Turpināt Gulbju salas "Attālu" māju arheoloģisko atradumu kolekcijas veidošanu. Rast iespēju arheoloģisko priekšmetu ekspozīciju izvietot plašākās telpās.	II, 2019	Ekspozīcijas veidotāji sadarbībā ar pašvaldību un NVO.	Kolekcijas papildināšana – brīvprātīgā darba ietvaros.
		Tūrisma informācijas materiālos un Dvietes palienes mājas lapā ievietot detālu informāciju par Dvietes senlejas un tās apkārtnes senvēstures iepazīšanas iespējām (apraksti, maršruti, gidu pakalpojumi, kompleksie piedāvājumi u. tml.).	I, regulāri	TIC, sadarbībā ar piedāvājumu un mājas lapas veidotājiem.	TIC darbības, mājas lapas veidošanas un info. materiālu sagatavošanas izmaksu ietvaros.
	2.3.2. Pilnveidot dienvidsēlijas muižniecības vēstures izziņas piedāvājumus.	Apzināt esošos un potenciālos gidus , kuri sniedz vai būtu gatavi sniegt ekskursiju vadītāju pakalpojumus dienvidsēlijas muižniecības vēstures izziņai.	I, 2012	TIC.	TIC darbības ietvaros.
		Turpināt Bebrenes muižas tūrisma piedāvājuma pilnveidošanu (jaunas tūrisma programmas un piedāvājumi, inovatīvi risinājumi muižas pils, saimniecības ēku un parka izmantošanai tūrisma piedāvājumā). Pilnveidot esošo izjāžu un izbraucienus zirgu vilktos pajūgos piedāvājumu (jauni ziemas un vasaras izjāžu un pajūgu braukšanas maršruti, inventāra pilnveide, piedāvājuma apraksti u. tml.).	II, 2015	Pašvaldību iestādes sadarbībā ar TIC, NVO un uzņēmējiem.	Pašvaldību, TIC vai NVO piesaistīti līdzekļi.
		Izstrādāt Dvietes, Pilskalnes, Lašu, Veclašū un Baltmuižas vēstures izziņas piedāvājumus – muižas parkos, pie muižu ēkām, to vietās vai pie to drupām uzstādīt muižas vēsturei veltītus ilustratīvus informācijas standus, meklēt inovatīvus risinājumus pamesto ēku izmantošanai, bijušo ēku iezīmēšanai parka ainavā un muižu ēku un parku izmantošanai tūrisma piedāvājumā.	II, 2015	Ēku vai zemju īpašnieki sadarbībā ar pašvaldībām, uzņēmējiem, NVO, TIC, muižniecības vēstures un tūrisma profesionāļiem.	Ēku īpašnieku vai apsaimniekotāju, TIC vai NVO piesaistīti līdzekļi.
		Izmantojot ar muižu vēsturi saistītos nostāstus un dažādu pētījumu laikā apkopoto informāciju, sagatavot ilustratīvus muižu un to vēstures, kā arī muižu teritorijās vai to tuvumā pieejamo tūrisma pakalpojumu aprakstus .	I, 2015	TIC sadarbībā ar vēsturniekiem, tūrisma piedāvājuma veidotājiem.	TIC vai NVO piesaistīti līdzekļi.
		Izstrādāt jaunus un atjaunot esošos dienvidsēlijas muižu apskates maršrutus , ietverot Bebreņu, Asares, Gāršenes, Kazimīrvāles, Sventes, Pilskalnes, Dvietes u. c. muižu apskati un muižās piedāvātos tūrisma pakalpojumus. Sagatavot maršruta un muižās piedāvāto tūrisma pakalpojumu aprakstus, ietverot informāciju par pieejamiem gidu pakalpojumiem.	III, 2016	TIC sadarbībā ar muižu apsaimniekotājiem un tūrisma pakalpojumu sniedzējiem.	TIC darbības ietvaros.
		Dienvidsēlijas muižu apskati ietvert Sēlijas un D Latvijas ceļojumu maršrutos – popularizēt muižu vēstures izziņas piedāvājumus, izstrādāt tūristu grupām pielāgotus piedāvājumus, kuros ietverta gan muižu, gan citu apkārtnes kultūras un dabas objektu apskate, gan ēdināšanas un nakšņošanas piedāvājums. Izveidot sadarbību ar lielākajām tūrisma aģentūrām – organizēt "iepazīšanās" braucienus sagatavoto piedāvājumu novērtēšanai.	II, 2015	TIC sadarbībā ar NVO, citu novadu TIC, TAVA, tūrisma aģentūrām u. c.	TIC darbības ietvaros.
		Tūrisma informācijas materiālos un Dvietes palienes mājas lapā ievietot detālu informāciju par dienvidsēlijas muižniecības vēstures iepazīšanas piedāvājumiem (apraksti, iekštelpu apskates iespējas, gidu pakalpojumi, kompleksie piedāvājumi u. tml.).	I, regulāri	TIC sadarbībā ar objektu apsaimniekotājiem un piedāvājumu veidotājiem.	TIC darbības, mājas lapas uzturēšanas un info. materiālu izdošanas izmaksu ietvaros.

2.3.3. Pilnveidot dienvidsēlijas sakrālā mantojuma izziņas piedāvājumus.	Nodrošināt dievnamu iekštelpu apskates iespējas (vismaz brīvdienās un svētku dienās).	II, 2012	Dievnamu apsaimniekotāji.	Dievnamu apsaimniekošanas izmaksu ietvaros.	
	Sagatavot ilustratīvus dienvidsēlijas dievnamu, krucifiksu un kapliču māksliniecisko vērtību un vēsturisko nozīmi skaidrojošus aprakstus .	I, 2015	TIC sadarbībā ar vēsturniekiem un dievnamu apsaimniekotājiem.	TIC darbības ietvaros.	
	Dievnamu, kapliču un krucifiksu apskati iekļaut Dienvidsēlijas tūrisma maršrutos .	III, 2019	TIC sadarbībā ar NVO, citu novadu TIC, TAVA, tūrisma aģentūrām u. c.	TIC darbības ietvaros.	
	Tūrisma informācijas materiālos un Dvietes palienes mājas lapā ievietot detaļu informāciju par dienvidsēlijas dievnamu apskates iespējām (apraksti, iekštelpu apskates iespējas, gidu pakalpojumi u. tml.).	I, regulāri	TIC sadarbībā ar objektu apsaimniekotājiem un piedāvājumu veidotājiem.	TIC darbības, mājas lapas veidošanas izmaksu ietvaros.	
	2.3.4. Pilnveidot sēļu kultūras mantojuma un amatniecības tradīciju iepazīšanas piedāvājumus.	Kādā no senlejas ēkām ar augstu kultūrvēsturisko vērtību ierīkot interaktīvu amatniecības, novadpētniecības, sēļu kultūras mantojuma saglabāšanas un popularizēšanas centru , tradicionālā dzīves veida liecību un amatu prasmju saglabāšanai un popularizēšanai.	I, 2019	Pašvaldības sadarbībā ar NVO, uzņēmējiem u. c.	Uzņēmēju, pašvaldību, F5, F21, F12, F13 u. c. līdzekļi.
	Pilnveidot senlejas un tās apkārtnes sētās izveidoto ekspozīciju un privāto kolekciju apskates piedāvājumu. Sagatavot kolekciju un to apskates piedāvājumu aprakstus.	II, 2013	TIC sadarbībā ar NVO un ekspozīciju veidotājiem.	TIC darbības un brīvprātīgā darba ietvaros.	
	Pilnveidot amatnieku darbnīcu apskates iespējas, uzlabot līdzdarbošanās iespējas un piedāvājuma atpazīstamību. Sagatavot amatnieku darbnīcu apskates piedāvājumu aprakstus.	II, 2013	TIC sadarbībā ar NVO un amatniekiem.	F5 u. c. līdzekļi.	
	Pilnveidot pirts tradīciju iepazīšanas piedāvājumus – esošo piedāvājumu atpazīstamības uzlabošana un jaunu piedāvājumu izstrāde (pēršanās un veselības uzlabošanas procedūras).	III, 2015	Uzņēmēji sadarbībā ar TIC.	Uzņēmēju līdzekļi.	
	Izstrādāt kompleksus sēļu kultūras mantojuma iepazīšanas piedāvājumus , kuros ietverta Bebreņu, Rubeņu un Dvietes pagastu sēļu sētu, apskates saimniecību, amatnieku darbnīcu un privāto kolekciju apskate. Piedāvājumā ietvert katras saimniecības unikālo piedāvājumu – saimniecībā ierīkoto senu darbarīku un saimniecības priekšmetu apskate, tradicionālas sēļu sētas iepazīšana, līdzdarbošanās lauku darbu veikšanā, tradicionāla maltīte sēļu sētā, sēļu kulinārā mantojuma ēdienu degustācija, melnās pirts tradīcijas u. tml. Sagatavot detaļu piedāvājumu aprakstu.	I, 2015	NVO sadarbībā ar piedāvājuma veidotājiem.	NVO piesaistīti līdzekļi.	
	Izstrādāt kompleksus tūrisma piedāvājumus , kuros ietverta gan Dvietes senlejas, gan Viesītes, Aknīstes, Jēkabpils un Ilūkstes muzeju izstrādātie sēļu kultūras mantojuma iepazīšanas piedāvājumi (kopīgi maršruti, pasākumi, savstarpēja reklāma, saistīto piedāvājumu izmantošanas veicināšana u. tml.). Sagatavot detaļus piedāvājumu aprakstus.	I, 2019	NVO sadarbībā ar muzeju darbiniekiem.	NVO piesaistīti līdzekļi.	
Organizēt ikgadējas amatu dienas apskates saimniecību un amatnieku piedāvājumu atpazīstamības uzlabošanai. Pasākuma rīkošanā iesaistīt uzņēmējus, kuri piedāvā ēdināšanas, nakšņošanas, transporta u. tml. pakalpojumus. Nodrošināt pasākuma publicitāti (preses relīzes ziņu aģentūru mājas lapās, ziņas un raksti vietējos, novada un valsts masu medijos u. c.).	I, reizi gadā	Lokālās NVO sadarbībā ar TIC, pašvaldībām un uzņēmējiem.	Uzņēmēju, pašvaldību, F5 u. c. līdzekļi.		
Tūrisma informācijas materiālos un Dvietes palienes mājas lapā ievietot detaļu informāciju par sēļu kultūras mantojuma iepazīšanas iespējām Dvietes palienē un tās apkārtnē.	I, 2012 (turpmāk – regulāri)	Dvietes palienes TIC, sadarbībā ar piedāvājumu veidotājiem.	TIC darbības, mājas lapas veidošanas izmaksu ietvaros.		

	2.3.5. Pilnveidot sēju kulinārā mantojuma iepazīšanas iespējas.	Apzināt tradicionālo ēdienu gatavošanas meistarus (maizes cepēji, siera sējēji, bebru dziedzera uzlējuma ražotāji u. tml.). Ja nepieciešams, sniegt atbalstu esošo mājražotāju darbības "legalizēšanai" (informatīvais atbalsts un atbalsts nepieciešamo formalitāšu sakārtošanā).	I, 2012	TIC sadarbībā ar NVO un pašvaldību iestādēm.	TIC vai NVO darbība ietvaros.
		Atbalstīt jaunu ēdināšanas piedāvājumu veidošanu , t.sk. ēdināšanas pakalpojuma piedāvājums senlejas lauku sētās un apskates saimniecībās, kas pēc iepriekšēja pasūtījuma ir pieejams ikvienam senlejas apmeklētājam.	I, regulāri	Pašvaldības, NVO u. c.	F5 u. c. līdzekļi.
		Izstrādāt kompleksus sēju kulinārā mantojuma ēdienu degustācijas un to gatavošanas apmācību piedāvājumus .	II, 2019	Uzņēmēji, lauksaimnieki, NVO.	Uzņēmēju vai NVO piesaistīti līdzekļi.
		Izstrādāt kompleksus sēju kulinārā mantojuma iepazīšanas piedāvājumus , kuros ietverta Aknīstes Sēju nama, Saujas DP "Bicānu u. c. sēju novadu gastronomiskā tūrisma piedāvājumi. Sagatavot detaļu piedāvājuma aprakstu.	II, 2019	TIC vai NVO sadarbībā ar piedāvājumu veidotājiem.	TIC vai NVO piesaistīti līdzekļi.
		Tūrisma pakalpojumu sniegšanas vietās veicināt vietējo mājražotāju izstrādājumu un zemnieku audzētās produkcijas noietu.	I, regulāri	Uzņēmēji, TIC u. c.	Uzņēmumu un TIC darbības ietvaros.
		Sagatavot saistošus Sēlijas kulinārā mantojuma un ar to saistīto tūrisma piedāvājumu aprakstus , ietverot informāciju par kulinārā mantojuma ēdienu iegādes un degustācijas iespējām.	I, regulāri	TIC vai NVO sadarbībā ar piedāvājumu veidotājiem.	Piedāvājumu veidotāju, TIC vai NVO piesaistīti līdzekļi.
		Tūrisma informācijas materiālos un Dvietes palienes mājas lapā ievietot detaļu informāciju par sēju kulinārā mantojuma tradīcijām un gastronomiskā tūrisma iespējām Dvietes palienē un tās tuvākajā apkārtnē.	I, 2012 (turpmāk – regulāri)	TIC sadarbībā ar NVO, piedāvājumu un mājas lapu veidotājiem.	TIC darbības, mājas lapas veidošanas izmaksu ietvaros.
2.4. Dvietes palienē un tās apkārtnē pieejamas plašas dabai draudzīgu saimniekošanas veidu un dzīvei savvaļā pielāgotu zirgu un govju ganāmpulku apskates iespējas .	2.4.1. Pilnveidot dzīvei savvaļā pielāgotu zirgu un govju ganāmpulku apskates piedāvājumu.	Dvietes senlejas tūrisma informācijas centra apkārtnē uzstādīt ainavā iederīgu skatu torni labākai ganāmpulku vērošanas iespēju nodrošināšanai.	I, 2016	NVO sadarbībā ar DAP, pašvaldībām u. c.	F10 u. c. līdzekļi.
	2.4.2. Pilnveidot dabai draudzīgu saimniekošanas metožu iepazīšanas piedāvājumu.	Izstrādāt pļavu apsaimniekošanas un upju tecējuma atjaunošanas metožu iepazīšanas piedāvājumus īpašām mērķauditorijām (lauksaimniekiem, NVO u. c., kas plāno līdzīgu darbu uzsākšanu). Pilnveidot apskates saimniecību piedāvājumu – izstrādāt detaļus saimniecību tūrisma piedāvājumus dažādām mērķauditorijām (dažādām ceļotāju grupām (ģimenēm ar bērniem, skolnieku grupām, pensionāru grupām u. tml.) un lauksaimniekiem (tradicionālu un inovatīvu saimniekošanas veidu demonstrējumi) pielāgotas programmas, kurās ietverti apmācību un līdzdarbošanās elementi. Sagatavot detaļus piedāvājumu aprakstus.	I, 2014	NVO sadarbībā ar TIC.	NVO piesaistīti līdzekļi.
	2.4.3. Nodrošināt viegli pieejamu informāciju par dabai draudzīgu saimniekošanas metožu iepazīšanas iespējām.	Dvietes palienes mājas lapā ievietot detaļu informāciju par dzīvei savvaļā pielāgotu ganāmpulku vērošanas, pļavu un upju apsaimniekošanas metožu iepazīšanas un apskates saimniecību piedāvājumu.	I, regulāri	TIC, sadarbībā ar piedāvājumu un mājas lapu veidotājiem.	TIC darbības un mājas lapas veidošanas izmaksu ietvaros.
2.5. Dvietes palienē un tās apkārtnē pieejamas plašas izzinošu pastaigu, pārgājienu, velo tūrisma un citas aktīvās atpūtas iespējas.	2.5.1. Pilnveidot dabas taku, pastaigu, pārgājienu un velo maršrutu tīklojumu , izstrādājot jaunus dažāda garuma un sarežģītības pakāpes pastaigu, pārgājienu un velo tūrisma maršrutus.	Izstrādāt tematiskus pārgājienu un velo tūrisma maršrutus ainaviskāko un vēsturiski nozīmīgo senlejas vietu un apskatei piemēroto dabas, kultūras un vēstures objektu iepazīšanai.	II, 2014	Uzņēmēji vai NVO sadarbībā ar izglītības iestādēm (maršrutu plānošana un testēšana).	Uzņēmēju, NVO piesaistīti līdzekļi.
		Izstrādāt pastaigu maršrutus ciemu, muižu, nozīmīgāko ēku un to vēstures iepazīšanai.	III, 2014	NVO, TIC vai gidi sadarbībā ar izgl. iestādēm (maršrutu plānošana un testēšana).	TIC vai NVO piesaistīti līdzekļi.
		Izstrādāt pastaigu, pārgājienu un velo maršrutus sasaistīt vienotā maršrutu tīklā , nodrošinot iespēju doties dienas vai vairāku dienu garos pārgājienu un velo braucienos.	I, 2015	NVO sadarbībā ar TIC un izgl. iestādēm (maršrutu plānošana, testēšana).	NVO piesaistīti līdzekļi.

	2.5.2. Nodrošināt dabas taku, pastaigu, pārgājienu un velo tūrisma maršrutu labiekārtošanu, regulāru to apsaimniekošanu un atjaunošanu.	Nodrošināt Akmeņupes, Pilskalnes Siguldiņas un Eglukalna dabas taku apsaimniekošanu un tajās ierīkoto infrastruktūras elementu atjaunošanu.	I, regulāri	Pašvaldība	Pašvaldību līdzekļi.
		Identificēt aktīvā tūrisma maršrutu posmus , kuru marķējumu vajag izveidot vai atjaunot. Marķēšanā izmantot "Lauku ceļotāja" izstrādāto krāsu marķēšanas metodiku.	I, 2012	TIC sadarbībā ar NVO un izglītības iestādēm.	TIC darbības un brīvprātīgā darba ietvaros.
		Nodrošināt izstrādāto dabas taku, pastaigu, pārgājienu un velo maršrutu labiekārtošanu – maršruta marķējums, tematiski informācijas stendi, atpūtas vietas, laipas un tilti, kur nepieciešams.	I, 2015	Uzņēmēji, NVO u. c.	Uzņēmēju, DAP, F5, F2, NVO piesaistīti līdzekļi.
2.5.3. Sagatavot dabas taku, pastaigu, pārgājienu un velo tūrisma maršrutu shēmas un aprakstus.	Sagatavot detālas dabas taku, pastaigu, pārgājienu un velo maršrutu shēmas un aprakstus , ietverot informāciju par maršrutu grūtības pakāpi, maršrutu marķējuma zīmēm, velo nomas un velo servisa iespējām, gidu un tūristu pavadonu pakalpojumu pieejamību.	I, 2015	Taku un maršrutu ierīkotāji un izstrādātāji sadarbībā ar TIC.	Taku un maršrutu plānošanas un ierīkošanas izmaksu ietvaros.	
2.5.4. Izstrādāt tūrisma piedāvājumu "Klejojumi Dvīetes palienē" .	Izstrādāt dažāda garumu pārgājienu maršrutus "klejojumiem" gida pavadībā. Apzināt potenciālos gidus un tūristu pavadonus , nodrošināt to sniegto pakalpojumu pieejamību. Piedāvājumā ietvert citu uzņēmēju, amatnieku un lauksaimnieku jeb apskates saimniecību piedāvātos pakalpojumus. Sagatavot piedāvājumu aprakstus.	I, 2015	NVO vai uzņēmēji sadarbībā ar TIC un citiem uzņēmējiem.	Uzņēmēju vai NVO piesaistīti līdzekļi.	
2.5.5. Izstrādāt tūrisma piedāvājumu "Ziema Dvīetes palienē" .	Sniegotās ziemās Dvīetes senlejā un tās apkārtnē ierīkot distanču slēpošanas trases.	I, katru gadu	NVO vai uzņēmēji.	Uzņēmēju līdzekļi vai brīvprātīgā darba ietvaros.	
	Nodrošināt distanču slēpju nomas iespējas (nomas punkta izvide kādā no senlejas tūrisma pakalpojumu sniegšanas vietām vai izveidota sadarbība ar Ilūkstes vai Daugavpils sporta un aktīvās atpūtas inventāra nomas uzņēmumiem.	III, 2019	NVO vai uzņēmēji.	Uzņēmēju, F5 u. c. līdzekļi.	
	Sagatavot ziemas pārgājienu piedāvājumu – maršruti, gidu un tūristu pavadonu pakalpojumi, sniega kurpju noma, citu uzņēmēju pakalpojumi (ēdināšana, transports, pirts piedāvājums u. c.), apraksti.	II, 2015	NVO vai uzņēmēji.	Uzņēmēju, F5 u. c. līdzekļi.	
2.5.6. Izstrādāt kompleksus aktīvā tūrisma piedāvājumus.	Izstrādāt kompleksu pārgājienu piedāvājumu , ietverot gidu vai tūristu pavadonu, maršrutu shēmu un aprakstu, transporta, ēdināšanas, nakšņošanas u. tml. piedāvājumus.	III, 2019	NVO vai uzņēmēji.	Uzņēmēju vai NVO piesaistīti līdzekļi.	
	Izstrādāt kompleksu velo tūrisma piedāvājumu , ietverot gidu vai tūristu pavadonu, maršrutu shēmu un aprakstu, velo nomas, transporta, velo servisa, ēdināšanas, nakšņošanas u. tml. piedāvājumus.	III, 2019	NVO vai uzņēmēji.	Uzņēmēju vai NVO piesaistīti līdzekļi.	
2.7.7. Nodrošināt informācijas pieejamību par aktīvās atpūtas iespējām Dvīetes palienē un tās apkārtnē.	Dabā un informācijas materiālos iezīmēt pašvaldību, uzņēmēju un a/s "Latvijas Valsts meži" ierīkotās un apsaimniekotās atpūtas vietas.	II, 2013	TIC sadarbībā ar taku apsaimniekotājiem.	Info. mat. sagatavošanas izmaksu ietvaros.	
	Dvīetes palienes mājas lapā ievietot detālu informāciju par aktīvās atpūtas iespējām Dvīetes palienē un tās tuvākajā apkārtnē.	I, regulāri	TIC, sadarbībā ar piedāvājumu veidotājiem.	TIC darbības un mājas lapas veidošanas izmaksu ietvaros.	
3. mērķis: Dvīetes palienē un tās tūristu piesaistes vietās pieejama daudzpusīga, aktuāla un kvalitatīva tūrisma informācija.					
3.1. Tūristu piesaistes vietās nodrošināta aktuāla tūrisma informācijas pieejamība, uzstādot trūkstošos informācijas standus un norādes zīmes.	3.1.1. Tūristu piesaistes vietās (apskates objekti, atpūtas vietas un pakalpojumu sniegšanas vietas) uzstādīt trūkstošos tūrisma informācijas standus.	Bebrenes un Dvīetes centrā uzstādīt vienota stila tūrisma informācijas standus, kuros iekļauta informācija par tūrisma piedāvājumiem un uzņēmēju sniegtiem pakalpojumiem.	I, 2013	Pašvaldības.	Pašvaldību līdzekļi.
		Bebrenes un Ilūkstes centrā uzstādīt vienota stila tūrisma informācijas standus, kuros iekļauta informācija par Dvīetes palienes u. c. novada ĪADT vērtībām un to iepazīšanas iespējām.	II, 2013	DAP.	F10 vai citi līdzekļi.
		Nozīmīgākajās putnu un palu vērošanas vietās, atpūtai piemērotās skatu vietās, muižu centros, parkos un citu apskates objektu tuvumā uzstādīt tematiskus tūrisma informācijas standus.	I, 2015	DAP, NVO un objektu apsaimniekotāji.	DAP, objektu apsaimniekotāju vai NVO piesaistīti līdzekļi.

		Stendu izgatavošanā izmantot DAP izstrādātos ĪADT vienota stila informācijas stendu maketus. Stenda maketu informāciju saskaņot ar DAP. Stendu izvietojuma vietu shēmas saskaņot ar zemju ģp., pašvaldībām un a/s "LVC", ja nepieciešams.	I	Stendu uzstādītāji.	Stendu izgatavošanas un uzstādīšanas izmaksu ietvaros.
	3.1.2. Pie apskates objektiem, atpūtas vietām un pakalpojumu sniegšanas vietām uzstādīt trūkstošās norādes zīmes .	Identificēt trūkstošās norādes zīmes. Saskaņot plānotās norāžu izvietojuma vietas ar zemju īpašniekiem un valsts a/s "LVC", ja nepieciešams. Nodrošināt trūkstošo norāžu izgatavošanu un uzstādīšanu . Norāžu izgatavošanā izmantot DAP izstrādātos ĪADT vienota stila norāžu maketus.	I, 2012	TIC.	TIC darbības ietvaros.
	3.1.3. Nodrošināt novēcojošo vai bojāto stendu un norāžu aizvākšanu vai to informācijas aktualizēšanu.	Veikt uzstādīto stendu un norāžu inventarizāciju . Apzināt to uzstādīšanas, aizvākšanas un atjaunošanas nosacījumus. Nodrošināt bojāto vai neaktuālo stendu un norāžu aizvākšanu vai atjaunošanu .	I, 2012	TIC.	TIC darbības ietvaros.
3.2. Pilnveidots tūrisma informācijas sniegšanas vietu darbs .	3.2.1. Pilnveidot tūrisma informācijas centru un punktu darbu.	Rast iespēju Bebrenes TIP pārvietot uz kādu no Bebreņu muižas ēkām. Turpināt Dvietes palienes TIC ēku atjaunošanu un labiekārtošanu. Turpināt Dvietes palienes TIC darbības pilnveidošanu. Izveidot vismaz vienu pastāvīgu vai daļējas slodzes darba vietu. Turpināt Dvietes un Ilūkstes TIC un Bebreņu TIP darbības pilnveidošanu – papildināt tajos pieejamo pakalpojumu klāstu (interneta pieejas punkts, neliela kafējnīca, naktsmītnes, maltītes, gida, tulka, inventāra nomas vai transporta pakalpojuma rezervēšana, u. tml.).	I, 2019	Pašvaldība.	Pašvaldības vai tās piesaistīti līdzekļi.
	3.2.2. Nodrošināt aktuālas Dvietes palienes un tās tūrisma piedāvājumu aprakstu pieejamību.	Apmeklētāju pulcēšanās vietās un interneta vidē nodrošināt aktuālas Dvietes palienes un tās tūrisma piedāvājumu aprakstu pieejamību.	I, regulāri	Piedāvājuma veidotāji sadarbībā ar TIC un mājas lapu uzturētājiem.	TIC darbības, tūrisma pied. veidošanas un mājas lapu veidošanas izmaksu ietvaros.
	3.2.3. Izveidot Dvietes senlejas fotogrāfiju datu bāzi .	Lai atvieglotu tūrisma informācijas materiālu sagatavošanu, izveidot kvalitatīvu vēsturisko un šodienas dabas un kultūras objektu un tūrisma piedāvājumu fotogrāfiju datu bāzi (kultūrvēsturiski nozīmīgas ēkas, apskatei piemērotie dabas objekti, skatu vietas, kulinārā mantojuma ēdieni, amatnieku izstrādājumi un to izgatavošanas demonstrējumi, apskates saimniecību piedāvājums, pasākumi u. tml.)	I, 2019	TIC vai NVO sadarbībā ar fotogrāfiem.	TIC vai NVO piesaistīti līdzekļi.
3.3. Uzlabota gidu, tūristu pavadoņu un instruktoru sniegto pakalpojumu pieejamība.	3.3.1. Nodrošināt aktuālu informāciju par gidu, tūristu pavadoņu un aktīvās atpūtas veidu instruktoru pakalpojumiem.	Apmeklētāju pulcēšanās vietās un interneta vidē nodrošināt brīvi pieejamu informāciju par gidu, tūristu pavadoņu un instruktoru pakalpojumu pieejamību.	I, regulāri	Tūrisma informācijas mājas lapu uzturētāji.	Mājas lapu uzturēšanas izmaksu ietvaros.
3.4. Uzlabota Dvietes palienes atpazīstamība .	3.4.1. Mājas lapu www.dvietespaliene.lv veidot par galveno Dvietes palienes un tās apkārtnes tūrisma informācijas vietni.	Mājas lapā www.dvietespaliene.lv ievietot aktuālu informāciju par Dvietes palienes vērtībām un tās apkārtnes tūrisma piedāvājumu. Nodrošināt regulāru informācijas uzturēšanu un aktualizēšanu. Lai nedublētu informācijas sagatavošanu un atvieglotu lapu aktualizēšanu, nodrošināt Dvietes palienes, Ilūkstes un Jēkabpils novadu mājas lapu un Bebreņu ciema <i>bloga</i> savstarpēju savietošanu.	I, 2012 (turpmāk – regulāri)	TIC sadarbībā ar LDF un piedāvājuma veidotājiem.	NVO piesaistīti līdzekļi.
	3.4.2. Pilnveidot reģionu, novadu, pagastu un ciemu tūrisma informācijas mājas lapas .	Vietās, kur tiek reklamēta Dvietes palienes objektu apskate, norādīt, ka tie atrodas dabas parka teritorijā.	I, 2012 (turpmāk – regulāri)	TIC, LPR u. c.	Mājas lapu uzturēšanas izmaksu ietvaros.
	3.4.3. Dvietes palienes un tās tūrisma iespēju reklamēšanā izmantot sociālos tīklus .	Atvērt Dvietes palienes Twitter kontu . Izmantot to ātrai aktuālo ziņu izziņošanai, īpaši palu un putnu migrācijas laikā.	I, 2012 (turpmāk – regulāri)	Koordinē TIC, taču izpildītājs varētu būt kāds skolēns.	NVO piesaistīt līdzekļi, brīvprātīgā darba ietvaros

	3.4.4. Dvietes palienes un tās daba tūrisma piedāvājuma atpazīstamības uzlabošanai izmantot nozīmīgākos dabas vērotāju portālus .	Nozīmīgākajos dabas vērotāju portālos (www.dabasdati.lv vai www.latvijaspusti.lv) ziņot par agrākajiem un interesantākajiem savvaļas augu un dzīvnieku novērojumiem. Dabas vērošanā un novērojumu ziņošanā iesaistīt Bebrenes skolu skolēnus, senlejas iedzīvotājus un īpaši pensionārus (akcijas, pasākumi u. tml.).	I, regulāri	Koordinē TIC.	NVO piesaistīt līdzekļi, brīvprātīgā darba ietvaros
3.5. Uzlabota sadarbība Dvietes palienes tūrisma piedāvājuma atpazīstamības veicināšanai .	3.5.1. Nodrošināt regulāru sadarbību ar masu mēdijiem , Dvietes palienes kā dabas tūrisma galamērķa atpazīstamības uzlabošanai.	Sagatavot preses relīzes un informācijas apkopojumus par Dvietes palieni un tās tūrisma jaunumiem.	I, regulāri	TIC, NVO, pašvaldības	NVO, TIC un pašvaldību sabiedrisko attiecību izdevumu ietvaros.
		Organizēt "mēdiju braucienus" , žurnālistu iepazīstināšanai ar Dvietes palienes tūrisma jaunumiem.	II, reizi divos gados	TIC	Pašvaldību līdzekļi.
	3.5.2. Pilnveidot sadarbību novadu, reģionu, pagastu un to NVO starpā, Dvietes palienes tūrisma piedāvājuma atpazīstamības uzlabošanai .	Sagatavot kopīgus Jēkabpils un Ilūkstes novada dabas un kultūras tūrisma informācijas materiālus .	I, 2014	TIC	Pašvaldību (TIC) vai TIC piesaistīti līdzekļi.
		Sasaistīt plānošanas reģionu, Ilūkstes un Jēkabpils novadu, Bebrenes ciema un Dvietes palienes mājas lapu tūrisma informācijas sadaļas .	I, 2012 (turpmāk – regulāri)	Koordinē TIC.	Mājas lapu uzturēšanas izmaksu ietvaros.
		Turpināt sadarbību ar citām NVO (LLTA "Lauku ceļotājs" – Dvietes palu ziņas un Dvietes palienes tūrisma piedāvājuma reklamēšana "Lauku ceļotāja" māja lapās un tā izdotajos tūrisma informācijas materiālos, LOB – putnu dienu un putnu vērošanas sacensību organizēšana, LDF – palienes apsaimniekošana, izpēte un videi draudzīgu saimniekošanas veidu popularizēšana, ARC fonds un Nīderlandes Karaliskā putnu biedrība – palienes apsaimniekošana, putnu vērošanas infrastruktūras attīstība un aprīkojuma iegādē, palienes un tās piedāvājuma atpazīstamības uzlabošana Nīderlandes u. c. Rietumeiropas valstu putnu vērotāju vidū).	I, regulāri	DSPA	
	3.5.3. Uzlabota Sēlijas pašvaldību un to NVO sadarbība Sēlijas tūrisma piedāvājuma atpazīstamības uzlabošanai .	Izstrādāti kopīgi Sēlijas tūrisma ceļveži un informācijas materiāli, organizēti pieredzes apmaiņas braucieni, kopīgas aktivitātes, sasaistītas novadu mājas lapu tūrisma informācijas vietnes u. c.	II, 2015	Ilūkstes, Jēkabpils, Aknīstes, Viesītes, Neretas, Jaunjelgavas pašvaldību un to NVO.	Pašvaldību, plānošanas reģionu, TIC un NVO piesaistīti līdzekļi.
	3.5.4. Uzlabot sadarbību ar tūrisma aģentūrām , kuras specializējas dabas un kultūras tūrisma jomā.	Izstrādāti tūristu grupām pielāgoti piedāvājumi un maršrutu ieteikumi. Organizēti "izpētes" braucieni.	I, 2014 (turpmāk – atbilstoši jaunu piedāvājumu izstrādei)	TIC vai NVO sadarbībā ar pašvaldībām un uzņēmējiem.	Pašvaldību, NVO piesaistīti un tūrisma operatoru līdzekļi.
3.6. Attīstīts mērķtirgus Lietuvas, Baltkrievijas un Nīderlandes virzienā.	3.6.1. Izveidota sadarbība ar galveno mērķtirgu (Lietuva, Polija, Nīderlande) masu mēdijiem .	Izveidot sadarbību ar dabas žurnālistiem Lietuvā, Polijā un Nīderlandē. Organizēt "mēdiju braucienus", galveno mērķtirgu žurnālistu iepazīstināšanai ar Dvietes palienes tūrisma jaunumiem.	II, 2016	TIC, NVO sadarbībā ar pašvaldību u.c. žurnālistiem.	
	3.6.2. Izveidota sadarbība ar mērķtirgu tūrisma operatoriem un dabas, tūrisma un kultūras NVO .	Izstrādāt tūrisma piedāvājumu Lietuvas un Baltkrievijas ceļotājiem. Organizēt "iepazīšanās" braucienus dabas tūrisma operatoriem, kuri darbojas Lietuvas, Polijas un Nīderlandes teritorijās. Turpināt sadarbību ar ARK fondu un Nīderlandes Karaliskā putnu aizsardzības biedrību, Nīderlandes ekotūristu intereses veicināšanai.	II, 2016	TIC sadarbībā ar uzņēmējiem, pašvaldībām, NVO.	Pašvaldību, uzņēmēju, NVO piesaistīti līdzekļi.
4. mērķis: Dvietes palienes un tās apkārtnes tūrisma pakalpojumu sniedzēji ir konkurētspējīgi ar citu Latvijas reģionu piedāvājumu.					
4.1. Uzlabota tūrisma atbalstošā infrastruktūra.	4.1.1. Uzlabot piebraucamo ceļu segumu kvalitāti .	Nodrošināt regulāru ceļu seguma kvalitātes uzturēšanu.	I, regulāri	Valsts a/s "LVC", pašvaldības.	Valsts un pašvaldību autoceļu fonda līdzekļi
		Veikt asfalta segas izbūvi uz reģionālas nozīmes autoceļiem ar grants segumu.	I, 2015	Valsts a/s "LVC"	Valsts autoceļu fonda, F3, F5, F9, a/s "LVC" pieejami ES struktūrfondu līdzekļi.

	4.1.2. Uzlabot publiski pieejamu tualešu pieejamību .	Novadu pilsētu un ciemu centros izbūvēt sabiedriskās tualetes . Pie atpūtas vietām uzstādīt bioloģiskās tualetes .	I, 2015 I, 2015	Pašvaldības. Objektu apsaimniekotāji.	Pašvaldību līdzekļi Objektu apsaimniekošanas izmaksu ietvaros.
	4.1.2. Uzlabot kvalitatīvu interneta pakalpojumu pieejamību.	Nozīmīgākajās apmeklētāju pulcēšanās vietās ierīkot publiskus interneta pieejas punktus .	II, 2015	Pašvaldības sadarbībā ar ZPR/LPR u. c.	Pašvaldību, F4, F5 u. c. līdzekļi.
		Apmeklētāju pulcēšanās vietās un interneta vidē nodrošināt brīvi pieejamu informāciju par interneta pieejas punktiem un to izmantošanas iespējām.	I, regulāri	TIC sadarbībā ar mājas lapu veidotājiem un info. mat. izdevējiem.	TIC darbības un mājas lapu veidošanas izmaksu ietvaros.
		Uzlabot novada iedzīvotājiem un uzņēmējiem interneta pakalpojumu pieejamību un to kvalitāti.	I, 2019	Pašvaldības.	
	4.1.4. Nodrošināt tūrisma piesaistes vietu pieejamību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām .	Plānojot un realizējot objektu ierīkošanu, labiekārtošanu un atjaunošanu, iespēju robežās izmantot visiem pieejamas vides standartus (skat. www.pieejamavide.lv).	I, regulāri	Tūrisma objektu īpašnieki un apsaimniekotāji.	Objektu apsaimniekotāju, F2, F5 u. c. līdzekļi.
		Apmeklētāju pulcēšanās vietās un interneta vidē nodrošināt brīvi pieejamu informāciju par tūrisma objektiem, kuri labiekārtoti atbilstoši visiem pieejamas vides standartiem.	I, regulāri	TIC sadarbībā ar tūrisma informācijas mājas lapu uzturētājiem.	TIC darbības un mājas lapu uzturēšanas izmaksu ietvaros.
4.2. Atvieglot videi draudzīgu ceļošanas veidu izmantošanu.	4.2.1. Veicināt velo transporta izmantošanu.	Gar valsts un reģionālās nozīmes autoceļiem ierīkot veloceliņus .	II, 2019	Pašvaldības.	
	4.2.2. Veicināt sabiedriskā transporta izmantošanu.	Pašvaldību mājas lapās nodrošināt viegli pieejamu informāciju par sabiedriskā transporta reisu maršrutiem, to kursēšanas laikiem un savietojamības iespējām. Plānojot jaunu pārgājienu un velo tūrisma maršrutu ierīkošanu izskatīt iespēju tos sasaistīt ar sabiedriskā transporta iespējām.	I, katru gadu II, regulāri	Pašvaldība Maršrutu izstrādātāji.	Mājas lapas veidošanas izmaksu ietvaros Maršrutu izstrādāšanas izmaksu ietvaros.
4.3. Uzlabota sadarbība Dvietes palienes tūrisma piedāvājumu veidošanā.	4.3.1. Stiprināt esošos un veidot jaunus sadarbības tīklus .	Veidot kopīgus tūrisma produktus un brīvdienu piedāvājumus . Attīstīt tīklveida piedāvājuma struktūru. Realizēt kopīgas mārketinga aktivitātes.	I, regulāri	Uzņēmēji u. c. tūrisma piedāvājuma veidotāji.	Uzņēmumu darbības ietvaros.
		Tūrisma pakalpojumu sniegšanas vietās veicināt apkārtnes amatnieku izstrādājumu un lauksaimnieku produkcijas noietu (suvenīri, maltītes no apkārtnes "lauku labumiem" u. tml.), kā arī citu uzņēmēju sniegto pakalpojumu izmantošanu.	I, regulāri	Uzņēmēji un TIC sadarbībā ar amatniekiem, lauksaimniekiem u. c..	Uzņēmumu un TIC darbības ietvaros.
	4.3.2. Veicināt uzņēmēju, lauksaimnieku, amatnieku, pašvaldību, NVO, DAP un akadēmisko spēku sadarbību .	Organizēt ikgadējus pieredzes apmaiņas braucienus , labāko reģiona tūrisma piedāvājumu iepazīšanai un jaunu sadarbības projektu iniciēšanai.	I, reizi gadā	TIC, NVO.	Pašvaldību, F5 u. c. līdzekļi..
		Tūrisma uzņēmējus un citus tūrisma attīstībā iesaistītos mērķtiecīgi iesaistīt tūrisma piedāvājuma veidošanā – jaunu tūrisma produktu veidošanā, maršrutu plānošanā, testēšanā un marķēšanā, pasākumu organizēšanā u. tml.	I, regulāri	TIC, NVO.	TIC un NVO darbības ietvaros.
		Organizēt ikgadēju Dvietes palienes un Ilūkstes novada tūrisma forumu , tūrisma nozares jaunumu, problēmu un iespēju apzināšanai, TAP gaitas izvērtēšanai, nozares aktualitāšu pārrunāšanai, nākamās sezonas aktualitāšu un kopējo darbu iezīmēšanai.	I, reizi gadā	NVO sadarbībā ar TIC, pašvaldībām un uzņēmējiem.	Pašvaldību vai NVO piesaistīti līdzekļi.
		Organizēt uzņēmēju, pašvaldību darbinieku, NVO biedru un vietējo iedzīvotāju intervēšanu par tūrisma attīstības problēmu jautājumiem atbilstoši 6.7. nodaļā sniegtajām vadlīnijām.	II, reizi 3 gados.	NVO sadarbībā ar izglītības iestādēm.	
		Uzlabot sadarbību ar izglītības iestādēm – veicināt studentu un skolēnu pētniecisko darbu izstrādi par Dvietes palienes attīstībai nozīmīgām tēmām.	I, regulāri	NVO, TIC, pašvaldības.	TIC, NVO un pašvaldību iestāžu darbības ietvaros.
	4.3.3. Pilnveidot Dvietes palienes pagastu apvienības darbu.	Piesaistīt jaunus biedrus biedrības darbības paplašināšanas iespēju nodrošināšanai.	I, 2014	DSPA.	NVO darbība ietvaros.
Rast iespēju vismaz viena daļējas slodzes darbinieka algošanai , kura pienākumos ietilptu parka apsaimniekošanas koordinēšana, regulāras sadarbības iniciēšana, ikgadējas tūrisma sanāksmes organizēšana, papildu finansējuma piesaiste, attīstības projektu un tūrisma attīstības plāna ieviešanas koordinēšana.		I, regulāri	DSPA.		

4.4. Veicināta tūrisma sektorā strādājošo izaugsme.	4.4.1. Organizēt regulāras tūrisma uzņēmēju, darbinieku, gidu, tūristu pavadoņu, instruktoru un citu tūrisma pakalpojumu sniedzēju apmācības .	Organizēt izglītojošus seminārus par tūrisma produktu veidošanu, kvalitātes pilnveidošanu, mārketingu, normatīvajām prasībām tūrisma uzņēmumu darbā. Īpašu uzmanību veltīt dabas iepazīšanai un dabas interpretācijas prasmiju pilnveidošana.	I, reizi gadā	Pašvaldības, NVO, ZRTA/LRTA sadarbībā ar izglītības iestādēm	Pašvaldību, F5 u. c. līdzekļi.
		Nodrošināt mūzizglītības pieejamību , ietverot valodu, mārketinga, tūrisma produktu veidošanas, vides gidu u. tml. prasmiju apguves iespējas.	I, regulāri	Pašvaldība	Pašvaldību, F5 u. c. līdzekļi
	4.4.2. Organizēt konkursus uzņēmējdarbības aktivitātes veicināšanai – "Labākais tūrisma uzņēmējs", "Inovātais tūrisma produkts" u.tml.	Organizēt konkursus uzņēmējdarbības aktivitātes veicināšanai – "Labākais tūrisma uzņēmējs", "Inovātais tūrisma produkts" u.tml.	III, reizi gadā	TIC	Pašvaldību līdzekļi.
	Veicināt lauku tūrisma mītnu pakalpojumu sniedzējus aktīvai dalībai konkursa „Sējējs” ekotūrisma nominācijā , kas ir augstākais valsts atbalvojums šajā jomā.	III	TIC, NVO	TIC un NVO darbības ietvaros.	
4.5. Ieviesta tūrisma pakalpojumu kvalitātes vērtēšanas sistēma.	4.4.1. Izstrādāt tūrisma pakalpojumu kvalitātes vērtēšanas sistēmu un nodrošināt tās ieviešanu.	Izstrādāt ceļotāju aptaujas anketas , apmeklētāju viedokļa par tūrisma piedāvājumu izzināšanai.	II, 2014	TIC sadarbībā ar nozares speciālistiem vai student.	TIC darbības ietvaros.
		Nodrošināt anketu pieejamību visās tūrisma pakalpojumu sniegšanas vietās.	I, 2014 (turpmāk – regulāri)	Tūrisma uzņēmēji sadarbībā ar TIC	Uzņēmēju līdzekļi.
		Veikt ceļotāju intervēšanu ārpus pakalpojumu sniegšanas vietām (apskates objekti, peldvietas u. c.). Nodrošināt anketu apkopošanu un izvērtēšanu.	III, 2015	TIC sadarbībā ar izglītības iestādēm.	TIC, NVO vai pašvaldību līdzekļi.
	4.4.2. Veicināt tūrisma pakalpojumu sniedzējus izmantot Latvijā izmantotās tūrisma mītnu kvalitātes kategorijas un kvalitātes vērtēšanas sistēmas.	Veicināt Latvijā izmantoto tūrisma mītnu kategorizācijas un tūrisma pakalpojumu kvalitātes sistēmu ieviešanu (Q–Latvia, LVS 200). Organizēt izglītojošus seminārus par kvalitātes sistēmu ieviešanas ieguvumiem un to iegūšanas procedūru.	III, 2019	TAVA	TAVA līdzekļi.
		Veicināt Zaļā sertifikāta ieviešanu parka tūrisma mītnēs. Organizēt izglītojošus seminārus par "Zaļās sertifikāta" ieguvumiem, sertifikāta iegūšanas procedūru un pieejamo finansējumu uzņēmumu pielāgošanai "Zaļā sertifikāta" prasībām.	II, 2019	LLTA "Lauku ceļotājs".	NVO piesaistīti līdzekļi.
4.4.3. Veikt regulāru tūrisma uzņēmumu apsekošanu .	Veikt regulāru tūrisma uzņēmumu apsekošanu to piedāvājuma, jaunumu un apkalpošanas kvalitātes apzināšanai.	II, reizi gadā.	TIC	TIC darbības ietvaros.	

5. mērķis: Veikta regulāra tūrisma resursu, tūrisma infrastruktūras un tūrisma ietekmju uzraudzība, savlaicīgu negatīvo tūrisma ietekmju novēršanas iespēju nodrošināšanai.

5.1. Izveidota apmeklētāju plūsmas uzskaites un to ietekmju novērtēšanas sistēma.	5.1.1. Ieviest vienotu apmeklētāju uzskaites sistēmu , atbilstoši 6.7. nodaļā sniegtajām vadlīnijām.	Nodrošināt regulāru apmeklētāju uzskaiti visās tūrisma pakalpojumu sniegšanas vietās.	I, regulāri	Uzņēmēji, objektu apsaimniekotāji.	Ikdienas darbu ietvaros
		Noslogotākajos senlejas apskates objektos, pie kuriem netiek pārdotas ieejas biļetes (piem., Akmeņupes dabas takā), uzstādīt elektroniskās apmeklētāju uzskaites aparātūru. Nodrošināt iegūto datu apkopošanu un analīzi.	III, 2015, 2019	DAP.	DAP līdzekļi.
		Nodrošināt apmeklētāju uzskaiti datu apkopošanu . Uzskaites rezultātus publiskot novadu un Dvīetes palienes interneta vietnēs.	I, reizi gadā	TIC sadarbībā ar DAP, uzņēmējiem un objektu apsaimniekotājiem.	TIC darbības un mājas lapu uzturēšanas izmaksu ietvaros.
	5.1.2. Ieviest apmeklētāju ietekmes novērtēšanas sistēmu , atbilstoši 6.7. nodaļā sniegtajām vadlīnijām.	Nodrošināt visu tūrisma iesaistīto resursu, tūrisma maršrutu un ierīkotās tūrisma infrastruktūras stāvokļa uzraudzību (vizuālo monitoringu).	I, vismaz divas reizes gadā	TIC sadarbībā ar objektu apsaimniekotājiem, DAP un izglītības iestādēm.	TIC darbības, objektu apsaimniekošanas un brīvprātīgā darba ietvaros.
		Apskates objektos un atpūtas vietās realizēt foto monitoringu un apmeklētāju negatīvo ietekmju uzskaiti tūrisma maršrutos.	I, reizi gadā	TIC sadarbībā ar objektu apsaimniekotājiem, DAP un izglītības iestādēm.	TIC darbības, objektu apsaimniekošanas un brīvprātīgā darba ietvaros.
		Nodrošināt ietekmes monitoringa datu apkopošanu un analīzi . Monitoringa rezultātus publiskot novadu, DAP un Dvīetes palienes interneta vietnēs.	I, reizi gadā	TIC sadarbībā ar DAP un izglītības iest.	TIC darb. un mājas lapu veidošanas izmaksu ietv.
		Izstrādāt priekšlikumus konstatēto negatīvo ietekmju novēršanai un to seku mazināšanai.	I, pēc nepieciešamības.	TIC sadarbībā ar DAP, NVO un objektu aps.	Teritorijas apsaimniekošanas izmaksu ietvaros.

5.2. Nodrošināta regulāra teritorijas apsaimniekošana , tūrisma infrastruktūras atjaunošana un tūrisma radīto negatīvo ietekmju un seku novēršana .	5.2.1. Realizēt regulāru tūrisma iesaistīto resursu apsaimniekošanu .		I, regulāri	Objektu apsaimniekotāji.	Objektu apsaimniekotāju līdzekļi.
	5.2.2. Realizēt nepieciešamos infrastruktūras (t.sk. info. stendu un norāžu) objektu remonta un atjaunošanas darbus .		I, pēc nepieciešamības	Objektu apsaimniekotāji.	Pēc novēršamo ietekmju apjoma – apsaimniekotāju jeb dažādu projektu līdzekļi.
	5.2.3. Realizēt nepieciešamās darbības konstatēto tūrisma negatīvo ietekmju novēršanai un to seku mazināšanai .		I, pēc nepieciešamības	Objektu apsaimniekotāji	Pēc novēršamo ietekmju apjoma – apsaimniekotāju jeb dažādu projektu līdzekļi

6.5. Produktu veidošanas vadlīnijas

Produktu veidošanas politika

Plānojot produktu attīstību un jaunu produktu veidošanu, svarīgi saglabāt skaidru fokusu un prioritātes.

- Dvietes senleja ir jāveido par **ilgtspējīgu tūrisma galamērķi**, ko raksturo spēja palielināt ceļotāju tērīgus, nodrošināt tiem neaizmirstamu pieredzi, jaunas zināšanas un kvalitatīvus pakalpojumus, vienlaikus saglabājot senlejas dabas un kultūras resursus, palielinot pakalpojumu sniedzēju peļņu, uzlabojot vietējo iedzīvotāju dzīves apstākļus (darba vietas, produkcijas noieta, sakārtota infrastruktūra u. tml.) un nodrošinot pārdomātu ilgtermiņa tūrisma attīstības plānošanu. Ilgtspējīgas attīstības principi jāietver ikvienā esošā un jaunā tūrisma piedāvājumā.
- Plānojot jaunu tūrisma produktu attīstību un esošo piedāvājumu pilnveidošanu, svarīgi **saglabāt skaidru fokusu un prioritātes**. Dvietes palienes tūrisma piedāvājums mērķtiecīgi jāvirza palu, dabas vērošanas, dabai draudzīgu saimniekošanas metožu demonstrējumam un sēju kultūras mantojuma iepazīšanas tūrisma virzienā. Perspektīvā iespējams akcentēt arheoloģiju, liekot daudz lielāku akcentu uz precīziem zinātniskiem pētījumiem un teicamu interpretāciju. Papildu Dvietes senlejā un tās apkārtnē attīstāms nestateidzīgais tūrisms, kas izvirzīts par vienu no Latvijas tūrisma attīstības mērķiem. Tas ļautu izmantot Tūrisma attīstības valsts aģentūras tirgvedības aktivitātes „Nestateidzīgas atpūtas” koncepcijā
- Lai mazinātu dabas resursu izmantošanu, mērķtiecīgi jāattīsta **produkti ar augstu pievienoto vērtību** un mazu tiešo dabas resursu patēriņu, t. i., produkti, kuru vērtību veido cilvēks ar savām zināšanām un profesionalitāti. Tie sniedz ne tikai lielāku finansiālo atdevi, bet arī paldzina teritorijā pavadīto laiku un palielina pieprasījumu pēc citiem pakalpojumiem (ēdināšana, naktsmītnes, veikali u. tml.). Piedāvājumi ar lielāku ietekmi uz vidi pārnesami uz ziemas sezonu, kad jebkurai darbībai uz dabas vidi ir mazāka ietekme. Īpaši svarīgi individuālus un augstas pievienotās vērtības produktus veidot ekoloģiski jutīgākās teritorijās.
- Lielākā vērtība jāvelta individuālo ceļotāju, ģimeņu vai nelielu grupu (līdz 20 personām) piesaistei. Uzsvārs jāliek uz kvalitatīvi veidotiem, **elastīgiem un personalizētiem** tūrisma piedāvājumiem, ko attiecīgajam tirgus segmentam var piedāvāt. Kur vien iespējams ļaut apmeklētājiem pašiem **līdzdarboties**, iesaistīties, piedalīties, gūt jaunu, nebijušo pieredzi un pozitīvas emocijas. Tas sekmētu arī lielāku izdevumu veicināšanu no mazāka daudzuma atbraukušo klientu.
- Tūristu mītnēm svarīgi niansēt esošo piedāvājumu, kāpināt to **kvalitāti un konkurētspēju**, akcentēt Dvietes palienes un Sēlijas tematiku, uzlabot sadarbību un tikai tad veidot papildu piedāvājumus. Svarīgi paust savu pozicionējumu – uzsvērt atšķirību un unikalitāti citu pakalpojumu sniedzēju vidū. Labs instruments piedāvājuma kvalitātes izzināšanai ir uzņēmumu viesu grāmatas. Par tādām var kļūt arī viesu aizpildītas saņemto pakalpojumu novērtējuma anketas. Lielāka uzmanība jāvelta līdzīga piedāvājuma cenas izlīdzināšanai un cenas dažādošanai dažādiem tirgus segmentiem (sociālās atbildības ideja: pensionāru, skolēnu un studentu, ģimeņu cenas), kā arī cenas stabilitātei un caurspīdīgumam. Maksimāli iespējamā kvalitāte jānodrošina ikvienā esošā un jaunā tūrisma piedāvājumā.
- Palielinoties galamērķu konkurencei, tūrisma attīstībā iesaistītajām pusēm daudz aktīvāk jāsadarbomas un jāmeklē radošas pieejas ceļotāju piesaistē. Mērķtiecīgi jāuzlabo iesaistīto pušu sadarbība, jāmeklē **jauni sadarbības partneri**, jāattīsta **jaunas kopīgas iniciatīvas** un jāveido **savstarpēji saistītu ķēdes produktu piedāvājums**. Kopīgi piedāvājumi uzlabo uzņēmēju konkurētspēju, veicina ilgāku apmeklētāju piesaisti un lielāku finansiālo atdevi galamērķim. Tieši sadarbībā iespējams panākt lielāku efektivitāti un sasniegt kopīgus mērķus.
- Dvietes senleja nav iedomājama bez cilvēkiem, kas tajā dzīvo un saimieko. Lai veicinātu to atbalstu tūrisma attīstībai, **tūrisma piedāvājuma veidošanā vietējie un tuvākās apkārtnes iedzīvotāji jāiesaista daudz ciešāk**. Maltīti viesiem vislabāk gatavot no apkārtnē audzētiem un gatavotiem produktiem. Kaimiņos sieta ritulītis, podiņš ar parkā lasītu ogu ievārījumu, krūzīte ar svaigi lasītām ogām vai vietējo rokdarbnieču darināts maisiņš ar parkā augušu zāļu tēju būs labākais suvenīrs, ko pasniegt prom braucošiem viesiem piemiņai no Sēlijas dienvidos pavadītajām dienām. Jau šobrīd to veiksmīgi īsteno Dvietes senlejas tūrisma informācijas centra darbinieki. Turpmāk apkārtnes meistaruru gatavoto suvenīru un zemnieku audzētās vai ražotās produkcijas noieta veicināšanā vairāk jāiesaistās arī uzņēmējiem.
- Īstenojot tūrisma attīstību veicinošas aktivitātes būtiski atcerēties, ka tūrisma ekonomiskās attīstības veicināšana Dvietes palienē nav pašmērķis un tas nav uztverams kā pašsaprotams process bez kritiskas attieksmes.

6.6. Tūrisma piedāvājumu pārdošanas veicināšanas vadlīnijas

Tūrisma marketinga ir instruments ar, kura palīdzību sasniegt tūrisma attīstības plānā izvirzītos mērķus un nodrošināt līdzsvarotu ilgtermiņa attīstību. Pareizi noteiktas mērķauditorijas un prasmīga komunikācijas politika ļautu teritorijai piesaistīt tūristus, kuri spēj novērtēt vietas dabas un kultūras unikalitāti. Šādi tūristi nodrošina uzņēmējiem ienākumus un rada papildus motivāciju sargāt galvenās vērtības, kuru dēļ ceļotāji šeit ir ieradusies – dabas daudzveidību, Sēlija kultūras mantojumu un tradīcijas.

Vadlīnijas mērķauditoriju noteikšanai un piesaistei

Pamatojoties uz līdzšinējo ceļotāju plūsmu izvērtējumu, tūrisma attīstības tendencēm, stratēģijas mērķiem, tūrisma tirgus tuvumu un potenciālu, tūrisma attīstības plānā ir noteiktas trīs mērķtirgus grupas:

- prioritāri: Daugavpils, Rīga, Sēlija un Lietuva;
- sekundāri: Polija, Nīderlande, citi Latvijas reģioni;
- perspektīvi: Krievija, Baltkrievija, Lielbritānija, Somija un citi ārvalstu tirgi.

Ierobežota finansējuma apstākļos lielāka vērtība jāvelta prioritāro mērķtirgu ceļotāju piesaistei. Pārējo tūrisma tirgu piesaistei izmantojamas pasīvas metodes – nodrošinot atbilstošās valodās sagatavotu informācijas materiālu pieejamība e-vidē.

Prioritārajos mērķtirgos vēlamu mērķauditoriju identificēšanā izmantojami vairāki kritēriji:

- Ceļojuma mērķis – dabas baudīšana un izzināšana, sēļu kultūras mantojuma iepazīšana, putnu vērošana, ūdens tūrisma piedzīvojumi, vides izglītība.
- Ceļotāja vajadzības, motivācija un labumi, pēc kā tie tiecas – saturīga atpūta dabā, dabas un kultūras izzināšana, „bēgšana” no ikdienas, pilsētas vai trokšņa, tradicionālās dzīvesziņas apguve, vēlme iesaistīties, piedalīties un pilnveidoties, baudīšana un nesteidzīgums pretstatā steigai, paviršai apskatei un „jedzeršanai pie dabas” vienai kur.
- Mērķauditoriju vecums un dzimums nav noteicošais, tomēr svarīgi to ņemt vērā produktu veidošanā, paredzot atbilstošus piedāvājumus ģimenēm ar bērniem, skolēniem, senioriem un jauktu vecumu ceļotājiem.
- Pēc pirkstspējas apmeklētāji raksturojami kā maksātspējīgi, jo, lai atbrauktu no izvēlētajiem mērķtirgiem, jābūt vidējam vai tuvu vidējam ienākumu līmenim. Būtiski piedāvāt elastīgas atlaides, veidojot piedāvājumus dažādām mērķgrupām (ģimenēm ar bērniem, senioriem u. tml.).

Šie kritēriji izmantojami, arī plānojot jaunu tūrisma produktu veidošanu vai esošo pilnveidošanu. Veidojot jaunus vai pilnveidojot esošos tūrisma piedāvājumus, nepieciešams iespējami sīkāk izprast šo klientu intereses, vajadzības, izturēšanos, domāšanu, ceļošanas veidu un labumus, pēc kā tie tiecas. Esošo ceļotāju vajadzības, var izzināt izpētot uzņēmuma viesu grāmatu. Viesu rakstītajās atsauksmēs atspoguļojas arī pašu rakstītāju vērtības, intereses un stereotipi, ko veiksmīgi iespējams izmantot, turpinot produktu attīstību un uzlabojot to reklāmu.

Lai sekmīgāk piesaistītu vēlamās ceļotāju grupas, jāapzinās galvenie lēmuma pieņēmēji un to pamatvajadzības.

- Organizētas tūristu grupas. Lēmuma pieņēmēji – ceļojumu konsultanti, kas organizē maršrutus, veicina jaunu programmu izveidi un par saviem līdzekļiem tos reklamē gan internetā, gan uzņēmumu katalogos. Svarīgi īstajā brīdī (septembrī, oktobrī) tos informēt par nākošā gada pasākumiem un aktuālajiem tūrisma piedāvājumiem.
- Skolēnu grupas. Lēmuma pieņēmēji – skolotāji un ārpusklases darba organizētāji. Svarīgs atraktīvu vietējo gidu piedāvājums, līdzdarbošanās iespējas un programmas, kas tematiski un saturiski saskaņotas ar skolēnu mācību saturu un interesēm.
- Ģimenes ar bērniem. Lēmuma pieņēmēji visticamāk ir vecāki, taču īpaši mammas. Lai vecāki izvēlētos ceļojumu, būtiski tūrisma produktā ietvert bērnu attīstībai, iemaņu un prasmju pilnveidei vēltus elementus un līdzdarbošanās iespēju. Ja vecāki ar ceļojuma pieredzi būs apmierināti, tie, iespējams, atgriezīsies kā darījumu tūristi vai atpūtas braucienos ar kolēģiem vai draugiem.
- Draugu kompānijas. Lēmumus visbiežāk pieņem kopā. Svarīgi laicīgi nodrošināt ērti pieejamu un precīzu informāciju par tematiski grupētu un sezonāli aktuālu piedāvājumu. Ierasta komunikācijas forma – sociālie tīkli.
- Individuālie ceļotāji vai tematiski noskaņoti ziņkārīgie, kuri meklē personības pilnveidi, unikālu pieredzi un autentiskumu. Dvietes priekšrocība šeit ir tās atrašanās „ārpus galvenās tūrisma takas”.

Konkurētspējas priekšrocības

Sekmīgai izvēlēto mērķauditoriju piesaistei jāizmanto vietas konkurētspējas priekšrocības un mērķauditoriju uzrunājoši atslēgas vārdi. Dvietes senlejas priekšrocības saistāmas ar patiesu sēļu viesmīlību, kvalitatīviem, augstas pievienotās vērtības tūrisma piedāvājumiem, individuālu pieeju un līdz niansēm pilnveidotu, ar ceļotāju vēlmēm saskaņotu tūrisma pakalpojumu.

Pozicionēšana

Pozicionējot Dvietes senlejas tūrisma piedāvājumu latviešu mērķauditorijai, iespējams izmantot šādus raksturvārdus:

- sēļu kultūra un viesmīlība;
- Augšzemes (*Highlander*) govīs;
- Dvietes senleja – starp lielākajām palieņu plavām Eiropā;
- palu piedzīvojumi;
- upju tecēšana pret kalnu;
- zosu lielkoncerts;
- Dvietes paliene – Latvijas dienvidu savvaļa;
- piektais gadalaiks (paralēles ar Soomaa nacionālo parku Igaunijā).

Lietuviešu mērķauditorijai papildus izmantojami sekojoši raksturvārdi:

- Kopīgais un atšķirīgais sēļu kultūrā
- Savvaļas daba un piedzīvojumi tuvajās ārzemēs
- Ziemeļu palu burvība

Ārvalstnieku piesaitē bez jau minētā:

- Griežu karaļvalsts.

Komunikāciju politika

Komunikāciju politika pamatā jāvērs uz sabiedriskajām attiecībām, pašiniciatīvu un ciešāku sadarbību TIC-iem ar uzņēmējiem, piesaistot akadēmiskos spēkus. Reklāmas budžeta nauda vairāk vēršama elektronisko komunikācijas resursu virzienā.

Biedrībai „Dvietes senlejas pagastu apvienība” var piešķirt papildu lomu kļūt par platformu plašāka tūrisma galamērķa attīstīšanai, iesaistot TIC, uzņēmējus un akadēmiskos spēkus izvirzīto mērķu sasniegšanai un tajā skaitā komunikācijas politikas realizēšanai, deleģējot atbildības daudz plašākā lokā.

Izplatīšanas politika

Tūrisma pakalpojumu pārdošana organizējama vairākos veidos.

- Tiešas pārdošanas veidā, izmantojot visdažādākos saziņas avotus (daļa tūrisma mītņu Dvietes palienē šobrīd ir visai attālu no elektroniskās saziņas līdzekļiem). Būtiski rekomendēt citus savu pakalpojumu papildinošus pakalpojumus no tuvākās apkārtnes.
- Ar starpnieku palīdzību. Tūrisma operatori un aģenti bieži vien ir ar labāku pārdošanas prasmi vai pieeju citiem izplatīšanas kanāliem un klientu tirgiem. Šajā situācijā individuālajā cenu politikā labi paredzēt komisijas naudas iespēju. Īpaša vieta šeit ir arī TIC.
- Izmantojot vēstnešus – reklamētājus, kuri veicina pārdošanu izplatot pašu gūto pieredzi. Mutvārdu reklāmas spēks ir jānovērtē, īpaši aktuāls vietējā tirgū.
- Perspektīvā – tiešsaistes veidā.

Plānot vienotu uzņēmēju iekļaušanos kopējā galamērķa tūrisma pakalpojumu rezervēšanas sistēmā, kas būtu veidota vienotā mājas lapā, šobrīd vēl ir pārāgri. Tā vietā uzņēmējiem pašiem jāizvērtē dažādu nacionālo vai starptautisko izplatīšanas kanālu iespējas, lai pieņemtu lēmumu veiksmīgākai produkta pārdošanai. Lai pietuvotos vienotai tūrisma piedāvājuma izplatīšanas iespējai un paaugstinātu galamērķa kopējo konkurētspēju, šobrīd stratēģiski svarīgi ir sasaitīt visu galamērķa uzņēmēju mājas lapas vienotā Dvietes palienes tūrisma informācijas vietnē. Būtiski veidot sadarbības tīklojumu un būt ieinteresētiem savstarpēji pakalpojumu pārdošanas veicināšanā. Princips – sadarbība konkurences apstākļos.

6.7. Tūrisma monitoringa vadlīnijas

Tūrisma monitoringa vadlīnijas ir ieteikumi tūristu un to darbības izpausmju fiksācijai un novērtēšanai, tūrisma iesaistīto dabas un kultūras objektu ilgtermiņa novērošanai un iegūto rezultātu izvērtēšanai.

Īstenojot tūrisma monitoringu tiktu iegūti dati, kas rāda tūrisma plūsmas telpiskos virzienus, dinamiku un tendences gan atsevišķos dabas, kultūras, infrastruktūras un pakalpojumu sniegšanas objektos, gan teritorijā kopumā. Šie dati turpmāk noderētu plānojot konkrētu objektu labiekārtojumu, jaunu tūrisma piedāvājumu ieviešanu un nosakot tūrisma negatīvo ietekmju novēršanas un seku mazināšanas pasākumus.

Svarīgākie priekšnoteikumi tūrisma monitoringa veikšanai ir:

- visu tūrisma, dabas aizsardzībā un teritorijas ilgtermiņa attīstībā iesaistīto pušu ieinteresētība un izpratne par monitoringa nepieciešamību un tā īstenošanas ieguvumiem;
- vismaz minimāls finansējums atsevišķiem monitoringa veidiem;
- visu monitoringā iesaistīto pušu sadarbība;
- monitoringa un tā rezultātā iegūto datu sistemātiska uzglabāšana, apkopošana un pieejamība ikvienam interesentam ilgtermiņā;
- monitoringa rezultātiem sekojošas rīcības, kas vērstas uz monitoringa laikā konstatētu tūrisma, dabas resursu aizsardzības un sociāli - ekonomisko problēmu saprātīgu un loģisku risinājumu;
- monitoringa veidiem ir jābūt izvēlētiem adekvāti esošajai situācijai, tiem ir jābūt pēc iespējas vienkāršākiem, viegli saprotamiem, viegli interpretējamiem, relatīvi lētiem un pielāgotiem konkrētai situācijai.

Tūrisma monitoringa potenciālie veicēji var būt DAP vai TIC darbinieki, izglītības iestāžu mācītāji, studenti un vecāko klašu skolnieki, dabaszinātni un tūrisma nozares speciālisti, tūrisma uzņēmēji, objektu īpašnieki vai apsaimniekotāji, vietējie iedzīvotāji un NVO biedri. Vietējos iedzīvotājus, mācītājus, vecāko klašu skolniekus un studentus monitoringa veikšanā iespējams iesaistīt izmantojot sabiedriskā monitoringa iespējas, kas veiksmīgi kopš 2006. gada tiek izmantotas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā. Monitoringa datus jāapkopo novadu TIC. Monitoringa rezultāti jāpublicē novadu, dabas aizsardzības pārvaldes un Dvietes mājas lapā.

Apmeklētāju skaita monitoringa

Apmeklētāju uzskaites tūrisma pakalpojumu sniegšanas vietās

Tūrisma objektos, kuros apmeklētājs nonāk tiešā kontaktā ar pakalpojuma sniedzēju (tūrisma informācijas centri, tūristu mītnes, amatnieku sētās, lauku labumu saimniecības, dabas takas, kuru apskatei nepieciešams iegādāties biļeti u. c.), veikt apmeklētāju klātienē uzskaites.

Apmeklētāju skaita datus vākt vairākos griezumos:

- gada kopējais apmeklētāju skaits;
- apmeklētāju skaits pa mēnešiem;
- apmeklētāju skaits, kas izmantojuši konkrētu tūrisma piedāvājumu;
- nomāto inventāra vienību skaits;
- pasākumu apmeklētāju skaits.

Uzskaiti veic objekta īpašnieki, apsaimniekotāji vai to nolīgti darbinieki, kuri atbild par klientu apkalpošanu. Apmeklētāju uzskaiti jāveic pēc iespējas vairāk tūrisma iesaistīto pakalpojumu sniedzējiem, lai pēc iegūtajiem datiem varētu spriest par tūrisma plūsmām, to virzieniem un apjomiem.

Apmeklētāju elektroniskā uzskaites

Noslogotākajos dabas tūrisma objektos (piem., Akmeņupes dabas takā) ieteicams veikt apmeklētāju elektroniskās uzskaites. Metodes rezultātā tiek iegūta precīza informācija par apmeklētāju skaitu, ko var izmantot dažādu apsaimniekošanas pasākumu plānošanā.

Apmeklētāju elektronisko uzskaiti vēlams realizēt līdz ar apmeklētāju ietekmes novērtējumu, izmantojot zemāk minētās ietekmju fiksēšanas metodes. Tas radītu iespēju laicīgi meklēt risinājumus, nevēlamu tūrisma ietekmju seku novēršanai, plānot un virzīt tūristu plūsmas.

Apmeklētāju ietekmes novērtējums

Objekta vizuālais monitoringa

Jebkurā dabas vai kultūras objektā, kurš iekļauts tūrisma piedāvājumā, sezonas sākumā un beigās jāveic objektu vizuālais monitoringa. Ar šo monitoringa veidu tiek saprasts tūrisma objekta (vai teritorijas) un tā tuvākās apkārtnes stāvokļa fiksācija. Šī ir lētākā un vienkāršākā monitoringa metode, kuru var īstenot ikviens. Tā veikšanai nav nepieciešams speciāls inventārs. Lai novērojumu dati būtu salīdzināmi, konstatētās ietekmes fiksēt novērojumu anketā.

Metode piemērota, lai novērtētu tūrisma infrastruktūras (t. sk. informācijas stendu un norāžu zīmju) un biežāk apmeklēto vietu stāvokli (jaunas ugunsкура vietas, piesārņojums ar sadzīves atkritumiem u. tml.).

Objekta foto monitoring

Noslogotākajos tūrisma objektos veikt objektu foto monitoringu. Foto monitoringa laikā fiksēt tūrisma infrastruktūras, tūrisma objektu un to apkārtnes stāvokli. Arī šī metode ir samērā lēta un vienkārša un tā veikšanai nav nepieciešams īpašs inventārs vai speciālas zināšanas.

Metode piemērota, lai ilgstošā laikā sekotu līdži kāda objekta izmaiņām, piem., atpūtas vietas vai dabas takas stāvoklim, nomīdījumam, nogāžu erozijai u. tml. Metodes priekšrocība – salīdzinot dažādos gados uzņemtas fotogrāfijas iespējams objektīvi spriest par apmeklētāju ietekmju pieaugumu vai samazināšanos.

Negatīvo ietekmju uzskaitē dabas takās un tūrisma maršrutos

Metodes ietvaros aktīvā tūrisma sezonas beigās tūrisma maršrutos uzskaitīt un fiksēt negatīvās apmeklētāju ietekmju izpausmes (jaunas ugunsкура vietas, atkritumi, nocirsti koki, lauzti zari, izmētāti atkritumi u. c.). Lai uzskaišu dati būtu salīdzināmi, konstatētās ietekmes fiksēt novērojumu anketā.

Tūrisma pakalpojumu kvalitātes novērtējums

Ceļotāju anketēšana

Ceļotāju anketēšana ļauj noskaidrot ceļotāju apmierinātības līmeni, apzināt nozīmīgākās ceļotāju grupas, to intereses un nepieciešamības. Šāda informācija palīdz sagatavot konkurētspējīgāku tūrisma piedāvājumu. Ceļotāju anketēšanu jāveic tūrisma pakalpojumu sniegšanas vietās (lūdzot apmeklētājiem aizpildīt īsas anketas) un pie apskates objektiem (lūdzot apmeklētājiem atbildēt uz pāris jautājumiem).

Lai nākotnē varētu veikt tūrisma ekonomiskās ietekmes aprēķinus, ceļotāju anketēšanas ietvaros papildus nepieciešams noskaidrot apmeklētāju sadalījumu pēc uzturēšanās ilguma, nakšņošanas (viesnīca, viesu māja, dienesta viesnīca, telts, treileris, viesos pie paziņām vai radiem) un ceļošanas veida (automašīna, sabiedriskais transports, velo u.c.), kā arī to reālos un plānotos ceļojuma izdevumus.

Tūrisma nozarē iesaistīto intervēšana

Vismaz reizi trijos gados nepieciešams veikt vietējo uzņēmēju, pašvaldību un to iestāžu darbinieku, NVO biedru un vietējo iedzīvotāju aptaujas un intervijas par problēmu jautājumiem, kas saistīti ar tūrisma aktivitāšu plānošanu un īstenošanu.

Papildus ik gadu nepieciešams apkopot informāciju par tūrisma uzņēmumu, tūrisma produktu (t.sk. aktīvā, dabas, kultūras), sadarbības gadījumu (starp uzņēmējiem u.c. tūrisma iesaistītajiem spēlētājiem), vides gidu, ar vides izglītību un dabas aizsardzību saistītu informatīvu pasākumu, izdoto informatīvo materiālu un ar Dvietes senlejas un tās apkārtnes dabu un tūrisma saistītu publikāciju skaitu konkrētajā gadā.

Lai nākotnē varētu veikt tūrisma ekonomiskās ietekmes aprēķinus, nepieciešams apkopot regulāru un sistemātisku informāciju par:

- ieņēmumiem no tūristu nakšņošanas, ēdināšanas, citu pakalpojumu sniegšanas (laivu, velosipēdu vai slēpju nomas, gidu pakalpojumiem, suvenīru iegādes u. c.);
- tūrisma un ar to saistītajās jomās nodarbināto skaitu, piedāvāto resursu un pakalpojumu dažādību un apjomu;
- pasākumu apmeklētību, to rīkošanas izdevumiem un ieņēmumiem;
- netiešo tūrisma ietekmi (piem., pārtikas produktu tirdzniecība viesu namu viesiem).

Regulāras tūrisma statistikas veidošana turpmāk nodrošinātu iespēju objektīvi novērtēt tūrisma ietekmi uz vietējo ekonomiku, kā arī mērķtiecīgi plānot turpmākās aktivitātes.

VII Tūrisma attīstības plāna ieviešana un atjaunošana

7.1. Plāna ieviešanas un aktualizācijas priekšlikumi

Plāna aktualizācija veicama 2020. gadā, vai ātrāk, ja strauja apstākļu maiņa nosaka ātrāku plāna atjaunošanas nepieciešamību. 2015. gadā veikt plāna ieviešanas inventarizāciju un nepieciešamības gadījumā – rīcību un uzdevumu maiņu. Plāna aktualizēšanu un ieviešanas inventarizāciju veikt vietējai NVO. Izmaiņas rīcības plānā saskaņot ar DAP, pašvaldībām, TIC, citām NVO, uzņēmējiem un vietējiem iedzīvotājiem.

7.2. Plāna ieviešanas atbalsts

Stratēģijas ieviešanai izveidota virtuālā atbalsta platforma ar mērķi konsultēt ieinteresētās puses konkrētu soļu īstenošanā un skaidrot konkrētus punktus turpmākajā stratēģijas perioda darbībā. Tā kā turpmākie 10 gadi ir dinamisks un ilgs periods, tad šajā atbalsta punktā būs aktualizēta informācija par jaunākajām tendencēm un taktiku dažādās tūrisma tirgvedības situācijās – specifiski arī šajā sfērā.

Adrese: <http://tirgvediba.wordpress.com/>

Sadaļa: stratēģijas

Kontakti saziņai: Andris Klepers; e-pasts: andris.klepers@va.lv

7.3. Plāna ieviešanas kontrole un monitoring

Plāna ieviešanas konsole un monitoring ir būtisks, lai identificētu tūrisma attīstību un kontrolētu ilgspējības rādītājus. Mērīt var dažādus rādītājus, individuāli mērījumi būs katra uzņēmēja rīcībā – galvenokārt apgrozījuma, peļņas un ieguldīto investīciju rādītāji. Dvietes palienei kopumā vajadzētu mērīt vairākus mainīgos rādītājus, kas ļautu spriest par teritorijas attīstību kopumā.

Tabula Nr. 10. Plāna ieviešanas kontrole

Nr.	Kritērijs	Gads			
		2010	2013	2016	2019
1.	Vidējais viena tūrista pavadītais laiks galamērķī	15,7h			
2.	Vidējie viena tūrista iztērētais naudas daudzums galamērķī				
3.	Apmeklētāju skaits Putnu salas „Gulbjos”	1200			
4.	Vidējais noslogojums Dvietes un apkārtnes tūristu mītnēs	15,4			
5.	Pieminēšanas biežums <i>Google.lv</i> meklētājā (visā tīmeklī) – raksturvārdam „Dvietes paliene”	5800			
	raksturvārdiem "Dviete", "putni"	630			
	raksturvārdiem "Dviete", "pali"	91			
6.	Mutvārdu reklāmas indekss	9,47			
7.	Putnu sugu skaits	180			
	t.sk. griežu skaits	>100			
	caurceļojošo zosu skaits	25-30 tk.			
8.	Vietējie iedzīvotāji, kuri iesaistīti tūrisma organizēšanā galamērķī (absolūti un proporcionāli)				

Kvantitatīvie rādītāji, kas ir izmērāmi un to monitoring jāveic regulāri, taču ne retāk, kā reizi 3 gados.

Izmantotie informācijas avoti

Plānošanas dokumenti

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam. RAPLM, 2010.
Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007. – 2013.gadam. RAPLM, 2006.
Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes 2009. – 2015.gadam
Latvijas tūrisma mārketinga stratēģija 2010. – 2015.gadam. TAVA, 2010.
Latgales attīstības plāns, 2000.
Latgales reģiona telpiskās struktūras plāns, 2004.
Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006-2026.gadam, 2006.
Latgales reģiona attīstības programma 2007.-2013.gadam, 2007.
Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2006.-2018.gadam
Rubenes pagasta attīstības programma 2008. – 2020.gadam
Dvietes palienes dabas parka dabas aizsardzības plāns 2006. – 2015. gadam. 2005, Latvijas Ornitoloģijas biedrība.

Normatīvie akti

02.03.1993. likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" ar grozījumiem līdz 31.03.2010.
12.02.1992. likums "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" ar grozījumiem līdz 12.11.2009.
05.02.1997. "Aizsargjoslu likums" ar grozījumiem līdz 14.05.2009.
17.09.1998. "Tūrisma likums" ar grozījumiem līdz 10.12.2009.
21.03.2002. "Reģionālās attīstības likums" ar grozījumiem līdz 25.02.2010.
19.05.1994. likums "Par Pašvaldībām" ar grozījumiem līdz 01.12.2009.
24.04.2007. MK not. Nr. 274. "dabas parka "Dvietes paliene" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"
26.08.2003. MK not. Nr.474 "Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju, valsts pirkuma tiesībām un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu" ar 06.04.2010. grozījumiem.
02.06.2009. MK not. Nr. 507 "Dabas aizsardzības pārvaldes nolikums"
16.11.2004. MK not. Nr. 936. "Tūrisma attīstības valsts aģentūras nolikums"
09.11.2004. MK not. Nr. 916. "Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas nolikums"

Literatūra un publikācijas

Beunder N. 2002. PAN Parks manual For Sustainable Tourism & Development. Practical Guidelines for The Formulation Of A Sustainable Tourism Development Strategy For Protected Areas And Their Regions. Budapest, PAN Parks Foundation in Hungary & WWF
Dabas aizsardzības pārvalde. 2007. Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vienotais stils.
Drumm A., Moore A. 2002. Ecotourism Development. A Manual for Conservation Planners and Managers. Arlington, The Nature Conservancy.
Gebhard K., Meyer M., Roth S., 2006. Eight Steps Towards a Tourism Management Plan. Bonn, ETE & UNESCO MaB
Gebhard K., Meyer M., Roth S., 2007. Sustainable Tourism management Planning in Biosphere Reserves. Bonn, ETE & UNESCO MaB
Gutierrez E., Lamoureux K. et.al. 2005. Linking Communities, Tourism & Conservation. Washington, Conservation International & The George Washington University.
Hajdu K. (eds.), 2008. How Local Agenda 21 Can Change Your Community. Warsaw, CEEweb.
Kajala L., Almik A., et.al. 2007. Visitor Monitoring in Nature Areas – A Manual Based on Experiences from The Nordic and Baltic Countries. Stockholm, Swedish Environmental Protection Agency & Nordic Council of Ministers.
LR Ekonomikas ministrija. 2008. Tūrisma un viesmīlības terminu skaidrojošā vārdnīca.
Maldups A. 1937. Aprinķu un pagastu apraksti. Rīga, Valsts statistikas pārvalde.
Račinskis E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga, LOB.
Sabiedrisko Lietu Ministrijas Tūrisma nodaļa. 1937. Tūristu apmetņu saraksts. izdevums. Rīga, "Latviju Kultūras" spiestuve.
Turlajs J. (red.), 2004, Latvijas ceļvedis. SIA Karšu izdevniecība Jāņa sēta.
UNWTO, 2007, A Practical guide to tourism destination management. Madrid,
Vanags K. 1939. Ceļvedis pa Dzimto zemi. Tūristu ceļojumu maršruti Latvijā. Rīga, Sabiedrisko lietu ministrijas Tūrisma nodaļa.
Žigurs E. (red.). 1957. Brīvā Daugava: Tūrisma maršruti I. Rīga, Latvijas PSR Izglītības ministrija, Republikāniskā bērnu ekskursiju un tūrisma stacija.
Daugavpils rajons. Karte 1: 100 000. Karšu izdevniecība „Jāņa sēta”;

Interneta avoti

Dabas aizsardzības pārvaldes mājas lapa www.daba.gov.lv
Latvijas Centrālās statistikas pārvaldes mājas lapa www.csb.gov.lv
Latvijas Tūrisma attīstības valsts aģentūras mājas lapa www.latvia.travel
Nodarbinātības valsts aģentūras mājas lapa cvp.nva.gov.lv
Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes mājas lapa www.pmlp.gov.lv
Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas mājas lapa www.mantojums.lv
Valsts akciju sabiedrības "Latvijas Valsts ceļi" mājas lapa www.lvceli.lv
Latgales plānošanas reģiona informācijas portāls www.latgale.lv
Zemgales plānošanas reģiona informācijas portāls www.zemgale.lv
Ilūkstes novada mājas lapa www.ilukste.lv
Jēkabpils novada mājas lapa www.jekabpilsnovas.lv
Biedrības "Latvijas ezeri" izveidotā Latvijas ezeru datu bāze www.ezeri.lv
Latvijas Velo informācijas centrs www.bicycle.lv
Latvijas Piļu un muižu asociācijas mājas lapa www.pilis.lv
Latvijas muižās esošo skolnieku un skolotāju veidota mājas lapa "Skolas Latvijas muižās un pilīs"
www.liis.lv/skolas/pilis/
Latvijas Lauku tūrisma asociācijas "Lauku ceļotājs" mājas lapa www.celotajs.lv
Tūrisma informācijas mājas lapa www.celtaka.lv
Tūrisma informācijas mājas lapa www.etaka.lv
Tūrisma informācijas mājas lapa www.vietas.lv

Pielikumi

1. pielikums. APRAKSTI UN TABULAS

1.1. pielikums. Dvietes palienes dabas parka tūrisma piedāvājums

Tūrisma informācijas sniedzēji

#	Nosaukums	Adrese	Interneta adrese	Telefons
Dvietes palienes dabas parka teritorijā				
1.	Dvietes senlejas TIC	"Gulbji", Bebreņu pagasts	-	65407909
Ārpus Dvietes palienes dabas parka				
2.	Ilūkstes novada TIC	Parka iela 2, Pilskalne	www.ilukste.lv	65440826
3.	Bebrenes TIP	Bebrenes pagasta pārvalde, Bebrene	-	65407909
4.	Subates TIP	1. maija iela 1, Subate	-	28604244
5.	Stendera muzeja TIP	Stendera muzejs, Eglaine	-	20028330
6.	Dvietes pagasta muzeja TIP	Dvietes pagasta muzejs, Dviete	-	29466687
7.	Jēkabpils novada TIC	Brīvības iela 140/142, Jēkabpils	www.jekabpils.lv	65233822
8.	Latgales plānošanas reģions	Saules iela 15a, Daugavpils	www.latgale.lv	Sniedz tūrisma informāciju interneta vidē
9.	Tūrisma attīstības valsts aģentūra		www.latvia.travel	Sniedz tūrisma informāciju interneta vidē

Ēdināšanas uzņēmumi

#	Nosaukums	Adrese	Telefons
Ārpus Dvietes palienes dabas parka			
1.	Bebrenes prof. vsk. ēdnīca	Bebrene, Bebreņu pagasts, Ilūkstes novads	26360767
2.	Kafejnīca "Čau Rasma"	Bebrene, Bebreņu pagasts, Ilūkstes novads	28205204
3.	Kafejnīca atpūtas bāzē "Eglukalns"	"Kalnāji", Svētes pagasts, Daugavpils novads	29506190
4.	Ēdnīca "Iltā-D"	Sporta 2, Ilūkste, Daugavpils novads	65407482
5.	Kafejnīca "Rudzupuķes"	Svētes pagasts, Daugavpils novads	28319326
6.	Restorāns "Svētes muiža"	Alejas iela 7, Svēte, Daugavpils novads	65427822

Naktsmītnes

#	Nosaukums	Adrese	Telefons	Istabu skaits	Vietu skaits
Dvietes palienes dabas parka teritorijā					
Ilūkstes novads					
1.	Lauku māja "Lieziedi"	"Lieziedi", Dvietes pagasts	29466687		8
Ārpus Dvietes palienes dabas parka					
Ilūkstes novads					
2.	Bebrenes prof. vsk. dienesta viesnīca	Bebrene, Ilūkstes novads	65464230	10	20 + 26
3.	Lauku māja "Dailes"	"Dailes", Pilskalnes pagasts	29172946	2	6
4.	Viesu māja "Driģenes"	"Driģenes", Pilskalnes pagasts	26555275	2	10 + 10
5.	Atpūtas bāze "Dūbezers"	"Dūbezers", Pilskalnes pagasts	65462296		10
6.	Lauku māja "Dzintari"	"Dzintari", Pilskalnes pagasts	26481223	3	15
7.	Ciema māja "Glenda"	Tirgus iela 3, Ilūkste	22014036		10
8.	Dienesta viesnīca Ilūkstes bērnudārzā "Zvaniņš"	Jēkabpils iela 10a, Ilūkste	29215697	2	4 + 40
9.	Viesu māja "Pie torņa"	Zemnieku iela 36a, Ilūkste	22427969	3	9 + 11
10.	Lauku māja "Rozes"	"Rozes", Pilskalnes pagasts	29197182		
11.	Lauku māja "Rubeņi"	"Rubeņi", Pilskalne, Pilskalnes pagasts	28354070		5
12.	Viesu nams "Saliņas"	"Saliņas", Eglaines pagasts	29249017		10 + 24
13.	Dienesta dzīvoklis Šēderē	Pašulienas ciems	25909457		10
14.	Dienesta dzīvoklis Subatē	1. maija iela 1, Subate	65463189	6	15
Jēkabpils novads					
15.	Ciema māja "Priednieki"	"Priednieki", Rubene, Rubenes pagasts	29125129	1	2
Daugavpils novads					
16.	Viesu nams "Rudzupuķes"	"Rudzupuķes", Svētes pagasts, Daugavpils novads	28319326		
17.	Viesnīca "Svētes muiža"	Alejas iela 7, Svēte			
Aknīstes novads					
18.	Viesu nams "Sila strauti"	"Sila strauti", Asares pagasts	29115491		

1.2. pielikums. Dabas parka "Dvietes paliene" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

- 1.1. dabas parka "Dvietes paliene" (turpmāk - dabas parks) aizsardzības un izmantošanas kārtību;
 - 1.2. dabas parka funkcionālo zonējumu, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamo sugu un biotopu aizsardzību un teritorijai raksturīgās ainavas saglabāšanu;
 - 1.3. dabas parka apzīmēšanai dabā lietojamās informatīvās zīmes paraugu un tās lietošanas un izveidošanas kārtību;
 - 1.4. dabas parkā esošo dabas pieminekļu - aizsargājamo koku - aizsardzības un izmantošanas kārtību.
2. Dabas parka teritorijā nav spēkā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.
3. Dabas parka platība ir 4989 ha. Dabas parka funkcionālo zonu shēma noteikta šo noteikumu 1.pielikumā, bet funkcionālo zonu robežas - šo noteikumu 2.pielikumā.
4. Dabas parka robežas dabā apzīmē ar speciālām informatīvām zīmēm. Informatīvās zīmes paraugs un lietošanas kārtība noteikta šo noteikumu 3.pielikumā. Informatīvo zīmju izveidošanu (sagatavošanu) un izvietojumu nodrošina Dabas aizsardzības pārvalde sadarbībā ar attiecīgo pašvaldību.
5. Lai nodrošinātu savvaļas sugu un biotopu aizsardzību, atbilstoši to izplatībai dabas parkā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas:
- 5.1. dabas lieguma zona;
 - 5.2. dabas parka zona.

II. Vispārīgie aprobežojumi visā dabas parkā

6. Zemes īpašniekiem (lietotājiem) aizliegts savā īpašumā (lietojumā) ierobežot apmeklētāju pārvietošanos pa ūdenstecēm un ūdenstilpēm, kā arī pārvietošanos pa velomaršrutu un takām, kas norādītas šo noteikumu 1.pielikumā un paredzētas dabas parka apskatei.
7. Jebkāda veida reklāma dabas parkā izvietojama dabā pēc Valsts vides dienesta reģionālās vides pārvaldes (turpmāk - reģionālā vides pārvalde) rakstiskas atļaujas saņemšanas.
8. Informāciju par dabas parka īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēm un īpaši aizsargājamiem biotopiem drīkst izplatīt tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju.
9. Visā dabas parkā aizliegts:
- 9.1. ierīkot atkritumu poligonus, kā arī piesārņot un piegružot vidi ar atkritumiem un uzglabāt atkritumus tam nepiemērotās vietās;
 - 9.2. bojāt un iznīcināt speciālās informatīvās zīmes, kā arī informācijas standus un labiekārtojuma objektus;
 - 9.3. dedzināt sauso zāli un niedres, izņemot gadījumus, ja tas nepieciešams biotopu apsaimniekošanas pasākumu veikšanai, saņemta reģionālās vides pārvaldes rakstiska atļauja un minētās darbības saskaņotas ar institūciju, kas atbild par ugunsdrošību un ugunsdzēsību;
 - 9.4. nobraukt no ceļiem un pārvietoties ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem, mopēdiem un pajūgiem pa meža un lauksaimniecības zemēm, ja tas nav saistīts ar šo teritoriju apsaimniekošanu, uzraudzību vai zinātnisko pētījumu veikšanu;
 - 9.5. kurināt ugunsķurkus ārpus īpaši norādītām vai speciāli ierīkotām vietām (izņemot ugunsķurus pagalmos, ugunsķurus ciršanas atlieku sadedzināšanai atbilstoši meža apsaimniekošanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem, kā arī ugunsķurus tādu sanesumu sadedzināšanai, kurus palu ūdeņi atstāj uz pļavām un laukiem, un tādu ciršanas atlieku sadedzināšanai, kas rodas, izcērtot kokus un krūmus un atjaunojot pļavas);
 - 9.6. būvēt elektronisko sakaru tīklu torņus;
 - 9.7. uzstādīt vēja ģeneratorus;
 - 9.8. sadalīt zemes īpašumus zemes vienībās, kas mazākas par 10 ha, tai skaitā dalot kopīpašumu, kā arī noteikt lietošanas tiesības kopīpašumam, ja kāda kopīpašnieka lietošanā paliek mazāk par 10 ha;
 - 9.9. pļaut virzienā no lauka malām uz centru, izņemot gadījumus, kad citādi pļaušanu veikt nav iespējams un tiek ievēroti papildu nosacījumi dzīvnieku drošībai - vismaz uz trijām diennaktīm pļavas vidū tiek atstātas vismaz 20x20 m lielas nenoplautas platības vai 20 m platas nenoplautas joslas;
 - 9.10. pārvietoties ar motorizēto ūdenstransportu, izņemot valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu pārvietošanos, pildot dienesta pienākumus;
 - 9.11. celt un ierīkot jaunus aizsprostus un citas ūdens regulēšanas ietaises, izņemot gadījumus, ja tas nepieciešams biotopu atjaunošanas un palienes hidroloģiskā režīma atjaunošanas pasākumu veikšanai (upju dabisko gultņu atjaunošanai, meliorācijas grāvju aizdambēšanai) un saņemta reģionālās vides pārvaldes rakstiska atļauja;
 - 9.12. bojāt vai iznīcināt (arī uzarot vai kultivējot) palienu un terašu pļavas;
 - 9.13. atjaunot un ieaudzēt mežu vai pieļaut lauksaimniecības zemju dabisko apmežošanu;
 - 9.14. pieļaut suņu atrašanos brīvā dabā bez pavadas un uzpurņa, izņemot medības regulējošajos normatīvajos aktos noteiktos gadījumus un kārtību;
 - 9.15. nosusināt mitrājus;

- 9.16. medīt bebrus, izmantojot medību rīkus (lamatas, slazdus);
- 9.17. no 1.marta līdz 31.oktobrim veikt aviācijas lidojumus zemāk par 500 m, ja tas nav saistīts ar teritorijas apsaimniekošanu vai uzraudzību, zinātnisko pētījumu veikšanu vai valsts aizsardzības uzdevumu veikšanu;
- 9.18. no 1.aprīļa līdz 31.jūlijam veikt mežsaimniecisko darbību, izņemot meža ugunsdrošības pasākumus, meža atjaunošanu ar rokas darbarīkiem un bīstamo koku (koki, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus) ciršanu un novākšanu;
- 9.19. cirst dobumainus kokus un kokus ar lielām putnu ligzdām (diametrs pārsniedz 50 cm);
- 9.20. rīkot autosacensības, motosacensības, ūdensmotosporta un ūdensslēpošanas sacensības, kā arī rallijus, treniņbraucienus un izmēģinājuma braucienus;
- 9.21. bez reģionālās vides pārvaldes rakstiskas atļaujas:
 - 9.21.1. organizēt brīvā dabā publiskus pasākumus, kuros piedalās vairāk nekā 50 cilvēku;
 - 9.21.2. ierīkot izziņas, atpūtas un tūrisma infrastruktūras objektus;
 - 9.21.3. veikt ceļu, inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju restaurāciju, renovāciju vai rekonstrukciju;
 - 9.21.4. veikt darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu līmeņa maiņu, izņemot meliorācijas sistēmu un grāvju uzturēšanas pārtraukšanu un bebru aizsprostu nojaukšanu ārpus dabas lieguma zonas;
 - 9.21.5. veikt arheoloģiskās izpētes darbus.
- 10. Būvniecība dabas parkā pieļaujama atbilstoši pašvaldības teritorijas plānojumam, ievērojot normatīvajos aktos un šajos noteikumos noteikto kārtību un ierobežojumus.

III. Dabas lieguma zona

- 11. Dabas lieguma zona izveidota, lai saglabātu un atjaunotu mitrāju, palieņu pļavu un palieņu mežu biotopus un aizsargātu īpaši aizsargājamo dzīvnieku sugu - griezes, ķikuta, baltā stārķa, ormanīša, melnā zīriņa, mazā ērgļa - dzīvotnes un migrējošo ūdensputnu barošanās vietas, kā arī citu dabas lieguma zonā sastopamo īpaši aizsargājamo augu sugu un dzīvnieku sugu populācijas.
 - 12. Dabas lieguma zonā aizliegts:
 - 12.1. veikt zemes transformāciju, izņemot transformāciju (ja saņemta reģionālās vides pārvaldes rakstiska atļauja):
 - 12.1.1. izziņas, atpūtas un tūrisma infrastruktūras objektu (telšu un atpūtas vietu, stāvlaukumu, tualetu, skatu torņu) būvniecībai un ierīkošanai;
 - 12.1.2. ceļu, inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju restaurācijas, renovācijas vai rekonstrukcijas veikšanai;
 - 12.1.3. palienes hidroloģiskā režīma atjaunošanas pasākumu veikšanai un biotopu atjaunošanas pasākumu veikšanai;
 - 12.2. cirst kokus galvenajā cirtē un rekonstruktīvajā cirtē;
 - 12.3. cirst kokus kopšanas cirtē (izņemot slimību inficētos, kaitēkļu invadētos vai citādi bojātos kokus saskaņā ar šo noteikumu 12.18.apakšpunktu un citiem normatīvajiem aktiem), ja valdauzdes vecums pārsniedz:
 - 12.3.1. priežu un ozolu audzēm - 60 gadu;
 - 12.3.2. egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm - 50 gadu;
 - 12.3.3. apšu audzēm - 30 gadu;
 - 12.4. atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, kā arī satiksmes drošībai uz vispārējās lietošanas ceļiem;
 - 12.5. mežaudzēs cirst nokaltušus kokus un izvākt kritušus kokus, kritālas vai to daļas, kuru diametrs resnākajā vietā pārsniedz 25 cm (izņemot bīstamo koku novākšanu);
 - 12.6. pēc kārtējā gada 1.aprīļa atstāt neizvāktus vai nesadedzinātus ārpus meža zemes cirstos kokus un krūmus vai to daļas;
 - 12.7. ierīkot nometnes un celt teltis ārpus īpaši norādītām vietām;
 - 12.8. ierīkot savvaļas augu, sēņu un dzīvnieku, kā arī to produktu pārdošanas un iepirkšanas punktus;
 - 12.9. ierīkot purvos dzērveņu plantācijas;
 - 12.10. iegūt derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdens ieguvei personiskajām vajadzībām;
 - 12.11. lietot ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus;
 - 12.12. veikt darbības, kas izraisa augsnes eroziju;
 - 12.13. veikt upju padziļināšanu, izņemot upju padziļināšanu hidroloģiskā tīkla atjaunošanai, iepriekš saņemot reģionālās vides pārvaldes rakstisku atļauju;
 - 12.14. ierīkot jaunus un padziļināt esošos meliorācijas grāvjus;
 - 12.15. bojāt bebru dambjus un mītnes, izņemot gadījumus, kad bebru darbības dēļ tiek bojāti vai appludināti ceļi, tiek bojātas mežaudzes ārpus dabas lieguma zonas vai nav iespējama pļavu, tīrumu un dārzu apsaimniekošana;
 - 12.16. ierīkot iežogotas platības savvaļas dzīvnieku turēšanai nebrīvē;
 - 12.17. bez reģionālās vides pārvaldes rakstiskas atļaujas:
 - 12.17.1. vākt dabas materiālus kolekcijām;
 - 12.17.2. veikt zinātniskos pētījumus;
 - 12.17.3. ierīkot ūdenstransporta līdzekļu bāzes;
 - 12.18. cirst slimību inficētos, kaitēkļu invadētos vai citādi bojātos kokus kopšanas cirtē, sanitārajā cirtē un galvenajā cirtē pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma, ja nav saņemta reģionālās vides pārvaldes rakstiska atļauja.

IV. Dabas parka zona

13. Dabas parka zona ir izveidota, lai saglabātu raksturīgo ainavu un kultūrvēsturisko vidi, kā arī veicinātu sugu un biotopu aizsardzību ārpus dabas lieguma zonas.

14. Dabas parka zonā aizliegts:

14.1. cirst kokus kailcirtē un rekonstruktīvajā cirtē;

14.2. bez reģionālās vides pārvaldes rakstiskas atļaujas:

14.2.1. ierīkot iežogotas platības savvaļas dzīvnieku turēšanai nebrīvē;

14.2.2. veikt zemes transformāciju;

14.3. cirst kokus sanitārajā cirtē un galvenajā cirtē pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma, ja nav saņemta reģionālās vides pārvaldes rakstiska atļauja;

14.4. veicot kopšanas cirti, izcirst valdošās koku sugas valdaudzes kokus (izņemot augšanā atpalikušos, slimību inficētos, kaitēkļu invadētos vai citādi bojātos kokus), ja valdošās koku sugas vecums pārsniedz:

14.4.1. priežu un ozolu audzēm - 60 gadu;

14.4.2. egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm - 50 gadu;

14.4.3. apšu audzēm - 30 gadu.

V. Dabas pieminekļi

15. Dabas parkā esošie dabas pieminekļi - aizsargājamie koki - ir vietējo un svešzemju sugu dižkoki (koki, kuru apkārtmērs 1,3 m augstumā no koka sakņu kakla vai augstums nav mazāks par šo noteikumu 4.piel. noteiktajiem izmēriem).

16. 10 m rādiusā ap aizsargājamiem kokiem (mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas) aizliegts:

16.1. veikt jebkādu saimniecisko vai cita veida darbību, kura bojā vai varētu bojāt vai iznīcināt dabas pieminekli vai mazināt tā dabisko estētisko nozīmi;

16.2. iegūt derīgos izrakteņus;

16.3. ierīkot atpūtas vietas un nometnes ārpus īpaši norādītām vai speciāli ierīkotām vietām;

16.4. bez reģionālās vides pārvaldes rakstiskas atļaujas:

16.4.1. veikt dabas pieminekļu apsaimniekošanas pasākumus to turpmākajai aizsardzībai un saglabāšanai;

16.4.2. veikt būvniecību;

16.5. veikt jebkādas darbības, kas var negatīvi ietekmēt aizsargājamo koku augšanu un dabisko attīstību;

16.6. apkraut aizsargājamus kokus;

16.7. mainīt vides apstākļus - ūdens un koku barošanās režīmu;

16.8. iznīcināt vai bojāt dabisko zemsedzi, izņemot krūmu un koku ciršanu saskaņā ar šiem noteikumiem un citiem vides aizsardzību regulējošajiem normatīvajiem aktiem;

16.9. cirst kokus bez reģionālās vides pārvaldes rakstiskas atļaujas.

17. Aizsargājamā koka nociršana (novākšana) pieļaujama tikai gadījumos, ja tas kļuvis bīstams (apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus) un saņemta reģionālās vides pārvaldes rakstiska atļauja.

1.3. pielikums. Plāna ieviešanai pieejamais finansējums

Latvijas Lauku attīstības programma 2007.–2013. gadam (Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai) un Rīcības programma Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. – 2013. gadam

3. ass. Dzīves kvalitāte lauku apvidos un lauku ekonomikas dažādošana

312. pasākums: Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (F1).	
Mērķis	Pasākuma mērķis ir veicināt ar lauksaimniecību nesaistītu saimniecisko darbību vai nodarbinātību lauku teritorijā un dažādot ar lauksaimniecību nesaistītas aktivitātes, lai attīstītu alternatīvus ienākumu avotus un palielinātu ienākumu līmeni lauku reģionos.
Atbalstāmās aktivitātes	Jaunu mirko uzņēmumu radīšana, esošo uzņēmumu attīstība.
Atbalsta veids	Programma tiek ieviesta, izmantojot atklātus projektu konkursus, kurus organizē LAD.
Atbalsta saņēmējs	Fiziska persona, kas vēlas dibināt jaunu mikro uzņēmumu, vai uzņēmums, kurš ražo lauksaimniecības produkciju, kurā strādā mazāk nekā 10 darbinieku un, kura gada apgrozījums nepārsniedz 2 milj. eiro.
Atbalsta apjoms	Kopējā attiecināmo izmaksu summa uzņēmuma radīšanai – līdz 35 000 LVL, esošo uzņēmumu attīstībai – līdz 70 000 LVL. Atbalsta intensitāte – 40 % no kopējās attiecināmo izmaksu summas.
Papildus informācija	09.02.2010. MK not. Nr. 132., www.lad.gov.lv
313. pasākums: Tūrisma aktivitāšu veicināšana (F2).	
Mērķis	Veicināt nelauksaimnieciskās aktivitātes lauku teritorijā, attīstot un pilnveidojot lauku tūrismu un ar tūrismu saistītos pakalpojumus un infrastruktūru.
Atbalstāmās aktivitātes	1. Esošo tūristu mītnu (līdz 20 gultavietām) rekonstrukcija un aprikošana un jaunu tūrisma mītnu līdz 20 gultavietām kā papildus piedāvājuma izveide un aprikošana uzņēmumos, kas nodarbojas ar cita veida tūrisma pakalpojumu sniegšanu. 2. Esošo tūristu mītnu ēdināšanas bloka būvniecība vai rekonstrukcija un nepieciešamā aprikojuma iegāde. 3. Esošo kempingu un jaunatnes tūrisma mītnu koplietošanas virtuves, ēdamtelpas, tualetes un dušas būvniecība, rekonstrukcija vai aprikošana (neietverot pirts vai saunas būvniecību vai rekonstrukciju). 4. Tūrisma pakalpojumu sniegšanas dažādošana (peldvietu izveide; dabas vai aktīvo atpūtas taku izveide vai pilnveidošana; atrakciju, zirgu izjāžu laukumu, distanču slēpošanas trašu, velosliņu izveide vai pilnveidošana; ūdens tūrisma apmetņu vietu izveide vai labiekārtošana; infrastruktūras pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem; inventārs tūrisma pakalpojuma nodrošināšanai; sporta laukumu un sporta un atpūtas būvju celtniecība; nojumes vai slēgtu telpu izveide vai paplašināšana inventāra glabāšanai, kas nepieciešams tūrisma pakalpojuma nodrošināšanai). 5. Vides aizsardzības un energoefektivitātes paaugstināšanas investīcijas lauku tūristu mītnē.
Atbalsta veids	Programma tiek ieviesta, izmantojot atklātus projektu konkursus, kurus organizē LAD.
Atbalsta saņēmējs	Tūrisma pakalpojumu sniedzēji (Komersanti, z/s, fiziskās personas, kuras veic saimniecisko darbību).
Atbalsta apjoms	Visā plānošanas periodā vienam atbalsta saņēmējam maksimālā attiecināmo izmaksu summa ir ~263 000 LVL. Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa ir 70 000 LVL. Atbalsta intensitāte – 30 līdz 50%.
Papildus informācija	15.08.2008 MK not. Nr. 754., www.lad.gov.lv
321. pasākums: Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem (F3).	
Mērķis	Atbalstīt investīcijas publiskās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanai lauku teritorijās, lai veicinātu apdzīvotības saglabāšanos.
Atbalstāmās aktivitātes	1. Pašvaldību ceļu būvniecība vai rekonstrukcija (neietverot uzturēšanu). 2. Saietu namu, brīvā laika pavadīšanas, sporta un kultūras objektu būvniecība vai rekonstrukcija, kuri atrodas uz pašvaldībai piederošas vai ilgtermiņā nomātas zemes. 3. Publiski pieejamu pašvaldībām piederošu vai ilgtermiņā nomātu teritoriju labiekārtošana, rekreācijas pakalpojumu nodrošināšanai pašvaldību teritorijās. 4. Atjaunojamo energoresursu energoapgādes sistēmas būvniecība vai rekonstrukcija.
Atbalsta veids	Programma tiek ieviesta, izmantojot atklātus projektu konkursus, kurus organizē LAD.
Atbalsta saņēmējs	Pašvaldības
Atbalsta apjoms	Visā plānošanas periodā vienam atbalsta saņēmējam maksimālā attiecināmo izmaksu summa ir 140 000 latu. Atbalsta intensitāte – 90% no kopējās attiecināmo izmaksu summas.
Papildus informācija	07.07.2008 MK not. Nr. 525., www.lad.gov.lv
323. pasākums: Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana (F4).	
Mērķis	Pasākuma mērķis ir veicināt ar lauksaimniecības, mežsaimniecības, pārtikas ražošanas un apstrādes nozari saistītā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, atjaunošanu un uzlabošanu, padarot to pieejamu sabiedrībai.
Atbalstāmās aktivitātes	1. Muzeja darbības attīstība – ēku renovācija vai piemērošana muzeja funkciju veikšanai, muzeja priekšmetu restaurācija, muzeja norāžu un informācijas stendu izveide, interneta nodrošināšana, muzeja īpašumā vai valdījumā esošās teritorijas sakopšana vai labiekārtošana. 2. Ar lauksaimniecības un mežsaimniecības, pārtikas ražošanas vai apstrādes nozari saistītu iekārtu, tehnikas, darbarīku restaurācija, izgatavošana, ekspozīcijas izveidei un demonstrēšanai darbībā.
Atbalsta veids	Programma tiek ieviesta, izmantojot atklātus projektu konkursus, kurus organizē LAD.
Atbalsta saņēmējs	Ar lauksaimniecības, mežsaimniecības, amatniecības, pārtikas ražošanas vai apstrādes nozari saistīts akreditēts muzejs, pašvaldība vai institūcija, kuras iestāde vai struktūrvienība ir akreditēts muzejs.
Atbalsta apjoms	Visā plānošanas periodā vienam atbalsta saņēmējam maksimālā attiecināmo izmaksu summa ir 140 000 latu. Atbalsta intensitāte valsts un pašvaldību iestādēm – 100 % no projekta kopējās attiecināmo izmaksu summas, pārējiem – 75%.
Papildus informācija	15.09.2008. MK not. Nr. 755., www.lad.gov.lv

4.ass. LEADER pieejas īstenošana

Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana (F5).	
Mērķis	Novadu iedzīvotāju sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, ieskaitot tādu uzņēmēju, NVO, pašvaldību un sabiedrības projektu īstenošanu, kas vērsti uz iniciatīvas veicināšanu, aktīva un radoša brīvā laika pavadīšanas iespējām, kā arī iedzīvotāju izglītošanu, veselīga dzīvesveida aktivizēšanu un dzīves vides uzlabošanu.
Atbalstāmās aktivitātes	Pasākuma ietvaros tiek atbalstītas aktivitātes, kuras ietvertas kopienu attīstības stratēģijās. <u>Jēkabpils novada teritorijā</u> pasākuma ietvaros tiek līdzfinansēti projekti sekojošās prioritātēs: 1. Prioritāte: Labvēlīgas lauku ekonomiskās vides radīšana, sadarbojoties visām sabiedrības grupām. Projektu konkursi: a. "Izaugsme" (pakalpojumu sniegšanas vietu izveidošana, labiekārtošana vai pilnveidošana). 2. Prioritāte: Tradicionālās dzīvesziņas un dabas vērtību saglabāšana, veselīga dzīvesveida veicināšana, aktivitāšu dažādošana. Projektu konkursi: a. "Skaistākai un ērtākai dzīves videi" (Sabiedrisko ūdenstilpņu, ūdensteču un tām piegulošo teritoriju labiekārtošana, estrāžu, parku, skvēru un laukumu izveidošana un labiekārtošana, stāvlaukumu, piebraucamo, gājēju ceļu, veloceļu un trotuāru izveide, mazo arhitektūras formu (norādes zīmju, informācijas stendu, autobusa pieturu, stāvlaukumu, tuaļu, atkritumu urnu) izveidošana, vides pieejamības uzlabošana personām ar funkcionāliem traucējumiem u. c.); b. "Lauku dzīvesziņa" (Infrastruktūras, telpu un aprīkojuma nodrošinājums seno amatu popularizēšanai un prasmju apguvei, telpu, infrastruktūras un aprīkojuma iegāde talku, nometņu, radošo darbnīcu, izglītības programmu un pasākumu norisei u. c.) c. "Apbrīno un saudzē" (Vides objektu labiekārtošana, norāžu sistēmas izveide, veselīgu spēcinošu dabas taku izveide vai uzlabošana, vides izglītības centru izveidošana un attīstība u. c.) d. "Sports un veselība" (Slēpošanas, snovborda, skeitborda, riteņbraukšanas, u. c. sporta trašu izveidošana un inventāra iegāde u. c.) 3. Prioritāte: Tradicionālās dzīvesziņas un dabas vērtību saglabāšana, veselīga dzīvesveida veicināšana, aktivitāšu dažādošana. Projektu konkursi: a. "Sabiedrisko centru attīstība" (Sadarbības, attīstības un iniciatīvas centru izveidošana, labiekārtošana un attīstība, moderno tehnoloģiju nodrošināšana u. c.); b. "Mantojums" (atbalsts sadarbības kolektīviem – piemērotu telpu izveidošana un nepieciešamo materiāli tehnisko līdzekļu iegāde, latvisko svētku organizācijai un tradīciju kopšanai nepieciešamās infrastruktūras izveide un materiāli tehnisko līdzekļu iegāde, tradicionālās kultūras vērtību eksponēšana (vides labiekārtošana, ekspozīciju, stendu, izstāžu zāļu u. c. veidošana un nepieciešamo materiāli tehnisko līdzekļu iegāde), amatnieku darbnīcu izveidošana un attīstība, sakrālās infrastruktūras objektu (baznīcu, kapliču u. tml. objektu) rekonstrukcija u. c.). <u>Lūkstes novada teritorijā</u> pasākuma ietvaros tiek līdzfinansēti projekti sekojošās prioritātēs: 1. Prioritāte: Dzīves kvalitātes uzlabošana lauku iedzīvotājiem (ciema teritorijas labiekārtošana, vietējās nozīmes sabiedrisko objektu (brīvā laika pavadīšanas, sporta, kultūras objekti) būvniecība vai rekonstrukcija, tai skaitā pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem, pašvaldību ceļu būvniecība vai rekonstrukcija, izglītības centru izveide vai to pakalpojuma kvalitātes uzlabošana, mobilo pakalpojumu, kas saistīti ar mūžizglītību, izveide vai to pakalpojuma kvalitātes uzlabošana, brīvā laika pavadīšanas aktivitātei nepieciešamā inventāra iegāde un uzstādīšana, rotaļu un spēļu laukumu izveide vai uzlabošana, pamatlīdzekļi un telpu rekonstrukcija (t.sk. teritorijas labiekārtošana) interešu klubu izveidei vai to darbības dažādošanai u. c.). 2. Prioritāte: Dabas un kultūras resursu ilgtspējīga izmantošana (sīko uzņēmumu izveide vai to darbības dažādošana, kas balstīta uz dabas un kultūras resursu ilgtspējīgu izmantošanu vai jaunu kultūras resursu veidošanu (resursu atjaunošanu, tradīciju saglabāšanu, vēsturiski tradicionālu saimniecību u. tml.), tautas tērpu, mūzikas instrumentu, aprīkojuma un citu pamatlīdzekļu iegāde sabiedrisko kultūras pasākumu dažādošanai, sabiedrisko kultūras aktivitāšu norises vietu celtniecība, rekonstrukcija vai labiekārtošana, dabas un kultūras objektu un tai piegulošo teritoriju labiekārtošana, pamatlīdzekļi vai telpu rekonstrukcija (t.sk. teritorijas labiekārtošana) organizācijām, kas nodrošina kultūras un vides aizsardzības aktivitātes, to darbības dažādošanai, attīrīšanas iekārtu iegāde un uzstādīšana u. c.) 3. Prioritāte: Uzņēmējdarbības attīstība (informatīvi izglītojošas aktivitātes inovāciju veidošanai, publicitātes pasākumi inovāciju popularizēšanai, sīko uzņēmumu izveide vai darbības dažādošana, ja tā balstīta uz inovācijām vai informācijas tehnoloģiju izmantošanu). 4. Prioritāte: Vērtības pievienošana vietējiem produktiem (pētnieciskā darbība vietējā produkta apzināšanai, pieredzes apmaiņa līdzīgu pieeju apzināšanai, kritēriju un zīmola izstrādei, metodisko materiālu veidošanai, sadarbības stiprināšanai, ēku un būvju celtniecībai vai rekonstrukcijai, pamatlīdzekļu iegādei un uzstādīšanai vietējā produkta nodrošināšanas pakalpojuma izveidei vai tā kvalitātes uzlabošanai u. c.) Pasākuma ietvaros tiek atbalstītas darbības, kuras neatbilst LAP 1. un 3. ass pasākumu atbalsta saņemšanas nosacījumiem.
Atbalsta veids	Programma tiek ieviesta, izmantojot atklātus projektu konkursus, kurus organizē rajonu partnerības, kuru

	stratēģijas apstiprinātas ELAF 4.ass pasākumu saņemšanai.
Atbalsta apjoms	Maksimālā attiecināmo izmaksu summa vienam projektam variē no 2 000 līdz 14 000. Atbalsta apjoms – līdz 90% biedrībām un nodibinājumiem, līdz 75 % pašvaldībām, līdz 50 % citām juridiskām un fiziskām personām.
Pieteikšanās termiņš	Projektu konkursi tiek organizēti Daugavpils un Ilūkstes novadu lauku partnerības "Kaimiņi" un Jēkabpils novada lauku partnerības "Sēlija" attīstības stratēģijās norādītos laikos.
Atbalsta saņēmējs	NVO, pašvaldības, citas juridiskas un fiziskas personas.
Papildus informācija	13.01.2009. MK not. Nr. 33.; www.lad.gov.lv ; www.partneribaselija.lv , www.daugavpils.partneribas.lv

Eiropas Savienības struktūrfondu (2007.–2013. gadam) finansējums (ESF, ERAF, KF)

1. programmas "Cilvēkresursi un nodarbinātība"

1.3.1.2. Atbalsts pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai (F7).	
Mērķis	Atbalsts tiek piešķirts saimnieciskās darbības uzsācējiem, sniedzot apmācības, konsultācijas un finansiālu atbalstu uzņēmējdarbība uzsākšanai.
Atbalstāmās aktivitātes	Konsultācijas biznesa plāna sagatavošanā un realizācijā. Finansiālais atbalsts saimnieciskās darbības uzsākšanai (aizdevumu piešķiršana, granta piešķiršana saimnieciskās darbības uzsākšanai, granta piešķiršana aizdevuma daļas dzēšanai)
Atbalsta saņēmējs	Personas, kuras vēlas uzsākt komercdarbību vai pašnodarbinātību, kā arī jaundibinātie komersanti, kuri ir reģistrējuši savu darbību ne ilgāk kā 3 gadus.
Pieteikšanās termiņš	Programmas darbības laiks 07.08.2009. – 01.06. 2015.
Papildus informācija	31.03.2009. MK not. Nr. 293., www.altum.lv , www.hipo.lv

3. programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi"

3.2.1.3.1. Satiksmes drošības uzlabojumi apdzīvotās vietās ārpus Rīgas (F9).	
Mērķis	Aktivitātes ietvaros tiek atbalstīti ielu renovāciju, gājēju pāreju, ietvju, velosipēdistu celiņu, sabiedriskā transporta pieturvietu izbūves projekti apdzīvotās vietās, kuri būtiski uzlabo satiksmes drošību vai transporta sistēmas organizāciju.
Atbalstāmās aktivitātes	Aktivitātes ietvaros tiek atbalstīti ielu renovāciju, gājēju pāreju, ietvju, velosipēdistu celiņu, stāvlaukumu, sabiedriskā transporta pieturvietu izbūves projekti apdzīvotās vietās, kuri būtiski uzlabo satiksmes drošību vai transporta sistēmas organizāciju.
Atbalsta veids	Programma tiek ieviesta, izmantojot atklātus projektu konkursus, kurus organizē Satiksmes ministrija.
Atbalsta saņēmējs	Pašvaldības.
Atbalsta apjoms	ERAF līdzfinansējuma apmērs vienam projektam no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām ir 10 000 – 700 000 LVL. Projekta iesniedzēja finansējums nav mazāks par 15 % no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām.
Papildus informācija	04.07.2008. MK not. Nr. 426., www.sam.gov.lv
3.4.3.2.aktivitāte: Sociālekonomiski nozīmīgu kultūras mantojuma objektu atjaunošana (F11).	
Mērķis	Atjaunot kultūras mantojuma objektus, lai palielinātu to ekonomisku un inovatīvu izmantošanu, kas var kalpot kā nozīmīgs faktors teritoriju ekonomiskajai reģenerācijai, to pievilcības palielināšanai, dzīvei, darbam un uzņēmējdarbībai labvēlīgu apstākļu nodrošināšanai.
Atbalstāmās aktivitātes	Atbalsts paredzēts tādu valsts nozīmes arhitektūras vai pilsēt būvniecības pieminekļu vēsturisko apbūvju daļu renovācijai, rekonstrukcijai, restaurācijai vai konservācijai vai to aizsardzības zonu teritoriju labiekārtošanai un apzaļumošanai, kuriem piemīt augsts sociālekonomiskais potenciāls, piešķirts kultūras pieminekļa statuss un, kuru atjaunošana, uzturēšana un publiskas pieejamības nodrošināšana ir nozīmīga visiem sabiedrības locekļiem, neatkarīgi no to etniskās, sociālās un reliģiskās piederības. Īpaši atbalstāmi ir tādi kultūras mantojuma objekti, kuros projekta rezultātā tiks sniegti dažādi kultūras pakalpojumi sabiedrībai, nodrošinot informācijas, metodoloģisko u.c. profesionālo funkciju veikšanu.
Atbalsta veids	Programma tiek ieviesta atklātu projektu konkursu veidā, kurus organizē Kultūras ministrija.
Atbalsta saņēmējs	Kultūras mantojuma objektu īpašnieki – valsts iestādes un pašvaldības.
Atbalsta apjoms	ERAF līdzfinansējums vienam projektam – no 250 000 līdz 1 200 000 LVL. Projekta iesniedzēja līdzfinansējums – vismaz 15% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām.
Papildus informācija	25.05.2010. MK not. Nr. 477., www.km.gov.lv
3.4.3.3. Atbalsts kultūras pieminekļu privātpašniekiem kultūras pieminekļu saglabāšanā un to sociālekonomiskā potenciāla izmantošanā (F12).	
Mērķis	Nodrošināt tādu kultūras pieminekļu saglabāšanu, pieejamību sabiedrībai un sociālekonomisku izmantošanu, kas atrodas privātpašumā un nodrošina nozīmīgas publiskas funkcijas.
Atbalstāmās aktivitātes	Atbalsts tādu privāto kultūras mantojuma objektu renovācijai, restaurācijai vai konservācijai, kuros tiek nodrošināta atjaunojamo objektu plaša pieejamība sabiedrībai un, kuros, saskaņā ar normatīvajiem aktiem vai objekta darbības plānu, var tikt rīkoti valsts vai kultūras pasākumi.
Atbalsta veids	Programma tiek ieviesta, izmantojot atklātus projektu konkursus, kurus organizē Kultūras ministrija.
Atbalsta saņēmējs	Juridiska vai komercreģistrā reģistrēta fiziska persona, kuras īpašumā ir valsts vai vietējas nozīmes kultūras piemineklis.
Atbalsta apjoms	ERAF līdzfinansējums vienam projektam – no 250 000 līdz 1 200 000 LVL. Projekta iesniedzēja līdzfinansējums – vismaz 50% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām.
Papildus informācija	30.06.2009 MK not. Nr. 675., www.km.gov.lv
3.5.1.2. aktivitāte: Infrastruktūras izveide Natura 2000 teritorijās (F10).	
Mērķis	Saglabāt dabas vides kvalitāti atbilstoši ES direktīvu prasībām, valsts starpt. saistībām un vietējām vajadzībām.

Atbalstāmās aktivitātes	Atbalsts paredzēts infrastruktūras izveidei <i>Natura 2000</i> teritorijās, kurām izstrādāts dabas aizsardzības plāns, lai samazinātu antropogēno slodzi un nodrošinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu. Aktivitātes ietvaros tiek atbalstīti pasākumi, kas samazina augsnes eroziju, eirofo piesārņojumu, optimizē apmeklētāju plūsmu, uzlabo <i>Natura 2000</i> teritoriju un informācijas par <i>Natura 2000</i> teritorijās izveidoto infrastruktūru pieejamību.
Atbalsta saņēmējs	Valsts iestādes (Dabas aizsardzības pārvalde).
Papildus informācija	15.09.2009. MK not. Nr.1059., www.varam.gov.lv

Eiropas teritoriālās sadarbības veicināšanai pieejamais ES struktūrfondu finansējums 2007. – 2013. gadam

Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programma 2007.–2013. gadam (F15).	
Mērķis	Veicināt ilgtspējīgu un vienlīdzīgu pierobežas reģiona sociālekonomisko attīstību, lai padarītu to konkurētspējīgu ekonomiskajai un uzņēmējdarbības attīstībai un pievilcīgu dzīvošanai un apmeklēšanai.
Projekta teritorijas	Vismaz 1 partneris no Latvijas (Latgale, Kurzeme, Zemgale) un viens no Lietuvas (Šauļi, Telsi, Paneveža, Utena).
Atbalstāmās aktivitātes	1. Uzņēmējdarbības, darba tirgus, pētniecības un tehnoloģiju attīstības veicināšana, pierobežas reģionu iekšējās un ārējās pieejamības uzlabošana (t.sk. uzņēmējdarbības atbalsta struktūru un sadarbības tīklu izveidei, mūžizglītības iestāžu un uzņēmumu sadarbības veicināšanai); 2. Sabiedrisko pakalpojumu, dabas un kultūras resursu kopīgas pārvaldīšanas uzlabošana un sabiedrības aktivizēšana (t.sk. kopīgu vides un ĪADT aizsardzības un apsaimniekošanas aktivitāšu un vides izglītības kampaņu realizēšanai, vides uzraudzības sistēmas ieviešanai, sabiedriski nozīmīgu kultūrvēsturiski nozīmīgu ēku rekonstrukcija)
Atbalsta veids	Programma tiek ieviesta, izmantojot atklātus projektu konkursus.
Atbalsta saņēmējs	Valsts un pašvaldības iestādes, nevalstiskās organizācijas.
Atbalsta apjoms	no 20 000 līdz 1 miljonam eiro. Nacionālais līdzfinansējums 15 % apmērā ir jānodrošina projekta ieviešanai.
Papildus informācija	www.latlit.eu
Latvijas – Igaunijas – Krievijas pārrobežu sadarbības programma 2007.–2013. gadam (F16).	
Mērķis	Izmantot plašā pierobežas reģiona potenciālu reģiona ekonomikas attīstībai, piesaistot investīcijas, nodarbinātības un dzīves līmeņa celšanai.
Attiecināmās teritorijas	Latvija (Latgale, t. i. bijušā Daugavpils rajona teritorija, un Vidzeme), Igaunija (Kirde–Eesti, Lōuna–Eesti, Kesk–Eesti), Krievija (Ļeņingradas, Pleskavas apgabals, Sanktpēterburga). Projektā ir jāpiedalās vismaz 1 partnerim no Krievijas un vismaz 1 partnerim no Latvijas vai Igaunijas, kas ir reģistrēts programmas attiecināmajā teritorijā
Atbalstāmās aktivitātes	1. Sadarbības projektu realizēšana sociālekonomiskās, uzņēmējdarbības, biznesa, transporta, loģistikas, komunikāciju un tūrisma attīstības veicināšanai. 2. Kopīgu vides un dabas resursu aizsardzības, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas un enerģijas efektivitātes uzlabošanas aktivitāšu realizēšanai. 3. Sadarbības veicināšana, vietējo un reģionālo institūciju administratīvās kapacitātes celšana, sadarbības stiprināšana kultūras, sporta, sociālās un veselības aprūpes jomās.
Atbalsta veids	Programma tiek ieviesta, izmantojot atklātus projektu konkursus.
Atbalsta saņēmējs	Valsts iestādes, vietējās un reģionālās iestādes vai to veidotas apvienības, nevalstiskās organizācijas un mazie vai vidējie uzņēmumi (1. prioritātes ietvaros).
Atbalsta apjoms	Valsts un pašvaldību iestādēm un NVO jānodrošina līdzfinansējums 10 % apmērā. Maziem un vidējiem uzņēmumiem – 50% apmērā.
Papildus informācija	http://www.estlatrus.eu/
Latvijas – Lietuvas – Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma 2007.–2013. gadam (F17).	
Mērķis	Veicināt ilgtspējīgu un vienlīdzīgu pierobežas reģiona sociālekonomisko attīstību, lai padarītu to konkurētspējīgu ekonomiskajai un uzņēmējdarbības attīstībai un pievilcīgu dzīvošanai un apmeklēšanai
Attiecināmās teritorijas	Latvija (Latgale, t. i., bijušā Daugavpils rajona teritorija), Lietuva (Utena, Viļņa, Alytus), Baltkrievija (Grodņa, Vitebska, Minska). Projektā ir jāpiedalās vismaz 1 partnerim no Baltkrievijas un vismaz 1 partnerim no Latvijas vai Lietuvas, kas ir reģistrēts programmas attiecināmajā teritorijā.
Atbalstāmās aktivitātes	1. Sadarbības projektu realizēšana kultūras mantojuma saglabāšanai un popularizēšanai, pārrobežu tūrisma attīstībai, mazo un vidējo uzņēmumu un biznesa attīstības un pārrobežu pieejamības uzlabošanai, kopienas iniciatīvu veicināšanai, sociālo un kultūras tīklu stiprināšanai, t.sk., kopīgu sporta un kultūras pasākumu organizēšanai. 2. Kopīgu problēmu risināšana un robežu infrastruktūras attīstība, vides aizsardzības, dabas resursu pārvaldīšanas, dabas mantojuma aizsardzības, sociālās un veselības sistēmas attīstības, robežpunktu infrastruktūras un robežu administrēšanas darbu un muižu procedūru uzlabošanai.
Atbalsta veids	Programma tiek ieviesta, izmantojot atklātus projektu konkursus.
Atbalsta saņēmējs	Valsts iestādes, vietējās un reģionālās iestādes vai to apvienības, NVO.
Atbalsta apjoms	Nacionālais līdzfinansējums 10% apmērā ir jānodrošina projekta ieviešanai.
Papildus informācija	http://www.enpi-cbc.eu/
Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programma 2007.–2013. gadam (F18.)	
Mērķis	Veicināt transnacionālo attīstību, lai izveidotu ilgtspējīgu, konkurētspējīgu un vienoto Baltijas jūras reģionu.
Attiecināmās teritorijas	Latvija, Lietuva, Baltkrievija, Polija, Igaunija, Dānija, Zviedrija, Somija, Norvēģija, atsevišķi Vācijas un Krievijas reģioni. Projektā ir jāpiedalās vismaz 3 partneriem no vismaz 3 dalībvalstīm
Atbalstāmās aktivitātes	1. Sadarbības projektu realizēšana Baltijas jūras reģiona iekšējās un ārējās pieejamības uzlabošanai, transporta, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju jomā, tādējādi mazinot funkcionālās barjeras inovāciju izplatīšanai un satiksmes plūsmam. 2. Sadarbības projektu realizēšana reģionu, pilsētu un lauku rajonu sadarbības veicināšanai, uzlabojot to

	konkurētspēju veiksmīgākai ekonomikas attīstībai, kā arī sekmējot to pievilcību iedzīvotājiem un investoriem.
Pieteikšanās termiņš	Programma tiek ieviesta, izmantojot atklātus projektu konkursus.
Atbalsta saņēmējs	Valsts, reģionālās un pašvaldību iestādes un apvienības, nevalstiskās organizācijas.
Atbalsta apjoms	Nacionālais līdzfinansējums 15 % apmērā ir jānodrošina projekta ieviešanai.
Papildus informācija	http://eu.baltic.net/

EEZ un Norvēģijas Valdības finanšu instruments

NVO projektu konkursi (F19).	
Mērķis	Atbalstīt biedrību un nodibinājumu darbību projektu jomā, finansējot biedrību un nodibinājumu projektus sekojošās prioritātēs: 1. vides aizsardzība (atjaunojamās enerģijas izmantošanas veicināšana); 2. ilgtspējīga attīstība (organiskās lauksaimniecības izplatības veicināšana, dabas resursu pārvaldības un izmantošanas efektivitātes paaugstināšana); 3. kultūras mantojuma saglabāšana (amatu apmācība restaurācijā, Latvijas pilsētu vēsturisko centru restaurācija, padomju perioda nonkonformistiskā mantojuma dokumentēšana un saglabāšana, koka arhitektūras restaurācija); 4. cilvēkresursu attīstība un izglītība (izglītības, apmācību un mūžizglītības sistēmu uzlabošana, apmācības programmu izveide multimediju nozarē un vides aizsardzības nozarē); 5. Reģionālā politika un ekonomisko aktivitāšu attīstība (sadarbības tīkla veidošana un pieredzes apmaiņa par vietējo attīstību starp reģionālās attīstības institūcijām).
Atbalsta veids	Programma tiek ieviesta, izmantojot atklātus projektu konkursus.
Atbalsta apjoms	Attiecināmo izmaksu summa – 8000 līdz 30 000 eiro. Nepieciešamais līdzfinansējums – 10 % no kopējās attiecināmo izmaksu summas. Daļu finansējuma var nodrošināt kā ieguldījumu naturā, bet tas nedrīkst pārsniegt 5 % no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām.
Atbalsta saņēmējs	Latvijas Republikā reģistrēta biedrība vai nodibinājums, kas nedarbojas tikai savās interesēs un, kuras biedri vai dibinātāji ir fiziskas personas, bet gadījumā, ja tās ir juridiskas personas (vai juridiskas un fiziskas personas), fiziskās personas, biedrības un nodibinājumi kopā veido vairāk nekā pusi no šīs organizācijas biedru vai dibinātāju skaita vai lēmumu pieņemšanas procesā tām pieder vairāk nekā puse balsu.
Papildus informācija	28.07.2008. MK not. Nr. 610., www.lsf.lv
NVO kapacitātes stiprināšanas programma (F20).	
Mērķis	Stiprināt biedrību un nodibinājumu kapacitāti un sekmēt to darbību sekojošās prioritātēs: vides aizsardzība, ilgtspējīga attīstība, kultūras mantojuma saglabāšana, iedzīvotāju veselības uzlabošana, cilvēkresursu attīstība un izglītība, reģionālā politika un ekonomisko aktivitāšu attīstība un bērni ar īpašām vajadzībām.
Atbalsta veids	Programma tiek ieviesta, izmantojot atklātus projektu konkursus.
Atbalstītās aktivitātes	Organizācijas kapacitātes stiprināšanas aktivitātes, kas nepieciešamas organizācijas ilgtermiņa darbības plāna realizēšanai. Kapacitātes stiprināšanas aktivitātes: biedrību un nodibinājumu darbinieku un biedru apmācība, biedrību un nodibinājumu materiāli tehniskās bāzes uzlabošana, telpu remonts, biedrību un nodibinājumu darbam nepieciešamā nekustamā īpašuma iegāde vai būvniecība, projektu attīstība, ko veic biedrību un nodibinājumu darbinieki un biedri un līdzdalība citu organizāciju rīkotajos biedrību un nodibinājumu attīstības pasākumos.
Atbalsta apjoms	Attiecināmo izmaksu summa – 5000 līdz 30 000 eiro. Nepieciešamais līdzfinansējums – 10 % no kopējās attiecināmo izmaksu summas, jeb 50 %, ja projektā paredzēta telpu vai ēku iegāde vai būvniecība. Daļu finansējuma var nodrošināt kā ieguldījumu naturā, bet tas nedrīkst pārsniegt 5 % no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām.
Īstenošanas periods	Maksimālais īstenošanas periods ir 18 mēneši.
Atbalsta saņēmējs	Latvijas Republikā reģistrēta biedrība vai nodibinājums, kas nedarbojas tikai savās interesēs un, kuras biedri vai dibinātāji ir fiziskas personas, bet gadījumā, ja tās ir juridiskas personas (vai juridiskas un fiziskas personas), fiziskās personas, biedrības un nodibinājumi kopā veido vairāk nekā pusi no šīs organizācijas biedru vai dibinātāju skaita vai lēmumu pieņemšanas procesā tām pieder vairāk nekā puse balsu.
Papildus informācija	28.07.2008. MK not. Nr. 608., www.lsf.lv
NVO darbības atbalsta programma (F21).	
Mērķis	Stiprināt pilsonisko sabiedrību Latvijā un finansiāli atbalstīt biedrību un nodibinājumu darbību demokrātijas un pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā.
Atbalsta veids	Programma tiek ieviesta, izmantojot atklātus projektu konkursus.
Atbalstītās aktivitātes	Organizācijas ilgtermiņa darbības plāna realizēšanai nepieciešamo darbību kopums, t. sk. personāla atalgojums, ekspertu izmaksas, transporta izmaksas, telpu nomu un komunālo maksājumu un aprīkojuma iegādes izmaksas, informācijas un publicitātes izmaksas u. tml.
Atbalsta apjoms	Attiecināmo izmaksu summa – 9600 līdz 24 000 eiro gadā. Nepieciešamais līdzfinansējums – 10 % no kopējās attiecināmo izmaksu summas. Daļu finansējuma var nodrošināt kā ieguldījumu naturā, bet tas nedrīkst pārsniegt 5 % no apakšprojekta kopējām attiecināmajām izmaksām.
Īstenošanas periods	Maksimālais īstenošanas periods ir 28 mēneši, minimālais – 12 mēneši.
Atbalsta saņēmējs	Latvijas Republikā reģistrēta biedrība vai nodibinājums, kas nedarbojas tikai savās interesēs un, kura biedri vai dibinātāji ir fiziskas personas, bet gadījumā, ja tās ir juridiskas personas (vai juridiskas un fiziskas personas), fiziskās personas, biedrības un nodibinājumi kopā veido vairāk nekā pusi no šīs organizācijas biedru vai dibinātāju skaita vai lēmumu pieņemšanas procesā tām pieder vairāk nekā puse balsu.
Papildus informācija	28.07.2008. MK not. Nr. 609., www.lsf.lv

Latvijas - Šveices sadarbības programma

Atbalsts privātajam sektoram	
Mērķis	Nodarbinātības veicināšana, atbalstot privāto sektoru.
Atbalsta veids	Aizdevumi investīcijām un apgrozāmiem līdzekļiem. Mikrouzņēmumi programmas ietvaros var saņemt arī grantu jeb neatmaksājamus naudas līdzekļus. Ja uzņēmums ir izpildījis visus mikroaizdevuma līguma nosacījumus - ir realizēts biznesa projektu, līdzekļi izlietoti atbilstoši biznesa projekta aprakstam mērķim, kā arī ir izpildījuši citus mikroaizdevuma līguma nosacījumus, ir pieejams grants mikroaizdevuma dzēšanai.
Atbalsta apjoms	Maksimālā aizdevuma summa ir 10 000 latu.
Īstenošanas periods	Aizdevuma termiņš līdz 5 gadiem.
Atbalsta saņēmējs	Autonomi mikrouzņēmumi ar ne vairāk kā 10 darbiniekiem, kuru gada neto apgrozījums vai ieņēmumi no saimnieciskās darbības, kā arī gada balance nepārsniedz LVL 1,4 milj. Finanšālajam atbalstam var pieteikties arī biznesa uzsācēji pirms mikrouzņēmuma izveidošanas, kuriem jāreģistrējas kā saimnieciskās darbības veicējam 2 mēnešu laikā pēc Hipotēku bankas lēmuma par atbalsta piešķiršanu.
Papildus informācija	www.swiss-contribution.lv , www.hipo.lv
NVO fonds	
Mērķis	Nodrošināt finansiālu atbalstu biedrībām, nodibinājumiem un sabiedriskā labuma reliģiskajām organizācijām, kuru mērķa grupa ir bērni, jaunieši vai seniori.
Atbalsta veids	Programma tiek ieviesta, izmantojot atklātus projektu konkursus.
Atbalstītās aktivitātes	Aktivitātes sociālās atstumtības un nabadzības riskam pakļautajiem bērniem un jauniešiem, ja to īstenošana veicina integrāciju darba tirgū, izglītībā un sabiedrībā, attīsta un piedāvā lietderīgu brīvā laika pavadīšanu, veicina veselīgu un fiziski aktīvu dzīvesveidu, veido sadarbību starp paudzēm, attīsta jaunus pakalpojumus vai uzlabo esošos. Aktivitātes senioriem, ja to īstenošana veicina mūžizglītības attīstību, veicina interešu grupu veidošanu, veicina veselīgu un fiziski aktīvu dzīvesveidu, attīsta jaunus pakalpojumus vai uzlabo esošos.
Atbalsta apjoms	Mikroprojekti – apakšprojekti, kuros kopējās attiecināmās izmaksas ir no 4600 latu līdz 22 999,99 latiem (grantu shēmas līdzfinansējums nepārsniedz 95 % no kopējām attiecināmajām izmaksām). Makroprojekti – apakšprojekti, kuros kopējās attiecināmās izmaksas ir no 23 000 latu līdz 92 000 latu (grantu shēmas līdzfinansējums nepārsniedz 90 % no kopējām attiecināmajām izmaksām).
Īstenošanas periods	Mikroprojektiem – līdz 12 mēnešiem. Makroprojektiem – līdz 18 mēnešiem
Atbalsta saņēmējs	Latvijas Republikā reģistrēta biedrība vai nodibinājums vai Latvijas Republikā reģistrēta reliģiska organizācija, kurai ir sabiedriskā labuma statuss.
Papildus informācija	www.swiss-contribution.lv , www.sif.lv

Valsts Kultūrkapitāla fonda finansējums

Latvijas reģiona kultūras programmu projektu konkursi (F13).	
Mērķis	Veicināt kultūras pieejamību sabiedrībai Latvijas reģionos, organizējot projektu konkursus Latvijas reģionu kultūras projektu atbalstam (reģiona kultūras vērtību saglabāšanai, popularizēšanai, attīstībai un pieejamībai).
Atbalsta veids	Programma tiek ieviesta, izmantojot atklātus projektu konkursus.
Atbalstītās aktivitātes	Programmas ietvaros tiek atbalstītas aktivitātes, kuras apzina reģiona materiālo un nemateriālo kultūrvēsturisko mantojumu, sekmē tā saglabāšanu, attīstību un pieejamību, veicina kultūras daudzveidības saglabāšanu, sekmē kultūrvides attīstību, mākslas jaunrades attīstību un pētniecību.
Atbalsta apjoms	Reģionu kultūras programmas maksimālais finansējums vienam projektam juridiskām personām 2011. gadā bija 2500 LVL, fiziskām personām – 800 LVL (maksimāli pieejamā summa ik gadu tiek noteikta no jauna).
Atbalsta saņēmējs	Juridiskas personas – NVO, uzņēmēji, pašvaldību iestādes u. c.
Papildus informācija	www.kkf.lv , www.latgale.lv , www.zemgale.lv .
Kultūras projektu konkursi (F14).	
Mērķis	Veicināt kultūras atjaunotnes un mākslas jaunrades procesu, kultūras nozares pētniecību u.tml.
Atbalsta veids	Programma tiek īstenota VKKF vairākas reizes gadā organizējot atklātus projektu konkursus sekojošās nozarēs: literatūra, mūzika, dejas, teātra, filmu un vizuālā māksla, kultūras mantojums un tradicionālā kultūra.
Atbalstāmās aktivitātes	Kultūras mantojuma programmā pieejams finansējums sabiedrībai pieejamu kultūras pieminekļu konservācijai un restaurācijai, tautas celtniecības objektu saglabāšanai, muzeju un arhīvu krājumu konservācijai un restaurācijai, pētnieciskajiem darbiem, t.sk., kultūras pieminekļu izpētei un inventarizācijai, pētnieciskajiem darbiem muzejos un arhīvos u.tml. Tradicionālās kultūras programmā pieejams finansējums tradicionālās kultūras vērtību popularizēšanai, organizējot tradicionālās kultūras skolas, meistardarbnīcas, mācību seminārus, nometnes un festivālus pasākumus, tradicionālo amatu un prasmju pārmantošanas veicināšanai, novadpētniecībai, t.sk., lauku pētījumu organizēšanai un pētījumu rezultātu apkopošanai, izglītojošu un tradicionālo kultūru popularizējošu materiālu veidošanai un publicēšanai.
Atbalsta saņēmējs	Juridiskas personas. Fiziskas personas – mācību vai radošai stipendijai.
Papildus informācija	www.kkf.lv

Nodarbinātības valsts aģentūras administrētais finansējums

Bezdarbnieku apmācība pēc darba devēja pieprasījuma	
Atbalsta veids	NVA veic bezdarbnieku apmācību atbilstoši uzņēmuma vajadzībām, sagatavojot darba devējam nepieciešamo speciālistu jebkurā licencētā un akreditētā profesionālās pilnveides izglītības programmā vai profesionālās tālākizglītības programmā.
Atbalsta apjoms	NVA organizē un sedz bezdarbnieku apmācību izmaksas, ja darba devējs NVA iesniedz rakstisku pieprasījumu

	apmācību organizēšanai, piedalās bezdarbnieku atlasē, uzņemas pienākumu pēc apmācības pabeigšanas pieņemt bezdarbnieku darbā un nodarbināt attiecīgajā profesijā vismaz trīs mēnešus. Ja bezdarbnieks bez attaisnojoša iemesla pēc apmācības pabeigšanas netiek pieņemts darbā, darba devējam jāatmaksā NVA finanšu līdzekļus, kas izlietoti apmācību izmaksu segšanai. Profesionālās tālākizglītības programmu apgūvē – ja darba devējs var nodrošināt programmā noteikto kvalifikācijas praksi, nepieciešamo iemaņu iegūšanai konkrētajā darba vietā.
Atbalsta saņēmējs	Uzņēmēji un to darbinieki.
Papildus informācija	www.nva.lv
Praktiskā apmācība pie darba devēja	
Mērķis	Bezdarbnieka praktiska apmācība pie darba devēja, lai sagatavotu darba devējam nepieciešamo speciālistu, ja darbībai noteiktajā profesijā nav nepieciešams valsts atzīts izglītības dokuments vai ja bezdarbnieks ir ieguvis profesionālo kvalifikāciju, bet ir zaudējis darba iemaņas un profesionālās prasmes.
Atbalsta veids	Praktiskā apmācība ietver darba iemaņu un profesionālo prasmju atjaunošanu, kas ilgst ne vairāk kā trīs mēnešus, kā arī jaunas profesijas ieguvi, kuras kopējais ilgums nevar pārsniegt sešus mēnešus. Praktisko apmācību organizē, ja darba devējs uzņemas saistības pēc apmācības beigšanas pieņemt bezdarbnieku darbā un nodarbināt attiecīgajā profesijā ne mazāk kā 6 mēnešus. Darba devējs Praktiskās apmācības laikā iesaistītajiem bezdarbniekiem nodrošina: 1. darba profesionālo prasmju un iemaņu atjaunošanu vai jaunas profesijas apguvi, organizējot nepieciešamo teorētisko un praktisko apmācību un sniedzot pamatzināšanas par profesionālajiem pienākumiem; 2. kvalificētu darba vadītāju, kas palīdz nostiprināt darba profesionālās prasmes, iemaņas un zināšanas. Par kvalificētu darba vadītāju uzskata personu, kas ir ieguvis izglītību vai ne mazāk kā divus gadus ilgu darba pieredzi profesijā, kurā veic bezdarbnieku Praktisko apmācību; 3. spēju patstāvīgi veikt attiecīgos profesionālos pienākumus un pamatuzdevumus un pēc Praktiskās apmācības pabeigšanas izsniedz rakstisku apliecinājumu ar apgūto darba profesionālo prasmju, iemaņu un apgūto zināšanu novērtējumu apraksta veidā.
Ieguvumi	Darba devējs saņem no Nodarbinātības valsts aģentūras finansējumu: 1. iesaistīto bezdarbnieku ikmēneša stipendijām 70 Ls apmērā. Stipendiju bezdarbniekam izmaksā proporcionāli apmācību dienu skaitam attiecīgajā mēnesī; 2. iesaistīto bezdarbnieku darba vadītāju ikmēneša darba algai. Dotāciju piešķir 50% apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas; 3. praktiskās apmācības izdevumiem, tai skaitā darba devēja piesaistīto ekspertu, mācībspēku izmaksām, izņemot ar materiāli tehniskā nodrošinājuma iegādi un tā uzturēšanu saistītās izmaksas, bet ne vairāk kā 300 Ls darba iemaņu un profesionālo prasmju atjaunošanai, kas ilgst ne vairāk kā trīs mēnešus un ne vairāk kā 600 Ls jaunas profesijas ieguvei, kas kopā ilgst ne vairāk kā sešus mēnešus u. c.
Papildus informācija	25.01.2011. MK not. Nr. 75., www.nva.lv
Darba vieta jauniešiem	
Mērķis	Integrēt jauniešu bezdarbnieku (vecumā no 18 līdz 24 gadiem) darba tirgū, vienlaikus veicinot pastāvīgas darba vietas izveidi un jauniešu pastāvīgu nodarbinātību.
Atbalsta termiņš	9 mēneši
Atbalsta saņēmējs	Komersanti, pašnodarbinātie, biedrības vai nodibinājumi un jaunieši-bezdarbnieki.
Ieguvumi	Jaunieši - bezdarbnieks, strādājot pie darba devēja un atrodoties viņa uzraudzībā, atīsta darba iemaņas un prasmes, iegūst darba pieredzi. Katru mēnesi tiek maksāta darba alga, kas nevar būt mazāka par valstī noteikto minimālo algu - 200 Ls mēnesī, par kuru darba devējs veic visas valstī noteiktās nodokļu iemaksas. Darba vieta jauniešiem netiek organizēta nekvalificētos un mazkvalificētos darbos, piemēram, sētnieku, apkopēju un citos līdzīgos darbos. Darba devējs nodrošina no jauna izveidotu darba vietu. Tas nozīmē, ka šī darba vieta ir izveidota no jauna speciāli dalībai šajā aktivitātē, vai arī šī darba vieta ir vakanta vismaz 4 mēnešus pirms aktivitātes uzsākšanas. Darba devēji saņem dotāciju jaunieša - bezdarbnieka algai -100 Ls mēnesī (par jauniešu ar invaliditāti – 150 Ls) pirmo sešu mēnešu laikā un 50 latos mēnesī (par jauniešu ar invaliditāti – 100 Ls) pēdējo trīs mēnešu laikā proporcionāli nostrādātajam laikam. Darba devējam jaunieša - bezdarbnieka darba algai ir jānodrošina papildu finansējums, jo darba samaksa nevar būt zemāka par valstī noteiktās minimālās algas apmēru. Ir paredzēti finanšu līdzekļi (līdz 500 Ls) darba devējam par darba vietas pielāgojumu veikšanu tiem jauniešiem, kuriem ir invaliditāte, un pielāgojumu nepieciešamību apstiprinājis ergoterapeits. Darba devējs saņem dotāciju 50 % apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas darba vadītāja atalgojumam, ja pie darba devēja būs nodarbināti pieci jaunieši - bezdarbnieki. Attiecīgi par katra jaunieša darba vadīšanu darba vadītājs saņem vienu piekto daļu no minētās darba algas dotācijas apmēra.
Papildus informācija	www.nva.lv
Jauniešu darba prakses	
Mērķis	Nodrošināt jauniešu iesaisti darba praksē, ietverot teorētisko apmācību (apmācību ilgums nepārsniedz pusi no kopējā darba prakses laika).
Atbalsta ilgums	no 6 līdz 12 mēnešiem.
Atbalsta saņēmējs	Komersanti, pašnodarbinātie, biedrības vai nodibinājumi un jaunieši-bezdarbnieki vecumā no 18 līdz 24 gadiem, kuri ieguvuši pamata, vidējo vai augstāko izglītību, pēc izglītības iegūšanas nav nodibinājuši darba tiesiskās attiecības vai nodibinājuši tās līdz sešiem mēnešiem un pēdējā bezdarba periodā nav iesaistījušies kādā no NVA īstenotajiem aktīvajiem nodarbinātības pasākumiem.
Ieguvumi	Jauniešu darba praksei paredzētos finanšu līdzekļus var izmantot izdevumu segšanai par: 1. pasākumā iesaistīto jauniešu ikmēneša stipendijām – 120 latu apmērā par viena mēneša darba prakses un teorētiskās apmācības dienām; 2. atalgojumu darba prakses vadītājam, kas strādā ar darba praksē iesaistītajiem jauniešiem (viens darba

	vadītājs vada darba praksi pieciem jauniešiem vai mazākam jauniešu skaitam). Nodarbinot piecus jauniešus, darba prakses vadītājam dotācija tiek piešķirta 50% apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēra. Tādējādi par katru jauniešu darba prakses vadītājs saņem vienu piekto daļu no minētās dotācijas apmēra; 3. teorētisko apmācību izdevumiem, bet ne vairāk kā 300 latu apmērā par vienu darba prakses vietu; 4. darba prakses vietas pielāgojumu veikšanai jauniešiem, kuriem noteikta invaliditāte, atbilstoši ergoterapeita atzinumam, bet ne vairāk kā 500 latu apmērā par vienu darba prakses vietu u. c.
Papildus informācija	www.nva.lv

1.4. pielikums. Dabas un kultūras objektu labiekārtojuma un uzturēšanas prasības

Dabas un kultūras objektu labiekārtojuma prasības

Lai mazinātu negatīvās tūrisma un rekreācijas ietekmes uz Dvietes palienes dabas un kultūras vidi, popularizētos un reklamētos dabas un kultūras objektus nepieciešams labiekārtot, nodrošinot tās ar zemāk minētajiem labiekārtojuma elementiem.

Labiekārtotas atpūtas vietas

Publiski izmantojamām atpūtas vietām jābūt aprīkotām ar sekojošu infrastruktūru:

- norāde;
- informācijas stends;
- ar galdu un soliēm aprīkota piknika vieta;
- atkritumu urna ar vāku (lai urnas saturs nebūtu pieejams dzīvniekiem) vai informācija par vietu, kur tuvākā atkritumu urna pieejama (piem., tuvākajā stāvlaukumā);
- tualete ar nodrošinātu notekūdeņu apstrādi uz vietas vai ar nodrošinātu notekūdeņu uzkrāšanu hermētiskā krāj tvertnē un izvešanu uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, ja atpūtas vieta atrodas vietā, kur iespējams piekļūt ar autotransportu;
- automašīnas novietošanas vieta atpūtas vietas tuvumā, ja atpūtas vieta atrodas vietā, kur iespējams piekļūt ar autotransportu;
- droša un ierīkota ugunsкура vieta, malka un nojume malkas uzglabāšanai vai informācija par vietu, kur malka pieejama (dabas lieguma un dabas parka zonā ugunscurus var kurināt tikai speciāli ierīkotās vietās);

Ja atpūta vieta atrodas dabas lieguma zonā, dabas pieminekļu teritorijā vai 10m rādiusā ap aizsargājamiem kokiem, tās vieta jāiezīmē ar informācijas zīmi, tā kā minētajās teritorijās ierīkot nometnes, atpūtas vietas un celt teltis var tikai dabā īpaši norādītās vietās¹.

Labiekārtotas telšu vietas

Publiski izmantojamām telšu vietām jābūt aprīkotām ar sekojošu infrastruktūru:

- norāde;
- informācijas stends;
- līdzena telšu celšanas vieta;
- labiekārtota atpūtas vieta (skat. iepriekš).

Ja telšu vieta atrodas dabas lieguma zonā, dabas pieminekļu teritorijā vai 10 m rādiusā ap aizsargājamiem kokiem, tās vieta jāiezīmē ar informācijas zīmi, tā kā minētajās teritorijās ierīkot nometnes, atpūtas vietas un celt teltis var tikai dabā īpaši norādītās vietās¹.

Labiekārtoti apskates objekti

Labiekārtotiem un apskatei piemērotiem dabas un kultūras objektiem jābūt aprīkotiem ar sekojošu minimālo infrastruktūru:

- nepārprotamas norādes (izvietotas tā, lai vadoties pēc tām var nokļūt no pirmās norādes līdz meklētajam apskates objektam);
- informācijas stends;
- gājēju celiņš vai taka, ja nepieciešams – stāvākās vietās ierīkot koka kāpnes, mitrākās - izvietot laipas;
- automašīnas novietošanas vieta apskates objekta tuvumā vai takas sākumā.

Populārāko apskates objektu labiekārtojumu iespēju robežās veidot atbilstoši biedrības Apeirons izstrādātajiem visiem pieejamas vides standartiem (skat. www.videspieejamiba.lv), tādejādi radot iespēju tos apmeklēt cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, ģimenēm ar maziem bērniem u.c.

Labiekārtotas skatu vietas

Labiekārtotām skatu vietām jābūt aprīkotām ar sekojošu minimālo infrastruktūru:

- norāde;
- automašīnas novietošanas vieta skatu vietas tuvumā.

Dabas takas un pārgājienu maršruti

Dabas takām un pārgājienu maršrutiem jābūt aprīkotiem ar sekojošu minimālo infrastruktūru:

- maršruta marķējuma zīmes (vienota stila marķējuma zīmes vai iekrāsotas atzīmes un koku stumbriem, akmeņiem un tml. elementiem);
- gājēju celiņš vai taka, kur nepieciešams – koka laipas un kāpnes;
- norādes, informācijas stendi ar izglītojošu informāciju pie maršrutā ietvertajiem dabas un kultūras objektiem;
- labiekārtotas atpūtas vietas (dabas takas vai maršruta sākumā, beigās un pie atsevišķiem apskates objektiem) (skat. iepriekš);
- automašīnu novietošanas vietas (dabas takas vai maršruta sākuma un/vai beigu vietā).

Velo maršruti

Velo maršrutiem jābūt aprīkoti ar sekojošu minimālo infrastruktūru:

- maršruta marķējuma zīmes (vienota stila marķējuma zīmes vai iekrāsotas atzīmes un koku stumbriem, akmeņiem vai tml. elementiem);
- informācijas stendi (maršruta sākumā un pie maršrutā iekļautajiem apskates objektiem);
- velo stafīvi pie maršrutos ietvertiem apskates objektiem, atpūtas un tūrisma pakalpojumu sniegšanas vietām;
- labiekārtotas atpūtas vietas (maršruta sākumā, beigās un vismaz reizi 15 – 20 km) (skat. iepriekš.);
- automašīnu novietošanas vietas (maršrutu sākuma un beigu vietā).

Praktiski velo maršrutu ierīkošanas un labiekārtošanas padomi sniegti LLTA "Lauku ceļotājs" izstrādātajās velo tūrisma maršrutu plānošanas un izveides vadlīnijās¹, kuras pieejamas Lauku ceļotāja mājas lapā www.macies.celotajs.lv.

Informācijas stendi

Informācijas stendos nepieciešams norādīt sekojošu informāciju:

- vietas nosaukums;
- galvenie fakti un saistoša informācija par objektu, pie kura stends ir uzstādīts;
- informācija, ka vieta atrodas ĪADT;
- informatīvs tālruņa numurs, kur iespējams iegūt informāciju par vietas izmantošanas kārtību, papildus pakalpojumiem (naktsmītņu piedāvājumu, iespēju ieturēt maltīti u. tml.), kā arī saskaņot vietas apmeklējumu ar tās apsaimniekotāju, ja nepieciešams;
- karte vai shēma ar atainotiem tuvākajiem apskates objektiem un pakalpojumu sniegšanas vietām, kas palīdz plānot tālāko ceļojuma maršrutu un labāk orientēties teritorijā;
- brīdinājumi, ja vietā ir apmeklētāju drošību apdraudoši apstākļi;
- labas uzvedības ieteikumi, vietas izmantošanas ierobežojumi un maksa, ja tāda noteikta;
- Informācijas kopsavilkums angļu un krievu valodā.

Papildus prasības stendiem, kuri uzstādīti peldvietās un laivu piestātnēs:

- informācija par izstrādātajiem laivu maršrutiem un laivu nomas iespējām;
- informācija par maksšķerēšanas iespējām un vietu, kur iespējams iegādāties maksšķerēšanas licenci, ja tāda nepieciešama;
- Informācija par alternatīvām atpūtas iespējām;
- operatīvo dienestu tālruņa numuri.

Papildus prasības stendiem, kuri uzstādīti dabas takās vai pārgājēju maršrutos:

- Īsa informācija par takas vai maršruta izveides mērķi;
- informāciju par maršruta garumu, grūtības pakāpi, tā veikšanai nepieciešamo laiku, izmantoto marķējumu;
- dabas takas vai maršruta karte vai shēma ar norādītiem apskates, atpūtas un pakalpojumu sniegšanas vietām;
- informācija par maršrutā vai tā tuvumā esošajām apskates, atpūtas un pakalpojumu sniegšanas vietām;
- informācija par to, vai dabas taku vai maršrutu iespējams izbraukt ar bērnu ratiņiem, ratiņkrēslu, velo.

Papildus prasības stendiem, kuri uzstādīti velo vai ūdens tūrisma maršrutos:

- informācija par maršruta garumu, grūtības pakāpi un tā veikšanai nepieciešamo laiku;

¹ Smajņinskis J., 2007. Vadlīnijas videi/tūristiem draudzīga un ilgtspējīga velotūrisma maršrutu plānošanā un izveidē īpaši aizsargājamās dabas un NATURA 2000 teritorijās. Rīga, LLTA "Lauku ceļotājs".

- maršruta karte vai shēma ar norādītiem apskates objektiem, atpūtas un pakalpojumu sniegšanas vietām;
- informācija par velo un ūdens transporta inventāra nomas un servisa iespējām.

Informācijas standus un norādes uzstādīt tikai pie labiekārtotiem, apskatei vai tūrisma aktivitātēm piemērotiem objektiem ar sakārtotu infrastruktūru.

Tā kā informāciju par īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēm un īpaši aizsargājamiem biotopiem drīkst izplatīt tikai ar DAP rakstisku atļauju, stendu saturu nepieciešams saskaņot ar DAP. Ja norādes zīmes, informācijas stendi u. c. informācijas materiāli, t.sk. reklāma, tiek uzstādīta uz valsts vai pašvaldības ceļiem, informatīvo materiālu izvietojuma vietas nepieciešams saskaņot arī ar valsts a/s "Latvijas Valsts ceļi" un pašvaldību (ja informācijas materiāli tiek izvietoti pie pašvaldības ceļiem)¹.

Papildus padomi informācijas stendu un norāžu zīmju izgatavošanai un izvietojumam sniegti DAP izstrādātajā Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vienotajā stilā², kurš pieejams DAP mājas lapā www.daba.gov.lv. Tajā ietverti stendu rāmju un norāžu zīmju rasējumi, stendu maketu sagataves, stendu rāmju un informācijas planšetu materiālu izvēles un informācijas noformēšanas ieteikumi (burtu lielums, krāsu izvēle, tekstu un attēlu proporcija u.tml.), kas var būtiski atvieglojot stendu izgatavošanas darbus.

Praktiski padomi tūrisma informācijas stendu satura sagatavošanā, stendu un norāžu izvietojumā apkopoti brīvdabas stendu sagatavošanas vadlīnijās³, kuras pieejamas LLTA "Lauku ceļotājs" mājas lapā www.celotajs.lv.

Vispārējās dabas un kultūras objektu apsaimniekošanas prasības

Ikvienam popularizētam un reklamētam tūrisma objektam un maršrutam ir jābūt konkrētam apsaimniekotājam, kas plāno ar objekta vai maršruta izmantošanu saistītas aktivitātes, uztur infrastruktūru, uzrauga maršrutā ietverto dabas un kultūras resursu stāvokli un realizē nepieciešamos resursu stāvokļa uzlabošanas pasākumus.

Izziņas, atpūtas un tūrisma infrastruktūras objektos nepieciešams nodrošināt regulāru atkritumu izvešanu, apkārtnes un tuaļu sakopšanu, infrastruktūras labošanu un malkas piegādāšanu, ja atpūtas vietā ir ierīkota ugunsкура vieta. Lai neveicinātu pastāvīgu ugunsкуру kurināšanu nelabiekārtotās vietās, stihiski izveidotās ugunsкура vietās regulāri veicama augsnes uzirdināšana. Atpūta vietās, dabas takās un citviet, kur tas nepieciešams, jānodrošina regulāra zāles izplaušana.

Stendu un norāžu uzstādītājiem jāuzņemas atbildība un jānodrošina to atjaunošana, ja stends vai norāde ir bojāta, aktualizēšana, ja tie satur novecojušu informāciju vai nojaukšanu, ja stends vai norāde vairs nav aktuāla. Vietās, kuras kļuvušas apmeklētājiem bīstamas, nepieciešamas uzstādīt brīdinošas zīmes.

Vispārējā tūrisma infrastruktūras objektu ierīkošanas kārtība

Jebkāda veida jaunu dabas, izziņas, atpūtas un tūrisma infrastruktūras objektu ierīkošanu vai paplašināšanu nepieciešams saskaņot ar DAP. Tas novērsīs nejaūsu no dabas aizsardzības viedokļa nozīmīgu teritoriju degradāciju.

Lai atvieglotu saskaņošanas procedūru, DAP mājas lapā ir ievietota iesnieguma veidlapa "Atļauja izziņas/atpūtas/infrastruktūras objekta ierīkošanai", kurā jānorāda ierīkojamā objekta veids, to raksturojošie izmēri, objekta atrašanās vieta zemes gabala robežu plānā un transformējamās zemes, vai zemes, kurai nepieciešams mainīt zemes lietošanas mērķi, platība.

Ja objekta ierīkošanai nepieciešama zemes transformācija vai zemes lietošanas kategorijas maiņa, DAP jāiesniedz DAP mājas lapā pieejamā iesnieguma veidlapa "Atļauja zemes transformācijas/zemes lietošanas mērķa maiņai", kurā jānorāda zemes transformācijas vai zemes lietošanas mērķa maiņas pamatojums, transformējamā platība, sākotnējais zemes lietošanas veids pēc eksplikācijas un zemes lietošanas veids pēc transformācijas vai lietošanas mērķa maiņas.

Ja objekta ierīkošanai nepieciešama būvniecība, DAP jāiesniedz DAP mājas lapā pieejamā iesnieguma veidlapa "Būvniecības ieceres saskaņojums", kurā jānorāda plānoto būvju nosaukums, būvju skaits, būvniecības veids (jaunbūve, rekonstrukcija vai renovācija), būvju izmēri, būves atrašanās vieta eksplikācijā, transformējamās zemes, vai zemes, kurai nepieciešams mainīt zemes lietošanas mērķi, platība, kā arī plānoto ūdensapgādes, kanalizācijas, siltumapgādes, elektroapgādes un telekomunikāciju pieslēguma raksturojums.

Papildus zemes transformācija, zemes lietošanas kategorijas maiņa un būvniecība jāsaņemas ar reģionālo vides pārvaldi. Pēc iesnieguma saņemšanas noteiktajā kārtībā DAP savas kompetences ietvaros izsniedz transformācijas atļauju, RVP – tehniskos noteikumus transformācijas veikšanai.

¹ 07.06.2005. MK not. Nr. 402. "Noteikumi par reklāmas vai informācijas objektu izvietojumu gar ceļiem, kā arī kārtību, kādā reklāmas vai informācijas objektu izvietojuma saskaņojama".

² Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vienotais stils. DAP, 2007.

³ Kā izstrādāt brīvdabas informācijas stendu. Vadlīnijas informācijas stendam. LLTA "Lauku ceļotājs", 2009.

2. pielikums. KARTES.

2.3. pielikums. Plānotā tūrisma infrastruktūra dabas parkā “Dvietes paliene” un tā tuvākajā apkārtnē.

